

TC

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

AMERİKAN ARŞİV BELGELERİ İŞİĞİNDA İSTANBUL

ROBERT KOLEJİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Refika YAVAŞER

KASIM, 2014

MUĞLA

TC
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

AMERİKAN ARŞİV BELGELERİ IŞIĞINDA İSTANBUL
ROBERT KOLEJİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Refika YAVAŞER

DANIŞMAN
DOÇ. DR. ÖZGÜR YILDIZ

KASIM, 2014

MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

AMERİKAN ARŞİV BELGELERİ İŞİĞİNDA İSTANBUL ROBERT KOLEJİ

REFİKA YAVAŞER

Eğitim Bilimleri Enstitüsünce
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 15.01.2015

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 25/11/2014

Tez Danışmanı : Doç. Dr., Özgür Yıldız

Jüri Üyesi : Doç. Dr., Bilal Duman

Jüri Üyesi : Yard. Doç. Dr., Muhammet Avaroğulları

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Ayşe Rezan ÇEÇEN EROĞUL

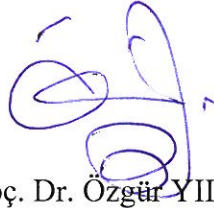
KASIM, 2014

MUĞLA

TUTANAK

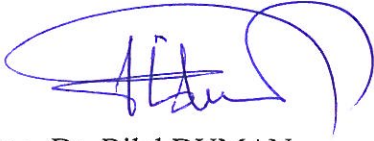
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün 13/11/2014 tarih ve 92/3 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 24/6 maddesine göre, İlköğretim Eğitimi Anabilim Dalı, Sosyal bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Refika YAVAŞER'in "Amerikan Arşiv Belgeleri Işığında İstanbul Robert Koleji" adlı tezini incelemiş ve aday 25/11/2014 tarihinde saat 14.00 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin **kabul** edildiğine oy birliği ile karar verildi.

Doç. Dr. Özgür YILDIZ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Bilal DUMAN

Yard. Doç. Dr. Muhammet
AVAROĞULLARI

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı: YAVAŞER
Adı : REFİKA

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe: AMERİKAN ARŞİV BELGELERİ IŞIĞINDA İSTANBUL ROBERT KOLEJİ

Y. Dil :

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

Fakülte : EĞİTİM FAKÜLTESİ

Enstitü : EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : YILDIZ, ÖZGÜR

Ünvanı : DOÇENT DOKTOR

TEZİN YAZILDIĞI DİL : TÜRKÇE TEZİN SAYFA SAYISI: 263 sayfa

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. Eğitim Öğretim
2. Yabancı Okullar
3. Amerikan Okulları

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Robert Koleji
2. Eğitim
3. Amerikan Board Teşkilatı
4. Misyonerlik

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER: Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstract ve thesaurus'u kullanınız.

1. Robert College
2. Education
3. American Board of Commissioners
4. Missionary

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum	☒
2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	☐
3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezim tamamlanmış fotokopisi alınabilir	☐

Yazarın İmzası :

Tarih : 15/01/2015

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Amerikan Arşiv Belgeleri Işığında İstanbul Robert Koleji” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

15/01/2015

Refika YAVAŞER

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda zayıflamaya başlaması ve verdiği imtiyazlar yabancı devletleri cesaretlendirmiştir. Yabancı devletlerin Anadolu'ya gönderdiği misyonerler devlet içinde hızla yayılarak faaliyetlerine başlamışlardır. Misyonerler açtıkları okullar ile Anadolu'da daha kalıcı hale gelmişler ve bu okullar sayesinde çalışma alanlarını gittikçe genişletmişlerdir. Bu çalışmada Amerikan misyonerlerin İstanbul'da yürütmüş oldukları çalışmalar araştırılmıştır. Bir Amerikan koleji olan İstanbul Robert Koleji'nin Amerikan arşiv belgeleriyle desteklenerek araştırılması araştırmayı önemli kılmaktadır.

Öncelikle bu değerli konuyu çalışmama vesile olan, önüme çıkan zorluklarda beni cesaretlendiren, araştırmamın her aşamasını titizlikle inceleyerek rehberlik eden ve değerli fikirleriyle bana yol gösteren sayın hocam Doç. Dr. Özgür YILDIZ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca çalışma sürecinde değerli bilgilerine başvurduğum Doç. Dr. Bilal DUMAN'a, Yrd. Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI'na, Doç. Dr. Gürsoy AKÇA'ya ve Prof. Dr. Bayram AKÇA'ya gönülden teşekkür ederim. Ayrıca araştırma süresince yardımlarını esirgemeyen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi çalışanlarından Barış Kaplan ile Nevzat Paşalı'ya ve emeği geçen tüm personele, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi kütüphane daire başkanı Sayın Kürşat Erişti'ye, belgelerin temini sırasında yardımları ve rahat çalışma koşullarını sağlayarak katkıda bulunan Ankara Bilkent Üniversitesi Kütüphane çalışanlarından Pınar Aparı'ya ve tüm kütüphane çalışanlarına, Ankara Milli Kütüphane çalışanlarına çok teşekkür ederim. Çalışma boyunca manevi desteğini esirgemeyen ve karşılaştığım tüm sıkıntılarda yanımda olan yol arkadaşım Selin KESİCİ'ye teşekkür ederim.

Bütün çalışma boyunca bana sabırla katlanan ve desteklerini esirgemeyen annem Emir YAVAŞER'e, babam Hüseyin YAVAŞER'e ve kardeşim Yiğitcan YAVAŞER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

(Bu çalışma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından desteklenmiştir.)

Refika YAVAŞER

2014

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR	xv
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Önem.....	2
1.4. Sınırlılıklar	4
1.4.1. Araştırmanın Konu Bakımından Sınırlandırılması	4
1.4.2. Araştırmanın Mekân Bakımından Sınırlandırılması	4
1.4.3. Araştırmanın Zaman Bakımından Sınırlandırılması	5
1.5. Tanımlar.....	5
BÖLÜM II	8
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
BÖLÜM III.....	12
3. YÖNTEM.....	12
3.1. Verileri Toplanması	12
3.2. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	13
BÖLÜM IV.....	15
4. ANADOLU'DA YABANCI OKULLAR.....	15
4.1. Yabancı ve Yabancı Okul Kavramı	15
4.1.1.1535'ten 18. yüzyılın sonuna kadar yabancı okulların durumu.....	16
4.1.2.19. yüzyıldan Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar yabancı okulların durumu.....	18
4.1.3. Anadolu'da açılan yabancı okullara bazı örnekler.....	22
4.1.3.1. Fransız Okulları.....	23
4.1.3.2. İngiliz Okulları.....	26
4.1.3.3. İtalyan Okulları.....	27
4.1.3.4. Alman Okulları.....	30
4.1.3.5. Rus Okulları.....	32
4.1.3.6. Avusturya Okulları.....	33
4.1.3.7. Bulgar Okulları.....	33

4.1.3.8.	<i>İran Okulları</i>	34
4.2.	Anadolu'da Amerikan Misyonerliği ve Amerikan Misyoner Okulları	35
4.2.1.	Misyonerliğin yayılması	35
4.2.2.	Anadolu'da misyonerlik.....	38
4.2.3.	Anadolu'da Amerikan Protestan misyonerliği ve Amerikan Board Teşkilatı (ABCFM)	40
4.2.4.	Anadolu'da açılan Amerikan okulları.....	45
4.2.4.1.	<i>Merzifon Amerikan Koleji (Anadolu Koleji)</i>	46
4.2.4.2.	<i>Bursa Amerikan Kız Koleji</i>	48
4.2.4.3.	<i>İzmir Uluslararası Koleji</i>	51
4.2.4.4.	<i>Talas Amerikan Koleji</i>	53
4.2.4.5.	<i>Tarsus Amerikan Koleji</i>	56
4.2.4.6.	<i>Harput Amerikan Koleji (Fırat Koleji)</i>	59
4.2.4.7.	<i>Merkezi Türkiye Koleji (Antep Amerikan Koleji)</i>	61
4.2.4.8.	<i>Maraş Amerikan Okulu</i>	64
BÖLÜM V.....		65
5. İSTANBUL İSTASYONU VE ROBERT KOLEJİ'NİN KURULUŞU		65
5.1.	Amerikan Protestan Misyonerleri Tarafından İstanbul İstasyonu'nun Kuruluşu ..	65
5.2.	İstanbul İstasyonu'nda Eğitim Faaliyetleri	78
5.3.	Cyrus Hamlin'in İstanbul'a Gelişi ve Bebek Teoloji Okulu'nun Açılışı.....	82
5.4.	İstanbul Robert Koleji'nin Kuruluşu.....	86
5.5.	İstanbul Robert Koleji'nin Gelişimi.....	87
5.6.	İstanbul Robert Koleji Yerleşkesi	96
5.6.1.	Hamlin Binası (Hamlin Hall).....	97
5.6.2.	Albert Long Binası (Albert Long Hall).....	98
5.6.3.	Theodorus Binası (Theodorus Hall).....	99
5.6.4.	Dodge Gymnasium (Büyük Jimnastikhane):	100
5.6.5.	Washburn Binası (Washburn Hall).....	100
5.6.6.	Anderson Binası (Anderson Hall).....	101
5.6.7.	Gates Binası (Mühendislik binası):.....	101
5.6.8.	Henrietta Washburn Binası (Social Hall):.....	102
5.6.9.	Sloane Binası (Sloane Hall):.....	102
5.6.10.	Van Milligen Binası (Kütüphane binası):	103
5.6.11.	Kennedy Lodge Binası:.....	103
5.7.	İstanbul Robert Koleji'nden Robert Lisesine.....	104

BÖLÜM VI.....	106
6. İSTANBUL ROBERT KOLEJİ'NDE EĞİTİM-ÖĞRETİM KADROSU VE FAALİYETLERİ	106
6.1. İstanbul Robert Koleji'nin Kadrosu	106
6.1.1. Müdürler	106
6.1.2. Öğretmen kadrosu.....	107
6.1.3. Öğrenciler	116
6.1.4. Diğer çalışanlar	127
6.2. İstanbul Robert Koleji'nin Öğretim Programı ve Sosyal ve Kültürel Faaliyetler	129
6.2.1. İstanbul Robert Koleji'nin öğretim programı	129
6.2.2. İstanbul Robert Koleji'nde sosyal ve kültürel faaliyetler	143
6.2.2.1. Robert Koleji'nde tiyatro	144
6.2.2.2. 77 Day.....	144
6.2.2.3. Robert Koleji'nde spor faaliyetleri ve spor bayramı (Field day).....	145
6.2.2.4. Robert Koleji'nde yayıncılık (Dergiler, okul gazeteleri ve yıllıklar)	146
6.2.2.5. Robert Koleji ve edebiyat dünyası.....	148
6.2.3. İstanbul Robert Koleji'nde öğrenci kulüpleri	148
6.2.4. İstanbul Robert Koleji'nde disiplin.....	150
BÖLÜM VII	153
7. ROBERT LİSESİ'NDE GÜNÜMÜZDE EĞİTİM	153
7.1. Kampüste Yaşam	154
7.2. Robert Lisesi'nde Okul Kuralları.....	155
7.3. Robert Lisesi'nde Ders Dışı Etkinlikler.....	158
7.4. Robert Lisesi'nin Öğretim Programında Yer Alan Dersler	159
7.4.1. Fen bilimleri dersleri.....	159
7.4.2. Türk Dili ve Edebiyatı dersi.....	160
7.4.3. Matematik dersi.....	162
7.4.4. Sosyal bilimler dersleri	162
7.4.5. Yabancı dil dersleri.....	164
7.4.5.1. İngilizce.....	165
7.4.6. Sanat ve müzik dersleri.....	168
7.4.6.1. Resim ve müzik.....	168
7.4.6.2. Yaratıcı sanatlar	168
7.4.6.3. Fotoğrafçılık	169
7.4.6.4. İleri seviye fotoğrafçılık	169
7.4.6.5. Grafik sanatlar.....	169

7.4.6.6.	<i>Orkestra</i>	169
7.4.6.7.	<i>Seramik</i>	169
7.4.6.8.	<i>Resim atölyesi</i>	170
7.4.6.9.	<i>İleri seviye resim atölyesi</i>	170
7.4.6.10.	<i>Çağdaş resim</i>	170
7.4.6.11.	<i>Tuval üzerine resim</i>	170
7.4.6.12.	<i>Sanat tarihi</i>	170
7.4.6.13.	<i>İleri seviye müzik</i>	171
7.4.6.14.	<i>Uygulamalı Müzik</i>	171
7.4.6.15.	<i>Görsel sanatlar ve sahne sanatları</i>	171
7.4.7.	<i>Beden eğitimi</i>	172
7.4.8.	<i>Bilgisayar</i>	172
7.5.	<i>Robert Lisesi'nde Öğrenci Kulüpleri</i>	173
SONUÇ VE ÖNERİLER		177
KAYNAKÇA		186
EKLER		196
BELGE ÖRNEKLERİ		231
ÖZGEÇMİŞ		247

AMERİKAN ARŞİV BELGELERİ İŞİĞİNDA İSTANBUL ROBERT KOLEJİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Refika YAVAŞER

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

2014

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye’de açılan Amerikan okullarından birisi olan İstanbul Robert Koleji’nin kuruluşundan günümüze kadar olan süreçte gelişimini ve kolejin eğitim öğretim faaliyetlerini arşiv belgeleri ışığında araştırmayı amaçlamaktadır.

Türkiye’de açılmış olan Amerikan kolejleri eğitim konusunda etkili olmuştur. Bu okullardan biri de 1863 yılında İstanbul’da açılan Robert Koleji’dir. Araştırmada Robert Koleji’nin kuruluşundan itibaren tarihçesi ve eğitim faaliyetleri ele alınmıştır. Araştırmanın sonucunda okulun Amerikan misyonerleri tarafından açıldığı, müdür ve öğretmenlerinin genellikle Amerikalılardan seçildiği görülmüştür. Araştırmada incelenen belgelerden okulda farklı milliyet ve dinlerden öğrencilerin eğitim aldığı anlaşılmaktadır. Kolejde eğitim alan öğrencilerden Ermeni, Rum ve Bulgarların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Kolejde modern bilimlere ve dil eğitimine önem verilmektedir. Öğretim dili İngilizce olan kolejde dil eğitimine kurulduğu yıllardan itibaren büyük önem verildiği incelenen belgelerde ortaya çıkmıştır. Kolejde sosyal ve kültürel faaliyetlere önem verilmekte olup müzik ve spor alanlarında da çalışmalar ihmal edilmemiştir. Araştırmada kolejden mezun olan öğrenciler arasında Türkiye ve bazı Avrupa ülkelerinde de topluma yön veren ve etkili olan önemli kişilerin bulunduğu görülmüştür.

1971 yılında yüksek kısmını Boğaziçi Üniversitesi’ne devreden kolej Amerikan Kız Koleji ile birleşmiştir. Robert Lisesi, günümüzde verdiği eğitim ve öğrencilerinin başarısı ile adından söz ettiren bir lise olarak varlığını sürdürmektedir. Araştırmada kolejin günümüzdeki eğitim çalışmaları da ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Robert Koleji, Eğitim, Amerika, Amerikan Board Teşkilatı, Misyonerlik.

İSTANBUL ROBERT COLLEGE IN THE LIGHT OF AMERICAN ARCHİVE DOCUMENTS

(Master Thesis)

Refika YAVAŞER

MUĞLA SITKI KOÇMAN UNIVERSITY
EDUCATIONAL SCIENCES INSTITUTE

2014

ABSTRACT

This study aims to research into the progress of Robert College of İstanbul, which is among one of American schools opened in Turkey, and its educational activities in the light of archival file.

American Colleges in Turkey have influenced on education. One of these schools is Robert College of İstanbul opened in 1863. In this study, training activities and the history of Robert College since its foundation are investigated. Following the searches, it has been seen obviously that the school was opened by American missionaries and teachers and the directors of the school were chosen by Americans in general. Researched documents show that students from different nations and religions had education in the college. Among them, Greeks, Armenians and Bulgarians are predominant. Modern science and language training are given importance. Especially language training has been highly important in the college whose medium of instruction is English since it was founded. Social and cultural activities are stressed on, especially in the fields of music and sport. It has also been seen that some graduates of the college have directed the society and have influence on the society in Turkey and some European countries.

The college was combined with American College for Girls and transferred its higher education departments to İstanbul Bosphorus University in 1971. Robert College still submits as a high school which comes into attention with quality of education it provides and success of its students. In the study, training activities of the college in the present day are revealed as well.

Keywords: Robert College, Education, America, American Board of Commissioners, Missionary

TABLolar LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 4. 1. 1870-1890 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nda yabancı okullar	22
Tablo 4. 2. Amerika'da kurulmuş olan misyoner teşkilatları	41
Tablo 4. 3. 1893 yılında okulun mezunlarının meslek dağılımları	61
Tablo 5. 1. 1836-1910 İstanbul İstasyonunda Çalışanlar	69
Tablo 5. 2. 1836-1910 yılları arasında İstanbul'da açılan okul ve öğrenci sayıları ...	80
Tablo 6. 1. 1863-1906 yılları arasında okul öğrenci istatistikleri (Kuruluşunun ilk 43 yılında Robert Koleji'nin öğrenci istatistikleri)	115
Tablo 6. 2. 1928-1929 ders yılında kayıtlı öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımları	123
Tablo 6. 3. Okul 1868-1938 yılları arasında mezun olan öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımları	123
Tablo 6. 4. 1953 yılında okulda görev yapan bazı çalışanlar	126
Tablo 6. 5. Robert Koleji 1880 yılı ders programı	128
Tablo 6. 6. Robert Koleji'nin ders dağılımları	134
Tablo 6. 7. Akademi Kısmı Ders Programı	134
Tablo 6. 8. Lise Hazırlık Kısmı Ders Programı	135
Tablo 6. 9. Lise Kısmı Ders Programı (Edebiyat Bölümü)	135
Tablo 6. 10. Lise kısmı (Ticaret bölümü) ders programı	137
Tablo 6. 11. Lise kısmı (Kimya bölümü) ders programı	138
Tablo 6. 12. Lise kısmı (Tabii ilimler bölümü) ders programı	139

KISALTMALAR

ABCFM: American Board of Commissioners for Foreign Missions

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AP: Advanced Placement

BFMPC: Board of Foreign Missions of the Presbyterian Church

Bkz: Bakınız

Çev. : Çeviren

Dr: Doktor

Lt: Lira of Turkish

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

PABCFM: Papers of The American Board of Commissioners For Foreign Missions

Prof: Profesör

PS: Piaster (Amerikan Kuruşu)

Rev: Reverend (Papaz veya vaizler için kullanılmaktadır.)

s.s. : Sayfa sayısı

YMCA: Young Man's Christian Association

YWCA: Young Women's Christian Association

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Osmanlı Devleti gerileme devrinde iç ve dışta büyük yıkımlarla karşı karşıya kalmış yabancı devletler Osmanlı Devleti'nin zayıf halinden yararlanmışlardır. Amerikalı misyonerler 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni de faaliyet programlarına almışlar ve Anadolu'ya gelmeye başlamışlardır. Misyonerler önce Anadolu'da keşif gezilerine çıkmışlar faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri alanlar hakkında bilgi edinmişler, halk ile iletişim kurmaya çalışmışlardır. Osmanlı Devleti içinde yaşayan Gayri Müslim halkın çoğunluğu Rum ve Ermenilerden oluşmuş bu milletler diğer devletlerin kışkırtmaları ile hareket etmişlerdir. Azınlıkların problemleri ile ilgilenme bahanesi ile yabancı devletler iç işlerimize karışmışlardır. Azınlıklar ve yabancı devletler Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ile elde ettikleri hakları devlet aleyhine kullanmışlardır. Osmanlı Devleti'nin zayıflamasını fırsat bilen yabancılar devleti adeta bir ağ gibi sarmışlardır (Yıldız, 2011: 11).

Misyonerler başarılı olabilmek için Osmanlı Devleti içindeki Ermeni ve Rumlarla temasa geçmişler ilk iş olarak halkı eğitmeye başlamışlardır. Eğitim büyük önem taşımış açtıkları okullarda kişileri kendi misyonlarına göre eğitmişler ve düşüncelerini aşılamışlardır. Eğitim faaliyetlerinin içine dini dersleri de ekleyen misyonerler okullarda Hıristiyanlığı yaymaya çalışmışlardır.

Misyonerler faaliyetlerini kayıt altına almışlar ve raporlar halinde merkezleri olan Boston'a gelişmeleri aktarmışlardır. Faaliyetlerini sistemli bir şekilde sürdürebilmek için teşkilatlar kurmuşlardır. Osmanlı Devleti içerisinde en fazla etki alanına sahip olan teşkilat Amerikan Board Teşkilatı (ABCFM)'dir. Amerikan Board Teşkilatı, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış ülkelere yönelik Protestan misyonerliği

faaliyetlerini yürütmek için 1810 yılında kurulan bir örgüttür. Board Teşkilatı'nın Türkiye sınırları içinde üç misyonu vardır. Bunlar; Batı Türkiye Misyonu, Doğu Türkiye Misyonu ve Merkezi Türkiye Misyonu'dur.

Osmanlı Devleti'nde okul açan yabancı devletler; Amerika, Fransa, İngiltere, İtalya, Avusturya, Almanya, Rusya, Bulgaristan ve İran'dır. Her devlet kendi siyasi amaçları doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Ancak yabancı okullar içinde en yaygın olanı Amerikan okulları olmuştur (Yıldız, 2011: 14). Bu araştırma, Amerikan okulları arasında önemli bir yere sahip olan İstanbul Robert Koleji'nin eğitim öğretim faaliyetlerini incelemek ve Türk eğitim anlayışına olan etkilerini belirlemek hedefinden yola çıkılarak yapılmıştır.

1.2. Amaç

Bu çalışma, Türkiye'de açılan Amerikan okullarından birisi olan İstanbul Robert Koleji'nin kuruluşundan günümüze kadar olan süreçte gelişimini ve kolejin eğitim öğretim faaliyetlerini arşiv belgelerine dayalı olarak araştırmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. İstanbul Robert Koleji'nin faaliyetleri nelerdir?
2. İstanbul Robert Koleji'nin öğretim programı nasıldır?
3. İstanbul Robert Koleji'nin eğitim öğretim kadrosu nasıldır?
4. İstanbul Robert Koleji'nde sosyal ve kültürel faaliyetler nasıldır?
5. Robert Lisesi'nde günümüzde eğitim- öğretim nasıldır?
6. Robert Koleji'nin Türk eğitim hayatına etkisi nedir?

1.3.Önem

Amerikalı misyonerler 19. yüzyılda Türkiye'de misyonerlik faaliyetlerini yürütmek amacıyla misyonerlerini Anadolu'ya göndererek burada teşkilatlanmaya başlamışlardır (Açıkses, 2003: 23). Amerika ile Türkiye arasındaki ilişkiler ticaret ilişkileri ile başlamış ancak ilerleyen süreçte ticaret ile başlayan ilişkiler eğitim

alanında kendini göstermeye başlamıştır. Yabancı devletler faaliyetlerini eğitim-öğretim kurumları açmaya kadar ilerletmişlerdir. Amerikalı misyonerler eğitim faaliyetlerine önem vermiş ve eğitimi amaçlarına ulaşmada bir araç olarak görmüşlerdir (Haydaroğlu, 1993: 10). Osmanlı Devleti'nde yabancı okulların sayısının hızla artmasına devletin, içinde yaşayan farklı dini ve etnik kökene bağlı halka verdiği imtiyazlar neden olmuştur. Osmanlı Devleti içinde yaşayan yabancı halk verilen imtiyazlar ile eğitim-öğretim alanındaki faaliyetlerini gittikçe yoğunlaştırmışlardır (Sezer, 1999: 7).

Araştırmada, Türkiye'de açılan Amerikan okullarından Bursa Amerikan Kız Koleji, Harput Amerikan Koleji, İzmir Uluslararası Koleji, Maraş Amerikan Koleji, Merkezi Türkiye Koleji, Merzifon Amerikan Koleji, Talas Amerikan Okulu, Tarsus Amerikan Koleji hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Araştırmanın asıl amacı olan İstanbul Robert Koleji ise ayrıntılarıyla ve Amerikan arşiv belgelerine dayandırılarak incelenmiştir. İstanbul Robert Koleji ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar bulunmasına rağmen bu çalışmalarda Amerikan Arşiv belgelerinin kullanılmaması bir eksiklik olarak görülmüştür.

Konunun az çalışılan konulardan biri olması ve arşiv belgelerine dayalı olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin İstanbul Robert Koleji'nin amaçları ve eğitim- öğretim faaliyetlerinin tarihsel arka planında objektif olarak ortaya konulmasının etkili ve önemli olacağı düşünülmektedir. Eğitim fakültelerinde zorunlu ders olarak okutulan Türk Eğitim Tarihi dersi için Amerikan arşiv belgelerine dayalı incelenen bu çalışmanın faydalı olacağı umulmaktadır. İstanbul Robert Koleji'nin eğitim öğretim faaliyetleri açısından ayrıntılı incelenmesi Türk eğitim tarihiaçısından önemli olacağı umulmaktadır. Öğretmen adayları eğitim fakültelerinde zorunlu olarak okutulan Türk Eğitim Tarihi dersinde bu konuyu öğrenmiş olarak mezun olacak ve bu şekilde yabancı okullarda uygulanan öğretim programıyla Türk milli eğitim politikasını karşılaştırma fırsatı bulacaktır.

Günümüzde de varlığını sürdüren okul ile ilgili bilgilerin arşiv belgeleriyle desteklenerek incelenmesinin Türk eğitim tarihi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Araştırma, öğretmen adaylarının eğitimi konusunda alınan ve

alınacak olan kararların ülke ve milletin geleceği açısından ciddi bir öneme sahip olduğunu vurgulaması yönünden önem arz etmektedir.

1.4.Sınırlılıklar

Araştırma sırasında yaşanan bazı zorluklara rağmen konuyla ilgili birçok belgeye ulaşılmıştır. İstanbul istasyonu ile ilgili birçok belge yer almasına ve bu belgelerin birçoğunda Robert Koleji'nin isminin geçmesine rağmen doğrudan kolej ile ilgili bilgi içermemektedir. Ayrıca bazı belgelerin okunamayacak derecede silinmiş olması ve bazılarının da el yazısıyla yazılması araştırma sürecinde karşılaşılan diğer sınırlılıktır. Araştırma elde edilen literatür ve belge ile sınırlıdır.

Araştırma boyunca elde edilen bulgular konu, mekân ve zaman açısından şu sınırlılıklar içerisinde değerlendirilmiştir;

1.4.1. Araştırmanın Konu Bakımından Sınırlandırılması

Osmanlı Devleti içerisinde başta Katolikler olmak üzere birçok misyoner grup faaliyet göstermiştir. Bu araştırma da sadece Protestan misyonerler üzerinde durulmuştur. Protestan misyonerler içinde ise sadece Amerikan Protestan misyonerlerinin faaliyetleri incelenmiştir.

1.4.2. Araştırmanın Mekân Bakımından Sınırlandırılması

Amerikan Protestan misyonerleri Türkiye'nin birçok yerinde faaliyet göstermiş ve okul açmışlardır. Bu araştırmada Amerikan Protestan misyonerlerinin 1831 yılında bir merkez istasyon olarak kurdukları İstanbul istasyonu incelenmiş olup çalışma İstanbul Robert Koleji ile sınırlandırılmıştır.

- İstanbul İstasyonu'nun kuruluşu ve eğitim faaliyetleri,
- Bebek Teoloji Okulu'nun kuruluşu,
- İstanbul Robert Koleji'nin kuruluşu, gelişimi ve Robert Lisesi'ne dönüşümü
- İstanbul Robert Koleji'nin kadrosu,
- İstanbul Robert Koleji'nde öğretim programı ve sosyal kültürel faaliyetler,

- Robert Lisesi'nin günümüzde eğitim faaliyetleri araştırmanın kapsam ve sınırlılıkları içinde yer almaktadır.

1.4.3. Araştırmanın Zaman Bakımından Sınırlandırılması

Araştırma İstanbul Robert Koleji'nin temeli sayılan Bebek Teoloji Okulu'nun kuruluşu olan 1840 yılından günümüze kadar olan süreçte okulun faaliyetleri ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Tanımlar

Hıristiyanlık:Hıristiyanlık kelimesi Yunanca “Khristianor” kökünden gelmektedir. Yunanca'da Hz. İsa'nın adı da “Khrisos'tur”. Khristianor, Hz. İsa'nın yolundan giden anlamına gelmektedir (Kocabaş, 2002: 10). Hıristiyanlık, Hz. İsa'nın yaşamını, kişilik ve öğretilerini temel alan din olup, Eski Ahit ve Yeni Ahit'ten oluşan Kitapı Mukaddes'i kutsal metin saymaktadır (Hopkins, Moore, Halidi ve Ferruh, 2006: 27).

Protestanlık: Protestanlık Hıristiyanlığın üç ana kolundan biridir. Protestanlık 16. yüzyılda Reform hareketi ile doğmuştur (Günay, 2002: 70). Hıristiyan din adamı Martin Luther 1517 yılında Katolik Kilisesi'ne doksan beş maddelik itiraz teziyle karşı çıkmıştır. Bu hareket Protestanlık mezhebinin doğmasına zemin hazırlamıştır. Protestanlığın en yaygın akımı Luthercilik'tir. Protestanlık Hıristiyanlığın diğer mezheplerinden farklılıklar arz etmektedir. Katolik mezhebiyle aralarında keskin ayrılıklar göze çarpmaktadır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 11-12).

Misyon ve Misyonerlik: Misyon sözcüğü Latince “missio” teriminden türemiştir. Misyon, “görev, yetki” anlamlarına gelmektedir. Misyoner terimi de bundan türetilmiş olup “görevli olan kişi” anlamına gelmektedir. Misyoner, Hıristiyan geleneğine göre Hıristiyan cemaat veya kilise tarafından Hıristiyanlık dinini yaymak amacıyla yetiştirilen ve bu amaç doğrultusunda görevlendirilen kişi anlamına gelmektedir. Misyonerlerin yaptığı bu faaliyetlere de “misyonerlik” adı verilmektedir (Gündüz ve Aydın, 2002: 13).

Amerikan Board Teşkilatı (American Board of Commissioners for Foreign Missions): Amerikan Board Teşkilatı, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış ülkelere yönelik Protestan misyonerliği faaliyetlerini yürütmek için 1810 yılında kurduğu bir örgüttür (Yıldız, 2009: 24).

Yabancı ve Yabancı Okul: Yabancı kavram olarak o topluma yabancı, onun dilini bilmeyen o toplumun dışında kalmış kimse olarak tanımlanabilir. Osmanlı Devlet'inde ise yabancı topluma yabancı olmayıp, misafir ve emanet edilmiş insanlar olarak görülmektedir (Ertuğrul, 2010: 22). Yabancı okul denildiğinde Osmanlı Devleti içinde yabancılar tarafından açılan okullar anlaşılmaktadır. Anadolu'da; Amerika, İngiltere, Almanya gibi yabancı devletler tarafından açılan okullar yabancı okul kavramı ile örtüşmektedir (Yıldız, 2011: 11).

Misyon (Bölge): Misyon Amerikan Board'ın teşkilatlanmasında temel idari birimdir (Yıldız, 2009: 21). Eğitim başta olmak üzere tüm faaliyetleri kapsayan bölge misyon olarak tanımlanmıştır (Kocabaşoğlu, 2000: 42).

İstasyon: Başında bir misyonerin bulunduğu ve genellikle şehirlerde kurulan organizasyonlara istasyon adı verilmektedir. Amerikan Board Teşkilatı, yönetimde kolaylık sağlaması açısından misyonları istasyonlara ayırmıştır. Örneğin; İstanbul istasyonu Batı Türkiye Misyonu'nun bir istasyonu, Maraş, Merkezi Türkiye Misyonu'nun bir istasyonudur (Kocabaşoğlu, 2000: 43).

Dış İstasyon: İstasyonların alt birimidir. Kasaba ve köylerde yerli Hıristiyan halktan birinin denetiminde olan idari birimdir. Dış istasyonlar bağlı oldukları misyon bölgeleri ve Amerikan Board Teşkilatı tarafından alınan kararlara uymakla yükümlü olup karar alma ve uygulama yetkisine sahip değildir. (Yıldız, 2009: 25).

Kapitülasyon: Bir devletin sınırları içerisinde geçici veya sürekli olarak yaşayan yabancılara tanınan hak ve imtiyazlar olarak tanımlanabilir. Tarihsel anlamda kapitülasyon ise bir devlet içerisinde diğer bir devlet tebaasına tanınan hak ve ayrıcalıklar demektir. Tek yönlü kapitülasyonlar genellikle İslam ülkelerinde görülmekte olup yabancılara dini hoşgörü, kayırma, iyilik gösterisi olarak verilen imtiyazlardır (Vahapoğlu, 1992: 50).

Self- Help (Kendine Yardım): Kendine yardım anlamına gelen bu uygulama misyonerlerin açtığı okullarda öğrencilerin kendi masraflarını karşılayabilmeleri için

okul bünyesinde açılan atölyelerde üretim faaliyetlerinde görev almaları olarak açıklanabilmektedir (Stone, 2011: 25). Self help uygulaması yoksul öğrencilerin okul harçlarını ödemeleri için olanak sağlayan, kendilerine güven duygusu geliştirmeleri ve günlük hayatta karşılarına çıkabilecek problemlere çözüm önerisi getirebilmelerini sağlayan bir uygulamadır (Alan, 2002: 24).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Amerikan okulları ile ilgili yerli ve yabancı çalışmalar bulunmakla birlikte bu çalışmalarda Robert Koleji ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir. Doğrudan Robert Koleji ile ilgili ayrıntılı ve Amerikan arşiv belgelerine dayalı bir çalışma bulunmamaktadır. Araştırmanın bu alandaki boşluğu doldurması umut edilmektedir.

Anadolu'da açılan Amerikan okullarıyla ilgili dikkate değer çalışmaların başında Uygur Kocabaşoğlu'nun *Anadolu'daki Amerikan Okulları* adlı kitabı gelmektedir. Anadolu'daki Amerikan Protestan faaliyetlerini ele alan kitapta özellikle eğitim çalışmaları üzerinde durulmaktadır.

Osmanlı Devleti içindeki yabancı okulları ele alan bir başka eser Hidayet Vahapoğlu'nun *Osmanlı'dan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları* adlı eseridir. Kitapta yabancı ve azınlık kavramları, misyonerlik faaliyetleriyle ilgili önemli bilgiler yer almakta olup yabancı ve azınlık okulları sosyal, idari ve hukuki açıdan ele alınmıştır. Yabancı okullar ile ilgili hukuki düzenlemeleri ayrıntılarıyla işleyen bir eser olması açısından oldukça önemlidir.

Yabancı okulları konu alan eserler arasında Şamil Mutlu'nun *Osmanlı Devleti'nde Misyoner Okulları* isimli kitabı önemli bir yer edinmiştir. Osmanlı Devleti'nde okul açan devletlere değinen ve bu devletlerin açtığı okulların incelendiği eserde yazar tablolar aracılığıyla açıklamalar yapmıştır. Mutlu çalışmasını Başbakanlık Osmanlı arşiv belgeleriyle desteklemiştir.

Osmanlı Devleti'ndeki yabancı okulları ele alan çalışmalar arasında İlknur Polat Haydaroğlu'nun *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar* adlı çalışmasından bahsetmek gerekmektedir. Yabancı okullar ile ilgili ayrıntılı bilgi edinmek isteyen araştırmacılar için değerli bir kaynaktır. Yabancı okulları konu alan bir başka eser Ayten Sezer'in *Atatürk Dönemi'nde Yabancı Okullar* adlı kaynaktır. Sezer, eserini Atatürk Dönemi ile sınırlandırmıştır. Eserde Atatürk Dönemi'nde yabancı okullara yönelik düzenlemelerden bahsedilmektedir.

Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları adlı eserinde Frank A. Stone Türkiye sınırları içerisinde yer alan Amerikan okullarını işlemiştir. Stone, çalışmasında Amerikan eğitim kurumlarının eğitim sistemlerini kendine özgü bir bakış açısıyla ele almıştır.

Amerikan okullarını ele alan çalışmalar içerisinde özgün bir çalışma olan Gülbadi Alan'ın hazırlamış olduğu *Merzifon Amerikan Koleji ve Amerika'daki Etkileri* isimli çalışma Amerikan Board arşiv belgelerine dayanması ve Amerikalı misyonerlerin faaliyetlerini detaylı olarak ele alması bakımından oldukça önemlidir. Alan, çalışmasında Amerikan misyonerlerinin faaliyetlerini sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan incelemiştir. Çalışmada Anadolu Koleji tüm yönleriyle ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Amerikan Okulları ve misyonerlik faaliyetlerini inceleyen bir başka eser Erdal Açıkses'in *Amerikalıların Harput'taki Misyonerlik Faaliyetleri* adlı eseridir. Açıkses eserinde Osmanlı Amerikan ilişkilerinden başlayarak konuya geniş bir perspektiften bakmıştır. Çalışmada özellikle Doğu Anadolu'daki misyonerlik faaliyetlerine değinilmiştir.

Süleyman Büyükkarcı *Türkiye'de Amerikan Okulları* adlı çalışmasında Amerikan okullarını genel hatlarıyla incelemiştir. Çalışmada Amerikan kolejlerinin tarihi hakkında kısa bilgilere yer verilmiştir. Büyükkarcı eserinde Türkiye'de ve ABD'de eğitim sistemleri hakkında bilgilere yer vermiştir.

Özgür Yıldız'ın hazırlamış olduğu *Misyonerlik ve Amerikan Board Teşkilatı* adlı eserde Amerikan Board Teşkilatı ile ilgili kapsamlı bilgiler yer almaktadır. Kitapta Amerikan Board Teşkilatının faaliyetlerinden siyasi ve sosyal açıdan ele alınmaktadır. Ayrıca Amerikan Board'ın yayın ve sağlık alanında yaptığı çalışmalara da değinilmektedir. Cumhuriyet Dönemi'nden sonraki sürece de değinilen eser konuyla ilgili araştırmalara rehberlik etmektedir. Yıldız'ın hazırlamış olduğu bir başka önemli eser de *Anadolu'da Amerikan Okulları* adlı eserdir. Bu kaynak Amerikan okullarına genel hatlarıyla açıklanmış ve Anadolu'da kurulmuş olan Amerikan okulları, Amerikan Board arşiv belgeleriyle desteklenerek sunulmuştur. Amerikan okullarını ele alan kapsamlı çalışmalardan biridir.

Amerikan misyonerlerin Türkiye'deki faaliyetlerinden arşiv belgeleri çerçevesinde ele alan eserlerden biri Ayhan Öztürk ve Özgür Yıldız'ın *Amerikan Protestan Misyonerlerinin Türkiye'deki Faaliyetleri* adlı çalışmadır. Bu eserde Türkiye'de faaliyet gösteren Protestan Amerikan misyonerleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Çalışmada Amerikan Protestan misyonerlerinin çalışma sistemleri hakkında bilgi verilmekte olup dini ve eğitim faaliyetleri ön plana alınmıştır. Eğitim faaliyetleri çerçevesinde Anadolu'da kurulan Amerikan okulları hakkında bilgi verilmektedir.

Kolejin kurucu müdürü Cyrus Hamlin'in anılarını yazdığı *Türkler Arasında* ve *Robert Kolej Uğrunda Bir Ömür* adlı eserleri ve kolejin müdürlerinden George Washburn'un yazdığı *İstanbul'da Elli Yıl* adlı eser okul ile ilgili önemli bilgileri içermektedir. *Türkler Arasında* adlı çalışmada Cyrus Hamlin doğumundan başlayarak kolejdeki günlerini de içeren bilgileri paylaşmaktadır. *Robert Kolej Uğrunda Bir Ömür* adlı eserde ise daha çok Robert Koleji'nin kuruluş günleri ve sonrasındaki kolejin gelişim aşaması ele alınmaktadır. George Washburn'un *İstanbul'da Elli Yıl* adlı eseri kolejdeki öğretmen ve öğrenciler ile ilgili önemli bilgiler içermesi açısından araştırmacılara rehber niteliğindedir.

Recep Ülke'ye ait *İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi* adlı çalışma kolejin binaları ve öğretim programını ele almış nadir kaynaklardan biridir. Ülke'nin Robert Koleji'nde öğretmenlik yapmış olması çalışmayı birinci ağızdan öğrenmek bağlamında önemlidir.

Konuyla ilgili yabancı kaynaklar arasında en önemli kaynaklardan biri Keith M. Greenwood'a ait olan *Robert College the American Founders* adlı çalışmadır. Kaynak kolejin tarihi ile ilgili araştırmalara ışık tutmaktadır.

Kolejin tarihiyle ilgili bilgi veren önemli kaynaklardan biri de May Fincancı'ya ait *The Story of Robert College Old And New* adlı kaynaktır. Kitapta kolejin binaları ve müdürleri ile ilgili bilgiler verilmektedir.

İdris Yücel'in hazırlamış olduğu *Kendi Belgeleri Işığında Amerikan Board'ın Osmanlı Ülkesindeki Teşkilatlanması* adlı yüksek lisans tez çalışması Amerikan Board Teşkilatı'nın Türkiye'deki çalışmalarına ışık tutan kapsamlı bir kaynaktır. Baykal Biçer'in *Amerikan Kolejleri ve Bu Kolejlerin Türk Toplum Yapısına Sosyo-Kültürel Etkileri* adlı doktora çalışması Amerikan okullarını genel hatlarıyla arşiv

belgelerine dayanarak sistemli bir şekilde ele alan ve bu okulların Türk toplum yapısına etkilerini inceleyen özgün bir çalışmadır.

Bu kaynaklar dışında Meral Halifeoğlu'nun *Tarsus Amerikan Koleji'nin Kuruluşu, Gelişimi ve Faaliyetleri*, Dilşen İnce Erdoğan'ın *Amerikan Misyonerlerinin Faaliyetleri ve Van Ermeni İsyancıları*, Faruk Taşkın'ın *Amerikan Misyoner Okullarından Merkezi Türkiye Koleji*, Hasan Özsoy'un *Kayseri'de Amerikan Misyoner Faaliyetleri ve Talas Amerikan Koleji*, Şaban Ulusoy'un *Robert Koleji ve Yabancı Okullara Yönelik Atatürk Döneminde Yapılan Düzenlemeler* adlı çalışmalar da bu konuda yapılacak olan araştırmalara rehber olacak niteliktedir. İstanbul Robert Koleji'ne ilgili bu kaynaklar dışında genel hatlarıyla değinen yerli ve yabancı eserler bulunmakta ve bu kaynaklar araştırmada ilgili bölümlerde kullanılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışma, tarihsel araştırma yöntemine uygun olarak hazırlanmıştır. *Tarihsel araştırma*, geçmişte meydana gelmiş olan olaylar ve eylemleri tanımlamak, açıklamak ve böylelikle anlamak için ilgili verilerin sistematik olarak toplanmasını ve değerlendirilmesini içerir (Fraenkel ve Wallen, 2009: 535).Konu hakkında bilgiler bu yaklaşımına uygun olarak çeşitli yazılı belgelere başvurarak elde edilmiştir. Konuyla ilgili başta American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) arşiv belgeleri olmak üzere Ankara Milli Kütüphane kaynakları ve konuyla ilgili mevcut tetkik eserler araştırmanın veri kaynaklarıdır.

Elde edilen kaynaklardan geçerli ve güvenilir bilgiler toplanmıştır. Doğru sonuçlara ulaşmak için toplanan veriler *tenkit* süzgecinden geçirilmiştir. Tenkit aşamasında özellikle İstanbul Robert Koleji hakkındaki gelişmeler göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen bilgiler dönemin koşulları göz önünde bulundurularak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen verilerin araştırma da tarafsız bir şekilde kullanılması amacıyla iç tenkit ve dış tenkit süzgecinden geçirilmiştir.

3.1. Verileri Toplanması

1. American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) arşiv belgelerinden elde edilen belge ve kaynaklar çalışmanın temel kaynaklarını oluşturmaktadır. Öncelikle konuyla ilgili tespit edilen arşiv belgelerine ulaşılmıştır.
2. American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) arşivine ait birçok mikrofilm taranarak belgeler temin edilmiştir. Amerikan Board Arşiv belgelerinde mikrofilm ve belge numaraları araştırmanın geçerliliği ve kaynak gösterme açısından büyük önem taşımaktadır. Taranan belgelerin belge numaralarının doğru bir şekilde yazımında özenle çalışılmıştır.

3. American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) arşivinde ulaşılmış olan yıllık rapor, istatistiksel veriler, yazışmalar, mektuplar, fotoğraf ve diğer belgeler incelenmiştir. Annual Report (yıllık raporlar) İstanbul'daki eğitim ile ilgili önemli bilgiler içermesi nedeniyle İstanbul Robert Koleji ile ilgili kısımlar bu raporlardan temin edilmiştir.
4. Milli Kütüphane'de bulunan konuyla ilgili kaynaklar tespit edilerek bu kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ankara Milli Kütüphane'de tespit edilen İstanbul Robert Koleji ile ilgili broşür, okul programları, anı kitapları Milli Kütüphane'de yapılan araştırma sonucu temin edilmiştir. Ayrıca Ankara Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nde yer alan kaynaklar ve okul yıllıklarına da ulaşılmış bu kaynaklar da araştırmada yerini almıştır.
5. Okulun mezunlarından Recep Ülke'nin 1956 yılında basılmış İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi adlı eseri sahaflardan temin edilmiştir. İstanbul Robert Koleji mezunu olan ve kolejde bir süre öğretmenlik yapan Recep Ülke tarafından yazılan eser araştırmaya büyük katkı sağlamıştır. Araştırma ile ilgili İngilizce tetkik eserler tespit edilerek bu eserlerde incelenmiş ve ilgili bölümlerde kullanılmıştır.
6. İstanbul Robert Koleji'nin kurucu müdürü olan Cyrus Hamlin'nin kaleme almış olduğu ve yine okulda müdürlük yapmış olan George Washburn'un yazdığı anı kitaplarından da araştırma kapsamında faydalanılmıştır. Ayrıca kolej mezunlarının kolej yıllarındaki anılarını yazdıkları anı kitapları da araştırma da kullanılan kaynaklar arasında yerini almıştır. Konuya ilişkin tez ve makaleler araştırmada kullanılan diğer kaynaklardır. Temin edilen tüm bu kaynaklar incelenip objektif ve doğru bir şekilde yansıtılmaya çalışılmıştır.

3.2. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Temin edilen Türkçe belgeler incelenerek bilgilerin fişlemesi yapılmış konu ve önem sırasına göre ayrılmıştır. İngilizce belge ve Amerikan Board Arşivinden temin edilen İngilizce arşiv belgeleri ise Türkçeye çevirisi yapılarak bilgiler kaynaklarıyla birlikte fişlenmiştir. Fişlenen bilgiler okunarak konularına göre tasnifi yapılmış ve bilgisayara kaydedilmiştir.

Bilgiler konu başlıklarına göre sırayla araştırmanın amacına uygun olarak anlamlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bilgilerin tasnif edilmesinden sonra araştırmanın alt başlıkları belirlenmiştir. Bilgiler objektif bir şekilde yorumlanıp araştırmanın problemine uygun şekilde işlenmiştir. Bilgilerin işlenmesinde kronolojik sıraya dikkat edilmiştir.

Araştırmayla ilgili elde edilen bazı istatistiksel veriler çalışmanın içeriğinde tablolar halinde sunulmuştur. Elde edilen dağılık bilgiler araştırma sürecinde bir sistem içinde bütünleştirilerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın yazım işleminin tamamlanmasından sonra araştırma metni okunarak gerekli düzeltmeler yapılmış ve ardından araştırmanın sonuç ve öneriler kısmı kaleme alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın amacına uygun bir şekilde sentezlenmiştir.

BÖLÜM IV

ANADOLU'DA YABANCI OKULLAR

Osmanlı Devleti, çok uluslu olması nedeniyle yabancı devletlerin faaliyetlerini sürdürmek için özellikle tercih ettikleri bir yer olmuştur. 19. yüzyıldan itibaren kendilerine verilen bir takım imtiyazlarla yabancıların Anadolu'daki faaliyetleri daha da artmıştır. Anadolu farklı ülkeler ve farklı mezhepten insanların kesiştiği bir nokta olmuştur. Kendilerine verilen kapitülasyonlarla Anadolu'da yayılmaya başlayan yabancı toplumlar özellikle eğitim alanında yürüttükleri hizmetler ve açtıkları okullarla Anadolu'da kalıcı olmaya başlamışlardır. Yabancı devletlerin Anadolu'ya gönderdikleri çalışanlar geldikleri ülkenin misyonları doğrultusunda çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Anadolu'da birçok devlet okul açmış ve bu okullarda amaçları doğrultusunda öğrencileri yönlendirmeye çalışmışlardır. Yabancı misyonerlerin açtıkları bu okullarda misyonerlik faaliyetleri sürdürdükleri görülmüştür.

4.1. Yabancı ve Yabancı Okul Kavramı

Yabancı kavramı sosyoloji bilimi bakımından ele alındığında toplumun kültürüne yabancı olan, o toplumun dilini bilmeyen ve toplumun dışında kalmış kimse olarak tanımlanabilir. Hukuki açıdan ele alındığında ise yabancı, içinde belli bir süre yaşadıkları devletin varlığına karşın o devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olmayan kişi olarak tanımlanmaktadır (Vahapoğlu, 1992: 24). Tarihi açıdan ise yabancı kavramı, imparatorluk içinde barınan ve diğer devletler ile ilişkilerini sürdüren unsurlardır. Yabancı bazen bir unsur bazen bir devlet olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Yabancılar hukuku, ülke içinde yabancıların ülkede tabi tutulacağı hukuki çerçeveyi çizmiş ve yabancıların sahip olduğu haklar devlet tarafından belirlenmiştir. Osmanlı Devleti içerisinde bu durum kapitülasyonlarla ilk kez gündeme gelmiş ve kapitülasyonlarla verilen ayrıcalıklar yabancılarla ilgili düzenlemelerin temelini oluşturmuştur (Ertuğrul, 2010: 22).

4.1.1. 1535'ten 18. yüzyılın sonuna kadar yabancı okulların durumu

Kapitülasyonlar, 1535 yılından itibaren Osmanlı Devleti tarafından Avrupalı devletlere tek taraflı olarak verilmeye başlanmıştır. İlk olarak Fransa'ya verilen imtiyazlar daha sonra diğer Avrupalı ülkeleri de kapsamıştır. Bu imtiyazlar daha sonra yabancı devletler tarafından hak olarak ileri sürülmüştür. Kapitülasyonlar hem yabancı devletlere ekonomik üstünlük sağlamış hem de Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışma fırsatı doğurmuştur. Yabancı devletler, Osmanlı devleti hâkimiyetinde yaşayan Hıristiyan azınlıklarla yakından ilgilenmişler ve onları etkileri altına almaya çalışmışlardır. Bunun bir sonucu olarak Fransızlar Katoliklerin, Ruslar Ortodoksların, İngiliz ve Amerikalılar da Protestanların koruyuculuğunu üstlenmişlerdir. Yabancı devletler koruyuculuğunu üstlendiği azınlıkların haklarını koruma bahanesiyle okul, hastane, yetimhane gibi kurumlar açma girişimlerine başlamışlardır (Sezer, 1999: 6-7).

Başlangıçta iktisadi amaçlarla sağlanan imtiyazlar daha sonra dini, siyasi ve sosyal bir kimlik kazanarak eğitim-öğretim alanında da kendini göstermeye başlamıştır. Kapitülasyonlarda doğrudan okullar, eğitim ve öğretim ile ilgili bir madde yer almamasına rağmen yabancı devletler tanınan hakları kendi çıkarlarına göre yorumlamışlar ve okul açma girişimlerini elde ettikleri haklar ile Osmanlı Devleti'ne kabul ettirmek istemişlerdir (Öksüz, 2010: 148).

Zamanla Osmanlı Devleti'nin içinde bulunan azınlıkları kendi nüfuzlarına almak, öncelikle Ortodoks ve Katolik mezheplerinin hamisi gibi davranmak için yabancılar okul açmışlardır. Yabancı okullar bu devletlerin siyasi, ekonomik, kültürel etki alanını kuvvetlendirmek için açtıkları okullardır. Bir süre sonra dinin yanında yabancıların siyasi çıkarlarına da hizmet eden kurumlar olarak ortaya çıkmıştır.

18. yüzyıldan önce Osmanlı Devleti'nde yabancı okul statüsünde sadece Papa ve Fransa'nın desteği ile açılmış olan Katolik Okulları bulunmaktadır. Bu okullar Fransa'ya verilen kapitülasyonlar sonucu açılmıştır. Osmanlı Devleti'nin zayıflamaya başlamasıyla diğer Avrupalı devletlere de imtiyazlar verilmiş ve bunun bir sonucu olarak yabancı okullar yayılmaya başlamıştır. Yabancı devletler Osmanlı hâkimiyetinde bulunan gayrimüslim halk ve etnik grupları kendi amaçları doğrultusunda yetiştirme amacıyla okul açma girişimlerine hız vermişlerdir. Yabancı

okullar Avrupalı devletlerin misyonerlik faaliyetlerini gerçekleştirme de bir araç konumuna gelmiş ve Osmanlı Devleti'ni en çok uğraştıran konulardan biri olmuştur (Taşdemirci, 2001: 24-25).

Osmanlı topraklarında açılan yabancı okulların büyük çoğunluğu misyonerlere aittir. İlk açılan Katolik okullarını daha sonra Protestan okulları takip etmiştir. Protestan misyonerler eğitimi Protestanlaştırma politikalarında önemli bir unsur olarak görmüşler ve bu amaç doğrultusunda okul sayılarını arttırmışlardır. Osmanlı Devleti içerisinde yabancı okulların hızla yayılmasında yabancı devletlerin kendilerine tanınan imtiyazları fırsat bilerek gerçekleştirdikleri misyonerlik faaliyetleri büyük rol oynamıştır. Bunun yanı sıra Osmanlı Devleti içerisinde yaşayan farklı etnik kökene bağlı insanlara tanıdığı haklar ve izlediği hoşgörü politikası da yabancı okulların artışında etkili olmuştur (Sezer, 1999: 7-8). Misyonerler Türk Devleti'nde eğitim çalışmalarında yerli halkın desteği ve saygı duyması sağlanırsa daha başarılı olacakları düşüncesinde olmuşlardır (Reel: 504, No: 162).

Osmanlı kaynaklarında yabancı okullarla ilgili belgeler incelendiğinde kayıtlarda bazı okulların devlet izniyle (ruhsatlı) açıldığı bazılarının ise izinsiz (ruhsatsız) faaliyet gösterdikleri görülmüştür. Ruhsatsız okul açmaları da okulların hızla artmasına neden olan unsurlardan biri olmuştur (Yıldız, 2011: 12).

Amerikan misyonerleri okullarını özellikle gayrimüslim halkın bulunduğu sahalarda açmışlar böylece az sayıda olan Müslüman-Türk okullarının etkisini azaltmışlardır. Amerikan müesseseleri aynı zamanda diğer devletlerin açmış oldukları müesseselere rakip olarak faaliyete geçmişler dilekçeli müracaatlarında önceliğin kendilerine verilmesi konusunda taleplerde bulunmuşlardır (Korkmaz, 1991: 84).

Yabancı okullar yapmış olduğu eğitim faaliyetleri ile Osmanlı eğitim kurumlarına da örnek olmuştur. Bu okullar toplumun yapısına uygun olarak eğitim vermişlerdir. Eğitimlerinde bölgenin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmışlardır. Öğretim programlarını bu ihtiyaçlara göre şekillendirmişlerdir. Yabancı okullar kuruluş özellikleri ve hiyerarşik bakımdan misyoner teşkilatına bağlıdır. Yabancı okulların yönetim kademesini de misyonerler oluşturmuştur (Vahapoğlu, 1992: 78). İncelenen belgelerde okullarda yurt dışından gelen, Osmanlı tebaasında yaşayan Ermeni ve Rumların öğretmenlik yaptığı gözlemlenmiştir.

Yabancı okulların gelir kaynakları genellikle misyoner teşkilatlarının yardımları, hayırseverlerin bağışları ve öğrencilerden alınan ücretlerden oluşmaktadır. Yapılan katkıların büyük çoğunluğunu yabancı devlet ve teşkilatlar oluşturmuş ve yüklü miktarda yardımlarda bulunmuşlardır (Vahapoğlu, 1992: 80-81).

Yabancı devletlerin hemen hemen devletin her köşesinde açtıkları okulların dini amaçları yanı sıra bu bölgelerde hâkimiyet kurma hedefleri de bulunmaktadır. Fransız İhtilali'nin etkisiyle azınlıkların milli şuurlarını uyandırmak istemişlerdir. Yabancılar azınlıklar ile iş birliği içerisine girerek Osmanlı Devleti'ni zayıf düşürmeye çalışmışlardır (Sezer, 1999: 9).

4.1.2. 19. yüzyıldan Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar yabancı okulların durumu

19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin zayıflamaya başlaması ile yabancı okulların faaliyetleri daha da artmıştır. Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Adalet Fermanı ile yabancı ve azınlıklara yeni haklar tanınmış, bu haklar neticesinde yabancı okulların sayıları daha da artmıştır (Yıldız, 2011: 11).

1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile yabancı okulların faaliyetleri artmıştır. Tanzimat Fermanı, İslam ve Hıristiyan tebaa arasında hukuki eşitlik sağlanmaya çalışılmıştır (İnalçık ve Seyitdanlıoğlu, 2006: 80-110).

Tanzimat Fermanı devletin her yanında geniş yankılara yol açmış, her ulus bunu kendi açısından yorumlamıştır. Büyük ümitlere kapılan gayrimüslimler kargaşa çıkarmış, kendilerine verilen haklardan kısmen memnun olmakla birlikte, onun getirdiği sorumluluklara karşı çıkmışlardır (Sonyel, 1994: 344).

Tanzimat Fermanı'nın ilanı Gayrimüslimler açısından önemli yenilikler getirmiştir. Hıristiyan cemaatlerde laik unsurlar güçlenmiş ve laik eğitimin güçlenmesi sonucu kilise eğitimi gerilemiştir. Yine de yeni kilise ve gayrimüslim okullarının sayısı artmış kilise, okul ve yetimhaneler inşa edilmesine izin verilmiştir (Ortaylı, 1994: 481).

Osmanlı Devleti Abdülmecit ve Abdülaziz dönemlerinde yabancı devletlerin baskısına maruz kalmış ve Kırım Savaşı sırasında aldığı borçlar ile devlet daha da

zayıflamıştır. Devletin zayıflamasıyla misyonerlerin faaliyetleri daha da artmıştır (Yıldız, 2012a: 2741).

Kırım Savaşı sonucu Osmanlı Devleti'nin ilan etmek zorunda kaldığı Islahat Fermanı Gayrimüslimlere yeni haklar getirmiştir (Yıldız ve Karaçağıl, 2012: 283). Islahat Fermanı ile birlikte bütün cemaatlere sanat, sanayi ve genel eğitim verecek okulları açma yetkisi verilmiştir. Islahat Fermanı'nın kendilerine tanıdığı haktan yararlanan gayrimüslimler kurum sayılarını arttırmışlar ve eğitim faaliyetlerine hız vermişlerdir. Islahat Fermanı ile elde edilen haklar sonucu ülkenin her yerinde milli ve dini nitelikli okullar açılmıştır (Vahapoğlu, 1992: 48).

Abdülaziz Dönemi'ne 1869 yılında yayınlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin de azınlık ve yabancıların eğitim faaliyetlerini düzenleyen çalışmalar arasında önemli bir yeri vardır. Bu nizamname ile hem yerli hem de yabancı okullar ile ilgili yeni düzenlemeler getirilmiştir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin yabancılar açısından en önemli maddesi 129. maddedir. Bu madde ile yabancı okullar kontrol altına alınmaya çalışılmıştır (Mutlu, 2005: 25).

Nizamnamenin 129. maddesinde özel okulların tanımı yapılmış ve bunların masraflarının nasıl karşılanacağı belirtilmiştir. Ayrıca okul açılması için gerekli koşullar açıklanmıştır. Bu maddeye göre öğretmenlerin Maarif Nezareti'nden ya da taşrada ise mahalli maarif idarelerinden diploma almaları gerekmektedir. Okutulacak kitap listelerinin ve ders programı çizelgelerinin Maarif Nezareti ya da mahalli idarelerinden, taşrada ise vilayet maarif idaresi ile vali tarafından onayı gerekmektedir. Maarif Nezareti'nden ruhsat alınması gerekmektedir (Haydaroğlu, 1993: 26-27).

1875 yılında yayınlanan Adalet Fermanı, Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanına ek olarak azınlık ve yabancılar açısından yeni düzenlemeler getirmiştir. Adalet Fermanı'nda yer alan "*Hıristiyanların her türlü işlerinde ve okul açmalarında kolaylık sağlanacaktır.*" maddesi ile yabancı devletlerin faaliyetlerinin önü açılmıştır (Ertuğrul, 1999: 31-32).

Azınlık okullarında görülen bu artış II. Abdülhamit'i birtakım önlemler almaya sevk etmiştir. II. Abdülhamit bu okulların denetimini sağlamak için Mekatip-i Gayr-i

Müslime ve Ecnebiyye Müfettişliği'ni, Maarif Nezareti'ne bağlamış ayrıca yabancı okulların resmi ruhsat ile açılmasını istemiştir (Yıldız, 2011: 13).

Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Adalet Fermanı ile azınlık ve yabancılara yeni haklar verilmiş ve yabancı devletler bu hakları kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak okul sayılarını ve faaliyet alanlarını giderek arttırmışlardır. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile ise, yabancı okulların denetim altına alınması yönünde bir adım atılmış ancak bunun yanı sıra yabancılara da okul açma izni verilmiştir. Verilen tüm bu hak ve imtiyazlar ile yabancı okulların Osmanlı Devleti içerisinde daha aktif hale geldiği görülmektedir.

1886 yılında hükümet yabancı okulların faaliyetlerinin denetlenmesini istemiştir. Misyonerler ise kurumları için imtiyazlar elde etmek için çaba göstermişlerdir. 1902-1903 yılında misyonerler kurumlarını güvence altına almak için Amerikan Başkanı Roosevelt'ten yardım istemişlerdir. Misyonerler okullar için bazı imtiyazlar kazanmışlardır. 1904 yılında Amerikan kurumlarını güvencesi için bir irade yayınlanmıştır. 1907 yılına kadar misyonerler aldıkları güvence ile rahatlamışlardır (Reel: 628, No: 534).

1903-1907 yılları arasında misyonerlerin vergiler konusunda talepleri olmuştur. Kurumları için imtiyaz istemişlerdir. 1907 yılında vergiler ile ilgili bir irade yayınlanmıştır (Reel: 628, No: 535).

II. Abdülhamit Dönemi'nde yabancı okulların faaliyetlerine karşı önlem alınmaya çalışılmış bu dönemde Türk ve Müslüman öğrencilerin yabancı okullara gitmesi yasaklanmıştır. 1863- 1903 yılları arasında İstanbul Robert Koleji'ne kayıtlı öğrenci dağılımları bu duruma örnek oluşturmaktadır. Bu yıllar arasında koleje kayıtlı 2500 öğrenciden sadece 1'i Türk'tür (Karal, 1983: 414).

II. Abdülhamit rejimi yerine geçen İttihat ve Terakki yönetimi ile yeni politikanın uygulamaya gelmesi Amerikan misyonerleri açısından olumsuz bir durum olarak görülmektedir. Bu durum misyonerler ve ittihatçıları karşı karşıya getirmiştir. Bu dönemde Osmanlılık fikrinin de olduğu anlaşılmaktadır (Reel: 628, No: 536).

1908 parti programında ittihatçıların en çok önem verdikleri konu eğitim olmuştur. Resmi olmayan okullarda Maarif Nezaretinin denetimi sağlaması, ders programlarında Türklüğe aykırı unsurların kaldırılması, resmi ya da özel ilkokullarda

derslerin öğrencilerin ana dilinde okutulması, ancak bu dil Türkçe değilse zorunlu olarak programda Türkçe derslerinin bulundurulması gibi kararlar alınmıştır (Yıldız, 2012a: 2743).

Osmanlı Devleti 26 Eylül 1915'te resmi gazete Takvim-i Vekayi'de yabancı okullar için yeni şartlar yayınlamıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında yabancı okulların zararlı faaliyetlerde bulunması devleti tedbir almaya sevk etmiştir. Osmanlı Devleti yabancı okulların zararlı faaliyetlerinden korunmak için yeni koşullar getirmiş ve bu şartlar ile yabancı okulların denetimi daha sıkı kurallara bağlanmıştır. Yayımlanan metinde yabancı okulların açılış kuralları, bulundurması gereken belgeler, uyulması gereken kurallar, öğrenci kayıtları için şartlar, sınavlar ve diploma ile ilgili bilgiler bildirilmiştir (Yıldız, 2007: 212).

1915 yılında özel okullar için yayınlanan yasalara göre yabancı toplulukların ve cemaatlerin doğrudan okul açması yasaklanmıştır. Kurumların açılması için hükümet tarafından onaylanması gerekmektedir. Yabancılar tarafından açılacak okulların yeterli öğrenci varsa ve gerekli ise açılması, anaokulları hariç yatılı okulların kız ve erkek olarak ayrılması, bu okullarda Türkçe, Osmanlı Tarihi ve Coğrafya derslerinin zorunlu olarak verilmesi, her okulda bir yönetici bulunması, öğretmenlerin Maarif Nezareti'nden izin almaları, okulun sağlık koşullarına uygun olması gibi kurallar getirilmiştir (Yıldız, 2007: 357).

Milli Mücadele Dönemi'nde yabancı okulların zararlı faaliyetleri devam etmiştir. Bu dönemde bazı yabancı okulların Türk milleti aleyhinde faaliyetlerde bulunduğu görülmüştür (Yıldız, 2011: 13). Atatürk Dönemi milli eğitim politikasıyla yabancı okulların zararlı faaliyetleri önlenmeye çalışılmıştır. 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile yabancı okullar da dâhil olmak üzere tüm eğitim öğretim kurumları denetim altına alınmıştır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 1. maddesinde bütün okulların Maarif Vekâletine bağlanması gerektiği bildirilmiş ve böylelikle ikilikler ortadan kaldırılmıştır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile yabancı okulların faaliyetleri kısıtlanmıştır (Akyüz, 2009: 330).

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti tüm okulları düzenleme çalışmaları yapmış ve bu uygulamalar ile yabancı okulların sayıları hızla azalmıştır. Yabancı okullar denetim altına alınmış ve zararlı faaliyetlerde bulunan okullar

cezalandırılmıştır. Misyonerlik faaliyetleri yaptığı belirlenen okullar kapatılmıştır (Yıldız, 2011: 13).

Bu denetimin devam ettirilmesi için daha sonra genelge de yayınlanmıştır. Bu genelgede, dini esasa dayalı eğitim ve din propagandası yapılmayacağı, okul binalarında dini sembol ve işaretler bulundurulmayacağı ve okul kitaplarındaki Hıristiyan din büyüklerinin resimleri çıkartılacağı hakkında kurallar konulmuştur. Bu genelge karşısında bazı yabancı okullar duruma tepki göstermişler ve bağlı oldukları devletlere müracaat ederek bu durumun engellenmesini istemişlerdir. İngiltere, Fransa ve İtalya gibi devletler hükümetten bu kararların uygulanmamasını istemişler ancak hükümet karardan dönmemiş ve şartları yerine getirmeyen okulların kapatılacağını belirtmiştir (Vahapoğlu, 1992: 152).

Yabancı devletler misyonerlik faaliyetlerini yürütmek ve buldukları bölgeleri hâkimiyetleri altına almak amacıyla Osmanlı topraklarında faaliyetlerine başlamışlar ve verilen hak ve imtiyazları kendi amaçları doğrultusunda yorumlayıp faaliyet alanlarını giderek arttırmışlardır. Yabancı okulların zararlı faaliyetlerini denetim altına almak amacıyla dönem dönem düzenlemeler yapılsa da düzenlemelerdeki tutarsızlıklar ve kesin önlemlerin alınmaması nedeniyle pek etkili olmadığı görülmektedir. Alınan önlemlerin yeterinde caydırıcı olmaması faaliyetlerin daha da artmasına neden olmuş ancak Atatürk döneminde yabancı okullar denetim altına alınabilmiştir.

4.1.3. Anadolu’da açılan yabancı okullara bazı örnekler

Osmanlı topraklarında Amerika, Fransa, İngiltere, İtalya, Avusturya, Almanya, Rusya, Bulgaristan, İran gibi devletler okul açmışlardır. Yabancı okullarda yabancı devletler tarafından gönderilen misyonerler faaliyet sürdürmüş olup bu devletlerin siyasi ve kültürel amaçları doğrultusunda hareket etmişlerdir (Ertuğrul, 2010: 153).

1870-1890 yılları arasında yabancı okulların sayıları incelendiğinde bu okulların hızla artmış oldukları görülmektedir. Bu yıllar arasında yabancı okulların yoğunluk gösterdiği tablodan anlaşılmaktadır.

Tablo 4. 1. 1870-1890 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nda yabancı okullar

Okullar	Okul sayıları
Amerikan okulları	465
İngiliz okulları	83
Fransız okulları	72
Rus okulları	44
İtalyan okulları	24
Alman okulları	7
Avusturya okulları	7
Yunan okulları	3
İran okulları	2

(Vahapoğlu, 1992: 117).

Tablo 4.1.'de Amerikan okullarının sayılarının fazla olduğu dikkat çekmektedir. Amerikan okullarını İngiliz ve Fransız okullarının takip ettiği görülmektedir. Avrupalı devletlerin Osmanlı topraklarını yoğun olarak tercih ettikleri göze çarpmaktadır. Yabancı okullardan Amerikan okulları Anadolu'da Amerikan misyoner okulları başlığı altında incelenmiştir. Bu nedenle bu başlık altında Amerikan okulları dışındaki okullara yer verilmiştir.

4.1.3.1.Fransız Okulları

Osmanlı Devleti'nin resmi olarak siyasi askeri, ekonomik ilişki ve ittifak kurduğu ilk Avrupa devleti Fransa'dır (Şişman, 2006: 97). Osmanlı Devleti'nde açtığı okullarla Fransa Osmanlı eğitim ve kültür hayatını büyük ölçüde etkilemiştir (Ertuğrul, 2010: 176).

Osmanlı topraklarında en eski yabancı kültür kurumları Fransızlara aittir. 16. yüzyılın sonlarından itibaren Fransa himayesindeki bazı misyonerler Latin çocuklara dini eğitim verme amacıyla İstanbul'a gelmiş ve okul, hastane, çocuk bakımevi gibi kurumlar açmışlardır. 1839 Tanzimat Fermanı'ndan sonra imtiyazlardan yararlanan Fransa Osmanlı Devleti'nde dil ve kültürünün yayılması için yoğun faaliyetlerde bulunmuş 1856 Islahat Fermanı'ndan sonra da Fransızca eğitimin verildiği okul sayısını arttırmıştır (Şişman, 2006: 100,101).

1839 yılında sadece İstanbul'da bulunan Fransız okul sayısı 40'tır (Sezer, 1999: 81). 1902-1925 yılları arasında toplam 72 Fransız Okulu faaliyet göstermektedir (Haydaroğlu, 1993: 90). Cumhuriyet Dönemi'nde Fransız okullarının çoğu dershanelerinden dini sembolleri kaldırmaması nedeniyle kapatılmıştır (Sezer, 1999: 82).

Fransız okullarında genellikle rahip ve rahibeler öğretmenlik yapmış olup Rum, Ermeni, Bulgar ve Türk öğretmenler de görev almıştır. Öğretim programlarında güzel sanatlara yönelik dersler yer almaktadır (Esenkal, 2007: 103-104). Okulların tamamı ücretsiz olmayıp bazı okullarda öğrencilerden yüksek ücretler talep edilmiştir (Mutlu, 2005: 147). 1913 yılında Osmanlı Devleti tarafından tanınan Fransız okullarının sayısı 504'tür (Esenkal, 2007: 105).

a. Saint Benoit Fransız Okulu

Saint Benoit Fransız Okulu, Osmanlı Devleti'nde açılan en eski Fransız eğitim kurumudur. 8 Kasım 1583'te İstanbul'a gelen Cizvit misyonerleri Galata'daki Saint Benoit Kilisesi ve manastırına yerleştirilmiş burada 18 Kasım 1583'te okul açmışlardır (Haydaroğlu, 1993: 108).

Okul 1840'a kadar Galata, Yeşilköy, Bebek gibi semtlerde varlığını sürdürmüştür. Cizvit tarikatının kaldırılması nedeniyle okul 1783'ten itibaren Fransız Lazarist misyonerlerine devredilmiştir. 1831 yılından itibaren okula II. Mahmut'un izniyle Türk çocukları da kabul edilmiştir. Okul 1897'den sonra Hazırlık Bölümü, Lise Bölümü, Ticaret ve Bankacılık Bölümü olarak üç bölüme ayrılmıştır (Ertuğrul, 2010: 179-180).

Saint Benoit Fransız Okulu, Osmanlı döneminde misyonerlik faaliyetlerini sürdürmüş Fransa lehine çalışmalar yapmış ve ayrılıkçı hareketleri desteklemiştir. Cumhuriyet döneminde okulların siyasi ve dini faaliyetlerinin denetim altına alınmasıyla okul öğretim programını oluşturmuştur. Okul varlığını günümüzde de devam ettirmektedir (Şişman, 2006: 123-124).

b. Notre Dame de Sion Fransız Kız Lisesi

Okulun oluşumu 1844 yılında başlamıştır. Okulu 1856 yılında Notre Dame De Sion Rahipleri devralmıştır (Ertuğrul, 2010: 180). Okul 27 Kasım 1856'da Louise Weyvada tarafından kurulmuştur. Okul daha sonra lise haline gelmiştir. 1892 yılında okulun 287 öğrencisi bulunmaktadır. Okul Osmanlı devleti tarafından geçici bir süre maden mühendis mektebi olarak kullanılmıştır (Haydaroğlu, 1993: 111).

c. Saint Joseph Fransız Koleji

Kolej 1864 yılında İstanbul'da açılmıştır. 1902 yılında okula Ticaret Enstitüsü açılmış olup 1910 yılında bu enstitünün programı örnek alınarak İstanbul'da Yüksek Ticaret Okulu açılmıştır. Saint Joseph olarak anılan okul daha sonra Yüksek Ticaret Enstitüsü adını almıştır. Okulda öğrenim gören öğrencilere bankalarda ve Duyun-u Umumiye'de görev verilmiştir (Ertuğrul, 2010: 180-181).

Okula Türk öğrencilerde ilgi göstermiştir. 1910 yılında okul öğrencilerinin yarısından fazlasını Türk öğrenciler oluşturmuştur (Sezer, 1999: 93).

d. Galatasaray Lisesi (Galatasaray Sultanisi)

Galatasaray Lisesi, Osmanlı Devleti ve Fransa işbirliği ile kurulmuştur. Amerika'nın desteği ile Cyrus Hamlin başkanlığında İstanbul'da açılan Robert Koleji'nin Amerika'nın nüfuzunu arttıracığı düşüncesi Fransızları rahatsız etmiş bu nedenle Fransa Galatasaray Lisesi'nin kurulması konusunu gündeme getirmiştir. Okul 15 Nisan 1868'de Mekteb-i Sultani adıyla açılmıştır (Esenkal, 2007: 108).

Galatasaray Lisesi'nin öğretim dili Fransızcadır. Okulda öğretim Fransız öğretim sistemine göre yapılmaktadır. Okulun giderleri ise Osmanlı Devleti tarafından karşılanmaktadır (Ertuğrul, 2010: 182).

Okulun öğretim süresi 3 ilk, 3 orta, 3 yüksek kısım olmak üzere 9 yıl olarak düzenlenmiştir. Okulda Ermeni, Rum, Bulgar milletleri ve Katolik, Musevi, Müslüman gibi farklı inançlara sahip insanlar bir arada okumaktadır. Okulun dili Fransızcadır. Okulda; Fransızca, Latince, Osmanlıca, Yunan Felsefesi, Umumi Tarih ve Coğrafya, Tabii Bilimler ve Kimya, Matematik, Geometri, Siyaset Bilim, Ziraat,

Ticaret, Sanat, Hukuk, Hitabet ve Edebiyat, Resim, Hat Sanatı, Muhasebe gibi dersler okutulmaktadır. Okul yatılı ve gündüzlü olarak iki bölümdür.

Galatasaray Lisesi, 1992 yılında Özel Anadolu Lisesine dönüştürülmüş 11 Ekim 1993'te Galatasaray Üniversitesi kurulmuştur. Günümüzde okul Galatasaray Anadolu Lisesi adıyla varlığını sürdürmektedir Bu okullar dışında Saint Louis Dil Öğlanları Koleji ve Saint Esprit Fransız Okulu Fransa tarafından açılan okullardır (Ertuğrul, 2010: 184-186).

4.1.3.2.İngiliz Okulları

İlk Osmanlı-İngiliz ilişkileri 16. yüzyılda İngiliz ticaret gemilerinin Osmanlı limanına gelmesiyle başlamıştır. Ticari ilişkilerle başlayan ilişkiler 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'yla daha da gelişmiştir (Mutlu, 2005: 235).

Osmanlı-İngiliz ilişkileri eskiye dayanmasına rağmen Amerikan misyonerlerin Osmanlı Devleti'nde büyük bir alana yayılması nedeniyle İngiliz okullarının çalışmaları sınırlı olmuştur. Protestanlığı yaymak amacıyla "The London Society for Promoting Chiristianity Amongst Jews" adlı kuruluş 1829'da İzmir'de 1855'te İstanbul Ortaköy ve Balat'ta, 1864'te İstanbul Hasköy'de İngiliz okulları açmıştır. İngilizler Arapların milliyetçilik duygularının uyanması ve Osmanlı Devleti'nden ayrılmaları konusunda destekçi olmuşlar ve amaçları doğrultusunda okullar Arapça konuşulan bölgelerde yoğunlaşmıştır (Ertuğrul, 2010: 186-187).

İngilizlerin Arapları Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtmalarında Ortadoğu petrollerini ele geçirme amaçları rol oynamıştır. İngilizler bu politikalarında eğitimi kullanmışlardır (Esenkal, 2007: 138). 1914 yılında Osmanlı Devleti'nde 178 İngiliz okulu bulunmaktadır. Bu okullardan ikisi Cumhuriyet döneminde de faaliyetlerini sürdürmüştür. Bunlardan biri 1857 yılında açılan Beyoğlu İngiliz Kız Okulu, diğeri de 1905 yılında İstanbul'da açılan Nişantaşı Erkek Lisesi'dir (Sezer, 1999: 102-103). Diğer İngiliz okulları Anadolu lisesi olarak Türk hükümetine devredilmiştir. Bu okulların tüm yazışmaları İngiltere'ye gönderilmiştir (Haydaroğlu, 1993: 120).

a. Beyoğlu İngiliz Kız Okulu

Okul, İstanbul Beyoğlu'nda 9 Aralık 1857'de Estelle Daizy Thompson tarafından kurulmuştur (Şişman, 2006: 337). Okulun 1932-1933 yıllarında 110 öğrencisi ve 18 öğretmeni vardır (Sezer, 1999: 103). 1963 yılında ise okulun 194 öğrencisi ve 24 öğretmeni bulunmaktadır (Haydaroğlu, 1993: 120). Beyoğlu İngiliz Kız Okulu, İngiliz okullarının Anadolu lisesi olarak Türk hükümetine devredilmesinden sonra kalan iki okuldan biridir (Şişman, 2006: 337).

b. Nişantaşı İngiliz Erkek Lisesi

İngiliz Erkek Lisesi, İstanbul Nişantaşı'nda 1905 yılında William N. Birks tarafından kurulmuştur. 1964 yılında okulda 250 öğrenci bulunmaktadır. Aynı yıl öğretmen sayısı 25'tir (Haydaroğlu, 1993: 120). Okulun kütüphanesinde 2500 Türkçe, 3500 İngilizce eser bulunmaktadır. İngiliz okullarının Anadolu lisesi olarak Türk hükümetine devredilmesinden sonra da eğitim faaliyetlerini sürdürmüştür (Şişman, 2006: 337-338).

4.1.3.3.İtalyan Okulları

Fransız İhtilali sonrasında tüm dünyayı derinden etkileyen milliyetçilik akımının İtalya üzerinde de büyük etkisi olmuştur. Bu anlamda 1870-1880 yılları arasında Katolik Fransa İtalya'yı kendi yanına çekme ve destek verme politikaları izlemiştir. 1870 yılında İtalya milli birliğini kurmuş ve kendine sömürge alanı bulma arayışına girmiştir. Bu amaç doğrultusunda İtalya Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki topraklarını hedef almıştır. İtalya Osmanlı topraklarında siyasi nüfuzunu arttırmak için sosyal ve kültürel müesseseler açmıştır (Şişman, 2006: 353).

Denizcilik ve ticaret ile uğraşan İtalyanlar İstanbul'a yerleşmişler ve daha çok Galata semtinde oturmuşlardır. İstanbul'a yerleşen İtalyanlardan zengin olanlar çocuklarını özel öğretmenlerle yetiştirmeye çalışmışlar, dar gelirli olanlarla ise Katolik Kilisesi ücretsiz olarak ilgilenmiştir. İtalyan Hükümeti henüz siyasi birliğini tamamlayamaması nedeniyle yurtdışındaki vatandaşlarının öğrenim ve eğitimiyle ilgilenememiştir. Bu nedenle İtalyan aileler çocuklarını daha önce açılmış olan Fransız okullarına göndermişlerdir (Haydaroğlu, 1993: 139).

İtalyan okulları, hedef kitle olarak Hıristiyan ve Musevileri seçmiştir. Bu okullara rağbet eden öğrenci sayısının fazla olmasında açıldıkları bölgede idadi derecesinde okul bulunmaması ve yeterli sayıda okulun bulunmaması etkilidir (Mutlu, 2005: 51). İtalyan Katolik papazları Osmanlı topraklarının batı kesiminde çok sayıda Arnavut okulu açmışlardır. İtalyanların bu politikalarındaki amaç İtalyancı Arnavutlar arasında yaygınlaştırmak ve Arnavut gençleri kendi yanlarına çekmektir (Mutlu, 2005: 54).

1850 yılından itibaren siyasi ve eğitim faaliyetlerini sürdürmek amacıyla İtalyan cemiyetleri ve teşkilatları kurulmuştur. Bu teşkilatlar içerisinde en etkili olanlar Karmelitan Cemiyeti, La Societa Cemiyeti, Operaia Cemiyeti, İtalyan Katolik Dominicaneler Teşkilatı, Conventüel Rahipleri Birliği, İvrea Rahipler Teşkilatı, Salesian Rahipleri Grubu ve Dante Alighieri Cemiyeti'dir (Ertuğrul, 2010: 188).

1862 yılında İtalyan dilini yaymak amacıyla bir İtalyan Erkek Okulu açılmıştır. Yalnızca akşamları ve Pazar günü İtalyanca, aritmetik, geometri, tarih dersleri verilen okul 1 yıl faaliyette bulunmuştur. Bundan sonra birkaç okul daha açılmasına rağmen bunlar da uzun ömürlü olmamışlardır. 1863'te Karmelitan Cemiyeti tarafından Hatay'da İtalyan özel okulu açılmıştır. Bu okullar dışında İtalyanca öğretmek amacıyla kurslar düzenlenmiş, konferanslar verilmiştir (Haydaroğlu, 1993: 141).

İtalyanların faaliyetleri karşısında Osmanlı Devleti bazı tedbirler almış ve kısıtlamalar getirmiştir. Özellikle Balkanlar ve Kuzey Afrika'da okullara ruhsat verilmemiş ancak İtalyanlar bu duruma karşı çıkmışlardır. 3 Şubat 1903'te okulların açılmasına yönelik padişah iradesi alınarak faaliyetlerini daha rahat sürdürmeye başlamışlardır. İtalyan okullarının kurulmasında Katolik Kilisesi ve Katolik misyoner cemiyetlerinin desteği bulunmaktadır. Bu cemiyetler Fransa, Avusturya ve İtalya'nın himayesindedir (Şişman, 2006: 355).

Birçoğu ruhsatsız açılan İtalyan okulları I. Dünya Savaşı ile kapanmış ancak mütareke döneminde yeniden açılmışlardır. Atatürk döneminde 8'i İstanbul'da 5'i İzmir'de, 1'i Edirne'de olmak üzere ilkökul seviyesinde 14 okul faaliyet göstermektedir. Cumhuriyet döneminde alınan kararlara uymayan okullar kapatılmıştır. 1931 yılında Türk çocuklarının yabancı okullara gitmesinin

yasaklanması üzerine İtalyan okullarının çoğu öğrencisiz kalmıştır. 1936 yılında Türkiye’de 10 İtalyan okulu bulunmaktadır. Bu okulların 8’i ilkokul 2’si ortaokul seviyesindedir (Sezer, 1999: 96-97).

İtalyan okulları sayı olarak az olmalarına rağmen ticaret ve sanayi eğitiminde gelişmiş oldukları görülmüştür. İtalyan okullarının en tanınmışları İtalyan Kız Ortaokulu, Beyoğlu İtalyan Lisesi, İtalyan Ticaret Lisesi ve Bartelemeo Giustiniani Okulu’dur (Haydaroğlu, 1993: 150).

a. İtalyan Kız Ortaokulu

Okul 1870 yılında Clara Vergani tarafından kurulmuş olup İtalyan Hükümeti’ne aittir. Anaokulu ve ilkokul seviyesinde açılmış olan okula 1919 yılında ortaokul ilave edilmiştir. 1934 yılından itibaren ise okulun ilk kısmı Türk öğrencilere kapatılmıştır (Sezer, 1999: 100).

Okulun ana sınıfına 4-7 yaşlarındaki çocuklar gidebilmektedir. Okulun ilk kısmı 5 sınıflı orta kısmı ise 3 sınıflıdır. Okulda okutulan dersler şöyledir; İtalyanca, Latince, Türkçe, Matematik, Fizik, Kimya, Botanik, Zooloji, Tarih, Coğrafya, Ticari Muhasebe, Defter Tutma Usulü, Stenografi, Fransızca, İngilizce, Resim, Müzik, Güzel Yazı, Jimnastik, Ev İdaresi, Biçki-Dikiş (Ertuğrul, 2010: 190).

b. Beyoğlu İtalyan Lisesi ve Ticaret Okulu

Okul 1888 yılında İtalyan Hükümeti tarafından açılmıştır. Okul, orta ve lise seviyesindedir. Okulda İtalyan eğitimi verilmekte olup İtalyanca, Latince, İngilizce ve Fransızca öğretilmektedir (Sevinç, 1975: 89).

c. Bartelemeo Giustiniani İtalyan Okulu

Okul, Salesian rahibeleri tarafından 30 Kasım 1903 tarihinde açılmıştır. Okul üç sınıflı olup ilkokul seviyesindedir. Okul 1904’te başka bir binaya taşınarak binayı bağışlayanın anısına Bartelemeo Giustiniani Enstitüsü adını almıştır. Okulda terzilik ve kunduracılık atölyeleri bulunmaktadır (Haydaroğlu, 1993: 145).

Okul 1906 yılında ilkokul, ortaokul ve sanayi mektebi olarak üç kısma ayrılmıştır. İtalyan eğitim programı uygulanan okul 1911-1912 yıllarında Trablusgarb Savaşı nedeniyle kapanmış ancak 1920 yılında tekrar açılmıştır (Ertuğrul, 2010: 192).

4.1.3.4.Alman Okulları

Almanlar parçalanmış durumda olmaları ve Osmanlı topraklarında pek Alman vatandaşının olmaması nedeniyle Osmanlı Devleti'nde misyonerlik faaliyetlerine ancak 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlamıştır. Bu nedenle Fransa, Amerika ve İngiltere gibi okul ve hastane konusunda fazla bir gelişme gösterememişlerdir. Almanların faaliyetlerinde 1870 yılında siyasal birliklerini kurduktan sonra gelişme görülmüştür (Ertuğrul, 2010: 193).

Almanya, Alman kültürünü Osmanlı Devleti'nde yaymak ve azınlıklar üzerinde etkili olmak amacıyla teşkilatlar kurmuşlardır. Bu teşkilatlardan Werte des Tomples bir Katolik örgütüdür. Verein Vonn Heiligien Grabe Alman misyoner çalışmalarını sürdürmek amacıyla gazete çıkaran bir teşkilattir. Commuzaute Eangelique Teşkilatı, Hayfa, Betlehem, Nazaret, İzmir ve Beyrut'u faaliyetleri için merkez seçmiştir. Jerusalem Verein, Protestanlık esaslarına dayaklı teşkilat olarak kurulmuştur. Das Hailigie Land Zions Veren, versin von der Unkeflekten adlı teşkilat Alman dini kurumlarını organize eden bir teşkilattir. Deutscher Palastine Verein adlı teşkilat ise Kudüs ile ilgilenen bir teşkilattir (Haydaroğlu, 1993: 151).

Alman misyonunu yayan teşkilatlardan biri de Lutheran Rahipler Birliği'dir. Bu teşkilat Alman eğitim kurumlarını örgütleme misyonunu üstlenen bir örgüt olmuştur. Almanlar Osmanlı Devleti'nde özellikle Alman uyruklu vatandaşların bulunduğu yerlerde okul açma girişimlerinde bulunmuşlardır. Bu bölgelerde etkili olmak amacıyla zaman zaman bölge halkına maddi yardımlar yaparak etkileri altına almaya çalışmışlardır (Ertuğrul, 2010: 193-194).

Almanlar iktisadi amaçlarına ulaşmak için kendilerine yardımcı olarak Osmanlı gençlerini yetiştirmek amacıyla Bağdat civarında okul açma girişimlerine başlamışlardır. Başta İstanbul olmak üzere İzmir, Beyrut ve Selanik'te ilk ve ortaokul seviyelerinde okullar açmışlardır. Kurtuluş Savaşı öncesi Türkiye'de 870 Alman

misyoner, 7 çocuk yuvası, 17 ilkokul, 1 ortaokul, 2 hastane ve 1 dispanser bulunmaktadır (Sezer, 1999: 104).

Beyoğlu Alman Okulu, Boğaziçi Bebek Alman Okulu, Yedikule Alman Okulu, Haydarpaşa Alman Okulu Türkiye’de açılan önemli Alman okullarından bazılarıdır (Haydaroğlu, 1993: 152).

a. Beyoğlu Alman Okulu

Okul, Alman ve İsviçreli temsilcilerden oluşan Alman mektebi idare derneği tarafından 11 Mayıs 1868 tarihinde kurulmuştur. Başlangıçta okulda yabancı uyruklu öğrencilere eğitim verilmiş olup okul müdürü Mühlmann’ın 1879 yılında hazırlık kursları açması ile almanca bilmeyen öğrenciler de kabul edilmeye başlanmıştır (Haydaroğlu, 1993: 152).

1882 yılında anaokulu açılmıştır. 1894 yılında ise deprem nedeniyle okul binaları ciddi zarar görmüştür. Osmanlı Bankası müdürü Wülfing ve müteahhit Von Kopp’ın maddi ve manevi destekleriyle geniş bir arazi satın alınarak yeni binanın ilk kısmının yapımına 15 Ağustos 1896’da başlanmıştır. Okulun ikinci kısmı 1903 yılında 5 katlı olarak yapılmıştır (Şişman, 2006: 319).

Okul, 1911 yılında diploma vermeye hak kazanmıştır. Birinci Dünya Savaşı nedeniyle kapanan okul 1924 yılında tekrar açılmıştır. Okul 1945’te İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğüne devredilmiş 1953 yılında ise tekrar Alman Lisesi olarak eğitim öğretim faaliyetlerine devam etmiştir (Ertuğrul, 2010: 194).

b. Yedikule Alman Okulu

Okul, 1875 yılında Yedikule ve Samatya arasında mühendis Teres tarafından açılmıştır. 1905 yılında okulda iptidai ve rüşdi 3 sınıf bulunmaktadır. Okulun aynı yıl 90 öğrencisi bulunmaktadır (Mutlu, 2005: 116).

c. Bebek Alman Okulu

1896 yılında doktor Brokes tarafından Alman dilini yaymak amacıyla kurulmuştur. Ancak okula az öğrencinin devam etmesi nedeniyle 1906 yılında okul Mamüretülaziz’e (Harput) nakledilmiştir (Mutlu, 2005: 117).

d. Haydarpaşa Alman Okulu

1903 yılında Haydarpaşa demiryollunun yapımı için gelen Alman ve İsviçreli ailelerin çocukları için Anadolu Demiryolları Şirketi bir Alman okulu açmıştır. Okulun başlangıçta 67 öğrencisi ve 12 anaokulu öğrencisi bulunmaktadır. 1916 yılında okul hazırlık sınıfı açılmış ayrıca yetişkinler için Almanca kursları verilmiştir (Şişman, 2006: 320).

4.1.3.5.Rus Okulları

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya Ortodoksların hamiliğini üstlenmiş ve bu süreçten sonra Balkan milletlerinin milliyetçilik ayaklanmalarında destekçi olmuşlardır. Rusya, Sırp ve Yunan devletinin kurulmasında önemli rol oynamıştır. 1856 yılında yayınlanan Islahat Fermanı'ndan sonra Ruslar hayır cemiyetleri aracılığıyla Ortadoğu'da politikalarına hız vermişler ve bu amaç doğrultusunda 1881 yılında Petersburg'da "Filistin Ortodoks Cemiyet-i İmparatoriyyesi" adlı hayır cemiyetini kurmuşlardır. Bu cemiyetten Osmanlı kaynaklarında Arz-ı Filistin Rus Ortodoks Cemiyeti olarak söz edilmektedir (Şişman, 2006: 356-357).

Rusya, Osmanlı topraklarında etkilerini ve eğitim faaliyetlerini Ortodoks misyonerleri aracılığıyla sürdürmeye çalışmıştır. Rusya'nın Osmanlı Devleti'nde eğitim öğretim faaliyetleri İstanbul ve Suriye çevresinde yoğunlaşmıştır. Rusya'dan gelen Ortodoks misyonerler Osmanlı Devleti'nde Rusça eğitim veren okullar açmışlardır. Ruslar 1885 yılında Nazeth'te İlahiyat Öğretmen Okulu, Kudüs'te ise bir lise açmışlardır. 1903 yılında Suriye ve Filistin'de 155 okulda Rusça eğitim verilmiştir. Ayrıca Bursa ve İstanbul'da Rus okulları açılmıştır (Ertuğrul, 2010: 196).

Arz-ı Filistin Rus Ortodoks Cemiyeti'ne 1 Ekim 1905'te hâkimiyetindeki Rus müesseselerin varlığını kabul eden ve vergiden muaf olduğunu kapsayan bir irade verilmiştir. Bu tarihten sonra Birinci Dünya Savaşı'na kadar Rus okul sayılarında önemli bir artış olmamıştır. 1911 yılında Rus okullarının sayısı 100 civarındadır. Birinci Dünya Savaşı'na girerken Rus müesseselerinin çoğuna el konulmuştur (Mutlu, 2005: 90).

1889 yılında Bursa’da açılan Sıbyan Bahçesi ve 1893 yılında Terkos’ta açılan okul Osmanlı topraklarında açılan Rus okullarından bazılarıdır (Haydaroğlu, 1993: 154-155).

4.1.3.6. Avusturya Okulları

Avusturya, Kosova ve İşkodra’da yaşayan Katolik tebaayı himaye etme amacıyla Osmanlı Devleti’nde okul açmıştır. En eski Avusturya okulu 1850’de açılan Avusturya Milli Okulu’dur. Avusturyalı Lazarist Papaz Karl Flandorfer 1871 yılında bu okulun yanında Katolik okulu açmak için faaliyetlerine başlamış ve Galata’da Kız Okulu ve Öksüzler Yurdu açılmıştır. 1874 yılında ise bir erkek okulu açılmıştır (Şişman, 2006: 352).

İstanbul’da açılan Avusturya okulları Galata semtinde toplanmıştır. Lozan Barış Antlaşması’ndan sonra sadece iki Avusturya okulu faaliyetlerine devam etmiştir. Bunlardan biri Sankt Georg Avusturya Lisesi ve Ticaret Okulu diğeri Özel Sankt Georg Avusturya Kız Lisesi’dir (Sezer, 1999: 110).

Lazarist Karl Flandorfer’in Avusturya Milli Okulu’nun yanında bir Katolik okulu açmak istemesi ile Galata’da kiralanan odalarda eğitime başlanmış ve okulun gelişmesiyle birlikte başka binalar satın alınarak 25 Kasım 1882’de Sankt Georg Koleji açılmıştır. 1900 yılında okulun 174’ü erkek, 231’i kız olmak üzere 405 öğrencisi bulunmaktadır. Ayrıca okulda bir çocuk yuvası ve el işleri öğreten bir sınıf açılmıştır. Okula bir de ticaret okulu eklenmiştir (Haydaroğlu, 1993: 153).

Okul, 1916 yılında devlet tarafından resmen tanınmış ancak 22 Şubat 1919 tarihinde itilaf devletleri tarafından kapatılarak öğretmen ve rahibeleri sınır dışı edilmiştir. Ancak okul 1923’te tekrar açılmıştır (Ertuğrul, 2010: 195).

4.1.3.7. Bulgar Okulları

1453 yılında İstanbul’u fetheden Fatih Sultan Mehmet Ortodoks Patrikliğini teşkilatlandırmak için cemaatlerin dini merkezlerini ve liderlerini İstanbul’da toplayarak denetimi sağlamış ve Ortodoks kilisesi daha güçlü bir duruma gelmiştir. Osmanlı topraklarına katılan Bulgarlar da dini açıdan Rumlar gibi Ortodoks kilisesine bağlanmış ancak Rumlarla Bulgarlar arasında oluşan anlaşmazlıklar

sonucu Bulgarlar Ortodoks Patrikhanesi'nden ayrılarak eksarhlık adında ruhani bir daireye bağlanmışlardır. Bulgarlar bu süreçten sonra eğitim öğretim faaliyetlerini bu daire denetiminde yürütmüşlerdir (Haydaroğlu, 1993: 157-158).

Bulgar okulları, eğitim faaliyetleri dışında Bulgar politikasına hizmet eden kurumlar olmuş, Bulgar milliyetçilik hareketleri bu okullar aracılığıyla yönlendirilmiştir. Bulgarlar Osmanlı Devleti'nde 212 okul açmışlardır (Ertuğrul, 2010: 197).

Bulgarlar ilkokullarını 1835 yılında Gabrova kasabasında açmışlardır. Edirne'de 19, Gümülcine'de 2, Kırklareli'de 4, Dedeağaç'ta 3, İstanbul'da 2 karma Bulgar okulunun varlığından bahsedilmektedir. Cumhuriyet döneminde sadece beş Bulgar okulunun faaliyetlerini sürdürdüğü bilinmekle birlikte bunlardan biri Edirne'de, biri Kırklareli'de diğerleri ise İstanbul'dadır (Sezer, 1999: 113-114). 1897'de Beyoğlu'nda açılan Bulgar okulu ise Bulgar eksarhlığı tarafından açılmış olup ortaokul derecesindedir (Haydaroğlu, 1993: 164).

Atatürk Dönemi'nde yabancı okulların denetime tabii tutulması sonucu Bulgar okullarında sayıları azalmış bir ilkokul ve bir ortaokul olarak sadece 2 okul faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir (Sezer, 1999: 116).

4.1.3.8. İran Okulları

Sayıları diğer devletler tarafından açılan okullar kadar olmasa da İran'da Osmanlı topraklarında okul açan devletlerden biri olmuştur. İran okulları 19. yüzyılın sonlarında faaliyet göstermeye başlamışlar ve özellikle Basra ve Bağdat civarında yoğunlaşmışlardır (Mutlu, 2005: 371).

İranlılar 1910 yılında Bağdat'ta Debistan-ı Uhuvvet-i İraniyan Okulu'nu açmışlardır. 1912 yılında İran Encümen-i Müsavat Cemiyeti tarafından Kербela'da İran Hüseyini Okulu açılmıştır. İran tarafından açılan bir başka okul ise İstanbul'da 1916 yılında açılan Debistan-ı Ahmediyan-ı İraniyan adlı okuldur. İstanbul'da açılan İran Okulu'da bunlardan biridir (Ertuğrul, 2010: 196).

İran okulları içinde Cumhuriyet döneminde varlığını sürdüren yalnızca bir okul bulunmaktadır. Debistan-i İraniyan adlı İran Okulu İranlılar tarafından 1884 yılında

İstanbul'da açılmıştır. İlkokul seviyesinde olan okul resmi olarak varlığını hala sürdürmektedir (Sezer, 1999: 116).

4.2. Anadolu'da Amerikan Misyonerliği ve Amerikan Misyoner Okulları

4.2.1. Misyonerliğin yayılması

Yaygın anlamıyla misyonerlik Hıristiyanlığın Hıristiyan olmayan toplumlar arasında yayılması olarak ele alınmaktadır. Hz. İsa'nın "*İmdi, siz gidip bütün milletleri şahit edin, onları Baba, Oğul ve Ruhu'l Kudüs ismi ile vaftiz eyleyin. Size emrettiğim her şeyi tutmalarını onlara öğretin ve işte ben bütün günler, dünyanın sonuna kadar sizinle beraberim.*" şeklinde emriyle Hıristiyanlar Hz. İsa'ya karşı sorumluluklarını yerine getirme gayesiyle yola çıkmışlardır. Bu durum misyonerliğin dayandığı temel olarak kabul edilmektedir (Aydın, 1996: 9).

Misyonerlik faaliyetlerinde Hz. İsa'nın havarilerine mesajı temel alınıp başlangıç sayılmasına rağmen ilk misyonerler İsa'nın havarileri değil ondan yaklaşık üç yıl sonra Hz. İsa'nın kendisini İncili tüm milletlere yaymakla görevlendirdiğini iddia eden Aziz Pavlus'tur. İlk Hıristiyan teolog ve misyoneri olan Pavlus başta Antakya olmak üzere Anadolu, Yunanistan ve Makedonya bölgelerine seyahatler düzenleyerek Hıristiyan din anlayışını yaymaya çalışmıştır. Pavlus'un Hıristiyanlığı yaymak için kullandığı metotlar kendinden sonraki misyonerlere örnek teşkil etmiştir (Gündüz ve Aydın, 2002: 63-64).

Pavlus Hıristiyanlığı yaymada kullandığı metodu şu sözleriyle ifade etmektedir; "*Ben özgürüm, kimsenin kölesi değilim. Ama daha çok kişi kazanayım diye herkesin kölesi oldum. Yahudileri kazanmak için Yahudilere Yahudi gibi davrandım. Kendim Kutsal Yasa'nın (Musa hukukunun) denetimi altında olmadığım halde yasa altında olanları kazanmak için onlara yasa altındaymışım gibi davrandım. Tanrı'nın yasasına sahip olmayan değil de Mesih'in yasası altında olan biri olarak, yasaya sahip olmayanları kazanmak için yasaya sahip değilmişim gibi davrandım. Güçsüzleri kazanmak için güçsüzlerle güçsüz oldum. Ne yapıp ne edip bazılarını kurtarmak için herkesle her şey oldum.*" (Gündüz ve Aydın, 2002: 27-28).

Sözlerinden de anlaşıldığı gibi Pavlus Hıristiyanlığı yayma amacını gerçekleştirebilmek adına her şeyi mübah olarak görmüş, insanları etkileyebilmek için farklı rollere ve kimliklere girdiğini ifade etmiştir.

Pavlus ile başlayan misyonerlerin yayılma çalışmaları Hıristiyan misyonerliğinin zeminini oluşturmuş, gerçek Hıristiyan misyonerliği ise Haçlı Seferlerinden sonra ortaya çıkmıştır. Misyonerlik bu süreçten sonra gelişmeye devam etmiştir. Haçlı seferlerinde Hıristiyanlar askeri alanda başarısız olmaları sonucu propaganda yoluyla mücadele hareketlerine ağırlık vermelerine zemin hazırlamıştır. Misyonerler faaliyetlerini sistemli hale getirebilmek için projeler yapmışlardır (Açıkses, 2003: 11).

Cilacı, (1982: 10-11), misyonerliğin genel amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır;

1. Müslüman toplumlar üzerinde sömürgeci Hıristiyan devletlerin nüfuz kurmasını sağlamak,
2. Eski kiliseleri yeniden canlandırmak,
3. Müslümanlar arasında Hıristiyanlığı yaymak.

Misyonerliğin amaçlarına bakıldığında din unsuru dışında siyasi ve ekonomik unsurlar da göze çarpmaktadır. Buna göre misyonerliğin amaçlarından birini din unsuru oluşturmasına rağmen tek amaç din değildir diyebiliriz.

Misyoner örgütleri Hıristiyanlaştırma politikaları yanı sıra emperyalizmin öncülüğünü yapmışlardır. Bünyelerinde misyoner teşkilatlar barındıran Avrupalı devletler sömürgeleştirmek istedikleri ülkelere öncelikle misyoner örgütlerini göndermişler ve faaliyetleri için o bölgelerde zemin oluşturmaya çalışmışlardır (Sevinç, 1975: 20-21).

Misyonerlik hareketlerinin sadece dinsel amaçlı olmayıp siyasi ve ekonomik amaçlar da barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle diyebiliriz ki dinsel amaçlarla başlayan misyonerlik faaliyetleri ilerleyen süreçlerde amacı dışına çıkmıştır. Misyonerler çalışma sahalarını ve nüfuzlarını arttırmaya çalışmışlar ve faaliyette buldukları ülkelerin aleyhinde çalışmalar yapmışlardır.

Misyonerler gittikleri bölgelerin kültürlerini ayrıntılı olarak öğrenip o bölgenin yerli halkı ile kaynaşmaya çalışmışlar ve onlardan biri gibi görünmeye çalışmışlardır. Bu

şekilde davranmalarındaki amaç, milletlerin manevi değerlerine yeniden şekil vermek ve genç nesilleri manevi değerlerinden ve dinlerinden uzaklaştırarak toplumsal çözülmeyle sağlamaktır. Ayrıca misyonerler Hıristiyanlık harici dinlerin egemen olduğu milletlerin eğitim ve kültürel alanda yozlaşmalarını sağlamayı ve etnik farklılıkları vurgulayarak toplumsal gruplaşma sağlamayı kendilerine amaç edinmişlerdir (Şişman, 2006: 6-7).

Misyonerler için faaliyet gösterdikleri toplumların dillerini öğrenmek ayrı bir önem taşımıştır. Gittikleri bölgelerin halkı ile kaynaşmak için bunu gerekli görmüşlerdir. Bunun en açık örneklerinden biri de ünlü bir misyoner olan Romon de Lulle'nin Müslümanları Hıristiyanlaştırmak için Arapça öğrenmesi ve Arapça ders veren bir papaz okulu açmasıdır (Açıkses, 2003: 6).

Misyonerlerin gittikleri bölgelerde faaliyetlerini sürdürmek adına büyük çaba sarf ettikleri görülmektedir. Bölge halkıyla kaynaşabilmek için onlardan biri gibi davranmaya ve bu şekilde onları etkilemeye çalışmışlardır. Hayat tarzları ve çevrelerindeki kişilere sundukları imkânlar ile Müslüman toplumu kendi kültürleri içinde eritmeye çalışmışlardır.

Misyonerlik faaliyetleri XVIII. yüzyıl ve sonrasında İslam ülkelerinde yoğunluk kazanmaya başlamış Katolik ve Protestan misyoner teşkilatları Müslümanların yoğun olarak yaşadığı bölgelerde Hıristiyanlığı yaymak için çaba sarf etmişlerdir. XIX. yüzyılda Hıristiyan olmayan toplumlar arasında Hıristiyanlığı yaymak amacıyla Kuzey Amerika ve Hıristiyan Avrupa ülkelerinde binlerce merkez oluşturulmuştur (Gündüz ve Aydın, 2002: 36).

XIX. yüzyıl ve XX. yüzyılın ilk çeyreği misyonerliğin altın çağı olarak görülmektedir. Misyonerliğin özü din olmasına rağmen araç olarak okul, matbaa, hastane gibi kurumları kullanmışlardır (Kocabaşoğlu, 2000: 14). Misyonerler faaliyetlerini gerçekleştirmek için okul, yabancı dil kursları, hastane, dispanser, yetimhane, yayınevi gibi kurumlar açmışlardır. Bunun yanı sıra faaliyet gösterdikleri ülke ve toplulukların özelliklerine göre taktik değiştirebilecek esnek yapıya sahiptirler (Vahapoğlu, 1992: 25).

4.2.2. Anadolu’da misyonerlik

Türkler yerleşmeden önce Anadolu Hıristiyanların hâkimiyeti altında bulunmuş ancak Türklerin Anadolu’ya yerleşmesiyle bu coğrafyanın her bir köşesine Türk izleri işlenmiştir. Bunun sonucu olarak Batılı milletlerin Küçük Asya (Asya Minor) olarak adlandırdıkları Anadolu Türk vatani haline gelmiştir. Anadolu Türk vatani haline geldikten sonra da Batılı devletler dini, siyasi ve ekonomik sebeplerle Papa önderliğinde Haçlı seferlerini düzenlemişlerdir.

Başta Türkiye olmak üzere tüm Ortadoğu topraklarını ele geçirmeye çalışan Hıristiyan âlemi başarılı olamamıştır. Bunun bir neticesi olarak ise amaçlarına ulaşmak ve Hıristiyanlığı Anadolu’da yaymak için Osmanlı topraklarına misyonerler göndermeye başlamışlardır (Şişman, 2001: 1-2)

Misyoner grupları Türkiye’ye önem vermiş ve Türkiye’yi kendine faaliyet alanı olarak seçmişlerdir. Misyonerlerin Anadolu’ya önem vermelerinde emperyalist, dini ve siyasi emelleri etkili olmuştur (Özkan, 2002: 147).

Osmanlı Devleti’nin yabancılara uyguladığı hoşgörü politikası misyonerlerin Türk topraklarına olan ilgisini arttırmıştır. Ayrıca Osmanlı topraklarının jeopolitik ve jeostratejik açıdan kilit bölgelerden biri olması, kutsal yerleri içinde barındırması ve önemli ticaret yollarını elinde bulundurması misyonerler açısından önemini arttırmıştır (Ertuğrul, 2010: 59)

Anadolu’da faaliyet gösteren ilk misyoner grup 1220 yılında İstanbul’a gelen Saint François tarikatına mensup Katolik Kapusenler olmuştur. İstanbul’a gelen en eski Katolik misyoner grubu olan ve daha sonraki dönemlerde Conventueller olarak anılan bu misyonerlerin yaptıkları en çalışma Bizans ve Roma Kiliselerini birleştirme çalışmalarıdır. Ayrıca Katolik misyonerler Latin ailelerin çocuklarını okutmak gibi görevleri de üstlenmişlerdir. Anadolu’ya gelen diğer Katolik gruplar Dominikenler ve Cizvitlerdir. Cizvitler, 1583’te Osmanlı topraklarına ayak basmışlar ve St. Benoit Manastır ve Kilisesi’ne yerleştirilmişlerdir. Cizvitler İstanbul’a yerleştikten sonra ilk işleri okul açmak olmuştur. Cizvitlerden sonra İstanbul’a gelen Capucin misyoner grubu ise St. Georges Kilisesi’ne yerleşerek kilise bünyesinde açtıkları bir okul ile eğitim alanında faaliyet göstermişlerdir (Hülagü, 2001: 58-59).

Osmanlı topraklarına Avrupa'dan gelen misyoner gruplar sırasıyla şu şekildedir;

1. Franciscain'lerin ilk gelişi, 1220, ikinci gelişi 1653,
2. Dominicain'lerin ilk gelişleri XIII. yüzyıl,
3. Capucin'lerin ilk gelişi;1551, ikinci gelişi 1598,
4. Cizvitlerin ilk gelişi, 1583,
5. Saint Françoise'ların ilk gelişleri, 1584,
6. Riformalit'lerin geliş tarihi, 1630,
7. Lazarist'lerin geliş tarihi, 1783,
8. Filles de La Charitee rahibelerinin geliş tarihi, 1838,
9. Freres de Ecoles Chretiannes'lerin geliş tarihi, 1842,
10. Notre Dama de Sion rahibelerinin geliş tarihi, 1857,
11. Gürücü Rahip ve Rahibelerinin geliş tarihi, 1861,
12. İtalyan İvrea Rahibelerinin geliş tarihi, 1869,
13. Franciscane rahibelerinin geliş tarihi, 15 Kasım 1872,
14. Domincaine Rahibelerinin geliş tarihi, XIX. yüzyılın ikinci yarısı,
15. Assomption Rahip ve Rahibelerinin geliş tarihi, 1862,
16. Calais'li Franciscaine Rahibelerinin geliş tarihi, 1886,
17. Mariste'lerin geliş tarihi, 1892-1893,
18. Petites Soeurs de Pauvres Rahibelerinin geliş tarihi, 1892,
19. Soeurs de I'immaculee Conception de Notre Dame de Lourds Rahibelerinin geliş tarihi, 1903 (Haydaroğlu, 1993: 183-184).

Katolik misyonerler Osmanlı Devleti içerisinde serbestçe hareket etmişlerdir. Bir Cizvit misyoneri olan Emile Lagrond bu durumu şöyle ifade etmiştir; “ *Gönül isterdi ki Katolikler Osmanlı Padişahı'nın ülkesinde olduğu gibi İngiltere ve Hollanda'da da rahat ve serbest olsunlar.*” (Turan, 2002: 7-8).

Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren diğer bir misyoner örgütü Protestan misyonerleri olmuştur. Protestan misyonerler Osmanlı topraklarına 18. yüzyılda gelmişlerdir. 1799 yılında Londra'da kurulan Church Missionary Society adlı İngiliz misyoner cemiyeti 1815'ten itibaren Osmanlı toprakları ve Doğu Akdeniz bölgesinde misyonerlik çalışmalarına başlamışlardır. Protestan misyonerlik kuruluşlarının en

önemlisi 1810 yılında kurulmuş olan Amerikan Board of Commissioners for Foreign Missions adlı misyoner teşkilatıdır (Turan, 2002: 8-9).

4.2.3. Anadolu'da Amerikan Protestan misyonerliği ve Amerikan Board Teşkilatı (ABCFM)

Amerika'nın keşfedilmesiyle birlikte dünyanın birçok ülkesinden yeni kıtaya göçler başlamış ve göçler sonucu oluşan kolonilerin birleşmesiyle ABD kurulmuştur. Hıristiyanlık bu birliğin tek ortak noktası olmuş ve Protestanlık mezhebi çerçevesinde bütünlük oluşturmaya çalışılmıştır. Protestanlık inancı Amerikan kültürünün oluşumunda büyük rol oynamış, Protestanlığın devletin her alanında kendini göstermeye başlaması Amerikan din anlayışının gelişmesinin sağlamıştır. Amerika'da yaşayan Hıristiyanların Tanrı'nın kendilerini Hıristiyanlığı dünyada yaymak için görevlendirdiği inancı ABD'de birçok misyoner teşkilatın kurulmasına zemin hazırlamıştır (Öney, 2011: 1440-1441).

Amerikan Board Teşkilatı, Amerika Birleşik Devletleri'nin dış ülkelere yönelik Protestan misyonerliği faaliyetlerini yürütmek için kurduğu bir örgüttür. Board Teşkilatı'nın temelleri 19. yüzyılın başlarında ABD'nin New England bölgesinde atılmıştır. Board Teşkilatı, 5 Eylül 1810'da ilk toplantısını yaparak kurulmuştur. Board Teşkilatı'nın kurulduğu dönem misyonerlik faaliyetleri bakımından hareketli ve parlak bir dönemdir. Avrupalı ve Amerikalılar dünyaya yayılmışlardır.

Board Teşkilatı'nın örgütlenmesinde temel idari birim misyondur. Bir ülkede birden fazla misyon olabilir. Örneğin; Türkiye'de Batı Türkiye Misyonu, Doğu Türkiye Misyonu ve Merkezi Türkiye Misyonu olarak üç misyon bulunmaktadır.

Amerikan Board Misyonları yönetimde kolaylık sağlanması açısından istasyonlara ayrılmıştır. İstasyon, bir misyonerin idaresi altında bulunan ve genellikle şehirlerde kurulan organizasyonlara verilen addır. Örneğin; İzmir, Batı Türkiye Misyonu'nun bir istasyonudur. İstasyonlarda tüm faaliyetlerden misyonerler sorumludur. Misyonerler istasyonların yıllık raporlarını tutup bilgi verirler ve mali ve idari işlerden sorumludurlar.

Dış istasyon istasyonların alt birimidir. Dış istasyonlar yerli Hıristiyan halktan birinin yetkisindedir. Dış istasyonların karar alma ve uygulama yetkisi olmayıp bağlı

buldukları misyon ve Amerikan Board Teşkilatı tarafından alınan kararlara uymakla yükümlüdür (Yıldız, 2009: 24-25).

Amerikan Board Teşkilatı neredeyse Osmanlı topraklarının tamamında faaliyet göstermiş olan bir misyoner örgüttür. Amerikan Board Teşkilatını oluşturan kimseler Williams Koleji öğrencileridir. Amerikan Board'ın temelleri 19. yüzyılın başlarında ABD'nin New England bölgesinde atılmıştır.

1810 yılında temelleri birkaç öğrenci tarafından atılan Board Teşkilatı zamanla dünyaya yayılmış ve büyük bir örgüt haline gelmiştir. Board misyonerleri gittikleri ülkelerin koşullarına göre politikalar uygulamış ve amaçları doğrultusunda çeşitli kurumlar açmışlardır. Board misyonerleri özellikle eğitim, sağlık ve dini alanlarda çalışmalar yapmış ve bunun yanı sıra çok sayıda yetimhane ve hastane açmışlardır (Öztürk, 2007: 64-65).

Amerikan Board misyoneri Goodsell, Amerikan Board'ın tarihini şu şekilde ifade etmektedir: *“ABCFM'nin tarihi kendisini Tanrıya adanmış olan insanların tarihidir. Bu insanların çalışmalarının kahramanlıkların hikâyesinin tarihi öğreticidir. ABCFM'nin tarihi sadece yurtdışına gitmiş ya da kendi ülkelerinde kalmış insanların tarihi değildir. ABCFM'nin tarihi kiliselerin tüm dünyada gelişiminin hikâyesidir. Bununla birlikte, ABCFM tarihi Hıristiyan birliği düşüncesinin tarihidir ve ABCFM'nin tarihi eğitim tarihidir*(Erdoğan, 2008: 53-54).

Amerikan Board Teşkilatı'nın tüzüğünde amaçları Hıristiyan olmayanları Hıristiyanlaştırmak, İncil'i öğretmek ve insanları Hıristiyanlığa çağırmaktır. Bir diğer hedefleri de güçlü bir Hıristiyan topluluğu oluşturmaktır. Bu amaçları doğrultusunda Board Teşkilatı dünyada Protestanlığı yaymak için Amerikan misyonerlerini görevlendirmiş ve misyonerler eğitim ve hayır kurumları açmak amacı ile uzak ülkelere gönderilmişlerdir (Sezer, 2010: 58-59).

Board Teşkilatı'nın yapı ve işleyiş bakımından katı bir örgütsel sistemi vardır. Board Teşkilatı zaman zaman *“Anayasal yönetim içinde bir tür usule aykırı yönetim yaratmak”* gerekçesiyle ABD içinde bile suçlanmıştır (Ay, 2007).

Board'ın geliştirdiği modele göre misyonlar tüzüklerini kendileri hazırlamakla yükümlüdür. Senelik toplantılar yapıp merkeze rapor verilmiştir. Bu toplantılarda yıllık faaliyet planları hazırlanmaktadır. Misyonda herkes eşit oya sahip olup

çoğunluğun kuralları geçerli olmuştur. Board Teşkilatı'na bağlı misyonerler teşkilatın kontrolü altında ve istekleri doğrultusunda çalışmışlar ve maaşları da Board tarafından ödenmiştir (White, 1995: 18-21).

Amerikan Board Teşkilatı, ABD'deki Protestan misyoner örgütlerinden en büyük ve en kıdemlilerindedir. Board Teşkilatı, 1868 yılında ABD'deki 16 misyoner örgütünden sadece biridir. Ancak örgütün yaptığı harcamalarda %30'luk pay sadece ABCFM'ye aittir. Ayrıca istihdam edilen misyonerlerin %30'unu da yine Board Teşkilatı barındırmaktadır. Bu oranlara bakıldığında Amerikan Board Teşkilatı'nın ne kadar aktif bir örgüt olduğu ve geniş bir sahada faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır (Kocabaşoğlu, 2000: 15).

ABD'de misyonerlik faaliyetleri için çok sayıda misyoner örgütü kurulmuştur. Amerika'daki misyoner teşkilatları kuruldukları tarih sırasına göre tablo 4.2.'de verilmiştir.

Tablo 4. 2. Amerika'da kurulmuş olan misyoner teşkilatları

Teşkilatın adı	Kuruluş tarihi
American Board of Commissioners for Foreign Missions	1810
American Baptist Missionary Union	1814
Methodist Episcopal Missionary Society	1819
Board of Reformed Dutch Church	1832
Free- Will Baptist Foreign Missionary Society	1833
Presbyterian Board of Foreign Missions	1833
Protestant Episcopal Board of Missions	1835
Evangelical Lutheran Missionary Society	1837
Reformed Presbyterian and Associate Presbyterians	1844

Tablo 4. 2. (devam)

Southern Baptist Board	1845
American Missionary Association	1846
American and Foreign Christian Union	1850
United Presbyterians	1859
American Church Missionary Society	1860
Southern Presbyterian Board	1861

(White, 1995: 13-14).

Amerikan Board Teşkilatı, kurulduğu yıllarda hedeflediği misyonerlik faaliyetlerini gerçekleştirmek adına İngiliz Protestan misyoner örgütlerinden British Missionary Institution, Church Missionary Society ve Foreign Bible Society'den destek almış ve dünyanın pek çok yerinde misyonlar kurmuştur. Amerikan Board Teşkilatı, 1819 yılında İngiltere'nin kışkırtmalarıyla Ortadoğu ve Osmanlı topraklarını da faaliyet programına eklemiştir (Öney, 2011: 1442).

Amerikan Board Teşkilatı'nın dünya genelinde kurduğu misyonlar tarih sırasıyla şu şekildedir:

Afrika'da:

1835: Güney Afrika Zulu Misyonu

1880: Orta Batı Afrika Misyonu

1893: Rhodesian Misyonu

Asya'da:

1869: Japon Misyonu

1852: Micronesia Misyonu

1903: Filipinler Misyonu

Hindistan'da:

1813: Marathi Misyonu

1816: Ceylon Misyonu

1834: Madura Misyonu

Çin'de:

1847: Foochow Misyonu

1854: Kuzey Çin Misyonu

1882: Shansi Misyonu

1883: Güney Çin Misyonu

Avrupa'da:

1872: İspanya Misyonu

1872: Avusturya Misyonu

Güney Amerika'da:

1872: Meksika Misyonu

Amerikan Board Teşkilatı tüm dünyada faaliyet göstermiş olan bir teşkilattır. Board'ın yönetim merkezi Boston'dur. Misyonerler yaptıkları faaliyetleri yıllık raporlar halinde Boston'a göndermişlerdir. Amerikan Board Teşkilatı, İran, Bulgaristan, Mısır, Filistin, Arabistan ve Türkiye'de de etkili olmuştur (Yıldız, 2007: 24-26).

Amerikan Board Teşkilatı Anadolu'yu üç misyona ayırmıştır. Osmanlı Devleti'nde etkili olan üç misyon Batı Türkiye Misyonu, Doğu Türkiye Misyonu ve Merkezi Türkiye Misyonu'dur. Batı Türkiye Misyonu, Anadolu'nun büyük kısmına yayılmıştır. 1860 yılında Batı Türkiye Misyonu; İstanbul, İzmir, Tokat, Kayseri, Bursa, Sivas, Yozgat, Bahçecik ve Edirne istasyonlarını kapsamaktadır. Batı Türkiye Misyonu'nun merkezi İstanbul'dur (Yıldız, 2007: 26-29).

Doğu Türkiye Misyonu, bugünkü Doğu Anadolu Bölgesinin tümünü ve Güney Doğu Anadolu bölgesinin bir kısmını kapsamaktaydı. Doğu Türkiye Misyonunun istasyonları:Erzurum, Harput, Mardin, Van, Bitlis'tir.

Harput Doğu Türkiye Misyununun merkezidir. 1900 yılında bu istasyona bağlı 97 uç istasyon bulunmakta ve bu istasyonlarda 36 Amerikalı, 266 yerli olmak üzere toplam 302 görevli çalışmalarını sürdürmüştür.

1890'lı yıllarda Doğu Türkiye misyonunda eğitim faaliyetlerine büyük önem verilmiştir. Özellikle Erzurum ve Van'da öğretmen ve din adamı ihtiyacı bu yörelerde eğitime öncelik verilmesini gerekli kılmıştır (Kocabaşoğlu, 2000: 117,118).

Merkezi Türkiye Misyonu'nda hedef kitle Ermeniler olmuştur. Merkezi Türkiye Misyonu, Antakya, Adana, Antep, Maraş Urfa, Halep ve Tarsus'u içine alan bir misyondur. Merkezi Türkiye Misyonu ilkokuldan yüksek okula kadar devam eden bir eğitim sistemi yerleştirmiş olan güçlü bir misyondur. Eğitim faaliyetleri yanında yetimhaneler açmış ve sağlık çalışmaları yapılmıştır (White, 1995: 51).

Misyonerler açtıkları eğitim kurumlarıyla çalışma alanlarını genişletmişlerdir. 1881 yılı raporuna göre misyoner çalışmalarının yoğun olarak yapıldığı üç kolej İstanbul Robert Koleji, Antep Merkezi Türkiye Koleji ve Harput Amerikan Koleji'dir. Amerikan Board raporları incelendiğinde Robert Koleji'nin misyonerlik yapan kolejlerin başında geldiği görülmektedir (Reel: 504, No: 81).

Amerikan Board üyeleri diğer Hıristiyan örgütlerinden 100 yıl sonra sahaya girmesine rağmen sistemli çalışmalar yapmaları sayesinde Anadolu'nun her yanına yayılmışlardır. Amerikan Board misyonerleri için II. Abdülhamit dönemi çok verimli geçmiş çalışmalarını arttırmışlardır. II. Abdülhamit'in yabancı misyonlar ve misyonerler ile mücadele içinde olduğu bilinmekle birlikte bu durum şaşırtıcı görünmektedir (Öney, 2012: 140).

4.2.4. Anadolu'da açılan Amerikan okulları

Osmanlı Devleti'nde okul açan yabancı devletler Amerika, Fransa, İngiltere, İtalya, Avusturya, Almanya, Rusya, Bulgaristan ve İran'dır. Her devlet kendi siyasi amaçları doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Yabancı okullar içinde en yaygın olanı Amerikan Okulları olmuştur. İstanbul Robert Koleji, Harput Amerikan Koleji, İzmir Uluslararası Koleji, Merzifon Anadolu Koleji, Talas

Amerikan Koleji, Tarsus Amerikan Koleji, Bursa Amerikan Kız Koleji, Merkezi Türkiye Koleji, Maraş Amerikan Okulu Anadolu’da etkili olan okullardan bazılarıdır.

4.2.4.1.Merzifon Amerikan Koleji (Anadolu Koleji)

Amerikalıların Osmanlı Devleti içerisinde yürüttükleri misyonerlik faaliyetlerinin Anadolu’daki en güçlü yansımalarından biri de Merzifon Amerikan Koleji’dir (Ertuğrul, 2010: 162). Merzifon Anadolu Koleji, Bebek İlahiyat Semineri’nin Merzifon’a taşınmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Alan, 2002: 195). Anadolu Koleji, 8 Eylül 1886 tarihinde binası, araç gereç hatta kütüphanesi bile olmadan eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Kolej’in ilk müdürü Charles Chapin Tracy’dir. Kolej’de ilk çalışmaları Tracy yapmıştır (Stone, 2011: 279- 282).

Okulun öğrencilerini daha önce kurulmuş olan Harbinger Yüksek Okulundan mezun olan 9 öğrenci ile Kayseri, Sivas, Tokat, Yozgat ve Merzifon istasyonundaki diğer yüksek okullardan gelen öğrenciler oluşturmuştur (Alan, 2002: 200). Anadolu Koleji’nin fark edilir özelliği tüm azınlık uluslara, Türk-Müslüman öğrencilere açık olmasıdır. Bu durum okulun sözleşmesinde de “Dinsel kanaatleri nedeniyle hiçbir öğrencinin okula kabul edilmesi engellenemez” şeklinde ifade edilmiştir. Okulda 1913 yılında eğitim gören öğrenci dağılımları milliyetlerine göre şöyledir;

Rum:200

Ermeni: 160

Rus:40

Türk:25.

Çok ulusluluk anlayışı öğretmen kadrosu arasında da kendini göstermiştir. Okulda aynı yıl 11 Ermeni, 10 Amerikalı, 9 Rum, 1 Rus ve 1 İsviçreli öğretmen bulunmaktadır (White, 1995: 87-88).

Okulda dil eğitimine önem verilmekte ve okul programında modern dersler yer almaktadır. Okulun 1890-1891 öğretim yılında dersler şöyledir;

Hazırlık sınıflarında; Aritmetik, İngilizce, Coğrafya ve Haritacılık, Ermenice, Rumca, Türkçe, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Edebiyat Tarihi, Gramer ve Tercüme, Fizyoloji, Cebir, Resim- Müzik, Resmi Yazışma ve Hukuk Dili.

Birinci sınıfta; Geometri, Fiziki Coğrafya, İngiliz Klasikleri, Retorik, Edebiyatın İlkeleri, Ticaret Hukuku, Retorik ve Kompozisyon, Fransızca.

İkinci sınıfta; Trigonometri, Astronomi, Botanik, Tarih (Antik), Tarih (Modern), Mantık, Mecelle, Resmi Yazışma, Fransızca.

Üçüncü sınıfta; Ticari Aritmetik, Muhasebe, Kimya, Ceza Hukuku, Kompozisyon, Fransızca.

Dördüncü sınıfta; Felsefe, Felsefe Tarihi, Ahlaki Bilimler, Ekonomi Politik, Uluslararası Hukuk, Jeoloji dersleri okutulmaktadır.

Okulda ders dışı etkinliklere de önem verilmiş çeşitli müzik ve kültür grupları oluşturulmuştur. Okulun büyük bir kütüphanesi ve çok sayıda türü içeren botanik ve zooloji müzesi vardır. Okulun bir özelliği de kendine yardım ilkesine dayalı uygulamalara imkân sağlamasıdır. Bu uygulama ile öğrencilere eğitim masraflarını kendileri karşılama imkânı sağlanmıştır. Bu amaçla kolejde marangozhane terzihane, değirmen, deneme çiftliği gibi işletmeler kurulmuştur (Kocabaşoğlu, 2000: 155-156).

Kolej'e diğer vilayetlerden öğrenciler gelmiş bu durum kolejin tüm Orta Doğu'ya hitap eden bir misyoner kurumu olmasını sağlamıştır (Ertuğrul, 2010: 163). Anadolu Koleji, kendisini hiçbir milletin çıkarları için kurulmuş bir kuruluş olmayan, dil ve din ayrımı olmaksızın Osmanlı Devleti içinde yaşayan bütün milletlere kapısı açık olan, misyonunun hiçbir öğrencinin kendi dinini yaşamasına engel olmadığı bir eğitim kurumu olarak tanıtmıştır (Alan, 2002: 228).

1905 yılında Robert Koleji'nde yapılan toplantıda Robert Koleji ile Anadolu Koleji karşılaştırılmış Robert Koleji üst tabaka insanların çocuklarını hayata hazırlayan, Anadolu Koleji ise gayrimüslimlerin orta sınıf öğrencilerini eğiten bir kurum olarak tanımlanmıştır. Anadolu Koleji'nin öğrencileri genellikle gayrimüslim öğrencilerden oluşmuştur.

1911-1912 eğitim öğretim yılında kolejde 136 Rum, 93 Ermeni, 10 Rus, 5 İranlı, 4 Türk, 2 Sırp, 2 Yahudi, 2 Gürcü, 1 Alman, 1 Avustralyalı, 1 Polonyalı öğrenci

bulunmaktadır (Biçer, 2010: 90-91). 1912-1913 eğitim öğretim yılında ise 292'si hazırlık kısmında 83'ü kolej kısmında olmak üzere toplam 375 öğrenci vardır. Öğrencilerin 173'ü Rum, 148'i Ermeni, 3'ü Arnavut, 2'si Yahudi, 15'i Türk, 33'ü Rus, 1'i İranlı'dır. Öğrenciler farklı dinlerdendir. 1912-1913 yıllarında okuldaki öğrencilerin 81'i Protestan, 97'si Gregoryen, 171'i Ortodoks, 16'sı Müslüman, 2'si Yahudi ve 8'i Katolik'tir (Reel 505, No: 318).

Kolej savaş yıllarında askeri amaçla kullanılmış ve kolejin binaları ciddi ölçüde zarar görmüştür. Koleje el konulunca okul İstanbul'a taşınmış ancak 1 Ekim 1919 tarihinde yeniden açılmıştır.

Milli Mücadele Döneminde okul Türk Milleti aleyhine faaliyetlerde bulunmuş bu faaliyetler ortaya çıkınca hükümet okulun çalışmalarına son vermiştir. Merzifon Amerikan Koleji, 14 Mart 1921'de Dış İşleri Bakanlığı'ndan gelen bir emirle kapatılmıştır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 76-77).

Anadolu Koleji'nin kapatılmasının ardından misyonerler okula uygun bir yer bulma girişiminde bulunmuşlar ve Board yetkilileri Atina'da yeni bir istasyon kurarak Anadolu Koleji'ni Selanik'te tekrar açmışlardır. Okul 1940 yılında İkinci Dünya Savaşı nedeniyle kapanmış savaşın ardından 1945 yılında tekrar açılmıştır. Okulun müdürlüğünü 1950 yılına kadar Ernest Riggs yürütmüş, 1950 yılında Dr. Carl Compton müdür olmuştur. Okul 1880 yılından itibaren karma eğitime başlamış, 1995 yılında Selanik Amerikan Koleji adını almıştır. Okul günümüzde hala bu isimle varlığını sürdürmektedir (Yıldız, 2011: 93-94).

4.2.4.2.Bursa Amerikan Kız Koleji

Bursa tarihin eski zamanlarından beri siyasi, sosyal ve ticari açıdan önemli bir şehir olmuştur. Misyonerler Bursa'da istasyon kurarak burada birçok faaliyet gerçekleştirmişlerdir. Bu faaliyetlerin en önemlileri eğitim ve din alanındadır. Bursa'da en etkili Amerikan Kurumu Bursa Amerikan Kız Koleji olmuştur. Bayan Rapleye Bursa'ya gelmesiyle birlikte Bursa'da Yunan kızların eğitimiyle ilgilenmiştir. Rapleye'nin Bursa'ya gelmesinin ardından Bursa Amerikan Kız Koleji kurulmuştur. Okul kısa sürede çağdaş eğitim veren bir eğitim kuruma dönüşmüştür.

Bursa Amerikan Kız Koleji'nde 1893 yılında ilk yılda okutulan dersler şöyledir;

Rumca veya Ermenice,
Aritmetik (Rumca veya Ermenice),
Coğrafya (Rumca veya Ermenice),
İngilizce.

İkinci Yılda;

Rumca veya Ermenice,
Cebir,
Fiziki Coğrafya,
İngilizce.

Üçüncü Yılda;

Rumca veya Ermenice,
Geometri,
Botanik.

Dördüncü Yılda;

Rumca veya Ermenice,
Fizik,
Astronomi,
Tarih (İngilizce).

Okulda modern ve pozitif bilimler verilmektedir. 1893 yılında okul müdürü Baldwin'dir. Baldwin'in okulun gelişmesinde büyük etkisi bulunmaktadır. Okulda Ermeni, Rum ve Türk öğrencilere eğitim verilmektedir (Öztürk ve Yıldız, 2012: 67-68).

1899 yılında okulda İncil, Aritmetik, Coğrafya, Ermenice, Gramer ve Fransızca eğitimleri verilmiştir. Modern dersler dışında okulda öğrencilere el işi ve dikiş dersleri verilmiştir. Okulda Almanya ve İsviçre'de uygulanan okul yöntemleri uygulanmış, çağın modern eğitim anlayışı okulda yansıtılmıştır. 1899 yılında kolejin yanında bir de anaokulu açılmıştır. Bursa Amerikan Kız Koleji zamanla üst düzeyde

eğitim veren bir kurum haline gelmiş yurt dışından sağlanan yardımlar ve Amerikan retmenler ile rağbet edilen bir kurum niteliğine ulaşmıştır (Yıldız, 2007: 196-197).

1910 yılında okul ve Türk aileler arasında sorunlar yaşanmıştır. İncil derslerinde ve sabah dualarında bütün çocukları toplamaya çalışmışlar ve Türk aileler çocuklarının bu sınıflara ve dualara katılmalarına karşı çıkmışlardır. 1911 yılında Protestan faaliyetleri artmış okuldaki Türk ğrencilerin din değiştirmeleri için çabalamışlar ve okulda Müslüman ocuklar için Perşembe akşamları yapılan Kur'an derslerini kaldırmışlardır (Yıldız, 2007: 207-208).

Okul Cumhuriyet Dönemi'nde de faaliyetlerini sürdüren bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. 1923 yılında okulda 38'i Türk olmak üzere 47 ğrenci bulunmaktadır. Bu sayı 1924 yılında 120'ye ulaşmıştır. Bu öğrencilerden biri hariç diğerleri Türk'tür. Türk ğrencilerin yoğun olarak tercih ettiği bir okuldur (Sezer, 1999: 50).

Okulda Protestanlık propagandası yapılmış dini telkinlerde bulunulmuştur. Okuldan üç kız ğrencinin Milli Eğitim Müdürlüğüne haber vermesi ile Milli Eğitim Müdürü Sıtkı Bey müfettiş Necip Bey'i soruşturma yapmak üzere görevlendirmiştir. Okulda sorgulanan 15 öğrencinin ifadeleri ve din değiştirdiğinden şüphelenilen dört kız öğrencinin hatıra defteri olaya kanıt olmuştur. Kızların hatıra defterlerinde "Biz bu dini sevdik, kimseye hesap verecek değiliz" gibi ifadeler yer almaktadır (Güngör, 1999: 31-32).

Din değiştirdikleri tespit edilen Medalet, Nemika, Seniha ve Kamran hanımların öğretmenleri ile Protestan kilisesine gittikleri ortaya çıkmıştır. Okulda din değiştirenler Amerikan bayraklarıyla süslenip bayram yaptıkları belirlenmiştir. Okulda Türklere ait dinsel ve ulusal günlere önem verilmemiş Pazar,yortu ve yılbaşı gibi Amerikan dini inancı ve sosyal yaşam tarzını yansıtan günlerde Türk çocukları yeni giysiler giydirilerek dinsel törenlere katılmaları sağlanmıştır (Hopkins ve diğerleri 2006: 387-388).

Müslüman ğretmenler de Hıristiyanlığı kabul etmeleri için zorlanmıştır. Okulun Türkçe ğretmenlerinden Behice Hanım din değiştirmeyi kabul etmediği için içine son verilmiştir (ztrk ve Yıldız, 2012: 69).

Okulda dört kız öğrencinin din değiştirmesi üzerine okul 31 Ocak 1928 tarihinde kapatılmıştır. Misyonerler okul kapatıldıktan sonra 1931 yılında okulu tekrar açma

girişiminde bulunmuşlar ancak burada bir Türk yatılı ve gündüzlü okulu açılacağı ilan edilince girişimleri sonuçsuz kalmıştır. Günümüzde okul Bursa Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi olarak kullanılmaktadır (Yıldız, 2007: 220-224).

4.2.4.3. İzmir Uluslararası Koleji

Amerikan Board Teşkilatı Osmanlı Devletini 1819 yılında misyonerlik faaliyetlerini sürdürmek için programına eklemiştir. Böylece Amerikalı Pliny Fisk ve Levi Parsons 1820 yılında İzmir'e gelmişlerdir. Amerikalı misyonerler ilk merkezlerini İzmir'de kurmuşlar ve İstanbul istasyonu kurulana kadar İzmir Amerikan Board'ın en önemli merkezlerinden biri olarak varlığını sürdürmüştür (Erdoğan, 2012: 99).

Misyonerler eğitim faaliyetlerine ayrı bir önem vermişler eğitim misyonerlerin en önem verdikleri çalışma alanı olmuştur. İzmir'de eğitim faaliyetlerine 1860'lı yıllarda başlamışlardır. 1866 yılında İzmir'de karma bir okul açılmıştır. 1879'da iki karma okul daha açılmıştır. Misyonerler küçük çocukların eğitimi için bir okul açmışlar okul daha sonra Amerikan Kolejine dönüşmüştür (Yıldız, 2011: 40-41). Misyonerler İzmir istasyonunda çok sayıda okul açmışlar bu okullardan en ses getireni İzmir Uluslararası Koleji olmuştur. Kolejin ilk müdürü Agop Konstantiniyan'dır. Okulun idare ve yönetim kadrosu genellikle misyonerlerin hâkimiyeti altında olan Ermenilerden oluşmuştur. Bunların bazıları Merzifon Anadolu Koleji bazıları Fırat Koleji mezunlarıdır. Okulun eğitim öğretim süresi sekiz yıl olup dört yıl hazırlık, dört yıl da ileri eğitim içindir (Tozlu, 1991: 79-82).

Okulda dini eğitim bütün öğrencilere zorunlu olup ibadetler Amerikalı bir öğretici eşliğinde yapılmıştır. İzmir'de kurulan kolejin çekirdeğini İzmir'deki kız ve erkek liseleri oluşturmuş okul 1903 yılında Uluslararası Kolej adını almıştır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 71-72).

Okul kurulduğu yıllarda yüksekokul seviyesinde olmayıp 1903 yılında yüksekokul seviyesine kavuşmuştur. Okulun kuruluş amacı öğrencilere Hıristiyanlık ilkelerine dayalı bir dil, sanat ve bilimler eğitimi vermek olarak belirlenmiştir (Şişman, 2006: 47).

Okulda 1904 yılında bir yangın çıkmış okulun çatısı ve salonu yangında harap olmuştur. Okul bu olaya rağmen eğitim çalışmalarına modern seviyede devam

etmiştir. Okulun büyük bir kütüphanesi vardır. Bunun yanında misyonerlik çalışmaları da devam etmektedir. Okul sürekli misyoner ve Hıristiyan teşkilatları ile iç içe olmuş kuruluş gayesine hizmet etmiştir. 1904 yılında okulda 210 Rum, 70 Ermeni, 25 diğer milletlerden olmak üzere toplam 305 öğrenci bulunmaktadır (Yıldız, 2011: 47-48). Öğrenci dağılımlarına bakıldığında Ermeni öğrencileri çoğunluğu oluşturduğu göze çarpmaktadır.

İzmir Uluslararası Koleji'nin Türkiye'de etkisini arttırmak için öğretim programı 1910 yılında yeniden düzenlenmiştir. Öğretim programına Cebir, Geometri, Psikoloji, Botanik, Daktilo, Ticari Coğrafya gibi dersler ilave edilmiştir (Biçer, 2010: 118).

Kolejin müdürü Maclachlan 1910-1911 okul döneminde Amerika'da olduğu sırada Amerikalı yardımsever desteklerinin kaynaklarını araştırmış ve New Yorklu Mrs. John Steward Kennedy'nin mallarından 25.000 yardım sağlamıştır. Maclachlan İzmir'in dış kesimlerinde Cennet denilen bir yerde yeni bir alan satın almış ve buraya dört okul binasına ilave olarak küçük tesisler ve öğretmen evleri inşa ettirmiş kolej 1913 yılında bu yeni mekâna taşınmıştır. Okula o yıl Yahudi, Arnavut, Ermeni, Türk ve Rum öğrenciler kayıt yaptırmıştır. Rumlar öğrenciler arasında çoğunluğu oluşturmaktadır (Stone, 2011: 346-347).

1913 yılında okulda görev yapan bazı öğretmenler şöyledir;

Ernest Harper,

Maxud Efendi,

Haralymbedes,

Sabri Süleyman,

Papayanides,

John Constantine,

Bay Vedova,

George Michaelides (Yıldız, 2011: 65).

Eğim süresi sekiz yıl olan okulda dört yıl hazırlık süresi dört yıl da yüksek öğretim süresidir. 1921 yılında okula Prof. Dr. S. Halton başkanlığında bir tarım bölümü

açılmıştır. Okulda dini eğitim bütün öğrencilere zorunlu olup dini ibadetler Amerikalı bir öğretici eşliğinde yapılmıştır. Birinci Dünya Savaşı öncesinde Rumların çoğunlukta olduğu okulda Cumhuriyet döneminde Türk öğrenci sayısı artmıştır. 1923 yılında 30 öğrencinin 27'si Türk'tür. 1927 yılında okulda kayıtlı 268 öğrencinin 260'ı Türk'tür (Yıldız, 2011: 83-84).

1931 yılında koleji hazırlık bölümünde şu dersler okutulmaktadır:

Birinci Sınıfta; Türkçe (5 saat), İngilizce (15 saat), Matematik (5 saat), Fiziki Eğitim (2 saat)

İkinci Sınıfta; Türkçe (5 saat), Fransızca (5 saat), İngilizce (5 saat), Matematik (5 saat), Fiziki Eğitim (2 saat), Müzik (1 saat), Tarım Makineleri Kullanımı (3 saat).

Üçüncü Sınıfta; Türkçe (5 saat), Fransızca (5 saat), İngilizce (5 saat), Coğrafya (2 saat), Cebir (5 saat), Sağlık ve Ev Hijyeni (3 saat), Ağaç İşleri ve Demir İşleri (3 saat), Müzik (1 saat), Resim (1 saat), Yazı (5 saat), Tarıma Giriş ve Kümes Hayvanları (5 saat).

Dördüncü Sınıfta; Türkçe (5 saat), Fransızca (5 saat), İngilizce (5 saat), Geometri (5 saat), Genel Bilim (5 saat), Fiziki Eğitim (1,2 saat), Müzik (1 saat), Resim (1 saat), Ekonomi ve İş Hukuku (5 saat), Genel Tarım ve Üretim (5 saat) (Biçer, 2010: 118).

Okul 1929'da itibaren kendini gösteren ekonomik buhran ve mali açıdan sıkıntıya düşmesi nedeniyle ve Türk Hükümeti'nin yabancı okullara getirdiği disiplin nedeniyle 31 Ağustos 1934 tarihinde kapanmıştır (Sezer, 1999: 78).

4.2.4.4. Talas Amerikan Koleji

Talas'da 1871 yılında bir Amerikan Kız Okulu ve 1882 yılında Amerikalı James L. Fowle öncülüğünde bir erkek okulu açılmış ancak bu okullar birer el sanat kursu olarak faaliyet göstermişlerdir. 1871'de açılan Kız Amerikan Okulu yatılı bir okul olup programında el sanatları dersleri ağırlıktadır.

1880 yılında okul programında Aritmetik, Ermenice Gramer ve Tercüme, Rumca Gramer, Cebir, Coğrafya, Fizyoloji, Osmanlıca İncil, İsa'nın Yaşamı, Vokal ve Endüstrümental Müzik dersleri yer almaktadır.

Öğrencilerin tamamı Hıristiyanlardan ve özellikle Ermenilerden oluşmuştur. Okulun öğretim süresi ilkokuldan sonra 7 yıl olup azınlık ve misyoner okulları için öğretmen yetiştirmektedir. 1889 yılında kız okulu günümüzde Erciyes Üniversitesi Sosyal Tesisler olarak kullanılan yeni binalara taşınmıştır (Özsoy, 1995: 68-69).

Talas'da Amerikalılar tarafından kurulan ve uzun bir süre etkili olan okul Talas Amerikan Erkek Okulu'dur. Talas Erkek Okulu 1889 yılında açılmıştır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 92). 1889 yılında açılan Amerikan Erkek Okulu Henry K. Wingate tarafından yönetilmiştir. Okulun ilk yıllarda tüm öğrencileri Ermeni ve Rumlardan oluşmuştur (Özsoy, 1995: 75).

Talas'taki erkek yatılı okulu paralı bir okuldur. Okulun 1899-1900 eğitim öğretim yılı mali tablosuna göre okulda yatılı öğrenciler için toplam 146 lira 69 kuruş harcama yapıp bunun 134 lira 45 kuruşluk kısmı eğitim ücreti olarak öğrencilerden tahsis edilmektedir. Yatılı öğrencilerden yeme içme ücreti dışında ders ücreti de alınmaktadır (Kocabaşoğlu, 2000: 124).

1909 yılında Talas Amerikan Koleji'nin erkek bölümünün istatistikleri misyonerler tarafından belirlenmiştir. Bu dönemde 1 Türk öğrenci okulda eğitim görmektedir. Öğrenciler yatılı ve gündüzlü olarak alınmaktadır. 1909 yılı yılsonu raporuna göre okulda 76 öğrenci bulunmaktadır. Bunların; 60'ı Ermeni, 15'i Rum ve 1'i Türk öğrencidir. Ayrıca bunların 37'si yatılı, 39'u gündüzlü öğrenci olup 4 öğrenci de mezun durumundadır. Okulda 6'sı yerli, 1'i Amerikalı ve 1'i de müdür konumunda 8 öğretmen bulunmaktadır. 1910 yılında Talas Amerikan Okulu 4 yıl hazırlık 5 yıl yüksek okul olmak üzere 9 yıl eğitim vermektedir. Okula farklı kasaba ve köylerden de öğrenciler gelmiştir (Yıldız, 2011: 96-97).

Okulda Amerikan yaşam tarzı hâkimdir. Amerikan folk müziği öğretilip Amerikan şarkıları söylenmektedir. Amerikan hayatıyla ilgili okuma kitapları takip edilmiştir. Okul yapı olarak da farklı olup giriş kapısı üzerinde yemek saatlerinde devamlı çalınan bir çan bulunmaktadır (Tozlu, 1991: 140).

Okulun binaları gayrimüslim zenginlerin yardımları ile yapılmıştır. 1916 yılında Birinci Dünya Savaşı nedeniyle Kız Ve Erkek Okulu askeri hastane olarak kullanılmıştır. 1919 ve 1923 yılları arasında ise Talas Amerikan Kız ve Erkek Okulu

savaşta babaları ölen yetim çocuklar için yetimhane olarak kullanılmıştır (Özsoy, 1995: 76-79).

1932-1933 ders yılında okulda 27'si gündüzlü, 14'ü yatılı olmak üzere toplam 41 öğrenci ve 8 öğretmen bulunmaktadır. Aynı dönemde okulda okutulan dersler şu şekildedir:

Hazırlık Sınıfında; Türkçe (4 saat), İngilizce (19 saat), Aritmetik (3 saat), Marangozluk ve Atölye (4 saat), Beden Eğitimi ve Spor (2 saat), Müzik (1 saat)

Birinci Sınıfta; Türkçe (6 saat), Tarih (2 saat), Coğrafya (2 saat), İngilizce (8 saat), Fransızca (5 saat), Tabii Bilimler (3 saat), Aritmetik ve Geometri (4 saat), Beden Eğitimi ve Spor (2 saat), Müzik (2 saat)

İkinci Sınıfta; Türkçe (5 saat), Tarih (2 saat), Coğrafya (2 saat), Yurt Bilgisi (2 saat), İngilizce (4 saat), Fransızca (5 saat), Fen Bilgisi (4 saat), Cebir (4 saat), Askerliğe Hazırlık (2 saat), Beden Eğitimi (2 saat), Müzik (1 saat)

Üçüncü Sınıfta; Türkçe (4 saat), Tarih (3 saat), Coğrafya (2 saat), Yurt Bilgisi (2 saat), İngilizce (4 saat), Fransızca (5 saat), Fen Bilgisi (Fizik, Kimya, Biyoloji, Jeoloji,, Kozmografya (5 saat)), Düzlem Geometri (4 saat), Askerliğe Hazırlık (2 saat), Beden Eğitimi (2 saat), Müzik (1 saat) (Sezer, 1999: 63-64).

Talas Amerikan Okulu'nun Birinci Dünya Savaşı sırasında kapanmasından sonra Amerikan Board okulun yeniden açılması için 1 Mayıs 1925 tarihinde hükümete müracaat etmiş okul 1928 yılında 25 öğrenci ile ikinci defa öğretime başlamıştır. Talas Amerikan Okulu ikinci açılışı olan 1928 yılından kapanış yılı olan 1967 yılına kadar Amerikalı müdürler tarafından yönetilmiştir. 1928-1967 yılları arasında okulda çalışan müdürler şöyledir;

Paul E. Nilson

Harriet E. Nilson

Paul E. Nilson

John W. Scott

William A. Edmonds

John W. Scott

Everett C. Blake

Robert Keller

Frederick D. Shepard

Wallece Mi Robenson

Richard E. Maanard

Everett C. Blake

Talas Amerikan Okulu 1967 yılında kapanmış ve programını Tarsus Amerikan lisesine taşımıştır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 92-93). Talas Amerikan Okulu kapanmış olmasına rağmen hala Türkiye’de Sağlık ve Eğitim Vakfı (SEV)’na bağlı olarak Tarsus Amerikan Lisesi olarak varlığını sürdürmektedir (Özsoy, 1995: 156).

4.2.4.5.Tarsus Amerikan Koleji

Tarsus, Amerikan Board Teşkilatı’nın Orta Anadolu misyon bölgesinde bulunan bir alandır. Yaşayan Ermeni nüfusun az olması nedeniyle başlarda Tarsus Board Teşkilatı’nın ilgisini çekmemiştir. Tarsus’ta açılan Amerikan Okulu New Yorklu bir iş adamı olan Elliott Fitch Shepard’ın girişimleri sonucunda kurulmuştur. Hacı olmak için 1885 yılında Kudüs’e gitmek üzere yola çıkan Shepard, Aziz Paulus’un doğduğu yer olan Tarsus’a uğramış burayı çok beğenmiş ve okul burada okul açma düşüncesi bu şekilde oluşmuştur. Shepard’ın çalışmaları Amerika’daki Presbiteryen Board (BFMBC) tarafından desteklenmiş St. Paul Cemiyeti adıyla bir cemiyet kurulmuş ve mütevellî heyeti oluşturulmuştur. Okulun kuruluş sözleşmesi 1887 yılında New York Senatosu tarafından onaylanmıştır (Uğuz, 2012: 342).

Okulu yönetmek üzere 4 Amerikalı 4 Ermeni olmak üzere 8 kişilik bir danışma komitesi kurulmuştur. Bir değişiklik yapılarak okulun başına bir Amerikalı değil, Anadolu’da misyoner okullarında ve ABD’de öğrenim görmüş olan Harutyun S. Cenanyan adında bir Ermeni getirilmiştir. 22 Kasım 1888’de okul Tarsus’ta 3 öğretmen ve 17 öğrenci ile öğrenime açılmıştır (Kocabaşoğlu, 2000: 160).

15 Mayıs 1888 tarihinde yapılan ilk toplantıda okula kaydolmuş fakir öğrencilere endüstri eğitimi verilmesi üzerinde durulmuştur. Her öğrenciden günde en az iki saat el becerisi ile yapılan bir işle uğraşması istenmiştir. Buna ilave olarak toplantıda

heyet okula sadece niyeti vaiz ya da öğretmen olarak düzenli bir şekilde Hıristiyanlık hizmetlerinde görev almak isteyen kişilerin kabul edileceği vurgulanmıştır (Stone, 2011: 305).

Cenanyan 1893 yılında bazı kişisel nedenlerle okuldan ayrılmış onun yerine müdür olarak Dr. Thomas D. Christie atanmıştır. Okula maddi destek sağlayan Albay Shepard mal varlığından 100.000 dolar okula miras bırakmıştır. Okul asıl gelişimini Chiristie'nin müdürlük yaptığı 27 yıllık dönemde göstermiştir (Kocabaşoğlu, 2000: 160). Okul 1893 yılında ruhsatını almış ve Maarif Nezareti tarafından lise düzeyinde bir yabancı okul olarak tanınmıştır. Okul kuruluşundan itibaren Amerikan Board'ın desteğini almış ve sonraki yıllarda Amerika'nın Osmanlı Devleti üzerindeki amaçlarına hizmet etmiştir (Halifeoğlu, 2007: 29). Kolejin genel amacı, öğrencileri iş hayatına hazırlamak ve Hıristiyanlık inancına göre yetiştirmektir. Bunun yanı sıra okul öğrencileri Maraş İlahiyat Okulu'na yönlendirme ve uygun olanları Beyrut Protestan Tıp Fakültesine gitmelerini sağlama ve yabancı okullara öğretim elemanı yetiştirme amacını da taşımıştır (Ertuğrul, 2010: 165). Kolejin Dr. Christie ve eşi tarafından bağışlanmış 3.000 cilt kitaptan oluşan bir kütüphanesi olup bu kütüphanede İncil, kilise tarihi, teoloji gibi derslere yardımcı olacak kaynaklar bulunmaktadır (Stone, 2011: 313).

Okula 14 yaşına gelen erkek çocuklar kayıt yaptırabilmektedir. Öğrencilerde aranan bazı özellikler vardır. Aranan en önemli özellik iyi ahlaklı olmalarıdır. Ayrıca her öğrencinin okul açılmadan bir hafta önce yapılan giriş sınava girmeleri zorunludur. Maddi durumu okulun ücretini ödemeye yetmeyen çocuklar ders saatleri dışında okul için yapılması gereken işlerde çalışarak masraflarını karşılayabilmektedir.

Okul öğrencilere İngilizce, Fransızca, Türkçe, Yunanca ve Ermenice öğretmektedir. Her öğrencinin en az dört dil bilmesi gerekmekte ve dersler genellikle İngilizce işlenmektedir. Okulda öğrencilere bedensel aktiviteler de yaptırılmış öğrencileri sağlıklı olmalarına özen gösterilmiştir. Derslere sabahları dua ile başlanıp İncil'den bölümler okunmuştur. Pazarları kiliseye gidilip akşamları toplantılar düzenlenmiştir (Halifeoğlu, 2007: 33-34).

Okulda sıkı disiplin kuralları esastır. Öğrencilerin ahlaksız tutum sergilemeleri, tütün kullanmaları, küfürlü konuşmaları, içki içmeleri, silah taşımaları ve kâğıt oynamaları kesinlikle yasak olup uyumu bozan ve kurallara uymayanlar okuldan atılmaktadır.

Okulda yönetim kurulunca belirlenen kurallar vardır. Disiplinin sağlanması için uygulanması gereken kurallar olarak belirlenmiştir. Bu kurallara göre;

1- Her öğrenci okul ücretin bir kısmını vermek durumundaydı.

2-Bağışta bulunmak isteyen kişilerden bir öğrencinin 1 yıllık masrafını karşılayabilecek düzeyde bağış yapılması istenmiştir.

3-Hiçbir öğrenci yaptığı işi izin almaksızın bırakamazdı.

4-Okulun desteğiyle okuyan bir öğrenci okul kuralları dışında bir tavır sergilediğinde kendisine yapılan maddi destek sürdürülmezdi.

5-Her yıl iki genel sınav yapılmak zorundaydı. Geçme notu 70 olup dönem sonunda tüm derslerin toplamında 70'in altında not alan öğrenciler sınıf tekrarı yapmak zorundadır (Halifeoğlu, 2007: 35).

1887-1904'te kolejde okutulan dersler şöyledir; (Halifeoğlu, 2007: 49-50).

Hazırlık Sınıfında; İngilizce, Fransızca, Türkçe, Ermenice, Yunanca.

Birinci Sınıfta; İngilizce, Fransızca, Türkçe, Ermenice, Matematik, Yunanca, Tarih.

İkinci Sınıfta; İngilizce, Türkçe, Ermenice, Yunanca, Matematik, Fizik, Fransızca (seçmeli), Muhasebe.

Üçüncü Sınıfta; Matematik, Coğrafya, İngilizce, Fizik.

Dördüncü Sınıfta; İngilizce, Coğrafya, Din Dersi, Ahlak Bilgisi, Ekonomi, Mantık, Yunanca, Fransızca (seçmeli).

Kolejde dersler ağırlıklı olarak dil derslerinden oluşmuştur. Bu kolejin dil eğitimine büyük önem verdiğini göstermektedir.

Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması ile okulda bazı değişimler meydana gelmiş 1915-1916 yıllarında okul kapalı kalmıştır. Okulun kampüs alanı askeri birliklerin konaklaması ve savaş esirlerinin barınması için kullanılmış ve okulun kadrosundan bazı öğretmenler ve bazı öğrenciler askere alınmış bu koşullara rağmen okul bu süre

içerisinde açık kalmıştır. 1920 yılında Thomas Christie müdürlükten ayrılmış ve yerine Paul Nilson gelmiştir. 1924 yılında kampüste gerçekleştirilen Hıristiyan ayinlerine Türk öğrencilerinde katılmış olması konusu üzerine okul kapatılmış ancak Nilson'un itiraz etmesi üzerine 1925 yılında tekrar açılmıştır. Kolej 1928 yılında Tarsus American College (TAC) adını benimsemiştir. Tarsus Amerikan Koleji, çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Kanuna uyarak varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Günümüzde Tarsus SEV İlköğretim Okulu ve Tarsus Amerikan Koleji adlarıyla varlığını sürdürmektedir (Yıldız, 2011: 86-87).

4.2.4.6.Harput Amerikan Koleji (Fırat Koleji)

Harput ve çevresinde Amerikalıların açtığı okulları desteklemek amacıyla bir kolej açma fikri üzerine Harput Amerikan Koleji 1878 yılında kurulmuştur. Kurulduğunda Ermeni Koleji olarak adlandırılan okul daha sonra Osmanlı Devleti'nin itirazı üzerine 16 Şubat 1888 tarihinde yakınında bulunan nehirden esinlenilerek "Fırat Koleji" ismini almıştır. Amerikalıların Elazığ ve çevresinde Ermeni liderler yetiştirme amacıyla anaokulu, yetimhane, teoloji okulları ve kolej de dâhil olmak üzere açmış oldukları okulların sayısı 83'tür. Bu durum Amerikalı misyonerlerin bu bölgeye önem verdiklerini göstermektedir. Harput Amerikan Kolejinin amacı, Hıristiyan liderler yetiştirerek Hıristiyanlık medeniyet ve inancını yaymaktır. Okul bu amaç çerçevesinde çalışmalarını sürdürmüştür (Yıldız, 2011: 100-101). Okulun ilk müdürü Amerikalı misyoner Crosby H. Wheeler'dir. Wheeler, okul için 140.000 dolar bağış toplamış, ayrıca kendisi de okula 40.000 dolar bağışta bulunmuştur. Kolejin ilk, orta ve lise olarak üç bölümü bulunmaktadır. Okul karma bir okuldur. Farklı uluslardan öğretmenler okul kadrosunda yer almışlardır. Okulun 21 kişilik kadrosunda 4 Amerikalı profesör ve Türkçe dersleri veren 1 Türk öğretmen (Reşid Efendi) dışında diğerleri Ermeni öğretim elemanlarından oluşmuştur (Şişman, 2006: 61).

Okulun öğretim dili Ermenice'dir. Ayrıca yüksek kısma devam eden öğrencilerin İngilizce ders kitaplarını okumak ve Amerikalı öğretmenleri anlayabilmeleri için İngilizce öğretilmiştir. Okulda Türkçe ve başlangıç düzeyinde Fransızca dersleri de verilmiştir (Stone, 2011: 264).

Harput Amerikan Koleji teoloji kısmı hariç paralı bir okuldur. Kolejde kız çocuklarından daha az öğrenim ücreti ve yatılı ücreti alınmıştır. Kız çocuklarını okula bağlamak ve ailelerin kız çocuklarını okula göndermelerini teşvik etme amacıyla kolaylıklar sağlanmıştır. Kolejde kız öğrenciler erkek öğrencilerin ödediği ücretin yarısını ödemişler hatta bazı fakir kız öğrencilerin elbise ve kitapları okul tarafından karşılanmıştır. Ayrıca erkek öğrenciler ders kitaplarını almak zorunda iken kız öğrencilere kitaplar kiralanabilmektedir. Kolej isteyen herkese açık bir kurumdur. Harput Amerikan Koleji, ilkokuldan yüksek öğrenime kadar tüm öğrenim kademelerini içeren ve hem kız hem erkek öğrencilere eğitim veren bir okul yapısındadır (Tozlu, 1991: 87).

Misyonerlerin açmış oldukları kurumlarda genellikle dini eğitimi kapsayan bir öğretim programı benimsenmiştir. Harput'taki okullarda Hıristiyanlık eğitiminin ağırlıklı olduğunu misyonerler kendileri belirtmişlerdir. Bu durumu Misyoner Barton şu şekilde açıklamıştır; *“Okulların her bölümünde Hıristiyanlık eğitimi verilmektedir. Öğrenciler arasında Hıristiyanlık çalışmalarını canlı tutmak için dua, ayin ve misyon çalışmaları düzenlenmektedir. Bütün yatılı öğrenciler dini çalışmalarda görev almak zorundadır.”*

Misyonun yardımcılarında olan M. A. Melton ise yazmış olduğu bir makalesinde *“Bu okul sisteminin en önemli özelliklerinden bir tanesi de hemen hemen her gün İncil eğitiminin verilmesidir.”* şeklinde belirtmiştir (Açıkses, 2003: 141).

Misyonerler Harput'ta eğitim faaliyetleri yanında din eğitimi de vermişler ve İncil eğitimi oldukça önemsemişlerdir. Çalışmalarını etkili kılabilmek için öğrencilere dini faaliyetlerde görev vererek etkin katılımlarını sağlamaya çalışmışlardır. Öğretim programlarında modern eğitim yanında dini çalışmaları ihmal etmedikleri yaptıkları çalışmalardan anlaşılmaktadır.

Kolejin yüksek kısmında Yunanca, Latince, Fransızca, Fars Dilleri, Anayasa, Doğal Zihinsel ve Ahlaki Felsefe, Geometri, Yüksek Matematik, Astronomi, Fizyoloji, İlahiyat, Müzik ve Resim dersleri uygulanmıştır. Ayrıca Fen dersleri, Felsefe ve Ekonomi dersleri de okutulmuştur (Açıkses, 2003: 149).

1898-1899 öğretim yılında okulda anaokulu bölümünde 191 erkek, 220 kız toplam 411 öğrenci bulunmaktadır. İlkokul kısmında 132'si erkek, 120'si kız toplam 252

öğrenci bulunmaktadır. Ortaokul kısmında 120 erkek, 89 kız toplam 209 öğrenci bulunmaktadır. Lise bölümünde 72 erkek, 37 kız 109 öğrenci, kolej bölümünde ise 33erkek, 37 kız toplam 70 öğrenci bulunmaktadır. Okulda 548 erkek, 503 kız olmak üzere toplam 1051 öğrenci bulunmaktadır. 1902- 1909 öğretim yılında ise öğrenci sayısı 540'ı erkek, 505'i kız olmak üzere 1045'tir. Anaokulu kısmında 94 erkek, 100 kız toplam 194 öğrenci kayıtlıdır. İlkokul kısmında 276 öğrencinin 85'i erkek, 191'i kızdır. Ortaokul kısmında toplam 264 öğrenci eğitim almaktadır. Bunların 172'si erkek, 92'si kızdır. Lise kısmında öğrenci sayısı 202'dir. Bunların 124'ü erkek, 78'i kızdır. Kolej kısmında eğitim alan öğrenci sayısı 109 olup bunların 65'i erkek, 44'ü kızdır (Kılıç, 2007: 484).

1898-1899 öğretim yılı ile 1902-1909 öğretim yılı öğrenci istatistikleri arasında çok fark olmadığı anlaşılmaktadır. Çok fark olmamakla birlikte koleje kayıtlı öğrenci sayıları değişim göstermiş ve 1898-1899 öğretim yılına göre 1902-1909 öğretim yılları arasında koleje kayıtlı öğrenci sayısının arttığı tablolardan anlaşılmıştır.

Okuldan mezun olanların bir kısmı Beyrut Amerikan Üniversitesi'nin tıp ve dişçilik bölümlerine bir kısmı da daha ileri eğitim görmek üzere Amerika'ya gönderilmiştir. Amerika'da tıp, dişçilik, mühendislik, hukuk ve dini alanlarda eğitim yapmışlardır (Ertuğrul, 2010: 162). Kolej varlığı süresince altı papaz müdür tarafından yönetilmiştir. Bunlar halkı ve öğrencileri devlet aleyhinde kışkırtmışlar ve desteklemişlerdir. Meşhur misyoner Henry Riggs 1915 yılında çıkan Ermeni Ayaklanmasında söz konusu olayla ilgisi tespit edildiği için sınır dışı edilmiştir. Bu ayaklanmada kolejin bir kısmı yakılmış kolejin öğretmenleri de Amerika'ya giderek her biri farklı bir üniversitede öğretim elemanı olarak hayatını sürdürmüştür. Kolej mezunlarının çoğu da Amerika ve Avrupa'ya yerleşerek önemli mesleklerde çalışmışlardır. Okulun varlığı bu şekilde tarihe karışmıştır (Tozlu, 1991: 88).

4.2.4.7. Merkezi Türkiye Koleji (Antep Amerikan Koleji)

Merkezi Türkiye Koleji, Osmanlı'nın güneyinde Bağdat, Şam, Lübnan gibi stratejik bölgelere açılan bir kapı durumunda olduğu için Amerikan okulları içinde ayrı bir yeri vardır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 85).

Okulun arazisi Antepli bir Türk olan Kethüdazade Hacı Taha Göğüş Efendi tarafından bağışlanmıştır. Antep'te yerli halkda okul için para yardımlarında bulunmuşlardır (Stone, 2011: 232). 1875 yılında inşaatına başlanan kolej 1878'de tamamlanmıştır. Açıldığı yıl kolejin 27 hazırlık 11 birinci sınıf öğrencisi bulunmaktadır. Kolejın ilk başkanı Trowbridge'dir. Merkezi Türkiye Koleji, misyonerlerin Anadolu'da kurdukları ilk kolej olup ilk mezunlarını 1880 yılında vermiştir. Kolej 1878'de Türk Hükümeti tarafından idadi olarak kabul edilmiştir (Taşkın, 2012: 417).

Merkezi Türkiye Koleji, her din ve mezhepten öğrenciye açıktır ve okulun eğitim dili Türkçe'dir. Bunun yanında ders kitaplarının İngilizce olması nedeniyle iki dilli eğitim yapılmıştır (Kocabaşoğlu, 2000: 145).

Okulda bilim bölümünde 1880'li yıllarda okutulan dersler şöyledir;

Birinci Yılda; Tarih, Yüksek Cebir, Felsefe, Fiziki Coğrafya

İkinci Yılda; Trigonometri, Felsefe, Astronomi, Kimya

Üçüncü Yılda; Genel Tarih, Retorik, Ekonomi Politik, Botanik, Analitik Geometri, Ticaret Hukuku, Mineroloji, Yüksek Matematik

Dördüncü Yılda; Uygarlık Tarihi, Felsefe, Mantık, Ahlak Felsefesi, Uluslararası Hukuk, Jeoloji, Analitik Kimya, Matematik, Astronomi, Felsefe Tarihi (Yıldız, 2011: 88-89).

Okulun öğretim programından okulda modern bir eğitim verdiği anlaşılmaktadır.

1880'li yıllarda okulun tıp bölümünde şu dersler okutulmaktadır;

Birinci Yılda(Freshman); Anatomi, Botanik, Kimya, Pratik Anatomi

İkinci Yılda (Sophomore); Anatomi, Analitik Kimya, Fizyoloji, Materia Medica (Therapeutics), Genel Patoloji, Pratik Kimya, Pratik Anatomi, Klinik

Üçüncü Yılda (Junior); Teşhis ve Uygulama, Genel Cerrahi, Doğum Bilgisi, Klinik, Hastanede Çalışma, Pratik Eczacılık

Dördüncü Yılda (Senior); Tedavi, İşlevsel Cerrahi, Göz ve Kulak, Jinekoloji, Tababet Hukuku, Klinik ve Hastanede Uygulama, Mezuniyet Tezi (Kocabaşoğlu, 2000: 147).

Okulun öğrencilerinin mezun olduktan sonra önemli mesleklerde istihdam etmeleri okula olan ilgiyi daha da arttırmıştır. Tablo 4.3.'te 1893 yılında okulun mezunlarının meslek dağılımları verilmiştir.

Tablo 4. 3. 1893 yılında okulun mezunlarının meslek dağılımları

Meslekler	Kişi sayısı
Öğretmenlik yapanlar	32
Tıp öğrenimine devam edenler	5
İlahiyat öğrenimi görenler	15
Diğer alanlarda öğrenim görenler	4
Doktorluk yapanlar	10
İş hayatına atılanlar	14
Vaizler	9
Eczacılar	3
Avukatlar	2
Dişçi	1
Elektrikçi	1
Mühendis	1
Edebiyat alanında çalışanlar	2
Fotoğrafçı	1
Diğer meslekler	6
Ölü	4
TOPLAM	110

(Kocabaşoğlu, 2000: 145).

1904-1907 yıllarında okulun yüksek kısımları resmi hüviyet kazanmıştır. Bir fermanla kolej tarım, ticaret, eğitim, muaşeret, maden mühendisliği ve hukuk alanlarında öğretim yapma hakkını elde etmiştir (Şişman, 2006: 51-52).

Koleje I. Dünya Savaşı sırasında Türk yönetimi el koymuş 1918'de İngiliz ve Fransızlar tarafından okul binaları karargâh olarak kullanılmıştır. Merkezi Türkiye koleji misyonerler tarafından 1921'de tekrar açılmıştır (Taşkın, 2012: 422-423).

Okul Milli Mücadele Döneminde Ermenileri örgütlediği ve Türk Milletine zarar verecek faaliyetlerde bulunduğu gerekçesiyle kapatılmıştır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 87).

1924 yılında Antep'ten Halep'e taşınan okul "Sürgündeki Kolej" adıyla anılmış olup günümüzde de varlığını Halep'te sürdürmektedir (Taşkın, 2007: 222).

4.2.4.8.Maraş Amerikan Okulu

Başarılı bir misyoner olan Mr. Trowbridge, 1880 yılında resmi adı "Merkezi Türkiye Maraş Kız Koleji" olan bir okul açmıştır. Kolej yüksek düzeyde bir okul değildir. Bu nedenle mezunları eğitimlerini İstanbul Kız Koleji'nde tamamlamaktadır. Maraş Kız Koleji'ne öğrenciler Adana, Antep ve Saimbeyli çevresinden gelmektedir. Okul Hıristiyanlığı yayabilecek kız liderler yetiştirmeyi amaç edinmiştir (Tozlu,1991: 111).

Okulun iki yılı hazırlık olmak üzere öğrenim süresi altı yıldır. Ayrıca bu okuldan alınan diplomalar Maarif Nezaretince onaylanıp bu okuldan mezun olan öğrenciler ülkenin herhangi bir yerinde öğretmenlik yapabilmektedir (Kocabaşoğlu, 2000: 158-159).

1890 yılı Merkezi Türkiye Kız Koleji'nde okutulan dersler şöyledir; Türkçe, Ermenice, İngilizce, Doğa Bilimleri, Fizyoloji, Cebir, Psikiyatri, Genel Tarih, Dinler Tarihi, İngiliz Edebiyatı, Ev Ekonomisi gibi dersler okutulmaktadır (Çabuk, 2008: 49).Okul 1920 yılında Maraş'ın işgali durumunda düşmanla işbirliği yaptığı ve destek sağladığı için kapatılmıştır (Ertuğrul, 2010: 168).

BÖLÜMV

İSTANBUL İSTASYONU VE ROBERT KOLEJİ'NİN KURULUŞU

5.1.Amerikan Protestan Misyonerleri Tarafından İstanbul İstasyonu'nun Kuruluşu

İstanbul, birçok ulus ve dini inancı içinde barındırması nedeniyle Amerikalı misyonerler açısından büyük önem taşımaktadır. İstanbul'un, Osmanlı Devleti'nin başkenti konumunda olması siyasi açıdan da önemli bir merkez olmasını sağlamış bu nedenle misyonerlerin ilgi odağı olmuştur (Erdoğan, 2008: 88).

Amerikan Board Teşkilatı'nın sekreteri Rufus Anderson 1829'da Osmanlı topraklarına gezi düzenlemiştir. Amerikan Board Teşkilatı İstanbul'da bir merkez kurma kararı almış ve bu görevi William Goodell'a vermiştir. Bu karar üzerine Beyrut'ta görevli olan William Goodell 26 Nisan 1831'de İstanbul'a doğru hareket etmiştir. Goodell ve eşi 9 Haziran 1831'de İstanbul'a varmışlar ve Pera'da bir eve yerleşmişlerdir. Ancak yerleşmelerinden kısa bir süre sonra evde yangın çıkmış ve Goodell ailesi eşyaları ve zengin kütüphanelerini bu yangında kaybetmişlerdir. Bu nedenle Ermenilerin yoğun olarak yaşadıkları Pera'dan ayrılmışlar ve Rumların yoğun olarak yaşadıkları Büyükdere'ye taşınmışlardır. Goodell Büyükdere'de Rumlar arasında temel eğitimi yaygınlaştırmaya çalışmış ve kısa bir süre içerisinde İstanbul ve çevresinde 155 erkek öğrencisi olan 4 okul hayata geçirmiştir. Bu okullardan biri Büyükdere'de, biri sur içi (Eski) İstanbul'da, biri Galata'da diğeri ise Yeniköy'de açılmıştır (Yetkiner, 2008: 146-147-148).

Goodell, 1831 yılında İstanbul'a geldiğinde İstanbul'un nüfusu 1.000.000 civarındadır. Nüfusun yarısından fazlasını Türkler ve Müslümanlar oluşturmaktadır. Ermeni ve Rumlar 150.000, Yahudiler 50.000 civarında nüfusa sahiplerdir. Rum, Ermeni ve Yahudi nüfusu Galata ve Hasköy'de yoğun olarak yaşamaktadır (Prime, 1883: 126).

İstanbul'da misyonerlik çalışmaları 1831 yılında başlamıştır (Reel: 596, No: 415). İstanbul istasyonu, Amerikan Board Teşkilatı'nın kuruluşundan 21 yıl sonra 1831 yılında kurulmuştur. İstanbul istasyonunun kuruluşunda işgal, salgın hastalık gibi engellerle karşılaşmıştır. İstanbul istasyonu Hıristiyanlık çalışmalarının yapıldığı bir yerdir (Reel: 628, No: 251).

1831 yılında kurulmuş olan İstanbul merkez istasyonuna bağlı dış istasyonlar oluşturulmuştur. İstanbul istasyonuna bağlı dış istasyonlar şöyledir;

İzmit (1841), Adapazarı (1846), Rodosto (1849), Kayseri (1850), Edirne, Demirtaş, Bahçecik (1853), Kütahya, Bilecik, Üsküdar (1856), Yenişehir (1859), Bandırma (1860), Sakarya, Ortaköy (1875), İçme, Keremet (1876), Çanakkale, Çorlu (1877), Samatya, Sarıca (1880), Pera (1882), Gedikpaşa, Sapanca (1886), Kasımpaşa (1890), Kumkapı (1898), Boyacıköy (1907). Kayseri, Bursa ve İzmit dış istasyonları daha sonra merkez istasyonu haline getirilmiştir (Yücel, 2005: 84-85). 1834'te Bursa istasyonu kurulmuştur. İstasyon 1855'te ikiye ayrılmıştır (Reel: 628, No: 251).

Misyon merkezinin İstanbul'da kurulması ile misyonerler İstanbul'da toplanmaya başlamış ve yoğun bir şekilde çalışmalara başlamışlardır. Misyonerlerin İstanbul'daki çalışma alanlarını genellikle eğitim oluşturmuştur. İstanbul'da çalışmaları sırasında Müslümanlar üzerinde etkili olamayacaklarını anlayan misyonerler gözlerini Rum ve Ermenilere çevirmişlerdir (Açıkses, 2003: 42).

1832 yılında papaz Harrison G. O. Dwight ve William Gottlieb Schaufller adlı iki misyoner İstanbul'da çalışmak üzere görevlendirilmişlerdir. Dwight İstanbul'da Ermeniler, Schaufller Museviler arasında faaliyet göstermek üzere görevlendirilmişlerdir (Yetkiner, 2008: 149). Misyonerler İstanbul'a geldikleri ilk yıllarda teşkilatlanma çalışmalarına ağırlık vermişler bir yandan da yakın çevreyi gezerek misyonun çalışma alanını genişletmeyi amaçlamışlardır (Yücel, 2005: 84).

Misyonerler İstanbul istasyonunda çalışmalara başladıkları ilk yıllarda faaliyetlerini sürdürmekte zorluklar yaşamışlardır. Amerikan misyonerler faaliyetlerini gizli ve sessizlik içinde sürdürmeyi tercih etmişler, hedeflerine ulaşmada eğitimi bir basamak olarak kullanmışlardır. Goodell ve diğer misyonerler yoğun ve sistemli bir şekilde çalışarak 1834 yılında Pera'da Ermeniler için bir lise açmışlardır (Yetkiner, 2008: 149).

İstanbul'daki çalışmalara Goodell, Dwight ve Schaffler'den sonra 1839 yılında misyoner Cyrus Hamlin'de katılmıştır. Amerikan Board Teşkilatı'na katılan Hamlin İstanbul'da eğitim alanında faaliyet göstermek üzere görevlendirilmiştir. 1839 yılında İstanbul'a gelen Hamlin 1840 yılında İstanbul Bebek semtinde Bebek İlahiyat Okulu'nu (Bebek Seminary) açmıştır (Yetkiner, 2008: 153).

Cyrus Hamlin'in İstanbul'daki faaliyetleri Bebek İlahiyat Semineri'ndeki faaliyetleri ile sınırlı kalmamış eğitim dışında farklı uğraşlarla da ilgilenmiştir. Kırım Savaşı sırasında Cyrus Hamlin İngilizlerin ekme ihtiyacını karşılamak amacıyla fırıncılık yapmıştır. Ayrıca İngiliz askerlerin temiz giysi ihtiyacını karşılamak için çamaşırhane kurmuş ve askerlerin kıyafetlerinin temizlenmesini sağlamıştır. İstanbul'da faaliyetlerini sürdüren Cyrus Hamlin İstanbul istasyonuna bağlı dış istasyonlarla da ilgilenmiştir. Bardezag'daki (Bahçecik) bir kilisenin ve Bursa'da depremden hasar görmüş bir kilisenin onarımıyla ilgilenmiş çamaşırhaneden kazandığı para ile bu kiliselere yardım etmiştir (Hamlin, 2011: 179-186-188).

Amerikalı Protestan misyonerler İstanbul'da dini faaliyetlerini kiliseler aracılığıyla sürdürmüşlerdir. İlk kilise 1846 yılında açılmıştır. Protestanlar Ermeni toplumu üzerinde faaliyetlerini yoğunlaştırmışlardır (Reel: 628, No: 252-253). Bu kilise William Goodell'in katkısıyla İstanbul Evanjelik Ermeni Kilisesi adıyla kurulmuştur. Kilise kurulduğunda 37'si erkek 3'ü bayan 40 Ermeni dini faaliyetlere katılmıştır (Yıldız, 2012a: 2745-2746). İstanbul Evanjelik Kilisesi 1910 yılında Papaz Arsen Schmavonian hizmet vermektedir. Profesör Hagopos Djedjizian ise bu kilisede hatiplik yapmakta dua toplantıları düzenlemektedir. Rum Evanjelik Kilisesi'nin 1910 yılında varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır (Reel:628, No: 271).

İstanbul istasyonu'nda gerçekleştirilen misyonerlik faaliyetleri matbaa yoluyla diğer bölgelere yayılmıştır. Matbaada basılan dergiler, yapılan çeviriler diğer bölgelere de aktarılmıştır (Hamlin, 2012: 229).

1861 yılında İstanbul istasyonunda 7 misyoner, 8 kadın çalışan olmak üzere 15 Amerikalı görevli, 1'i izinli vaiz, 6'sı okul öğretmeni ve 7 diğer çalışan olmak üzere 14 yerli çalışan bulunmaktadır. 1861 yılında İstanbul istasyonunda toplam 29 görevli bulunmaktadır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 45-46).

1863 yılında Mr. Goodell, Riggs, Herrick misyoner olarak faaliyet göstermektedir. Maaşları \$1550'dır (Reel: 582, No: 95). 1865 yılında İstanbul istasyonunda Goodell, Trowbridge, Washburn, Riggs, Henrick, Bliss, Miss Meet çalışmaktadır. Goodell \$1550, Riggs \$1550, Bliss \$1500, Washburn \$1400, Trowbridge \$1300, Henrick \$1300, Miss Meet \$225 maaş almaktadır. Dış istasyonlar Rodosto'da 176, Hasköy'e 192 olmak üzere toplam \$368 ödenek ayrılmıştır (Reel 582, No: 102). 1867 yılında İstanbul istasyonunda aynı misyonerler faaliyet göstermektedir (Reel: 582, No: 107).

1869 yılında İstanbul istasyonunun Rodosto ve Edirne olmak üzere iki dış istasyonu bulunmaktadır. İstanbul istasyonunda 8 Amerikalı, 5 yerli çalışan bulunmaktadır. 3 kilise bulunmakta olup 111 üyesi bulunmaktadır (Reel: 582, No: 66). 1870 yılında İstanbul istasyonunda 4 misyoner çalışmaktadır. 10 Amerikalı çalışan 3 kilise bulunmaktadır. Kilise üye sayısı 11'dir. 1870 yılında Rodosto ve Edirne İstanbul istasyonunun dış istasyonudur (Reel: 582, No: 79).

1871 yılında İstanbul istasyonunda Goodell, Dwight, Schaffler, Bliss, Washburn, Dunmore çalışmaktadır. Goodell, Dwight, Herrick, Schaffler'ın maaşı \$1550'dır. İstanbul istasyonunda baş misyonerlerin maaşları \$1550 olarak tespit edilmiştir. İstanbul istasyonunda Pera, Hasköy, Rodosto, Bilecik, Samakov, Yenikapı'da bulunan ortak okullara \$1234 ödenek ayrılmıştır (Reel: 582, No: 87).

1871 yılında İstanbul'da 6 Amerikalı misyoner bulunmaktadır. 3 kilise faaliyette olup kilise üye sayısı 111'dir. Rodosto, Edirne dış istasyonlarında da çalışmalar sürmektedir (Reel: 588, No: 144). 1872 yılında 7 Amerikan misyoneri vardır. Kilise sayısı 3, üye sayısı 115'tir. Rodosto ve Edirne'de de kilise vardır. Rodosto'da üye sayısı 29, Edirne'de üye sayısı 25'tir (Reel: 588, No: 153). İstanbul istasyonunda, 1873 yılında 7 Amerikalı misyoner bulunmaktadır. Kilise üye sayısı 115'tir. 1875 yılında İstanbul istasyonunda 3 Amerikan misyoneri kalmıştır (Reel: 588, No: 162-181).

1875 yılında İstanbul istasyonunda 5 vaaz yerinde Pazar ayinine katılan 245 kişi bulunmaktadır. Ayrıca 90 üyesi bulunan iki ayin okulu yer almaktadır (Reel: 588, No: 181-182). 1880 yılında İstanbul istasyonunda 5 kilise ve 234 üye bulunmaktadır. Aynı yıl 13 vaaz yeri vardır. Pazar ayinine katılan 732 kişi bulunmaktadır. Ayrıca 31 ayin okulu ve 1975 ayin okulu üyesi vardır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 52)

1883 yılında İstanbul'da 7 Amerikalı misyoner ve 17'si bayan toplam 24 çalışan bulunmakta olup aynı yıl İstanbul istasyonunda çalışan papaz sayısı 3'tür. 8 okul öğretmeni Amerikan Board Teşkilatı için çalışmaktadır. 3 kilise bulunmakta olup kiliselerin toplam üye sayısı 207'dir. Pazar okuluna katılanların sayısı 305'tir (Reel: 596, No: 297).

1886 yılında Gedikpaşa, Edirne, Pera, Rodosto, Çanakkale, Hasköy, Vlanga İstanbul'a bağlı dış istasyonlardır. 1886 yılında İstanbul'da 575 Protestan bulunmaktadır (Reel: 596, No: 373).

İstanbul merkez istasyonunda 1886 yılında 9 Amerikalı misyoner olmak üzere toplam 18 Amerikalı çalışan bulunmaktadır. 1886 yılında İstanbul merkez istasyonunda kilisedeki üye sayısı 230'dur. Dış istasyonlarla birlikte toplam 5 kilisede çalışmalar sürmektedir. İstanbul istasyonunun dış istasyonlarıyla birlikte üye sayısı toplam 316'dır (Reel: 596, No: 374).

1886 yılında Gedikpaşa istasyonunda yılın bir kısmında Bayan Newell ve Bayan Twichell ile Bayan Schneider ve Bayan Gleason çalışmalarını bağlantılı olarak sürdürmüşlerdir. Pazar okulunda faaliyetlerin devam ettiği anlaşılmaktadır. Pazar okuluna devam edenlerin sayısı ortalama 125'tir (Reel 596, No: 784). Aynı yılda Vlanga Kilisesi'nde papaz Harutune Philian bulunmaktadır. Raporda papazın kilise için gayretle çalışmalarını sürdürdüğünden bahsetmektedir (Reel: 596, No: 786).

1886 yılında İstanbul merkez istasyonunda Bay Garabed Keropian çalışmaktadır. İstanbul istasyonunda, Pazar ve Salı akşamları düzenli olarak toplantılar düzenlenmektedir. Bu toplantılara ortalama 35-40 kişi katılmaktadır. Bay Keropian burada çalışmalarını sürdürmektedir. Şişli'de bir Ermeni evinde vaazlar verilmektedir. Burada günlük okul bulunmamakta Pazar okulları faaliyet sürdürmektedir. Bay Krikor Bassmajian çalışmakta, Bay Stipan Hohannesian ve Papaz Muggerditch Kiretchjian vaazlar vermektedir (Reel: 596, No: 789).

1886 yılında Hasköy'de dini çalışmalar devam etmektedir. 20-25 kişi katılmaktadır. Genellikle Ermeniler katılmaktadır. Papaz Avedis Asadoorian İşkodra (Scutari), İstanbul ve Gedikpaşa'da Evanjelik çalışmaları sürdürmektedir. İşkodra'da (Scutari) Pazar dini çalışmalar devam etmektedir. Robert Koleji profesörü Hagopos Djedjizian yarım gün eğitim vermektedir (Reel: 596, No: 790).

İncil Evi'nde (Bible House) yapılan derslere 35-40 kişi katılmaktadır. Katılanlar Ermenilerdir. Robert Koleji mezunlarından Bay Nishan Condanian burada görev yapmaktadır. Protestanlara eğitim verilmektedir. İşkodra, Pera, Kumkapı, Gedikpaşa, Samatya, Hasköy'den öğrenciler gelmektedir (Reel: 596, No: 791).

1886 yılında İstanbul istasyonununun dış istasyonu olan Edirne'de kiliseye üye 32 kişi bulunmaktadır. Kilise çalışmalarına katılan kişi sayısı ortalama 50'dir. Pazar okuluna katılan kişi sayısı ise 20'dir. Papaz maaşı 16 liradır. Eğitim için 2560 piaster ayrılmıştır. Dış istasyon Rodosto'da kilise çalışmaları devam etmektedir. Papaz Hohannes Stipanian hizmet vermektedir. Kayıtlı Protestan sayısı 164'tür. Kiliseye 37 kişi üyedir. Pazar okullarına ortalama 30 kişi devam etmektedir. Papaza 12 Pound verilmektedir. Rodosto dış istasyonunda eğitim için 18 Pound ayrılmıştır (Reel: 596, No: 791).

Rodosto'daki okulda 45 öğrenci bulunmaktadır. Antep Koleji'nden gelen etkili bir öğretmen hizmet vermektedir. Amerikan okullarından mezun olan öğrencilerin yine Amerikan okullarında hizmet verdikleri görülmektedir. Çanakkale (Dardanelles)'de dini çalışmalar sürmektedir. Protestanlık çalışmaları yapılmaktadır (Reel: 596, No: 792).

1887 yılında İstanbul'un 3 dış istasyonu vardır. İstasyonda 9 misyoner çalışmaktadır. Kilise sayısı 4'tür. Dış istasyonlar ayrılınca kilise sayısı düşmektedir. Toplam öğrenci sayısı 363'tür (Reel: 596, No: 377). 1895 yılında Pera'da faaliyetleri Robert Koleji'nden Profesör Djedjizian sürdürmektedir. 1895'te Rodosto'da papaz Ohannes Stepanian görev yapmaktadır (Reel: 606, No: 545).

İstanbul'da faaliyet gösteren diğer bir kilise Vlanga Kilisesidir. İstanbul'da Protestan misyonerler tarafından açılan Vlanga Kilisesi için II. Abdülhamit döneminde 1880 yılında padişah iradesi ile kilise arsasını satın almışlardır. Bu kilise binası için 1889 yılında Bay D. Willis James tarafından \$5000 bağış yapılmıştır. 1910 yılında ise bağış miktarı \$10.851,85' dir. Kiliseler genellikle bağışlarla kurulmuş, tamir ve onarımı da bağışlar yoluyla yapılmıştır Vlanga Kilisesi'nin papazı Kevork Demirjian'dır (Reel: 628, No: 270-271).

1889 yılında İstanbul'da 7 misyoner bulunmaktadır. Toplam 20 Amerikalı çalışan bulunmaktadır (Reel: 596, No: 415).1896 yılında Edirne, Çanakkale, Hasköy,

Rodosto, Pera, Langa dış istasyonlarında çalışmalar sürmektedir (Reel: 607, No: 345). 1897 yılında Amerikan Board İstanbul ve dış istasyonları için \$4554 ayırmıştır (Reel: 607, No: 360).

1900 yılında İstanbul'da 1 atanmış misyoner bulunmaktadır. Kilise sayısı 5'tir (Reel: 617, No: 187). 1901 yılında 3 atanmış misyoner bulunmaktadır. Toplam 17 Amerikalı çalışan faaliyet göstermektedir. Protestanlığa bağlı olanların sayısı ise 855'tir (Reel: 617, No: 226). 1901 yılında İstanbul istasyonunda yer alan kilise sayısı 5'tir. 378 cemaat bulunmaktadır. Aynı yıl 6 pazar ayini okulu ve bu okulun 482 üyesi vardır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 55). Amerikalı Protestan misyonerler özellikle İstanbul'da Protestan kiliseleri kurulmasını sağlamış ve faaliyet alanlarını arttırmışlardır. Bu faaliyetler hızla yayılmış ve Anadolu'nun birçok yerinde Protestan kilisesi açılmıştır. Yapılan bağışlar ile kiliselerin ihtiyaçları karşılanmış ve kiliselere yerli vaizler atanmıştır (Reel:583, No:597). 1901 yılında 1 yatılı okul bulunmakta olup 88 öğrencisi bulunmaktadır. Diğer okulların sayısı 9'dur. Toplam öğrenci sayısı ise 406'dır (Reel: 617, No: 227).

İstanbul istasyonunda çalışan misyoner sayısı yıllara göre farklılık göstermiştir. 1836-1910 yılları arasında istasyonda çalışan Amerikalı ve yerli çalışan sayıları tablo 5.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 5. 1. 1836-1910 İstanbul İstasyonunda Çalışanlar

Yıllar	Amerikalı Çalışanlar	Yerli Çalışanlar	Toplam
1836	7	4	11
1840	9	5	14
1845	15	9	24
1850	18	17	35
1855	16	32	48
1860	16	23	39
1865	12	12	24
1870	17	9	26
1875	23	40	63
1880	20	23	43
1885	25	39	64
1890	22	46	68
1895	19	46	65
1900	17	40	57
1905	19	32	51
1910	17	31	48

(Yücel, 2005: 87).

İstanbul istasyonunda 1836-1910 yılları arasında görev yapan misyonerler Amerikalı ve yerli çalışanlardan oluşmuştur. Yıllara göre çalışan sayılarında farklılıklar görülmektedir. 1836 yılında İstanbul istasyonunda çalışan 11 görevliden 7'si Amerikalı 4'ü yerli çalışandır. 1845 yılında 15'i Amerikalı 9'u yerli çalışan olmak üzere 24 görevli bulunmaktadır. 1855 yılında yerli çalışanların sayısının arttığı görülmektedir. İstasyonda çalışan görevlilerden 32'si yerli çalışan 16'sı Amerikalıdır. 1860 yılında 16 Amerikalı 23 yerli çalışan olmak üzere 39 görevli bulunmaktadır.

İstanbul İstasyonu'nda 1900-1901 yılında toplam 7 misyoner bulunmaktadır. 21 yerli çalışan, 5 kilise vardır (Reel: 617, No: 199). Joseph Kingsburg Greene, Robert Chambers, Edward Riggs, Mary E. Kinney, Laura Farnham, George E. White, misyoner Barker 1902 yılında İstanbul istasyonunda bulunan misyonerlerdir. 1903 yılında İstanbul'da 19 misyoner bulunmaktadır. 23 kadın, 5 erkek öğretmen görev yapmaktadır (Reel: 617, No: 36-252-253). 1903 yılında İstanbul istasyonundan sorumlu idareci B. Sehnovanian'dır (Reel: 617, No: 330).

1904-1905 yılında Langa Kilisesi'nde papaz olmadığı için sıkıntıdan bahsedilmektedir. 1904-1905 İstanbul istasyonunun dış istasyonu Edirne'de vaiz bulunmaması sıkıntı yaratmıştır. Zaman zaman misyonerlerin çalışan sıkıntısı çektiği anlaşılmaktadır. Rodosto'da Bay Aristidis Mamjatis küçük bir kilisede vaiz olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Öğrencilere Rodosto'daki kilisede ders de verilmektedir. Pera'da vaaz hizmetleri devam etmektedir. Rumlara dini hizmet verilmektedir. Sardovan'da da Rumlara vaaz verilmektedir (Reel: 617, No: 570-571-572).

1905-1906 İstanbul İstasyonu raporunda Bay Chambers ve Herrick'in Amerika'dan İstanbul'a döndüğü belirtilmektedir. Pera'da yeni kilisede Bay Sdepan İzmirlian görev yapmaktadır. Pazar okulları, sosyal toplantılar yapılmaktadır. Ermenilere özel dini hizmetler verilmektedir. Arsen Schmavonian hizmet vermektedir. Protestanlar'ın hem Ermeni hem Rumlara hizmetleri devam etmektedir. 1905-1906 yılı Langa Kilisesi'nde bir papaz öldüğü için çalışmalar aksamıştır. Hasköy'de bir şapel bulunmaktadır. Gregoryen Ermeniler çoğunluktadır. Sdepan Chorigian Pazar okullarını idare etmektedir. Birçok Ermeni çalışan vardır (Reel: 617, No: 587-588).

İstanbul dış istasyonu olan Edirne’de 2 Eylül 1905 cumartesi sabah erken saatlerde 16 saat süren bir yangın çıkmıştır. Yaklaşık 2300 bina yanmıştır. Protestan şapeli de yanan binalara dâhildir. Büyük bir felaket olmuştur. Yaklaşık 150.000 TL kayıp olmuştur. 40 yıldır kullanılan şapel yanmıştır. Kitaplar yanmıştır. Dr. Greene Protestan aileleri ziyaret etmiş 2 sabah toplantısı yapmıştır. Kilise üye sayısı 31’dir. Rodosto’da Aristedes Momjiades kilisede çalışmalarına devam etmiştir. Kilisenin 27 üyesi vardır. Rodosto’daki şapelin tamiri için paraya ihtiyaç olduğu paylaşılmaktadır. Çanakkale’de Hovhannes Ajemian çalışmaktadır. Dini çalışmalar çok artmıştır. Greene burayı da ziyaret etmiştir. 1905 yılında Rumlar üzerinde çalışmalar devam etmektedir. İstanbul merkez kilisesinde üye sayısı 57’dir. Papaz Demetrakopoulos dini çalışmaları yürütmektedir. Okullarda Rumlar üzerinde misyonerlik çalışmaları 1905 yılında da sürmektedir (Reel: 617, No: 589-590-591).

1906 yılında İstanbul’da 5 misyoner bulunmaktadır (Reel: 617, No: 334). 1906 yılında İstanbul İstasyonu’nda T. A. Baldwin, Dr. R. Chambers, Bayan Kinney, H. M. Allen, C. T. Riggs görev yapmaktadır. 1907 yılında İstanbul İstasyonu’nda Dr. Barnum, Dr. Carrington, Bayan Marden faaliyet göstermektedir (Reel: 616, No: 59-75). 1908 yılında Batı Türkiye misyonunda 128 okul, 6.232 öğrenci ve 247 öğretmen bulunmaktadır (Reel: 616, No: 541).

1907-1908 yılında İstanbul’da 1846 yılında açılmış olan ilk Protestan kilisesi 1907 yılında hala hizmet vermektedir. Langa Kilisesi’nde papaz Krikor Dombalian 1906 Eylül ayında öldüğü için çalışmalar zayıflamıştır. Rodosto’da da bir kilise bulunmaktadır (Reel: 617, No: 642-644-645).

Rodosto’da hem kız hem erkekler için bir Protestan Okulu vardır. Protestan aileler çocukları 6 yaşına geldiğinde bu okula vermektedir. Yıllık 140\$ ücret ödemektedirler. Bu okulun ücretli bir okul olduğunu göstermektedir. Çanakkale’de kilise çalışmaları sürmektedir (Reel: 617, No: 646). Papaz Riggs Rumlar arasında çalışmalarını sürdürmektedir. Pera’da çalışmalar sürmüştür. Rum koleji bulunmaktadır. Gedikpaşa’da Pazar okulunda Rum bölümleri vardır. Çalışmalar sürmektedir. Riggs Edirne’yi de ziyaret etmiştir. Demetraupolos Edirne’de çalışmalarını sürdürmüştür (Reel: 617, No: 647).

1908-1909 yıllarında İstanbul istasyonuna bağlı Pera kilisesinde A. B. Schmavonian, Langa kilisesinde Kevork Demirjian papaz olarak çalışmalarını devam ettirmektedir (Reel: 617, No: 674). Edirne’de 1909 yılında şapelin yanmasından sonra Protestanlar Pazar hizmetlerini bir evin küçük bir odasında devam etmektedir. Şapel yeniden inşa edilmemiş küçük bir evde ibadetler sürdürülmüştür. Bu Pazar hizmetlerine Rumlar katılmaktadır. Edirne’de Türk, Rum ve Bulgarlar yaşamaktadır. Rodosto’da papaz Aristidis Momjiatis dini çalışmaları devam ettirmektedir (Reel: 617, No: 678).

1909 yılında İstanbul’da 4.000.000 nüfus vardır. Bunların; 2.500.000 Müslüman, 600.000 Yunan, 400.000 Ermeni, 250.000 Bulgar, 100.000 Yahudi ve 150.000 diğer yabancılarıdır. 44 Amerikalı çalışan, 116 yerli çalışan, 14 kilise, 1.292 kilise üyesi bulunmaktadır. Kilise çalışmaları için 1.376 TL, eğitim çalışmaları için 7.771 TL bağış gelmiştir (Reel: 617, No: 667).

Emmanuel Kilisesi, 1910 yılında varlığını devam ettiren bir kilisedir. 1910 yılında papaz H. K. Krikorian vaaz vermektedir. Ayrıca Papaz Ghazaros Garabedian ve Bay Stambollian dini hizmetlerine devam etmektedir. 1910-1911 raporuna göre Boyacıköy’de Pazar sabah dini faaliyetleri Dr. Herrick tarafından yürütülmektedir. Bay Karekin Koundrajian şehirdeki misyonerlik faaliyetlerini sürdürmektedir (Reel: 628, No: 271-272). Kuruluşundan 1910 yılına kadar 79 yılda İstanbul istasyonunda 35 erkek, 72 kadın görev yapmıştır (Reel: 628, No: 251).

1910-1911 yıllarında İstanbul istasyonunda personel sıkıntısının çekildiği anlaşılmaktadır. 1910 yılında Papaz Herbert M. Allen’in ölümü üzerine eşi Bayan Allen ve çocukları Amerika’ya dönmüştür. İstasyonun 1910-1911 yılında toplam 7 çalışanının Amerika’ya dönmesi ile çalışmaları olumsuz yönde etkilenmiştir. 1910-1911 yıllarında Adapazarı, Gedikpaşa ve Bahçecik’te İstanbul merkez istasyonunun dış istasyonları olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Adapazarı’nda Bayan Holt, Gedikpaşa’da Bayan Grace Kellogg, Bahçecik’te Bay ve Bayan Lawson Chambers hizmet vermektedir (Reel: 628, No: 268-269).

1910 yılında İstanbul istasyonuna bağlı olarak görev yapan Bayan Greene Amerika’ya gitmiş ve istasyonda görev yapmak üzere onun yerine Bayan Herrick gelmiştir. 1911 yılında Bayan Annie M. Barker istasyonda hizmet vermek üzere gelmiştir. Gedikpaşa’daki öğretim elemanı boşluğunu doldurmak amacıyla

Adapazarı'ndan Bayan Hale, Arnavutköy'den Bayan Kellog hizmet vermek üzere buraya gelmiştir (Reel: 628, No: 276).

1911 yılında Amerikan Board Teşkilatı \$2047,55 İstanbul istasyonuna maaş için ödenek ayırmıştır (Reel 629, No: 168). İstanbul Kilisesi'ne kilise üyeleri tarafından 230 TL bağış yapılmıştır. Kilise çalışmaları ve dini çalışmalar yoğun olarak sürmektedir. Prof. Hagopos Djedjizian dini faaliyetlerine devam etmektedir. Vlanga Kilisesi'ne 1911 yılına kadar 20 yıl Kevork Demirjian papazlık görevini üstlenmiştir. 1911 yılında papaz Demirjian İskoçya'ya gitmiştir. Onun yerini doldurmak için Adapazarı'ndan papaz Hovsep Djedjizian geçici olarak gelmiştir. Yapılan bağışlar ile kiliselerin tamir ve tadilatı yapılmıştır. Yapılan bağışlar ile Vlanga Kilisesinin tamiri yapılmıştır. 400 TL bağış Vlanga Kilisesi için kullanılmıştır. Rum Evanjelik Kilisesi'ne 7 yeni üye katılmıştır. 1911 yılında Emmanuel Kilisesi'nde genç erkekler için toplantılar düzenlenmiştir. Bu toplantılara bazı Müslümanlarında katıldığı anlaşılmaktadır. 1911 yılında Hasköy'de Pazar Okulu faaliyetleri devam etmektedir. Papaz Stepan Chorigian çalışmalarını sürdürmektedir (Reel: 628, No: 277).

1911-1912 yıllarında İstanbul istasyonundaki Amerikan okullarında İncil dersleri verildiği anlaşılmaktadır. 1911 yılında İstanbul'da Birleşik Yardım Derneği (United Charities Association) faaliyetlerine başlamıştır. Dernek 4 Protestan Ermeni'nin yaptığı maddi yardımlar ile kurulmuştur. Bu dernekte 1 misyoner, 1 temsilci, 4 Ermeni ve aktif temsilcisi Bay Karekin bulunmaktadır. Genç erkekleri Protestanlaştırmak için kurulan Young Man's Christian Association (YMCA) çalışmalarını yoğun bir şekilde devam etmektedir (Reel: 628, No: 278). 1912 yılında Y.M.C.A aktif bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedir. 1912 yılında Adapazarı'nda kilise üyesi sayısı 160'tır. Ortalama katılım 400'dür (Reel: 628, No: 283).

1911-1912 yılında Rodosto ve Edirne dış istasyonunda faaliyetler devam etmekte olup aynı yılda papaz Sarkis Manougian Rodosto istasyonunda hizmet vermektedir. Papaz okulunda dersler yapılmaktadır. İsa'nın yaşamı anlatılmaktadır. Edirne (Adrianople) istasyonunda Bay Achillevs çalışmalarını yürütmekte olup burada Ermeni ve Rum Kilisesi de varlığını sürdürmektedir (Reel: 628, No: 279).

1913 yılında ise Amerikan Board'ın İstanbul için ayırdığı ödenek \$4316,40'dır (Reel 629, No: 192). 1913-1914 yılında İstanbul istasyonunda Bayan Kinney Amerika'ya

gitmiştir. Bay Barnum Bebek'e dönmüş ve Robert Koleji'nde profesörlük yapmıştır. Bayan Barnum Harput'ta misyonerlik çalışmaları yapmış ve uzun süre burada hizmet etmiştir. Daha sonra Van istasyonunda da çalışan Bayan Barnum 1884 yılında İstanbul'a yerleşmiştir. Bay Barnum 1913-1914 yılı raporunda belirtildiği üzere evangelist çalışmalarını yürütmektedir (Reel: 628, No: 295).

1913-1914 yılında; İstanbul istasyonunda dini faaliyetler ve kilise faaliyetleri devam etmektedir. İşkodra (Scutari) ve Hasköy'de Pazar sabah dini çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca Hasköy'de bir gündüz okulu bulunmaktadır. 1913-1914 yıllarında Emmanuel Kilisesi'nde dini faaliyetler ve İncil evinde çalışmalar sürmektedir. 1913-1914 yılı raporunda; Rodosto'da papaz Sarkis Manougian çalışmaktadır (Reel: 628, No: 296-297-298). 1913-1914 yılında; Çanakkale (Dardanelles), İzmit (Nicomedia) ve Sölöz'de kilise inşaatı bulunmaktadır. Misyonerler buralara ziyaretlerde bulunmuşlardır (Reel: 628, No: 100).

1913-1914 yılı raporuna göre; Amerikan Board'ın misyon kütüphanesinde şu kitaplar yer almaktadır;

Satın alınan kitaplar

1. The Ottoman Empire, 1801-1913 (William Miller)
2. The Modern Call of Missions (James S. Dennis)
3. An Early Christian Psalter (J. Rendel Harris)
4. Dzakoumn Hai Daritz (Dr. Dagavarian)
5. Story of Sister Varteni of Aintab (Miss Myra A. Proctor)
6. The Teaching of Paul in Terms of the Present Day (Sir M. Ramsay)
7. The Preaching of Islam (Prof. T. W. Arnold)
8. The Apocryphal New Testament (Dr. Hone)
9. The Early Development of Mohammedanism (Prof. Margoliouth)

Hediye edilenler

1. Constantinople and its Problems (H. O. Dwight)
2. A Muslim Sir Galahad (H. O. Dwight)
3. D'Aubigne's History of the Reformation
4. Neander's History of the Christian Church (4 Cilt)
5. Works of the Puritan Divines (8 Cilt)

6. Barnes Notes

Doğu ülkeleri ile değiş tokuş edilenler

1. International Review of Missions
2. The Moslem World
3. The Near East

Kitaplar içinde Osmanlı Tarihi kitapları yer almaktadır. Hıristiyanlık, Yeni Ahit kitapları ile birlikte İslam ile ilgili kitaplarda yer almaktadır (Reel: 628, No: 303).

YMCA İstanbul Pera'da 1914 yılında 3 Amerikalı çalışanıyla Türkiye'deki çalışmalarına başlamıştır. Young Women's Christian Association(YWCA) 1914 yılında Türkiye'de çalışmalarına başlangıç yapmıştır. Bu kurumlar kız yüksekokulunda ve kolejlerde faaliyetlerini sürdürmüştür (Reel: 635, No: 649).

1926 yılı istatistiklerine göre o dönemde İstanbul'un nüfus 1.022.495'tir. Bunların 577.270'i erkek, 445.224'ü bayandır. Nüfusun milliyetlere göre dağılımı şöyledir; 377.989 Müslüman erkek, 294.344 Müslüman kadın, 103.132 Rum erkek, 89.005 Rum kadın, 35.424 Ermeni erkek, 34.673 Ermeni kadın, 29.486 Yahudi erkek, 29.409 Yahudi kadın, 21 Roman erkek, 21 Roman kadın bulunmaktadır (Reel: 504, No: 701).

İstanbul İstasyonu misyonerlik faaliyetlerinin sürdürülmesi açısından bir merkez istasyon haline gelmiş her istasyonun raporu İstanbul'da toplanmıştır. İstasyonlardaki çalışan sayıları, kiliselerin durumu raporlarda bildirilmiş bu raporlar İstanbul İstasyonunda değerlendirilmiştir. İstanbul'da yabancı çalışmaların yanı sıra yerli çalışanlarda görev yapmıştır. Amerikan misyonerleri kilise çalışmaları ve Pazar okulları ile faaliyet alanlarını genişletmişlerdir. Misyonerler dini faaliyetleri kiliseler aracılığıyla sürdürmüşlerdir. İstanbul'da görev yapanların sayıları yıllara göre farklılık göstermiş ve zaman zaman çalışan sıkıntısı yaşanmıştır. İstanbul istasyonu ve dış istasyonlarıyla ilgili bilgiler yıllık raporlar halinde kaydedilmiş ve merkez İstanbul merkez istasyonunda toplanmıştır. 1938 yılında Türkiye'de sadece 3 okul ve bir istasyon kalmış olup o istasyonda İstanbul istasyonudur (Yıldız, 2007: 313).

5.2.İstanbul İstasyonu'nda Eğitim Faaliyetleri

İstanbul istasyonunda 1831 yılından itibaren eğitim alanında çalışmalar başlamış dini çalışmalar ise daha geç faaliyet alanı bulmuştur. İstanbul istasyonunda eğitim çalışmalarına büyük önem verilmiştir. Başlangıçta yetişkinlerin İncil'i okuyabilmesi için açılan Pazar okullarına ilkokullar eklenmiş bu faaliyetler hızla geniş bir alana yayılmıştır (Yücel, 2005: 89).

İstanbul istasyonunda başlatılan eğitim faaliyetleri diğer istasyonlarda faaliyet gösterecek olan okullara örnek oluşturmuştur. İstanbul'da William Goodell evinde bir kız okulu açmıştır. Okulun yıl içinde 28 öğrencisi bulunmaktadır. 1834 yılında Amerikan misyonerleri İstanbul Beyoğlu'nda Ermeniler için bir okul açmışlar ve Ermenileri Protestanlaştırmaya çalışmışlardır (Öztürk ve Yıldız, 2007: 60-61).

1869 yılında İstanbul istasyonunda 3 ortak okul vardır. Bu okulun öğrenci sayısı 39'dur. Rodosto'da 35 öğrencisi olan 1 ortak okul bulunmaktadır (Reel: 582, No: 70). 1870 yılında 2 ortak okulda toplam 38 öğrenci vardır (Reel: 582, No: 83).

1871 yılında İstanbul'da 13 öğrencisi olan 1 kız yatılı okulu ve 34 öğrencisi olan 2 karma okul hizmet vermektedir. 1871 yılında Rodosto ve Edirne İstanbul'un dış istasyonlarıdır. Rodosto'da 2 ortak okul ve bu iki okulun toplam 58 öğrencisi vardır. Edirne'de 1 ortak okul 9 öğrenci bulunmaktadır (Reel: 588, No: 149). 1872 yılında kız okulunda öğrenci sayısı 25 olmuştur. Edirne'de ve Rodosto'da ortak okullar devam etmektedir (Reel: 588, No: 157).

1873 yılında 2 erkek okulu çalışmalarını sürdürmektedir. Edirne'de 1 karma okul, Rodosto'da 2 karma okul bulunmaktadır. 1874 yılında İstanbul'da 1 yatılı okul bulunmakta olup 41 öğrencisi bulunmaktadır. Ortak okul sayısı 4 olmuştur. Eğitim alanlar 154 kişidir. Edirne ve Rodosto'da çalışmalar devam etmektedir (Reel: 588, No: 167-176).

1883 yılında İstanbul'da 30 öğrencisi olan 1 yüksekokul vardır. 5 karma okul faaliyet sürdürmekte olup bu karma okullara 155 öğrenci devam etmektedir. 1883 yılında İstanbul'da toplam öğrenci sayısı 275'tir (Reel 596, No: 308). 1886 yılında 9 ortak okul ve İstanbul genelinde 359 öğrenci bulunmaktadır (Reel: 596, No: 373).

1890 yılında Amerikan Kız Okulu kolej statüsüne geçmiştir. 18 Temmuz 1881- 16 Aralık 1889 yıllarında okuldaki görevliler J. W. Wood, I. F. Pettibone, Mary M. Patrick'tir. 1890-1891 yılında kolejde Carrie Borden, Isabel F. Dodd, Florence A. Fensham, Lydia A. Gile, Helen E. Melvin, Susan H. Omstead, Mary M. Patrick, Ida W. Prime görev yapmaktadır. 1892 yılında Isabel F. Dodd, H. O. Dwight, F. A. Fensham, A. L. Long, H. E. Melvin, M. M. Patrick, I. W. Prime, A. I. Smith kolejde hizmet vermektedir. 1893-1894 yılında kolejde I. F. Dodd, F. A. Fensham, M. M. Patrick, I. Prime, A. A. Smith çalışmaktadır (Reel: 533, No: 2-3).

Amerikan Kız Koleji'nde 1890-1891 yılında 107 öğrenci vardır. Okulda farklı milletlerden öğrenciler yer almaktadır. Öğrencilerin 44'ü Ermeni, 23'ü Yunan, 14'ü Bulgar, 10'u İngiliz, 7'si Amerikan, 7'si İsraili, 1'i Türk, 1'i Arnavut'tur (Reel: 533, No: 217). Robert Koleji ile Amerikan Kız Koleji işbirliği içindedir (Reel: 533, No: 584). 1892 yılında Amerikan Kız Koleji'nde 137 öğrenciden 51'i Ermeni, 29'u Bulgar, 22'si Yunan, 14'ü İngiliz, 10'u Amerikan, 6'sı Yahudi, 4'ü Türk, 1'i Fransız'dır (Reel: 606, No: 230). 1893 yılında çarşamba akşamları Amerikan Kız Koleji'nde yapılan derslere Robert Koleji öğretmenleri ders vermektedir (Reel: 533, No: 521-522).

1893 yılında Amerikan Kız Koleji'nde 147 öğrenci kayıtlıdır. 101'i hazırlık kısmında, 46'sı kolej kısmındadır. Okulda 8 farklı milletten öğrenci vardır. 7 mezun vardır. 3'ü Ermeni, 3'ü Bulgar, 1'i Amerikan'dır (Reel: 606, No: 357). Amerikan Kız Koleji'nde 1894-1895 yılı raporunda toplam 161 öğrenci vardır. Bunların 84'ü yatılıdır. 47'si kolej kısmında öğrencidir. Öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımları; 88'i Ermeni, 19'u Yunan, 18'i Bulgar, 15'i İngiliz, 6'sı Amerikan, 7'si Alman, 1'i İtalyan, 1'i Rus, 5'i İsraili, 1'i Türk'tür (Reel: 606, No: 558). 1902 yılında Amerikan Kız Koleji'nin yöneticisi Mary M. Patrick'tir. Okulun dini misyoner teşkilatlarından bağımsız olduğu belirtilmektedir. Okulda modern eğitim verilmektedir. Türk, Yunan, İngiliz, Rus, Alman ve Amerikan kız öğrenciler vardır (Reel: 616, No: 732).

Amerikan Kız Koleji, Tevhid-i Tedrisat Kanunu'ndan sonra da varlığını devam ettirmiştir. 1925 yılında okulun faaliyetleri sürmektedir (Reel: 504, No: 544-545). 1925 yılında Ermeni yetimhanesindeki çocuklar okula getirilerek Noel kutlaması

yapmışlardır. Onlara maddi yardım yapılmış, oyuncaklar verilerek mutlu etmeye çalışmışlardır. Bu öğrencilerle fotoğraf çekildikleri görülmüştür (Bkz. Ek 3) (Reel: 504, No: 545-546-547). Okul 1971 yılında İstanbul Robert Koleji ile birleşip karma bir okul haline gelmiştir.

1879 yılında John E. Pierce tarafından Bahçecik'te (Bardezag) bir Amerikan erkek okulu açılmıştır. 1880 yılından itibaren 22 yıl süre ile okulu Papaz Robert Chambers yönetmiştir. Okul, "Bithynia High School" adıyla da bilinmektedir. Okulda Ermenice derslere ağırlık verilmiş bunun yanında dini eğitim okul programında önemli yer kaplamıştır. Okulun öğrencilerinin çoğunluğunu Ermeniler oluşturmuştur. Amerikan Board Teşkilatı'na bağlı olarak faaliyet sürdüren okul 1904 yılında karma okul haline gelmiştir. Okul ücretlidir. Öğrenciler ücret karşılığında eğitimlerine devam etmektedir. 1915 yılında çıkan Tehcir yasası ile bu okul İstanbul'a taşınmıştır. Okulun kız kısmı günümüzde Üsküdar Amerikan Koleji olarak varlığını sürdürmektedir. Erkek kısmı ise 1932 yılında maddi sıkıntılar nedeniyle kapanmıştır (Topçu, 2007: 180-181).

1880 yılında İstanbul Kumkapı'da George Şişmanyan tarafından bir okul açılmıştır. Rahip yetiştirme amacıyla açılan okul 1896 yılında Maarif Nezareti'nden ruhsatını almıştır. Okul ilkököl derecesinde olup öğrenim süresi 6 yıldır (Yıldız, 2012b: 104-106).

1880 yılında İstanbul'da 8 eğitim kurumu vardır. Bunlardan biri ruhban okulu olup 72 öğrencisi bulunmaktadır. 1880 yılında İstanbul'daki toplam öğrenci sayısı 355'tir (Reel: 596, No: 263). 1880 yılında dünyanın en etkili ve en önemli merkezlerinden biri olan İstanbul'da öğrencilerle birlikte nüfus 25.000.000'dur (Reel: 504, No: 146).

1901 yılında İstanbul'da 8 okul ve 123'ü erkek, 128'i kız olmak üzere toplam 251 öğrenci bulunmaktadır (Reel: 617, No: 200). 1902 yılında İstanbul'da 17 misyoner, 20'si bayan öğretmen 4'ü erkek 24 öğretmen çalışmalarını sürdürmektedir. 1 yatılı okul ve bu okula devam eden 88 kız yatılı öğrenci vardır. Diğer okulların sayısı 9, toplam öğrenci sayısı 406 olmuştur (Reel: 617, No: 226-227).

1908-1909 yıllarında Gedikpaşa'da Amerikan Okulu hizmet vermektedir. Okul 40 hafta sürmektedir. Okulda 4 Amerikan, 3 Rum, 4 Ermeni, 2 Türk, 1 Fransız öğretmen olmak üzere toplam 14 öğretmen görev yapmaktadır. Okulun 87 Türk, 81

Ermeni, 63 Rum, 1 Nasturi toplam 232 öğrencisi vardır. 1908-1909 yılında 3 Türk, 4 Ermeni, 1 Rum öğrenci mezun olmuştur. 30 Haziran 1908 yılında okul kapandığında Bayan Hickok ve Phelps Amerika'ya dönmüştür. Bu iki öğretmen etkili çalışmalar yapmıştır (Reel: 617, No: 679).

İstanbul istasyonunda 1836'dan 1910 yılında kadar merkez istasyon ve dış istasyonlarda açılan okullar ve öğrenci sayıları tablo 5.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 5. 2. 1836-1910 yılları arasında İstanbul'da açılan okul ve öğrenci sayıları

Yıllar	İlahiyat okulları	Öğrenci sayısı	Ortaokul ve lise	Öğrenci sayısı	Karma okullar	Erkek öğrenci	Kız öğrenci	Toplam öğrenci
1836	1	60	-	-	2	30	64	154
1840	-	-	-	-	4	-	-	60
1845	1	30	1	8	1	-	10	48
1850	1	25	1	22	2	17	6	85
1855	1	40	1	25	11	104	49	342
1860	1	36	1	22	7	112	64	254
1865	-	-	-	-	7	72	75	171
1870	-	-	1	13	5	64	37	114
1875	-	-	2	124	15	235	183	588
1880	2	72	1	94	7	125	105	396
1885	2	53	2	157	5	-	-	395
1890	-	-	1	106	12	225	158	531
1895	-	-	1	183	8	202	219	840
1900	-	-	-	-	8	123	128	654
1905	1	47	1	95	10	154	101	397
1910	-	-	-	-	3	161	138	299

(Yücel, 2005: 85-90).

1836- 1910 yılları arasında İstanbul'da açılan okullar ve öğrenci sayıları incelendiğinde, okul ve öğrenci sayılarının yıllara göre farklılık gösterdiği görülmektedir. 1840 yılında 4 olan okul sayısı 1855 yılında 13'e, öğrenci sayısı ise 60'tan 342'ye yükselmiştir. 1875 yılında karma eğitim veren okul sayısı artmış 15 olmuştur. 1895 yılında öğrenci sayısı 840'ı bulmuştur. 1900'den sonra ise öğrenci sayılarında düşüş gözlenmektedir.

İstanbul'da İstasyonun kuruluşu olan 1831 yılından itibaren eğitim çalışmaları başlamıştır. İstanbul'da eğitim faaliyetleri giderek artmış ve bu durum diğer bölgelerde de etkili olmuştur. Açılan okullarda bazıları kapanmış bazıları ise Tevhid-i Tedrisat Kanunu'ndan sonra da varlığını sürdürmüştür.

5.3.Cyrus Hamlin'in İstanbul'a Gelişi ve Bebek Teoloji Okulu'nun Açılışı

Amerikan Board Teşkilatı Karar Komitesi Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'da bir okul açma kararı almış ve bu okulun açılışı için nitelikli bir eğitimciye ihtiyaç duymuştur. İstanbul'da açılacak okul için Bowdoin Koleji'nden ve Bangor Teoloji Fakültesi'nden mezun olan Cyrus Hamlin'i uygun görmüşlerdir (Stone, 2011: 120).

Cyrus Hamlin Amerikan Board misyonerlerindedir. Hamlin, Amerikan Board Teşkilatı tarafından 1837 yılında İstanbul istasyonuna misyoner olarak tayin edilmiştir. 17 Ocak 1839 tarihinde Hamlin ve eşi İzmir limanına ulaşmıştır. İzmir'de misyoner Daniel Temple, John B. Adger ve Bay Riggs ile görüşen Hamlin ve eşi İzmir'den İstanbul'a geçmişlerdir (Hamlin, 2012: 170).

Cyrus Hamlin, yetenekli bir misyonerdir. O çiftçilik, gümüş ticareti, buhar makinesi konusunda bilgiye sahiptir. 1840 yılında din adamlarının da etkisiyle çalışmalar yapılmaktadır. Goodell, Dwight ve Schaffler işbirliği ile çalışmalar yürütülmüştür (Reel: 505, No: 329).

İstanbul'da bir ilahiyat okulu kurmak için görevlendirilen Cyrus Hamlin Bebek'te bir ev kiralamış ve ailesiyle buraya taşınmıştır. Cyrus Hamlin Bebek'te kiraladığı bu evde 4 Kasım 1840'ta Bebek Teoloji Okulu'nu açmıştır. Bebek'te bir evde faaliyete geçen okulda 12 kişilik bir derslik hazırlanmıştır. Okulun açıldığında Avedis ve Toros adlı iki öğrencisi bulunmaktadır. Avedis daha sonra başarılı bir iş adamı olmuş, Toros ise baş mütercim olarak görev yapmıştır. Okulun öğrenci sayısı yıl içinde artmıştır (Hamlin, 2012: 195-197).

Katolik çıkarlarına uygun olmaması nedeniyle bu Protestan okulu Ermeni Patriğini rahatsız etmiş ve Patrik bu okula çocuklarını gönderen velilerin hapsedileceğini çocuklarını okuldan alırlarsa serbest kalacaklarını bildirmiştir. Bunun üzerine Cyrus Hamlin, okulu kapatmak zorunda kalmıştır (Hamlin, 2011: 55).

1841 yılında geçici süreliğine kapanan okul, 1842 yılında 22 öğrenciyle yeniden öğretime açılmıştır. 1843 yılında saray tüccarlarından Çelebi Yorgaki'nin Bebek'teki evine taşınmış ve faaliyetlerine burada devam etmiştir. Amerikan Board Teşkilatı Sekreteri Rufus Anderson 1843-1844 yıllarında İstanbul'u ziyareti sırasında okulun geliştirilmesi gerektiğini bildirmiştir. 1845-1846 yıllarında ilahiyat bölümü

oluşturulmuştur. Ancak tam bir ilahiyat okulu haline gelmesi 1856 yılında olmuştur (Kocabaşoğlu, 2000: 61). Bebek Teoloji Okulu sadece bir teoloji okulu değil, üniversitelere özgü bir enstitü gibidir. Burada genç erkekler yüksek eğitim almaktadır (Reel: 504, No: 158).

Cyrus Hamlin, kurduğu ve gelişmesi için oldukça çaba sarf ettiği Bebek Teoloji Okulu'nun Merzifon'a taşınması kararı üzerine Amerikan Board Teşkilatı'ndaki görevinden istifa etmiştir. Cyrus Hamlin, Board'dan ayrılmasını şu şekilde dile getirmektedir; “ *1 Mayıs 1860'ta Amerikan Board'la olan doğrudan ilişkim sona erdi. Fakat şimdi kendimi eskisine kıyasla daha çok misyoner görüyordum. Çünkü artık İmparatorluktaki bütün ırklar için çalışacaktım.*” (Hamlin, 2012: 366).

Bebek Teoloji Okulu'nun endüstriyel faaliyetler ve Cyrus Hamlin'in eğitim anlayışı nedeniyle lâik bir hal almaya başlaması üzerine Amerikan Board Teşkilatı okulun İstanbul'dan iç istasyonlara taşınmasına karar vermiştir. Okulun taşınabileceği yerleri belirlemek üzere bir komite kurulmuştur. Komite Merzifon'un okulun taşınması için uygun bir alan olduğu görüşünde birleşmiştir. Bebek Teoloji Okulu'nun Merzifon'a taşınması konusu 1862 yılında yıllık toplantıda görüşülmüş okulun Merzifon'a taşınması kararı alınmıştır. Toplantıda okulla ilgilenmek üzere Mr. Bliss'in Merzifon'da görevlendirilmesine, ilahiyat okulunun Merzifon'da yeniden faaliyete geçmesine karar verilmiştir. İstanbul'un iç bölgelere göre daha pahalı olması, İstanbul'daki Patriklerin okula olan tepkisi ve Cizvitlerle olan çekişmeler okulun Merzifon'a taşınmasında etkili olan diğer nedenler olarak belirtilmiştir. Merzifon'un Batı Türkiye Misyonu'ndaki diğer istasyonlara göre daha merkezi konumda bulunması da okulun buraya taşınmasındaki nedenler arasındadır (Alan, 2002: 88-89).

Bebek Teoloji Okulu, öğrencilerin New England okullarının öğretim sistemi benimsenmiştir. Kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen, kendini koruyan bireyler yetiştirmek için endüstri çalışmaları yapılmıştır (Reel: 505, No: 330).

Öğrencilerin genellikle yoksul ailelerden gelmesi öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamalarında güçlükler çıkarmıştır. Misyon yönetimi ödeyebilecek olanlardan barınma ve ders ücreti olarak yılda 100 Dolar alınmasını öngörmektedir. Ancak bu ücreti ödeyebilecek sadece birkaç öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenciler de İngilizce

öğrenmek amacıyla kısa süre okula devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Zaman zaman yapılan bağışlar ile öğrencilerin ihtiyaçları karşılanmıştır. Cyrus Hamlin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaları için çözüm olarak bir atölye kurmaya karar vermiştir. Okulun bulunduğu evin zemin katında bir atölye faaliyete geçirmiştir. Burada soba borusu ve sac imaline başlanmıştır. Burada çalışan öğrenciler hem zanaat öğrenmiş hem de buradan kazandıkları para ile ihtiyaçlarını karşılamışlardır (Hamlin, 2012: 239-246).

Cyrus Hamlin'in kendine yardım ilkesi (self help) olarak belirlediği bu faaliyetler Amerikan Board Teşkilatı'nın ve özellikle Board'ın sekreteri Rufus Anderson'un tepkisine neden olmuştur. Rufus Anderson atölye işlerinin öğrencilerin zihinlerini dünyevileştireceği, öğrencilerin dini işlerden uzaklaşacağı gerekçesi ile rahatsız olmuş Cyrus Hamlin'e tepkisini belirtmiştir. Cyrus Hamlin bu görüşlere katılmamış öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir çözüm sağlamak, öğrencilerin bu sayede eğitimlerine devam edebilmesi ve gençlere zanaat alışkanlığı kazandırdığı görüşüyle atölye faaliyetlerini faydalı bulmuştur. Ancak din adamı yetiştirme amacıyla kurulan okulun mezunlarından birçoğunun dini faaliyetler dışında mesleklerde istihdam etmeleri Board Teşkilatı'nı oldukça rahatsız etmiştir. Cyrus Hamlin ve Amerikan Board Teşkilatı arasında okulda verilen eğitim konusunda sorun yaşanmasına neden olmuştur (Kocabaşoğlu, 2000: 62-63).

Rufus Anderson'un Cyrus Hamlin ile anlaşamadığı konulardan biri de okulda verilecek olan eğitimin öğrencilerin ana dillerinde verilmesi konusudur. Rufus Anderson'a göre öğrenciler ana dillerinde eğitim almalı ve bu şekilde eğitilmelidir. Yabancı dilde eğitim verilememelidir. Hamlin ise öğrencilerin İngilizce eğitim alması gerektiği görüşünü savunmuştur. Eğitim dili konusundaki karşıt görüşlerde olmaları Rufus Anderson ve Cyrus Hamlin arasındaki anlaşmazlığın daha da artmasına neden olmuştur. Cyrus Hamlin okulun hem dini hem de dünyevi eğitimi kapsayan bir kurum olmasını amaçlamıştır. Okulun müfredatında kilise tarihi, kilise doktrini gibi derslere yer verilmiştir (Stone, 2011: 133-134).

Bebek Teoloji Okulu'nda günlük program şöyledir;(Hamlin, 2012: 230).

05.30: Sabah duası (Öğrenciler İngilizce ayin metni okumaktadır)

06.00-07.00: Sabah ezberleri

07.00-09.00: Kahvaltı saati

09.00-12.00: Ders

12.00-14.00: Öğle yemeği ve tenefüs

14.00-17.00: Ders

17.30-19.30: Akşam yemeği ve tenefüs

19.30-21.00: Ders

Sabah dersler çok erken başlayıp yoğun bir şekilde devam sürmektedir. Okulda eğitim gün boyu devam etmektedir.

Bebek Teoloji Okulu'nda iyi bir eğitim verilmesini sağlayacak yoğun bir müfredat tasarlanmıştır. Matematik, fizik, kimya, doğa felsefesi ve ahlak felsefesi konularında kapsamlı derslere yer verilmiştir. İncil dersleri okulun programında yer almıştır. Okul programında tarih ve coğrafya dersleri de ihmal edilmemiştir. Hamlin İngilizce öğretimini misyonerlerin çoğunluğunun anadili olması nedeniyle öğretmenlik meslekleri için önemli bir araç olarak görmüştür. Ayrıca bu dili Hıristiyan düşüncesi ve felsefesinin anahtarı olarak nitelendirmiştir. Misyonerlerin çoğunun dilinin İngilizce olması ve İngilizcenin geniş bir alana yayılmış olması bu dili Hamlin için daha da önemli hale getirmiştir. İngilizcenin yanında Ermenice dersleri üzerinde de önemle durulmuş, okulda daima Ermeni dili ve edebiyatı konusunda yetkin bir öğretmen yer almıştır.

Cyrus Hamlin Ermenice için düşüncelerini şu sözleriyle dile getirmiştir; *“Bir kişinin yerel dili, onun düşüncesinin ve ifadesinin baş unsuru olmak zorundadır. Bizim müfredatımız Ermeni dilinin işlenmesinde muazzam bir itici güç olmuştu. Onu bir balçık ve bir demir halinde bulduk; altın olarak bıraktık.”* (Stone, 2011: 128-130).

Kısaca tarihinden ve eğitim sisteminden bahsedilen okul Merzifon'a taşınmış bir nevî İstanbul'daki misyonunu tamamlamıştır. Okulun Merzifon'a taşınma kararı üzerine misyon teşkilatından ayrılan Cyrus Hamlin, İstanbul'a kurmayı düşündüğü yeni bir okul için çalışmalara başlamıştır.

5.4.İstanbul Robert Koleji'nin Kuruluşu

Bebek İlahiyat Semineri'nin Merzifon'a taşınması Cyrus Hamlin'in başka projelerle ilgilenmesine neden olmuş bu yönde çalışmalarına başlamıştır. Robert Koleji sadece Amerikan misyoner çalışmalarının değil böyle bir koleje ihtiyaç duyulmasının da bir sonucudur. Böyle bir koleje ihtiyaç vardır. İlim çalışmalarına başka türlü devam etmek mümkün değildir.

Kolejin açılışı için ilk girişim Dr. Dwight'ın oğulları tarafından olmuştur. Plan misyonerler tarafından destek görmüştür. New York'taki kurul da bu planı desteklemiştir. İtalyan bakanı Bay Marsh ve Bay Robert kurulun aktif üyesidir. Koleji kurma fikrini Bay Robert düşünmüş ve Dr. Hamlin'e teklif etmiştir. Hamlin misyon ile olan bağlantısını bitirerek kolejin açılışı için gerekli parayı toplamak üzere Amerika'ya gitmiştir. Bay Robert kendisi \$10.000 katkıda bulunmuştur. Kolejin açılış sürecinde Kırım savaşının etkileri ve para sorunu sıkıntı oluşturmuştur. Hamlin ek binaların yapımı için \$300.000 toplamak için Amerika'ya gitmiş koleji New Yorklu önde gelen kişiler tarafından destek görmesine rağmen sadece \$25.000 toplanabilmiştir. O dönemde yoksulluk ve finansal sorunlar başlıca engellerdir. Zengin olan Bay Robert koleje kendisi destek desteklemiş ve Bay Robert 1878 yılındaki ölümüne kadar koleje bizzat yardımcı olmuştur (Reel: 504, No: 142).

Okulun açılmasına karar verildikten sonra bina sorunu ortaya çıkmıştır. Açılacak olan yeni kolejin nerede açılacağı sorusu Cyrus Hamlin ve C. R. Robert'i oldukça meşgul etmiştir. Koleji için 1859 yılında boğazda bir arsa satın alınmış ancak inşaat için ruhsat alınamamıştır. Bu nedenle okul daha önce Bebek İlahiyat Semineri için kullanılan Çelebi Yorgaki'nin Bebek'teki konağında öğretime açılmıştır (Stone, 2011: 136-137).

Koleji Anadolu'da açılan diğer yabancı okulları da etkileyen bir kurumdur. Kolejin Türkiye'deki etkisini Amerikan Board Teşkilatı mensubu misyoner Frank Gates şöyle ifade etmektedir; *"İmparatorlukta yabancı mekteplerin hiçbiri Robert Koleji ölçüsünde bir sisteme, amaca, belirli bir fikri aşlamaya ve kültürel bakımdan yöürmeye muvaffak bir plana sahip değildir."*

Kolejin ırk, mezhep, din ayrımı yapmadan her milleti ve inancı içinde barındıran bir kurum olması amaçlanmıştır. Mütevelli heyetinin hazırladığı tüzükte kolejin bütün dinlere açık bir kurum olacağı belirtilmiştir (Sevinç, 2007: 115-116).

Cyrus Hamlin ve C. R. Robert, kolejin bir Hıristiyan okulu olmasına ancak herhangi bir mezhebe bağlı olmadan laik bir biçimde varlığını sürdürmesini ilke edinmişlerdir (Tozlu, 1991: 159).

İstanbul Robert Koleji, Amerikan misyonerlerin İstanbul'da açtığı en etkili okul misyonunu üstlenmiştir. Okul Cyrus Hamlin'in çabaları ve C. R. Robert'in sağladığı maddi destek ile hayata geçirilmiştir (Akyüz, 2009: 176). Kolej 1863 yılının Eylül ayında 4 öğrenci ile açılmıştır. Açıldığı yılda öğrencilerin tümü İngiliz ve Amerikan'dır (Reel: 504, No: 143-146, Reel: 505, No: 736-737).

5.5.İstanbul Robert Koleji'nin Gelişimi

Kolejin kurulma kararının alınmasından sonra nerede kurulacağı konusu C. R. Robert ve Hamlin'i fazlasıyla meşgul etmiştir. Kolej için en uygun yerin Rumelihisarı yanında bulunan arazi olduğuna karar verilmiştir. Kolej için seçilen bu yer Paris Büyükelçisi Ahmet Vefik Paşa'ya aittir. Arazinin alınması için Birleşik Devletler Sekreteri Mr. Brown görevlendirilmiştir. Ancak Ahmet Vefik Paşa araziye satmayı reddetmiştir. Bu nedenle kolej için Kuruçeşme köyünde bir arazi satın alınmıştır. 1861 yılında ise Ahmet Vefik Paşa Rumelihisarı yanındaki araziye satmayı kabul etmiştir. Arazinin ilk kısmı 16.000 Sterlin, ikinci kısmı ise 18.000 Sterline Hamlin'in Türk vatandaşlığına geçirilen eşi adına satın alınmıştır. Arazinin satış sözleşmesinde kolejin inşaatı için izin alındığında parasının ödeneceği hükmü yer almıştır (Tozlu, 1991: 166-169).

Kolej, kuruluşundan itibaren ciddi zorlukların üstesinden gelmiştir. Kuruluş aşamasından kolejin açılışı için gerekli fon sağlanamaması kolejin açılışının önünde bir engel olarak çıkmıştır. Kolejin kuruluş izni elde etmek için Amerika ve İngiliz hükümetinin çaba ve müdahalesi gerekmiştir. Veba, kıtlık, savaş ile mücadele edilmek durumunda kalınmıştır (Reel: 504, No: 141-142).

Okulun açılışı için ilk safhada Osmanlı Devleti tarafından inşaat izni verilmemiştir. Yeni binaların yapımı için bir yer satın alınmış fakat Türk hükümetinden 7 yıllık bir mücadeleden sonra binanın ruhsat izni alınmıştır. İncelen belgelerde bu engellerin sadece Türklerden değil Cizvit ve Fransız elçilerden kaynaklandığı düşünülmektedir. ABD hükümeti kolejin açılışı için izin verilmesini talep etmiş, İngiliz hükümeti de desteklemiştir. Fakat Ali Paşa tüm baskılara direnmiştir. Bay E. Joy Morris ve Lord Lyons bu sorunu çözmek için çaba sarf etmişlerdir. Bay George D. Morgan İstanbul'u ziyareti sırasında bu durumla ilgilenmiş ve durumu Bay Seward'a bildirmiştir. Seward'ın bu durumla ilgilenmesini istemiştir. Amiral Farragut'un da İstanbul'u ziyaret etmesi ile Farragut bu durumdan haberdar edilmiş ve bu sorunun çözümünde onunda etkisi olmuştur (Reel: 504, No: 143).

1868 yılında okulun kuruluşu için irade verilmiştir. (Reel: 505, No: 736). 20 Aralık 1868'de verilen padişah iradesi ile binanın özelliği, boyutları, arsanın bedeli ve planın onaylandığını belirten ruhsat verilmiştir. Kolej ayrıca diğer okullardan farklı olarak Amerikan bayrağı taşıma hakkını elde etmiştir (Ertuğrul, 2010: 171).

1869 yılında kolej bir profesöre sahiptir. Ancak o da istifa etmiştir. Aynı zamanda Amerikalı öğretmenler ve 4 asistan öğretmen bulunmaktadır. Okulda öğrencilerin çoğunluğunu Bulgarlar oluşturmaktadır. Okulun kaynakları yetersiz olduğu için bağış kabul edilmektedir. Hisarda yeni yapılan binalar tamamlandıktan sonra kolej yeni binalara taşınmıştır. Kolej 50 dönümlük araziye kurulmuştur. Okulun kampüste 7 binası vardır. Profesörler için lojmanlar da bulunmaktadır (Reel: 505, No: 361-362). Binalar taştan yapılmıştır. 19 ulustan gelen 500 öğrenci için hazırlanmıştır. Fakültedeki profesör, öğretmen ve yöneticiler dâhil olmak üzere çoğu yetenek ve başarılarıyla öne çıkmış seçkin kişilerdir. Okul ücretli bir okuldur (Reel: 505, No: 363).

Bay Seward daha sonra 4 Temmuz'da yeni kolej binasının açılış töreninde bulunmuştur. Kolejın köşe taşı 4 Temmuz 1869'da Amerikan Bakan Bay Morris tarafından konulmuştur. Açılışta farklı milletlerden temsilciler farklı dillerde konuşmalar yapmıştır. Konuşmacılar kurumun son derece ilginç olan tarihi ve yeri konusunda konuşmalar yapmışlardır. İstanbul'u ele geçirme hazırlığı sırasında II.

Mehmet Boğaz'da bir hisar yaptırmıştır. Kolej bu hisarın yanında kurulmuştur (Reel: 504, No: 143).

Temel atma törenine Amerikan Yüksek Mahkemesi üyelerinden Sir Philip Francis, Birleşik Devletler Sekreteri J. P. Brown, İngiliz Elçilik Rahibi Papaz C. B. Gribble, Yunan Philip Apostolonides, Protestan Ermeni temsilcisi Agop Efendi, Ermeni Papaz Pastör Avadis, Bulgar Petko Garbanof katılmıştır (Sevinç, 2007: 118).

Binanın yapımı 1871 yılında tamamlanmıştır (Reel: 504, No: 143, Reel: 505, No: 736). 15 Mayıs 1871'de kolej Rumelihisarı'ndaki yeni binasına taşınmıştır. Ancak resmi açılış için ABD dışişleri bakanı William H. Seward beklenmiş ve resmi açılış töreni 4 Temmuz 1871'de yapılmıştır (Hamlin, 2011: 232).

Kolejin isminin ne olacağı konusunda birçok fikir ortaya atılmıştır. Koleje Amerikan Koleji, İstanbul Koleji, Boğaz Koleji, Doğu Koleji gibi isimler düşünülmüştür (Hamlin, 2011: 227, Hamlin, 2012: 382). Politik mesajlar içermeleri, tepki çekmek istememeleri nedeniyle bu isimler kabul edilmemiştir. Cyrus Hamlin koleje maddi destek sağlayan C. R. Robert'a ithafen Robert Koleji isminin verilmesini teklif etmiş ve bu isim uygun bulunarak kabul edilmiştir. Robert bu duruma karşı çıkmış ancak Hamlin Robert'i ikna etmiştir (Washburn, 2011: 46).

1873 yılında bir ek bina inşa edilmiştir. Daha sonra ise bir ibadet odası, laboratuvar, kütüphane ve müze eklenmiştir. 1873 yılında okulun öğrenci sayısı ise 216'ya yükselmiştir. Devletin her yerinden gelen 16 farklı milletten ve farklı dinlerden temsilciler yer almaktadır (Reel: 504, No: 143).

1873 yılında İstanbul'dan ayrılan Hamlin 1877 yılında kuruluşundan itibaren müdürlüğünü yaptığı kolejın başkanlığından istifa etmiş ve yerine George Washburn müdür olarak atanmıştır (*İstanbul Ansiklopedisi*, 1994, s. 336).

Kolej kuruluş yıllarında birtakım zorluklar yaşamıştır. Kolejin açılışının etkisiyle Pera'da Fransız nüfuzu altında bir okul açılmıştır. Bu okul Türk hükümetinin koruması altındadır. Bu kolej Robert Koleji'ne rakip olarak kurulmuş ve onun etkisini yitirmek amacındadır (Reel: 504, No: 143).

1873 yılında kolej yeni bir sorunla uğraşmak zorunda kalmıştır. Ermeni kilisesi yetkilileri güçlü bir girişimle kolejdeki dini eğitimi engellemeye çalışmışlardır.

Kolejin laik bir eğitim yapmasını ve bununla yetinmesini istemişlerdir. Kolejde hiçbir öğrencinin dini inancına karışılmamıştır. Ahlak eğitiminin etkisi mezun öğrencilerin niteliğinden anlaşılmaktadır. Hatta onların etkisinden dolayı bazı Müslümanlar oğullarını koleje göndermişlerdir. Kolej Türk-Rus Savaşı sırasında öğrenci kaybına uğramıştır (Reel: 504, No: 143).

1878 yılında Anadolu'da yoksulluk, Rusya'da savaş durumu gibi sorunlar nedeniyle ülke sıkıntılı günler geçirmiştir. 1878 yılında öğrenci sayısı 130' a düşmüştür. Ülkenin kötü durumuna rağmen okul 209 öğrenci ile kapanmıştır. Kolej istikrarlı bir şekilde gelişmiş ve Hıristiyan milletlerin sempati ve güvenlerini Türklerin de saygısını kazanmıştır. Robert Koleji doğuda önem kazanmıştır. Kolej uygarlık ve özgürlük öncülüğü yanı sıra eğitimin ve Hıristiyan medeniyetinin öncüsü olarak kabul edilmiştir. Kolej her millete aynı mesafede olup ırk ve din ayrımı yapılmamaktadır (Reel: 504, No: 144).

Bay Robert, koleji desteklemek için kişisel fedakârlıklar yapmıştır. Robert Koleji gayretler ve yoğun çalışmalar sonucunda etkili ve üstün bir kurum haline gelmiştir. Kolej zorluk ve engellerin üstesinden gelmiş çok sayıda öğrenciye eğitim vermiş ve vermeye devam eden Türkiye'de önde gelen eğitim kurumu olarak yer edinmiştir. İstanbul'da tüm uluslar tarafından bilinen, güvenilen ve desteklenen bir Hıristiyan koleji olarak bilinmektedir (Reel: 504, No: 145).

Christopher R. Robert koleje maddi destek sağlamış servetinin beşte birinin koleje verilmesini vasiyet etmiştir. C. R. Robert 1878 yılında öldüğünde bırakılan miktar verilmiş ve Rumelihisarı'ndaki okul binaları bu para ile inşa edilmiştir (Hopkins ve diğerleri, 2006: 392).

Bay Robert'in ölümünden sonra mevcut mali durum ile ilgili yeni sorular oluşmuş ve bu durum mali konularda kararlar alınması gerekli kılmıştır. Kolej Amerikalı eğitim yetkilileri tarafından onaylanmaktadır. Binden fazla öğrenci dışarı gönderilmiştir. Kolej Türk Devleti'nde iyi bir eğitim kurumu olarak bilinmektedir. Doğuda tüm uluslardan saygı ve güven görmektedir. Türkiye'nin en önemli eğitim kurumu olarak kabul edilmektedir. Özellikle İngiltere ve Avrupa'da azımsanmayacak büyük bir etkiye sahiptir. Dünyanın önemli merkezlerinden biri olan İstanbul'da bulunan kolej doğu milletlerine yeni yaşamlar sunmakta ve onları yaşama hazırlamaktadır.

Roman ve Katolikler dışında yüksek din adamları ve doğudaki kiliseler İstanbul'da bir yüksek okul olarak Robert Koleji'ni kabul etmektedir. Kolej Türkiye'de eğitimde Anglo Sakson ilkelerini öğreten bir temsilcidir. Kolej Amerika'nın korumasındadır. Tüm dünyada bilinen bir Amerikan okuludur (Reel: 504, No: 141-142).

Amerika'nın tüm dünyada bilinen temsilcisi Amerika'nın onuru haline gelmiştir. 1880 yılı raporunda bağış ve ek binalar olmadan kolejin etki ve verimliliğini sürdürmenin zor olduğu belirtilmiştir. ABD vekili Wayne Macveagh Robert Koleji'nden asil bir kurum olarak bahsetmiş ve bu kurumun verilen öneme fazlasıyla layık olduğunu belirtmiştir.

1880 yılına ait belgelerde Harward Üniversitesi başkanı Bay Eliot, Yale Koleji başkanı Bay Porter, Amherst Koleji başkanı Bay Seelye, Williams Koleji başkanı Bay Hopkins, Boston'dan din adamı Phillips Brooks ve ABCFM sekreteri Bay N. G. Clark Robert Koleji'ni uluslar arası alanda takip eden ve destekleyen yetkililer olarak karşımıza çıkmaktadır (Reel: 504, No: 147).

Okul ücretli bir okuldur ancak belirli sayıda yoksul olan öğrencilere destek sağlanmaktadır. Gelecek vadeden öğrencilerden ücretin yarısı alınmaktadır. 1880 yılı raporuna göre öğrencilerden yılda toplam \$30,000 ücret alınmaktadır. Yatılı öğrencilerden \$200, gündüzlü öğrencilerden \$44 alınmaktadır. Okula bağışlar sağlanmaktadır. Koleje sağlanan fonların öğrenci sayısını arttırması beklenmektedir. Kolejin sınırlı dar kapasitesi ve şartlar nedeniyle 500 olan öğrenci sayısı birkaç yıl içinde 1000 olmalıdır (Reel: 504, No: 145).

Türkiye'deki ulusların koleje güven ve sempati duyduğu belirtilmiştir. Önde gelen Avrupa devletlerinin temsilcileri de çalışmalara katılmıştır. 1891 yılında kolejde çevre bölgelerden de gelen öğrenciler de dâhil olmak üzere yaklaşık 200 öğrenci bulunmaktadır.

Kolejin yıllık kapanış töreninde yeni bina olan fen binasının açılışı yapılmıştır. Yıllık kapanış töreni yeni binanın büyük salonunda gerçekleşmiştir. Salon tören için çiçek ve bayraklarla süslenmiştir. Salonda koleji kurucularından Bay Robert ve Cyrus Hamlin'in portreleri asılmıştır. Bu iki resim koleje 1888 yılında Bulgar mezunlar tarafından verilmiştir. Törene katılım çok olmuştur. Törende Dr. Long ev sahipliği yapmıştır. Açılışa din, eğitim ve diplomatik alanda önemli görevlerde bulunan seçkin

konuklar da katılmıştır. Ekselans Francis Clare Ford, İngiliz Büyükelçisi, Hollanda diplomatik temsilcisi Bay Dimitroff, Bulgaristan diplomatik temsilcisi Bay Call, Avusturya diplomatik temsilcisi Bay Newberry ve ABD diplomatik temsilcisi törende yer alan konuklardandır. Törene katılan konuklar arasında Bay Arsharounf ve Drtad Balian Ermeni Patrik Archimandrite, Bay Antime Kontcheff, Bulgar vali Bay Gargiulo, ABD temsilcisi Bay ve Bayan Blunt, ayrıca Edwin Pears, Bay ve Bayan E. L. Williams, Dr. Patterson, Papaz Canon Curtis, Papaz Schule, Papaz Megarian da bulunmaktadır.

Okul müdürü Dr. Washburn sağlık sorunları nedeniyle törene katılamamış onun yerine başkan vekili olarak Dr. Long katılmıştır. Törende o yılın mezunları konuşmalar yapmıştır. Türkçe, İngilizce, Bulgarca ve Ermenice konuşmalar yapılmıştır. Törene katılan konuklarda konuşmalar yapmıştır. Bay Arsen Georgian, Bay Arshag H. Karagheusian, Bay George Schoppoff ve Bay Cricore Tchibaukdjian bu konuşmacılar arasındadır.

Bay Edwin konuşmasında Dr. Washburn'un yokluğundan dolayı derin üzüntü duyduğunu dile getirmiştir. Mezunların diplomalarını Dr. Long takdim etmiştir (Reel: 504, No: 136-137).

II. Abdülhamit koleje şüphe ile yaklaşmış ve varlığından rahatsızlık duymuştur. Sultan Abdülhamit bu okula giden öğrencilerin din ve milliyetlerinden uzaklaşacakları endişesi taşımıştır (Kocabaş, 2002: 143-144).

Okul gelişme aşamasında Bulgar milliyetçilik faaliyetlerini desteklemiş kolejde okuyan Bulgar öğrenciler Bulgaristan'ın kurulmasında etkili olmuştur. Kolejin öğrencileri arasından birçok Bulgar aydın ve devlet adamı yetişmiştir (Akyüz, 2009: 176).

Kolejden mezun olan Bulgar öğrencilerin Bulgaristan'da Başbakan, Bakan, diplomat gibi görevlerde bulunmuşlardır. Bulgaristan'ın kuruluşunda etkisi nedeniyle Robert Koleji müdürleri Cyrus Hamlin ve George Washburn'a devlet nişanı verilmiştir (Kocabaş, 2002: 142).

Batılı düşünürler kolejin Bulgaristan için önemini şu sözleriyle ifade etmektedir; Pears; “ Tarihte Robert Kolej'in, Bulgaristan'ın hayatını etkilediği kadar, başka hiçbir enstitü tanımıyorum ki, bir başka milletin hayatını bu derece etkilemiş olsun”

sözleriyle kolejin Bulgaristan'ın kaderinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu belirtmektedir. Gold ise; “ Robert Koleji olmasaydı Bulgaristan olmazdı” sözleriyle kolejin Bulgaristan'ın kuruluşunda verdiği desteği açık bir şekilde beyan etmektedir (Tozlu, 1991: 227).

1903 yılında kolejde Dr. Washburn bulunmaktadır. 1903 yılında misyon faaliyetleri sürmektedir. Robert Koleji, İstanbul istasyonu dışındaki diğer istasyonlardaki faaliyetlerle de ilgilenmiştir. Harput bunlardan biridir. Gates 1903 yılında misyoner Barton'a yazdığı raporda okulda öğrenci sayısının beklentilerinden fazla olduğundan bahsetmektedir. Yerel öğretmenlerin dua toplantıları yapmasının zor olduğu düşünülmektedir. Onların manevi çalışmalar konusunda çok fazla yardımları yoktur (Reel: 621, No: 81-82).

1909 yılında Robert Koleji'ne 10.018,32 TL bütçe ayrılmıştır (Reel: 628, No: 510). Kolejde 1912 yılında mühendislik kısmı açılmıştır. 1910 yılında New York'ta yapılan mütevelli heyeti toplantısında mühendislik kısmının kurulma kararı alınmış ve 1912 yılında öğretime açılmıştır (Hortaçsu, 2013: 173-174).

Mühendislik kısmının açılmasında 1903-1932 yılları arasında kolejin müdürlüğünü yapan Calep Gates etkili olmuştur. Gates var olan tıp ve hukuk bölümleri yerine ülkenin ihtiyaç duyduğu mühendislik kısmının açılmasını gerekli görmüştür (Nurdoğan, 2009: 211). Mühendislik kısmı için Prof. L. A. Scipio önemli hizmetler vermiştir. Prof. Scipio 1912-1942 yılları arasında bölümün dekanlığını yapmıştır (Hortaçsu, 2013:174).

1912 yılında Robert Koleji ismi Robert Akademisi olarak değişmiştir. 4 yıllık lise eğitimi ise 3 yıla inmiştir. Kolejde Mühendislik (İnşaat, Makine, Kimya, Elektrik), İş İdaresi (İş İdaresi ve İktisat), Fen ve Yabancı Diller (Fizik, Kimya, Matematik, Tabii Bilimler, Yabancı Diller) olmak üzere üç bölüm bulunmaktadır (Yıldız, 2011: 23).

1914 yılında Robert Koleji'nin bütçesi toplam \$1.928,962'dir. (1928\$ 962 piasterdir). Binalar, araç ve gereçler için \$1.140,242 (1140\$ 242 piaster) harcanmıştır. New York'tan \$1.610,957 (1610\$ 957 piaster) gelmiştir. Toplam \$2.751,199'dir. (2751\$ 199 piaster.) 1915 yılına kadar okul toplam 635 mezun vermiştir. 1915 yılında kurumla bağlantısı bulunan Amerikan vatandaşı sayısı 47 olup bu sayıya profesörlerin çocukları ve eşleri dâhil değildir. 1915 yılında okulda

mühendislik, makine, elektrik, madencilik bölümleri bulunmaktadır(Reel: 505, No: 736-737).

Okul Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele Dönemi'nde de faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. 1924 yılında çıkan Tevhid-i Tedrisat Kanunu yabancı okulların faaliyetlerini düzenleyen önemli bir adım olmuştur. Bu kanun ile yabancı okullar da olmak üzere eğitim öğretim kurumları denetim altına alınmıştır. Bu kanun ile yabancı okulların sayıları azalmıştır. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile yabancı okullardan uyması istenen kurallar şöyledir;

- Yabancı okullarda, dersane ve salonlarda bulunan dini semboller ve heykeller kaldırılacaktır.
- Müslümanlar ve başka mezhepten öğrencilerin okullardaki dini ayinlere katılmaları yasaktır. Bunun için denetlemeler yapılacak ve suçlu bulunanlar cezalandırılacaktır.

Bu maddeler ile yabancı okullar denetim altına alınmış ve bu kurallara riayet etmeyenler cezalandırılmıştır. Bu kurallara uymayan okullar kapatılmıştır. Robert Koleji ise Tevhid-i Tedrisata uyarak varlığını sürdürmeye devam etmiştir (Sezer, 1999: 21-22).

Robert Koleji, 1924 yılında faaliyetlerini sürdürmektedir. 1924 yılında Beyrut'ta yapılan konferansa Robert Koleji'nden delege olarak başkan Caleb F. Gates, Prof. Lynn A. Scipio, Prof. Harold L. Scott, Mrs. George H. Huntington katılmıştır (Reel: 504, No: 620).

Misyonerlik faaliyetlerinde bulunan Dr. Watson, Prof. Scipio, Dr. Gates, Dr. Monroe akademik çalışmalarla ilgili toplantılara katılmış ve düşüncelerini belirtmişlerdir. Dr. Gates, sosyal şartlar ile ilgili düşüncelerini dile getirmiş ve yerel okullarla işbirliğini önermiştir.

Prof. Scipio ise, öğrencileri Hıristiyan yapmaya gerek olmadığını onları Hıristiyanlığa katkı sağlayan ve Hıristiyanlığa saygı duyan bireyler olarak yetiştirmenin yeterli olduğunu belirtmiştir (Reel: 504, No: 624).

Dr. Monroe Amerikan sistemi ile Avrupa sistemini karşılaştırmıştır. Ona göre;

1. Amerikan sistemi rakipsizdir.

2. Avrupa'daki kolejler genellikle bir yüksekokuldur.
3. Avrupa ve Amerika'da ilk eğitim paralel, ortaokul seçenektir. Birbirinden az farklılıkları vardır. Örneğin; Almanya'da genellikle ortaokul yüksekokula dâhil edilmiştir.
4. Amerikan sisteminde Amerika'ya özgü şartlar ve demokrasi çok gelişmiştir. Avrupa'da pedagojik fikirlerden daha çok sosyal fikirler gelişmiştir.
5. Avrupa'da ilkokullarda demokratik kavramlar kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Amerika'da ilkokul ve yüksekokul arasındaki farklılık oluşturmak için eğitimde yeni sistemler oluşturulmuştur. Amerika'da ortaokul ve liseler daha popülerdir. 7,8,9. sınıflar ortaokula gitmektedir. Ortaokul 3 yıl, lise 3 yıl, yüksekokul 2 yıldır. Avrupa'da 6 yıl ilkokul sürmektedir. Yüksek kısımda öğrenciler profesyonel çalışmalar yapmaktadır (Reel: 504, No: 625-626).

Dr. Monroe toplantılarda eğitim üzerine düşüncelerini aktarmakla birlikte eğitim konusunda yeni tartışma alanlarına dikkat çekmiştir. Monroe profesyonel çalışma hayatından önce ahlak ve karakter eğitiminin gerekliliği konusunda bir tartışma açmıştır. Amerikan eğitiminin karaktere çok katkısı olduğunu belirtmiştir. Karakter eğitimi ve ahlâk eğitimine önem verdikleri görülmektedir. Robert Koleji'nde değerli kitaplar öğrencilere ödünç verilmektedir. 1924 yılında okulda ödünç kitap verme sistemi bulunmaktadır (Reel: 504, No: 629-630). Robert Koleji'nin hazırlık bölümü ve akademik bölümdeki çalışmalara sertifika verilmiştir (Reel: 504, No: 647).

Komite idaresi 1924 yılında yapılan toplantılar sonucu şu kararlar alınmıştır;

Kurumlar birbiriyle ilişkili ve işbirliği içinde olmalı,

Hükümetle işbirliği içinde olunmalı,

Amerikan eğitim kurumlarının kontrolünde yerli öğretmenlerle işbirliği ile yerel gelişime katkı sağlanmalı,

İdareciler sorumluluklarını yerine getirmeli ve iki kat daha fazla çalışmalı,

Komiteler oluşturulmalı,

Eğitim çalışmalarına ve araştırmacı eğitime önem verilmelidir (Reel: 504, No: 649-650).

Misyonerlerin 1924 yılındaki fikirlerine bakıldığında İncil öğretimine önem ve yoğunluk veren misyonerlerin fikirlerinde değişiklik gözlenmektedir. İncil'in doğrudan eğitimi misyoner eğitiminin amacı değildir. Çeşitli konularda Hıristiyanlık öğretileri anlatılmalı düşüncesindedirler (Reel: 504, No: 650-651).

1929 yılında Robert Koleji Yakınoğu ile işbirliği içindedir. Robert Koleji, Athens Koleji, İstanbul Kız Koleji, İzmir Uluslararası Koleji ve Sofya Amerikan Okulu'nun da bulunduğu bir topluluk 1929 yılında Yakınoğu'daki Kolejler ile işbirliği oluşmuştur. Bu iş birliğine Robert Koleji'ni temsilen Bay E. L. B. Curtis, Theodore S. Ward, Arthur E. Newell, J. Elliott Fisher, Russell Babcock, Halsted Clapp, Edward F. Ouellette, H. L. Scott, D. I. Post, A. W. Manning, Hoyt Rawlings, Bernice E. MacKinnen, Edgar J. Fisher, Walter S. Davison, Miner Merrick, Lawrence S. Moore, Richard C. Dougherty, Roy E. Riffle, L. A. Scipio, Judson T. Biehle, Joseph R. Bailer, Frederick S. Erdman, Marion D. Cowell, Edward F. Wilsey, Edna V. Cowell, Charles E. Estes, Sarah Randle Riggs, Sydney N. Fisher, Charles Stuard MacNeal, Bertram V. D. Post, Jervis M. Fulmer, Elsie Van Zandt, Olive W. Evans, Llewellyn T. Evans, Harry H. Barnum, John Adams imza atmıştır (Reel: 504, No: 655-656).

28 Ağustos 1957 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile kolej yüksek okul statüsüne kavuşmuştur. Karar 19 Aralık 1957'de Milli Eğitim Bakanlığınca da onaylanmıştır (Toprak, 2013: 117).

Okul Rumelihisarı'na taşınmasının 100. Yılı olan 1971 yılında Türk Hükümeti'ne devredilmiş ve Boğaziçi Üniversitesi olarak varlığına devam etmiştir. Okulun orta öğretim kısmı ise Amerikan Kız Koleji ile birleştirilmiştir. Okul günümüzde varlığını Robert Lisesi olarak sürdürmektedir (Stone, 2011: 137).

5.6.İstanbul Robert Koleji Yerleşkesi

1863 yılında açılışından sonra öğrenci sayısının giderek artması okulun tek binası olan Hamlin Hall'ın yeterli gelmemesine neden olmuş ve bu durum yeni bina ihtiyacını doğurmuştur. Sınıflar, yatakhaneler, revir, kütüphane, müze, laboratuvar, müdür dairesi, müsdahem odalarının bu binada olması yer sorunu yaratmıştır. 1873

yılında bu soruna çözüm olarak Hamlin Hall'e geçici olarak tek katlı bir etüt salonu eklenmiştir. Ana bina olan Hamlin Hall'den sonra okula 1892 yılında Albert Long Hall, 1902'de Theodorus Hall, 1904'te Dodge Hall, 1906'da Washburn Hall, 1913'te Anderson Hall ve Gates Hall, 1914'te Social Hall, John Sloane Hastahane Binası ve Kalorifer Dairesi, 1929'da Küçük Jimnastikhane ve 1932'de Van Milligen Hall eklenmiştir. 118 dönümlük arazide on bir okul binası, bir hastane, bir kalorifer dairesi ve öğretmenleri ikamet etmesi için ayrılmış on yedi ev bulunan okulun binaları şunlardır; (Ülke, 1956: 16-21).

5.6.1. Hamlin Binası (Hamlin Hall)

Hamlin Hall'ın yapımına 4 Temmuz 1869'da başlanmış kuruluşunda önemli bir role sahip olan Bay Hamlin'e ithafen binaya Hamlin Hall adı verilmiştir. Hamlin binanın yapımında tüm ayrıntılarla ilgilenmiştir. İnşasına başlanmadan önce bizzat Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmış olan Rumeli Hisarı'nın yapı malzemesini tahlil ettirerek hisarda kullanılan harcın aynısını Hamlin Hall'ın yapımında kullanmıştır. Hamlin Hall'ın yapımı 1871 yılında tamamlanmıştır (http://www.boun.edu.tr/en-US/Content/About_BU/History.aspx adresinden 18. 02. 2014 tarihinde alınmıştır).

Cyrus Hamlin, Hamlin Hall'ın yapımında kullanılmak üzere yurt dışından malzeme getirmek için imparatorluktan izin almış ve böylece yaklaşık iki ton demir, çimento ve tuğlayı Marsilya'dan, kalasları Romanya'dan, çivi, kilit, cam gibi malzemeleri de çeşitli limanlardan gümrük ödemedi getirtilmiştir (Çelik, 2013: 215).

Okul binasının dış cephesi otuz dört metreye otuz bir metre olup ortasında aydınlatma, havalandırma ve bir avlu bulunmaktadır. Zemini demir ve tuğladan, duvarları tuğladan oluşan bina sağlam inşa edilmiştir. Bina 15 Mayıs 1871 yılında kolej olarak kullanılmaya başlanmış ancak resmi açılış için dışişleri bakanı olan Bay William H. Seward'ın gelmesi beklenmiş ve resmi açılış 4 Temmuz 1871'de yapılmıştır (Hamlin, 2011: 231-232).

Bina beş katlı olup birinci katında; mutfak, kantin, müstahdem yemekhanesi, gündüzlü öğrenciler için lokanta, bulaşikhane, ikinci katında; iki tane öğrenci yemekhanesi, öğretmenler için yemekhane, bulaşikhane, yatakhaneler, mühendislik bölümü öğrencileri için sigara salonu, üçüncü katında; yatakhaneler, beş öğretmen

yatak odası, bina amirliği odası, dördüncü katında; yatakhaneler ve öğretmenlere ait yatak odaları, beşinci katında; yatakhaneler ve yirmi adet son sınıf öğrencileri için yatak odası bulunmaktadır. Bu odalar iki veya bir kişilik olup son sınıf öğrencilerine ücret ile verilmektedir (Ülke, 1956: 17).

Hamlin'in 1882-1884 yılları ile ilgili anılarına göre; Hamlin Hall ana bina olup bu binada yurtlar, yatılı bölümü, bir acil servis odası, kütüphane, müze, laboratuvar, etüt odası, öğretmenler odası, görevliler odası, müdür ailesinin odası ve bayan görevli odası bulunmaktadır (Hamlin, 2011: 201).

Hamlin Hall binası günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde bulunmaktadır. Bina öğrenci yurdu olarak kullanılmaktadır (http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Kampusler/Guney_Kampus adresinden 17.02.2014 tarihinde alınmıştır).

5.6.2. Albert Long Binası (Albert Long Hall)

Hamlin binasının okulun bina ihtiyacına yetersiz kalması sonucu olarak Hamlin ikinci bir binanın yapılmasını öngörmüştür. Binanın mimarı Alfred Dwight Foster Hamlin'dir (*Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, 1994, s. 338).

Kolejin müdürlerinden George Washburn Amerika ile bir yazışmasında kolejde yeni inşa edilen Fen Binası'ndan bahsetmektedir. Kolejde inşa edilen Fen Binası'nın açılışı (Science Hall) 1892 yılında yapılmıştır. Washburn bu binanın katkı fonlarıyla yapıldığından bahsetmektedir (Reel: 504, No: 136).

Kolejde 29 yıl öğretmenlik yapan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bay Long'un ölümü üzerine binaya onun adı verilmiştir. Dört katlı olan binanın birinci katında iki kimya laboratuvarı, ikinci katında dersane, kimya laboratuvarı, fizik laboratuvarı, üçüncü katında toplantı salonu, dördüncü katında toplantı salonuna ait balkon ve org dairesi bulunmaktadır (Ülke, 1956: 17). Binanın yapımında Rumeli Hisarı ve Hamlin Hall'in yapımında kullanılan mavi kireçtaşı kullanılmıştır. Binanın yapımına 1890 yılında başlanmış ve yapımı için 35 bin Dolar harcanmıştır (Ulusoy, 2005: 44).

Günümüzde, Albert Long Hall Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde bulunmaktadır. Bina, konferans odalarının ve 487 kişilik bir toplantı salonunun bulunduğu toplantı salonu (Albert Long Hall) konferanslarda, konserlerde ve genel toplantı, öğrenci ya da öğretim görevlisi toplantılarında kullanılmaktadır (http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Kampusler/Guney_Kampus adresinden 17.02.2014 tarihinde alınmıştır).

5.6.3. Theodorus Binası (Theodorus Hall)

Theodorus Hall, 1902 yılında açılmıştır. 1902 yılı eylül ayında açılan bina hazırlık öğrencileri ile kolej öğrencilerinin ayrılmasını sağlamıştır. Binanın açılışıyla daha rahat bir eğitim öğretim ortamı sağlanmıştır (Hamlin, 2011: 311).

Bina New Yorklu Miss Olivia Phelps Stokes tarafından 1902 yılında yaptırılmıştır. Bu bina akademi kısmına (orta kısım) ayrılmış olup beş katlıdır. Birinci katında gündüzlü öğrencilere ait ve onların dolaplarının bulunduğu oda, gündüzlü öğrenciler için lokal, kantin, duş odası, çamaşırların saklandığı ve ütülendiği oda bulunmaktadır. Binanın ikinci katında yemekhaneler, bulaşıkhanesi, öğretmenler için yemek odası, müstahdem odası ve mutfak, üçüncü katında, akademi idare amirliği, etüt salonu, dershaneler, öğretmenler odası, akademi gazetesinin basım odası bulunmaktadır. Dördüncü katında; oyun odası, 3.500 kitap barındıran akademi kütüphanesi, yatakhane, öğretmen yatak odası ve bina amirliği dairesi, beşinci katta ise; yatakhaneler ve öğretmenlere ait yatak odaları bulunmaktadır (Ülke, 1956: 18).

Okulda 1939-1946 yıllarında öğrenci olarak bulunan Neyzi'nin anılarında Theodorus Hall'de yatılı öğrenciler yanı sıra yatılı öğretmenlerinde bulunduğu ve yemekhanelerin en alt yatakhanelerin ise en üst katlarda bulunduğu değinmektedir. Neyzi, kampüsteki binaların Amerikalı zenginlerin okula bağışladığı paralar ile yapıldığından ve binaların hepsine birer ad verildiğinden ve binalara bazen okulu yöneten ya da yönlendiren kişilerin isimlerinin verildiğinden anılarında bahsetmektedir. Klasik Yunanca'da "Tanrının bağışı" anlamına gelen Theodorus ismini ise koleje bağış yapan bayanlardan biri olan Bayan Stokes vermiştir (Neyzi, 2005: 12-20).

Binanın arkasında akademi öğrencileri için spor sahası bulunmaktadır. Sahanın bitiminde ise küçük jimnastikhane denilen 1929 yılında Miss Olivia Phelps Stokes tarafından akademi öğrencilerinin kullanımı için yaptırılmış olan üç katlı bir bina bulunmaktadır. Bu binanın birinci katında; öğrencilere ait dolapların bulunduğu oda, jimnastik öğretmeni için bir oda, duş yeri, model uçak kulübü lokali, ikinci katında ise; marangozhane, marangoz öğretmeni için bir oda, müstahdem odası, üçüncü katında jimnastikhane salonu bulunmaktadır (Ülke, 1956: 18).

Theodorus Hall günümüzde, Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde bulunmaktadır (<http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Kampusler/GuneyKampus> adresinden 17.02.14 tarihinde alınmıştır).

5.6.4. Dodge Gymnasium (Büyük Jimnastikhane):

Bina Mr. Cleveland H. Dodge ve Mr. Williams E. Dodge tarafından yaptırılmış ve 1904 yılında hizmete açılmıştır. Üç katlı olan binanın birinci katında; borucu dükkanı, ikinci katında öğrencilere ait dolapların bulunduğu iki oda, spor araç gereçlerinin bulunduğu bir oda, jimnastik öğretmeni için bir oda, duş yeri ve bowling oyun odası, üçüncü katta; jimnastik salonu bulunmaktadır. Binanın üçüncü katı ve çatı kısmı 3 Nisan 1955'te çıkan bir yangında yanmış binanın yanan kısımları tamir edilerek 1956 yılı mart ayında yeniden hizmete açılmıştır (Ülke, 1956: 18-19). Dodge Gymnasium, günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde üniversitenin öğrenci aktivite merkezi olarak hizmet veren ana kültür merkezi konumundadır (http://www.boun.edu.tr/en-US/Content/About_BU/Campuses/South_Campus adresinden 18.02.2014 tarihinde alınmıştır).

5.6.5. Washburn Binası (Washburn Hall)

Washburn Hall, Williams E. Dodge tarafından yaptırılmıştır. 1906 yılında hizmete açılan binaya okulun ilk öğretmenlerinden olan ve 1878-1903 yılları arasında okulun müdürlüğünün yapmış olan Bay George Washburn'a izafeten Washburn Hall adı verilmiştir. Bina beş katlı olup birinci katta; kantin, öğrencilere ait dolapların bulunduğu bir oda, çamaşır ve ütü odası, ikinci katında; etüt salonu, üçüncü katında

üç öğretmen odası ve dershaneler, dördüncü katında; dershaneler ve üç öğretmen odası, beşinci katında; biyoloji ve jeoloji müzesi ve müze amirliği dairesi bulunmaktadır. Washburn Hall'deki dershaneler lise öğrencileri içindir (Ülke,1956: 19).

Washburn Hall günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsünde yer almakta ve binada Siyaset Bilimi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve İş İdaresi Bölümleri yer almaktadır (http://www.boun.edu.tr/en-US/Content/About_BU/Campuses/South_Campusadresinden 18.02.2014tarihinde alınmıştır).

5.6.6. Anderson Binası (Anderson Hall)

Anderson Hall, kolejin Amerika'daki İdare Heyeti Başkanı Mr. John Kennedy'nin büyük çabaları ile toplanan paralar ile inşa edilmiştir. 1913 yılında hizmete açılmıştır. Binaya kolejde uzun süre öğretmenlik yapan Mr. Charles Anderson'a izafeten Anderson Hall ismi verilmiştir. Bina akademi kısmı için tahsis edilmiştir. Dört katlı olan binanın birinci katında; ping pong salonu, fizik laboratuvarı, oyun odası, çamaşır odası, öğretmenler için oturma odası, dört, dersane, duş yeri, ikinci katında; yatakhaneler, dershaneler, müstahdem odası, üçüncü katında; bina amirliği dairesi, kayıp eşya odası, etüt salonu, öğretmen yatak odası ve yatakhaneler, dördüncü katında; beş öğretmen yatak odası ve yatakhaneler bulunmaktadır (Ülke, 1956: 19-20). Anderson Hall Binası günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde Fen Edebiyat Fakültesi olarak kullanılmaktadır (http://www.boun.edu.tr/tr_TR/Content/Kampus_Yasami/Kampusler/Guney_Kampusadresinden 17.02.2014tarihinde alınmıştır).

5.6.7. Gates Binası (Mühendislik binası):

İnşasına 1911 yılında başlanan bina 1931 yılında 1903-1932 yılları arasında müdürlük yapan ve binanın yapımında birçok hizmeti bulunan Mr. Calep F. Gates'e izafeten Gates Hall adıyla açılmıştır. Bina dik bir yamaç üzerine inşa edilmiştir. Dört katlı olan binanın birinci katında; atölye ve dershaneler, ikinci katında; iki öğretmen odası, atölye ve dershaneler, üçüncü katında; atölye, dershaneler, kantin ve depo olarak kullanılan bir oda, dördüncü katında; atölye, dershaneler ve üç öğretmen odası

bulunmaktadır (Ülke, 1956: 20). Gates Hall günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde Yönetim Binası olarak kullanılmaktadır. Binada kayıt işleri ofisi, iletişim ofisi, finansal ofis, postane ve iş ofisi vardır (http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Kampusler/Guney_Kampus adresinden 17.02.2014 tarihinde alınmıştır).

5.6.8. Henrietta Washburn Binası (Social Hall):

Mr. Cleveland H. Dodge tarafından yaptırılmıştır. Bina 13 Ekim 1914 'te hizmete açılmıştır. Bina önceleri Dr. Hamlin'in kızı ve Dr. Washburn'un eşi olan ve okulda öğretmenlik yapan Henrietta Loren Washburn adına izafeten Henrietta Washburn Hall adı verilmiş daha sonra değiştirilmiştir. Bina dört katlı olup birinci katında; kiler olarak kullanılan üç oda, ikinci katında; bilardo salonu, müstahdem odası, üçüncü katında; ping pong odası, dinlenme salonu, bina amiri dairesi, dördüncü katında ise; toplantı ve sinema salonu bulunmaktadır. Bina öğrenci faaliyetlerinin yapıldığı bir yerdir (Ülke, 1956: 20). Social Hall, günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde bulunmaktadır (http://www.boun.edu.tr/en-US/Content/About_BU/Campuses/South_Campus adresinden 18.02.2014 tarihinde alınmıştır).

5.6.9. Sloane Binası (Sloane Hall):

Bina 1914 yılında Amerikalı bir hayırsever olan Mr. William Sloane tarafından yaptırılmış ve binaya Bay Sloane'nin babası John Sloane adına izafeten John Sloane Hall adı verilmiştir (Ülke, 1956: 20-21). Kolejin özel hastane binası olarak tasarlanmıştır. 1967 yılında erkek öğrenci yatakhane olarak kullanılmaya başlanmış 1999 yılında yenilenecek Psikoloji ve sosyoloji bölümü için ayrılmıştır (Onur, 2010: 134).

Sloane Hall günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde bulunmaktadır (http://www.boun.edu.tr/en-US/Content/About_BU/Campuses/South_Campus adresinden 18.02.2014 tarihinde alınmıştır).

5.6.10. Van Milligen Binası (Kütüphane binası):

İnşaat 1931 yılında başlamış ve bina 1932 yılında tamamlanmıştır (Fincancı, 1983: 26). Van Milligen Hall'in yapımında kolejin diğer binalarının yapımında olduğu gibi mavi kireç taşı kullanılmıştır. Ayrıca Van Milligen Hall'in dış cephesi betonla değil çelik çerçevelerle desteklenmiştir. Beş katlı olarak inşa edilen bina için 75.000\$ harcanmıştır ([http:// www.library.boun.edu.tr/kutuphane_hakkinda.php](http://www.library.boun.edu.tr/kutuphane_hakkinda.php) adresinden 19.02.14 tarihinde alınmıştır).

Binaya, uzun bir süre okulda öğretmenlik yapan ve kütüphanenin yapımında bina için gerekli olan paranın 2.000 sterlinini bizzat veren Alexander Van Milligen'in ismine izafeten Van Milligen Hall adı verilmiştir (Ülke, 1956: 21). 1932'de kütüphane Van Milligen Hall'e taşınmıştır (Fincancı, 1983: 26). Bina beş katlıdır. Birinci katında; okul postanesi, kitap satış yeri, müstahdem odası, ikinci katında; muhasebe dairesi ve vezne, öğretmenler toplantı odası, üçüncü katında; kolej idare amirliği, kolej idare amiri odası, kayıt işleri amirliği, dördüncü katında; umum müdür odası, bekleme odası, Türk müdür yardımcısına ait bir oda, sekreterlik odaları, kütüphaneye bağlı gazete odası, beşinci katında kütüphane amirliği odası, kitapların saklandığı iki oda ve kütüphane salonu bulunmaktadır (Ülke, 1956: 21). Binanın yetersiz kalması nedeniyle kütüphane 1983 yılında Kuzey Kampüs'teki yeni binasına taşınmıştır. Van Milligen Hall binası günümüzde Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü'nde yer almakta ve Rektörlük ve Yönetim Ofisleri Binası olarak hizmet vermektedir (http://www.library.boun.edu.tr/kutuphane_hakkinda.php adresinden 19.02.14 tarihinde alınmıştır).

5.6.11. Kennedy Lodge Binası:

Bina mütevelli heyeti başkanı John Stuart Kennedy adına izafeten yaptırılmış olup başkanların evi olarak inşa edilmiş ve yapımında hisarın taşlarından kullanılmıştır (Ulusoy, 2005: 47).

Robert Koleji'nin 1971 yılında Amerikan Kız Koleji ile birleşmesi sonucu Arnavutköy kampüsüne taşınmıştır. Bebek kampüsündeki Robert Koleji binaları ise kolejin yüksek kısmının devamı olan Boğaziçi Üniversitesi'ne bırakılmıştır.

Günümüzde Robert Lisesi Arnavutköy Kampüsünde eğitim faaliyetlerine devam etmektedir (Onur, 2010: 135).

5.7.İstanbul Robert Koleji'nden Robert Lisesine

1968-1969 yılı öğrenci hareketleri ve mali durum nedeniyle kolej için sıkıntılı geçmiştir. Okul bütçesinin açık vermesi okulun mali bunalıma girmesine neden olmuştur. Kolejin mali bunalımdan kurtulması için çeşitli fikirler ortaya atılmıştır. Bunlardan biri de mütevelli heyeti başkanı James F. Lawrence'nin kolej in en fazla ödenek gerektiren bölümü olan yüksek okul kısmının dört yıl içinde kapatılması fikridir. Ancak bu fikir diğer üyeler tarafından kabul edilmemiştir (Kuran, 2002: 9-11).

Kolejin kurtuluşu için ortaya atılan diğer fikir ise diğer bölümlere göre daha fazla masraf gerektiren mühendislik kısmının tasfiye edilmesidir. Ancak bu fikir mühendislik bölümü öğretim üyeleri tarafından büyük tepki görmüştür. Okulun yüksek okul statüsüne kavuşmasında mühendislik bölümünün büyük rolü olduğu ve en başarılı öğrencilerin mühendislik bölümünü tercih ettiği belirtilmiştir (Kuran, 2002: 15).

7 Ocak 1971'de Resmi Gazetede yayımlanan karara göre Anayasa Mahkemesi özel yüksek okulları Anayasanın 120. maddesine aykırı bularak en geç altı ay içinde tasfiyelerine karar vermiştir. Bu karar üzerine Robert Koleji yüksekokulunun altı ay içinde üniversiteye dönüştürülmesi girişiminde bulunulmuştur (Kuran, 2002: 25-32).

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Şinasi Orel, kolej in mütevelli heyeti başkanı J. F. Lawrence, Mrs. Page, Dr. Everton ve kolej in müdür başyardımcısı Aptullah Kuran arasında okulun Milli Eğitim Bakanlığına devredilmesi konusunda görüşmeler gerçekleşmiştir. Robert Koleji Yüksek Okulu'nun kullandığı binalar ve binalarda bulunan eşya, araç gereç ve kitaplarla birlikte Bakanlığa teslim edilmesi karşılığında mütevelli heyeti de bazı isteklerde bulunmuştur. Bu isteklerden bazıları şöyledir;

- a. Bebek kampüsü bağımsız bir üniversitenin kullanımına verilecek. Bir başka amaç için kullanılması durumunda kampüsün mülkiyeti Mütevelli Heyetine rücu edecek;

- b. Robert Kolej yönetiminin öğretim üye ve elemanları ve memurlarla yaptığı sözleşmeler ile işçileri kapsayan Toplu Sözleşmeyi üniversite aynen tanıyacak, sürelerinin bitimine kadar şartlarını yerine getirecek;
- c. Toplu iş sözleşmesine dahil bütün personelin kıdem tazminatlarını üniversite devir alacak,
- d. Bebek kampüsünde bulunup da Erkek Koleji'nce kullanılan iki binaya (Theodorus Hall ve Anderson Hall) karşılık Arnavutköy kampüsünde aynı büyüklükte iki binanın yapımına izin verilerek, bunların yapılabilmesi için de 6.600.000 lira ödenecek.
- e. Bebek kampüsünün batısında, Etiler yolu üzerinde yer alan Kolej'e ait üç parça taşınmazın (çiftlik ve üçgen denilen parseller) mülkiyeti kolejde kalacak ve üniversite ileride ihtiyacı olursa bu arsaları kolejden satın alacak;
- f. Yeni kuruluşun adı "Robert Üniversitesi" olacak.

Öğretim üyeleri ve diğer çalışanların sözleşmeleriyle ilgili madde ve kıdem tazminatları konusu bakanlık tarafından kabul edilmiş ancak diğer maddelerde anlaşmazlıklar çıkmıştır. Kolejin ismi konusunda Robert Üniversitesi ismi bakan tarafından kabul edilmemiş mütevelli heyeti ise daha fazla zaman kaybetmemek adına bu isimden vazgeçmiştir. Bakanlık sözü edilen miktarı ödemeyi kabul etmiş ancak karşılığında Çiftlik ve Üçgen denilen arsaları istemiştir. Uzun tartışmalar sonucu bakan Üçgen denilen araziden mütevelli heyeti de Çiftlik denilen araziden vazgeçmiş ve uzlaşma sağlanmıştır (Kuran, 2002: 34-35).

Boğaziçi Üniversitesi kanun tasarısı Eylül 1971'de kabul edilmiştir. ACG ve Robert Koleji'nin Arnavutköy kampüsünde karma öğretim veren bir lise olarak birleştirilmiştir. Kolejin yüksek kısmının ise Bebek'te Boğaziçi Üniversitesi olarak varlığını sürdürmesine karar verilmiştir (Yıldız, 2011: 25).

BÖLÜM VI

İSTANBUL ROBERT KOLEJİ'NDE EĞİTİM-ÖĞRETİM KADROSU VE FAALİYETLERİ

6.1. İstanbul Robert Koleji'nin Kadrosu

6.1.1. Müdürler

Okula müdür olarak atanan kişiler Amerikan Board Teşkilatı üyesi Amerikalı misyonerdir. Kolejin yönetim kadrosunda yer alan kişilerin Türk siyasi hayatında etkili oldukları gözlemlenmiştir. Balkan Savaşı'ndan sonra toplanan Paris Barış Konferansı'nda Amerikan Heyeti'ne askeri danışman olarak kolej öğretmenlerinden Albert H. Lybyer katılmıştır (Sevinç, 2007: 119).

I. Dünya Savaşı sırasında savaş alanı olarak ilan edilen Rumelihisarı bölgesinden yabancıların kısa sürede bölgeyi boşaltmaları istenmiş ancak Dr. Gates, kolejin bu karardan muaf tutulmasını istemiştir. Lozan Antlaşması'na o dönemde kolejin müdürlüğünü yapan Dr. Gates, Amiral Bristol'un danışmanı olarak katılmıştır. Dr. Gates'in orada hazırladığı raporlar antlaşmanın seyrinde etkili olmuştur (Tozlu, 1991: 241).

Okulun kurucu müdürü Cyrus Hamlin, Bridgton Akademisi'nde eğitim almıştır. Hamlin görevlerini yerine getiren, sorumluluk sahibi hatta bu konuda ısrarcı davranış gösteren bir kişidir. Teoloji profesörü, kolej başkanı ve ABD'de yazar olmuştur (Reel: 505, No: 326).

Mekanik konusunda pratik zekası, organize edici olması ve pratik yönü onu başarıya götürmüştür. Cyrus Hamlin, 5 Ocak 1811 tarihinde doğmuştur. Bay Hamlin'in doğumu Amerikan Board Teşkilatı'nın kuruluşundan 6 ay sonrasına tekabül etmektedir. Amerikan Board'ın dikkati Türkiye'deki Ermenilere çevrildiğinde, Cyrus Hamlin gençlik döneminde (Reel: 505, No: 327).

1829 yılında Dwight ve Smith Ermeniler arasında misyon çalışmaları yapmak için keşif turuna çıkmışlardır. Cyrus Hamlin teoloji öğrencisidir. Türkiye'ye gitmek

istememiş, Afrika ve Çin’de çalışmak istemiştir. Ancak komite onun için Türkiye’yi uygun görmüştür. 1839 yılında Türkiye’de misyonerlik çalışmaları yapması için Türkiye’ye gönderilmiştir. Hamlin, II. Mahmut döneminde Türkiye’de bulunmaktadır (Reel: 505, No: 328). Hamlin, Kırım Savaşı sırasında İstanbul’da bulunmaktadır (Reel: 505, No: 330). Cyrus Hamlin, bir misyoner ve evanjelik çalışmalar yapan başarılı bir diplomattır (Reel: 505, No: 334).

Robert Koleji’nin kurucu müdürü olan Hamlin 1863’teki açılışından 1877 yılına kadar kolejin müdürlüğünü yapmıştır. Robert Koleji Hamlin’in eğitim anlayışına göre şekillenmiş ve okul müfredat programı ve eğitim faaliyetleri açısından diğer okullara örnek olmuştur.

Cyrus Hamlin’den sonra George Washburn okul idaresinde görev almıştır. 1869 yılında Washburn Amerikan Koleji üzerinde aktif rol almaya başlamıştır. Bebek’teki ahşap evde kalmaya başlamıştır (Reel: 505, No: 361,362).

1877 yılında okulun müdürlüğüne George Washburn atanmıştır. Washburn döneminde okula yeni binalar yapılmış ve kolejde bir gelenek haline gelen spor günleri (Field Day) yapılmaya başlanmıştır. Washburn müdürlük görevini 1903 yılına kadar sürdürmüştür. 1903 yılında görevinden ayrılan Washburn yerine 1903-1932 yılları arasında Caleb F. Gates müdürlük yapmıştır. Gates döneminde okula yeni binalar eklenmiş mühendislik bölümü açılmış ve okul yeni bir kütüphaneye kavuşmuştur. 1932-1935 yılları arasından Paul Monroe, 1935-1944 yılları arasında Walter Wright, 1944-1955 yılları arasında Floyd Henson Black müdürlük yapmıştır (*İstanbul Ansiklopedisi*, 1994, s. 336). 1955-1961 yıllarında Duncan Smith Ballantine, 1962-1964 yıllarında Patrick Murphy Malin, 1965-1967 yıllarında Dwight James Simpson, 1968-1971 yıllarında John Scott Everton müdürlük yapmıştır (<http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Tarihce/UniversiteRektorleriadresinden> 20.02.2014 tarihinde alınmıştır).

6.1.2. Öğretmen kadrosu

Okulda görev yapacak olan öğretmenler alanlarında uzman, öğrenmeyi ve öğretmeyi seven, kendini geliştirme çabası içerisinde olan kişilerden seçilmiştir. Okulda görev

yapacak öğretmenlerden verdikleri eğitimin yanı sıra davranışlarıyla da öğrencilere örnek teşkil etmesi beklenmiştir. Kolej kuruluşundan itibaren sürekli bir gelişme göstermiş bu gelişme öğretmen kadrosuna da yansımıştır. Okul kadrosunda Ermeni, Rum, Bulgar, Amerikalı öğretmenler yer almaktadır. Ayrıca Türk öğretmenlerinde okulda görev yaptığı incelenen kaynaklardan anlaşılmaktadır. Okul farklı milliyetlerden öğretmen kadrosuyla uluslararası bir nitelik taşımaktadır. Bazı öğrenciler mezun olduktan sonra okulda öğretmenlik yapmıştır. Okul kadrosunda yer alacak olan öğretmenlerin seçiminde titiz davranılmıştır. Okulda görev yapacak olan öğretmenlerde bazı özellikler aranmıştır. İstanbul Robert Koleji'nde görev yapacak öğretmenlerde aranan özellikler şöyledir;

- Öğretmen adayı 22-26 yaşları arasında misyonerlik ruhu, sıkı çalışma isteği, uyum içinde çalışabilecek, pes etmeyen, kararlı, üniversitesinin gerektirdiği her şeyi yapmaya hazır biri olmalıdır. Öğretmen üstün başarılı biri olsa bile gerektiğinde öğrenciye basit bir şeyi bile öğretebilmeli, Hıristiyan hayatı yaşamalı, Hıristiyan bir öğretmenin yapabileceği işleri yapabilmeli ve bunun yanı sıra öğrencilerin manevi olarak etkileyebilmelidir.
- Sağlıklı, sağduyulu, disiplinli ancak ılımlı, kolay iletişim kurabilen, sezgileri kuvvetli, objektif davranabilen, irade sahibi, insanları güç kullanmadan sevgiyle yönetebilen biri olmalıdır.
- Eğitim konusunda bir kalıba bağlı olmayan ve eğitimin amacını bilen biri olmalıdır.
- Başarılı ve sistematik bir bilim adamı olmalı, üniversiteyi başarılı olarak ortalamanın üstünde bitirmiş olmalı, öğrenme isteği yüksek, kendini devamlı olarak geliştiren biri olmalıdır.
- Mesleğinde istekli ve gayretli, özenli olmalı, iyi bilim adamları yetiştirebilecek vasıflara sahip olmalı, öğrencileri öğrenmeye sevk etmelidir.
- Sistemli, programlı, dakik temizlik alışkanlığı olmalı ve bunu teorinin yanı sıra yaşam tarzı ve davranışlarıyla göstererek örnek davranışlar sergilemelidir.
- Eğitim dışında para kazanan ticaretle uğraşan biri olmamalıdır (Greenwood, 2003: 85-86).

1863 yılında okulun kadrosu başta Hamlin olmak üzere Amerikalı Prof. George Perkins, Amerikalı Prof. H. A. Schauffler, Fransız Prof. Mr. Dalem, Yunan Prof. Mr. Kzakos, İtalyan Prof. Mr. Marchesi, Ermeni Prof. Hagopos Gigizian'dan oluşmuştur (Büyükkarcı, 2004: 436).

1863'ten sonra Bay Chiristopher Robert, Bay Ostranger ve Bay Roger adında iki öğretmen göndermiştir. Bu durum Bay Robert'in okulda görev yapacak öğretmen kadrosuyla yakından ilgilendiğini okul ile ilgili gelişmeleri yakından takip ettiğini göstermektedir. Amerikalı Bay Grosvenor ve Bay Wilcox okulun öğretmen kadrosuna katılmışlardır (Washburn, 2011: 50-54). Bay Wetmore Michigan Üniversitesi'nden, Bay Anderson ise Hamilton Koleji'nden İstanbul Robert Koleji'ne gelmişler ve onlarla birlikte okuldaki yardımcı öğretmenlerin sayısı altı olmuştur (Washburn, 2011: 71).

1870'li yıllarda okul kadrosuna yeni öğretmenler katılmıştır. Bay Forbes ve Bay Richardson okul kadrosunda yerini almıştır (Washburn, 2011: 83). Öğretim kadrosu bakımından uluslararası bir niteliğe sahip olan kolejde çeşitli milletlerden öğretmenler görev yapmıştır. 1870'li yıllarda okulun kadrosuna katılan diğer öğretmenler şöyledir:

Peder Albert L. Long (Doğa Bilimleri Profesörü)

Edwin A. Grosvenor (Latince ve Tarih Profesörü)

Hagopos Djedijizian (Eski ve Modern Ermenice Yardımcı Profesörü).

Kolejin diğer öğretim elemanları arasında;

Rumca öğretmeni Athanasios Doros,

Türkçe, Arapça, Farsça öğretmeni Koloost Efendi Tirakian,

Fransız Dili ve Edebiyatı öğretmeni Felix Margot,

Alman Dili ve Edebiyatı öğretmeni H. George Mayer,

Konuşma Sanatı, Mantık ve İngiliz Edebiyatı öğretmeni Charles S. Nash,

Matematik öğretmeni Lansing L. Porter ve Edmund M. Vittum,

İtalyanca ve Resim öğretmeni Gennaro Marquesi,

Hazırlık bölümü öğretmeni Abraham Hagopian,

Müzik öğretmeni Stapan Sorenian yer almıştır (Biçer, 2010: 42).

1870'li yıllarda okul kadrosunda Ermeni, Rum, Amerikalı öğretmenler yer almaktadır. Okulda profesörler de yer almaktadır. Öğretmenler branşlarına göre ayrılmışlardır. Öğretmenlerin branşlarından okulda dil derslerine önem verildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca okulda sanat dersleri de ihmal edilmemektedir. Okulda resim ve müzik öğretmeni görev yapmaktadır.

Bay Albert L. Long, Edwin A. Grosvenor, Hagopos Djedjizian, Slavca ve Bulgarca derslerine yardımcı profesör olarak atanan Bay Panaretoff okulda görev yapan diğer öğretmenlerdir. Ayrıca Arthur Hoyt, Webber, Savage, Webster okul kadrosunda yer almaktadır (Washburn, 2011: 120).

1877 yılında okulda biri Rumca profesörü Bay Eliou olmak üzere altı Rumca öğretmeni bulunmaktadır. Okuldaki Rumca öğretmeni sayısına bakıldığında Rumca derslerine önem verildiği anlaşılmaktadır (Washburn, 2011: 154).

1878 yılında okulda altı profesör, üç Amerikalı öğretmen, bir Alman, bir İtalyan, bir Rum, bir Türk öğretmen ve bir Ermeni okutman bulunmaktadır. Ayrıca bir müzik öğretmeni okulda görev yapmaktadır (Washburn, 2011: 171). 1879-1880 öğretim yılında Profesör Grosvenor ailesinin sağlık problemleri nedeniyle yıl boyu okulda bulunamamıştır (Washburn, 2011: 178).

1880 yılına ait bir belgede geçici öğretmenlerin olması kalıcı bir fakültenin oluşumu için uygun olmadığı belirtilmektedir. Geçici öğretmenler kalıcı profesörlerin yerini dolduramaz. Okulda bir başkanın yanı sıra, 2 Amerikan, 1 İngiliz, 1 Ermeni ve 1 Bulgar profesör vardır. Okulda 1 Matematik profesörüne ihtiyaç vardır. 1 tane daha doğa bilimleri profesörü olmalıdır. Kimya, fizik, jeoloji, mineraloji ve astronomi alanlarında orijinal çalışmalar yapan bir eğitimci beklenmektedir (Reel: 504, No: 144-145).

1880 yılında okulda 17 profesör ve öğretmenler bulunmaktadır (Reel: 504, No: 146).

1880'li yıllarda okulun kadrosunda Profesörler Grosvenor, Aleksander Van Milligen, Hagopos Djedjizian, Panaretoff, Wittum, Amerikalı öğretmenler Orville Reed, Charles Hoyt ve diğer yedi öğretmen görevlerine devam etmektedir. Bay

Backsmith ve Bay Haynes adlı iki yeni öğretmen gelmiştir (Washburn, 2011: 186). Bay Lousos Eliou, Yunan bölümüne ders vermek için kolej kadrosuna katılmıştır (Washburn, 2011: 205). Kimya, mineroloji ve jeoloji öğretmeni olarak Profesör Ormiston ve ahlak, hitabet ve güzel konuşma derslerini vermek üzere Profesör C. Anderson okulun kadrosunda yerlerini almışlardır (Biçer, 2010: 43).

1890'lı yıllarda okulda Fransızca öğretmeni olarak Bay Reymond görev yapmaktadır (Washburn, 2011: 276). Profesör Lybyer ise matematik profesörü olarak okula atanmıştır (Washburn, 2011: 292).

Kolejle ilgili sorunlar Amerika'ya iletilmiş ve Amerika ile yazışmalar yapılmıştır. Kolejin müdürü George Washburn'un 8 Şubat 1899 tarihli Barton'a yazdığı mektupta kolejde bir matematik profesörüne ihtiyaç duyulduğunu bildirmekte ve Barton'dan bir matematik profesörü göndermesini istemektedir. Washburn gönderilecek olan profesörün birtakım nitelikler taşımasını istemekte ve bu nitelikleri belirtmektedir. Gönderilecek olan öğretmenin öğretmenlik tecrübesi olması, 23-30 yaşlarında olması, görgülü ve beyefendi ve sağlıklı olmalıdır. Ayrıca Washburn Hıristiyan olan, misyonerlik çalışmalarına hevesli olan, öğrencilere Hıristiyanlık bilgisi kazandıracak, hoşgörülü olmalı, alkol almamalı, eleştirel ve modern bilim sahibi olmalıdır. İlahiyat okumuş birinin olmasının daha iyi olacağı düşünülmektedir. Bu konuda yardıma ihtiyacı olduğunu bildirmiştir. Gönderilen kişinin Amerikalı olmasını Kanadalı olmamasını özellikle belirtmiştir. Dr. Long'un yaşlanması ve Bay Anderson'un da çalışmasının mümkün olmayabileceği üzerinde durmuş ve kolejde personel sıkıntısı olduğunu belirtmiştir. 1899 yılında Robert Kolej kadrosuna yeni bir fizik profesörü katılmıştır (Reel: 615, No: 783-785).

1900'lü yıllara bakıldığında okuldaki profesörlere yenileri eklenmiştir. Profesör William S. Murray hazırlık bölümünün başına getirilmiştir. Dr. Charles W. Ottley biyoloji profesörü olarak, Profesör George S. Murray ticaretle ilgili derslerin başına atanmıştır. Profesör George L. Manning fizik profesörü olarak ve Calep Frank Gates başkan yardımcısı olarak okul kadrosuna atanmışlardır. 1900'lü yıllarda Tevfik Fikret Türkçe Bölümünün başında bulunmaktadır. Ayrıca Moravian Brethren Herrnhutt ve Friederich W. Kunick Almanca öğretmeni olarak okulda görev yapan diğer öğretmenlerdir (Washburn, 2011: 304-305). 1909-1910 yılında Robert

Koleji'nde görevli 47 öğretmen vardır (Reel: 628, No: 261). 1911 yılında kolej kadrosunda bir misyoner olan Prof. H. A. Gibbons'da yer almıştır (Reel: 637, No: 314).

Okulun 1912 yılında açılan mühendislik bölümünde görev yapan bazı öğretmenler şöyledir;

John Robins Allen (Makine Mühendisliği Bölümü Dekanı ve Profesör), William Thomas Ormiston (Kimya, Mineroloji ve Jeoloji alanında profesör), George Lincoln Manning (Fizik profesörü), Frederick Wilhelm Kunick (Alman Dili ve Edebiyatı profesörü), Harry H. Barnum (Matematik profesörü), Lynn Adolphus Scipio (Makine Mühendisliği alanında doçent), John Gray Scott (Elektrik Mühendisliği alanında doçent), Vinton Douglas Tompkins (atölye ve bina sorumlusu), John Gottlob Geiger (ağaç işleri ve model yapma konusunda öğretmen), Frank William Gaulin (Makine atölyesinde öğretmen), Haluk H. Fikret Bey (İngilizce ve Teknik deneyimlerde öğretmen) (Nurdoğan, 2009: 226).

Dr. Gates, 1924 yılında Robert Koleji'nin durumu ile ilgili raporda okulda 6 ya da 7 Müslüman öğretmenin varlığından söz etmektedir (Reel: 504, No: 631). Öğretmen eğitimine önem verilmektedir. Yaz kursları, eğitim kursları düzenlenmektedir (Reel: 504, No: 644).

Robert Koleji'nin kuruluşundan itibaren aralarında profesörlerin de yer aldığı bir öğretmen kadrosu bulunmaktadır. Okulda görev yapan öğretmenlerin farklı milliyetlerden oluştuğu göze çarpmaktadır. Kuruluş yıllarından itibaren okulda Amerikalı, Fransız, İtalyan, Yunan, Ermeni, Bulgar, Yahudi öğretmenler görev yapmaktadır. Okulda görev yapan öğretmenler yıllara göre değişiklik göstermiş ihtiyaca göre kadroya yeni öğretmenler eklenmiştir. Okulda görev yapan öğretmen kadrosunda misyonerlerde yer almıştır. 1900'lü yıllarda okulun öğretmen kadrosunda Türk öğretmenlerin de yer aldığı görülmektedir.

1947 yılında okulda görev yapan öğretmenler şöyledir;

Profesörler

Coğrafya: Ziya Akant

İngilizce: W. H. E. Allen

İngilizce, Edebiyat: T. Huntington Bliss
İngilizce: Caroline Gurney
İngilizce: Doroth Kennedy
İngilizce: Frank L. Hewitt
İngilizce, Edebiyat: Hilary Sumner-Body
Türkçe, Edebiyat: Baha Toven
Türk Edebiyatı: Feridun Nigar
Fransızca ve Fransız Edebiyatı: Louis Leresche
Mantık, Felsefe, Ruhbilim: Laurens H. Seelye
Beden Eğitimi: David L. Hasbrouck
Bölge Plancılığı: Nusret Köymen
Kimya: Clinton N. Laird
Fizik: Edward B. Meservey
Müzik: Charles E. Estes
İnşaat Mühendisliği: Henry Malter
İnşaat Mühendisliği: Theodore H. Barret
Makine Mühendisliği: Robert E. Butterfield
Elektrik Mühendisliği: Henry Moreau
Makine Mühendisliği: J. Raymond Pearson
Hesap: Walter M. Miller
Tabii Bilimler: Philip Ulliyott
Ticaret: Muzaffer Yeşim
Öğretmenler
Matematik: Ohannes Kondayan
Matematik: Mithat Nalbantoğlu

Fizik, Matematik: Kirk Stetson
Kimya: Nevzat Gökçen
Türkçe, Yurt Bilgisi: Saffet Şav
Sosyal Bilimler, Tarih: Nurettin Topçu
Tarih: Kenan Birsen
Tercüme: Rasim Cenani
Türk Edebiyatı: Niyazi Eset
Türkçe: Kazım Yenerden
Türkçe: Ekrem Yirmibeşin
Almanca ve Alman Edebiyatı: Henry Heller
Fransızca: Louis Jacquinet
Zooloji: Malcolm Burr
Jeoloji, Kimya: Rallou Erazi
Yazı: Vahram D. Çerçiyen
Biyoloji, Fen Bilgisi: Gilbert Bonnal
İngilizce: John Brunell
İngilizce: Enis Dinç
İngilizce: Gordon Fleming
İngilizce: Herbert H. Lane
İngilizce: William S. Layton
İngilizce: Harold J. Miller
Jimnastik: Alexander S. Nadolsky
İnşaat Mühendisliği: Enver Muradoğlu
Elektrik Mühendisliği: Paul Deutch
Makine Mühendisliği: Richard M. Dunlap

İnşaat Mühendisliği: Eddy Benmuvhor

Elektrik Mühendisliği: Nedim Bilgen

İnşaat Mühendisliği: Vedat Urul

İnşaat Mühendisliği: Affan Taşpınar

Ameli Makine Dersleri: Thomas Nicholson

Müzik: Hadiye Ötügen

Askerlik: Yzb. Hilmi Özdener

Marangozluk: İhsan Asal

Kimya Laboratuvarı Asistanı: Demiralp Barker

Fizik Laboratuvarı Asistanı: Marcel Pahlavan

Fizik Laboratuvarı Asistanı: Walter Eppenstein

Biyoloji Laboratuvarı Asistanı: Senih Fikriğ

Fizik Laboratuvarı Asistanı: Yovakim Laguiros

(İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı, 1947).

Okulda öğretmenler branşlarına göre ayrılmıştır. Okulun geniş bir öğretmen kadrosu vardır. Her ders için ayrı bir öğretmen görevli olup bazı branşların öğretmen sayısı daha fazladır. İncelenen okul yıllıklarında okulda görev yapan bazı öğretmenlerin isim ve branşları ile ilgili bilgiler yer almaktadır (bkz. ek 14).

Türk edebiyatındaki önemli isimlerde bu okulda görev yapmıştır. İstanbul Robert Koleji'nde görev yapan bazı Türk öğretmenler şunlardır; Tevfik Fikret (Türkçe), Ziya Akant (Coğrafya), Muzaffer Yeşim (Ticaret), Turan Çağlarca (Türkçe), Enis Dinç (İngilizce), Taceddin Ünlü (Türkçe, Tarih), Ekrem Yirmibeşin (Türkçe), Ziya Ebüdzia (Tarih), Mahmut Gültan (Matematik), Necip Fazıl Kısakürek (Türkçe), Ahmet Doğuer (Resim), Sami Yetik (Resim), Feridun Nigar (Türk Edebiyatı), Nedim Bilgen (Elektrik Mühendisliği), Nevzat Gökçen (Kimya), Kenan Birsen (Tarih), Kazım Yenerden (Türkçe), Hadiye Ötügen (Müzik), Saffet Şav (Yurt Bilgisi), Nurettin Topçu (Tarih), Behçet Kemal Çağlar (Türk Edebiyatı), Hüseyin Pektaş

(Türk Edebiyatı), Recep Ülke (Tarih) (Ayrıntılı bilgi için bkz. 1943, 1947, 1953, 1954, 1955, 1957 yıllıkları).

Okul Tevhid-i Tedrisatı kabul eden bir okul olması nedeniyle okulda Türk öğrenciler ve öğretmenler yer almaya devam etmiştir.

6.1.3. Öğrenciler

1840 yılında açıldığında Bebek İlahiyat Okulu'nun ilk öğrencileri Avedis ve Toros adlı iki Ermeni'dir (Tozlu, 1991: 162). Okul iki öğrenci ile eğitim faaliyetlerine başlamış daha sonra okuldaki öğrenci sayısı artmıştır. 1863 yılında eğitim faaliyetlerine başlayan İstanbul Robert Koleji kuruluşundan itibaren hızla gelişmiş bu durum okula kayıt yaptıran öğrenci sayısına da yansımıştır. Okulun müdürlerinden George Washburn'un verdiği istatistiklere göre okulun ilk kırk üç yılında öğrenci sayıları tablo 6.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 6. 1. 1863-1906 yılları arasında okul öğrenci istatistikleri (Kuruluşunun ilk 43 yılında Robert Koleji'nin öğrenci istatistikleri)

Yıl	Kayıtlı öğrenci sayıları						Mezun öğrenci sayıları					
	Yatılı	Ermeni	Bulgar	Rum	Diğer	Türk	Toplam	Ermeni	Bulgar	Rum	Diğerleri	Türk
1863/ 1864	16	0	0	2	18	0	0	-	-	-	-	0
1864/ 1865	25	1	1	4	22	0	0	-	-	-	-	0
1865/ 1866	44	20	9	6	16	0	0	-	-	-	-	0
1866/ 1867	76	19	13	18	39	0	0	-	-	-	-	0
1867/ 1868	79	14	16	33	34	0	2	1	1	0	0	0
1868/ 1869	73	11	41	17	23	0	6	0	5	0	1	0
1869/ 1870	66	35	38	22	25	0	1	1	0	0	0	0

Tablo 6. 1. (devam)

1870/ 1871	98	35	41	33	34	0	5	0	5	0	0	0
1871/ 1872	164	80	40	34	64	0	8	0	6	1	1	0
1872/ 1873	189	98	38	48	73	0	1	0	1	0	0	0
1873/ 1874	172	87	43	43	64	0	5	0	5	0	0	0
1874/ 1875	163	55	45	48	60	0	11	3	7	1	0	0
1875/ 1876	152	54	33	39	65	0	15	7	7	1	0	0
1876/ 1877	98	43	42	14	38	0	14	6	5	2	1	0
1877/ 1878	93	35	50	11	32	0	8	3	3	1	1	0
1878/ 1879	111	50	54	32	26	0	11	5	6	0	0	0
1879/ 1880	149	74	77	27	31	0	7	3	4	0	0	0
1880/ 1881	158	85	89	28	23	0	12	2	9	1	0	0
1881/ 1882	173	94	105	24	37	0	9	4	5	0	0	0
1882/ 1883	165	83	110	26	24	0	10	4	5	1	0	0
1883/ 1884	142	82	91	29	13	0	22	7	14	1	0	0
1884/ 1885	115	63	71	28	11	0	15	4	9	1	1	0
1885/ 1886	120	64	71	37	10	0	20	8	12	0	0	0
1886/ 1887	130	53	70	36	23	0	26	10	13	3	0	0
1887/ 1888	113	55	60	33	22	0	28	12	15	1	0	0
1888/ 1889	104	43	52	33	30	0	11	3	3	4	1	0
1889/ 1890	104	47	45	41	31	0	8	4	3	1	0	0

Tablo 6. 1. (devam)

1890/ 1891	104	59	41	39	20	0	5	4	1	0	0	0
1891/ 1892	130	70	52	47	25	0	8	4	3	1	0	0
1892/ 1893	143	73	60	46	24	0	13	3	6	3	1	0
1893/ 1894	123	68	44	65	23	0	21	8	6	4	3	0
1894/ 1895	116	63	36	80	26	0	15	5	6	3	1	0
1895/ 1896	132	69	37	92	23	0	6	2	3	1	0	0
1896/ 1897	130	61	38	77	24	0	14	4	5	4	1	0
1897/ 1898	145	87	49	88	26	0	14	2	6	4	2	0
1898/ 1899	173	105	45	108	34	0	13	4	3	5	1	0
1899/ 1900	176	108	39	112	38	0	18	8	2	5	3	0
1900/ 1901	182	108	34	127	42	0	11	1	4	5	1	0
1901/ 1902	181	98	29	131	61	0	13	6	2	4	1	0
1902/ 1903	190	101	28	145	45	17	19	6	7	5	1	1
1903/ 1904	188	94	23	168	35	0	17	6	1	9	1	0
1904/ 1905	222	97	34	171	40	0	10	5	1	4	0	0
1905/ 1906	257	88	37	195	53	0	12	6	0	6	0	0

(Washburn, 2011: 328).

İstanbul Robert Koleji 1863 yılında açıldığında 3'ü İngiliz, 1'i Amerikalı 4 öğrencisi bulunmaktadır (Washburn, 2011: 45). 1863-1864 öğretim yılında okula az sayıda öğrenci kayıt yaptırmasına rağmen bu durum Cyrus Hamlin'in cesaretini kırmamıştır. Yılsonu gelmeden okula 20 yeni öğrenci kayıt yaptırmıştır. 1864-1865 öğretim yılında okul 23 öğrenci ile açılmış dönem içerisinde bu sayı 28'e çıkmıştır.

Öğrenciler genellikle Rum, Ermeni ve Bulgarlardan oluşmuştur. Salgın hastalıklar nedeni ile 1865-1866 öğretim yılı 8 öğrenci ile açılmış ancak kayıtlı öğrenci sayısı düzenli olarak artış göstermiş ve toplam öğrenci sayısı 51'e yükselmiştir. Bunların 20'si Ermeni, 9'u Bulgar, 6'sı Rum'dur. Kolejin öğrenci sayısı her geçen gün artmıştır (Washburn, 2011: 48-54). Okul ilk mezunlarını 1867-1868 öğretim yılı sonunda vermiştir. İstanbul Robert Koleji'nden mezun olan öğrenciler Bulgaristan'da önemli görevler yapmışlardır. 1868 yılında kolejden mezun olan Petro Gorbanov kolejde bir süre Bulgarca öğretmiş daha sonra Bulgar Devleti'nin kurucu meclisinde milletvekili olmuştur. 1868 mezunlarından Todor Jabarov Bulgaristan'da önemli görevlerde bulunmuştur. Petar Mateev Bulgar Konsolosu olmuş Bulgaristan'da diplomasi alanında önemli görevler yapmıştır (Merdivenci, 1988: 42-43).

1868-1869 öğretim yılında öğrencilerin 73'ü yatılıdır. Aynı yıl öğrenciler arasında çoğunluğu Bulgarlar oluşturmaktadır. Okuldan mezun olan 6 öğrenciden beşi Bulgar'dır. 1869 mezunu Nayden Nikolov ve 1870 mezunu Diran Garabetyan Osmanlı Bankasında çalışmıştır (Merdivenci, 1988: 43).

1869-1870 öğretim yılında öğrencilerin 66'sı yatılıdır. Öğrencilerin 38'i Bulgar, 35'i Ermeni, 22'si Rum'dur. 1870-1871 öğretim yılında öğrenci sayısının oldukça arttığı gözlenmektedir. Bu yılda okula 143 öğrenci kayıt olmuştur. Bunların 41'i Bulgar, 35'i Ermeni, 33'ü Rum'dur. Aynı yıl okuldan mezun olan 5 öğrencinin hepsi Bulgar'dır.

1871 mezunlarından Stefon Tomov, Rusya için istihbaratçılık yapmış daha sonra Zıştovi ve Varna'da öğretmenlik yapmıştır. Stefan Panaretov, mezun olduktan sonra Robert Koleji'nde Bulgarca ve Slavca öğretmenliği yapmıştır. Stefan Panaretov daha sonra tanınan bir diplomat olarak ülkesinde önemli görevlerde bulunmuştur. Konstantin Stoilov da milletvekilliği ve başbakanlık yapan Robert Koleji mezunlarından. İvan Petkov Slaveykoy belediye başkanlığı ve milletvekilliği yapmıştır. İvan Stefanov Gesoy, Bulgaristan'ın önemli diplomatlarından olmuştur. Petko Hristov Tıpçileşkov da Bulgaristan devleti için görev yapmış Robert Koleji mezunlarından biridir. Bulgaristan başbakanlarından Stefan Stambolov kolejin mezunlarından (Merdivenci, 1988: 44-45).

1871-1872 yılında ise kayıtlı öğrenci sayısı 218'e yükselmiştir. Bunların 164'ü yatılı öğrenci olup aynı yıl okulda çoğunluğu Ermeniler oluşturmuştur. Öğrencilerin 80'i Ermeni, 40'ı Bulgar, 34'ü Rum'dur. Öğretmenlerden bazıları da Bulgar öğrencilerin okula gelmesinde önemli rol oynamıştır. Bu öğretmenlerden biri de 1872 yılında İstanbul Robert Koleji'nde öğretmenlik yapan Albert Long'tur. Albert Long Balkanlardaki Bulgar öğrencilerin koleje gelmesinde büyük çaba göstermiştir (Merdivenci, 1987: 24).

Kolejden 1871-1872 öğretim yılında mezun olan 8 öğrenciden 6'sı Bulgar'dır. Mezunlardan Petar Dimitrov okulda öğretmenlik yapmış ayrıca Bulgar devleti için görevlerde bulunmuştur. Bulgar Devleti için hizmet eden okul mezunlarından biri de Konstantin Kalçev'dir. 1872 mezunu Konstantin Kalçev Rumeli Vilayeti Maliye İşler Müdür Vekilliği yapmıştır. Dimitar İkonomov, İvan D. Geşov önemli devlet görevlerinde bulunan diğer mezunlardır. Stefan M. Kamburov ise orduda görev almıştır (Merdivenci, 1988: 45).

1872-1873 öğretim yılında okulun öğrenci sayısı 257 olup çoğunluğu Ermeniler oluşturmaktadır. Aynı yıl okul 1 Bulgar mezun vermiştir. 1873-1874 yılında ise okulun öğrenci sayısında düşüş meydana gelmiştir. Okulda kayıtlı olan 237 öğrenciden 87'si Ermeni, 43'ü Bulgar, 43'ü Rum ve 64'ü diğer milliyetlerdendir. Okuldan aynı yıl 5 öğrenci mezun olmuştur. Bunların 5'i de Bulgar'dır.

1874-1875 öğretim yılında kayıtlı 208 öğrenciden 55'i Ermeni, 45'i Bulgar, 48'i Rum ve 60'ı diğer milletlerdendir. Öğrencilerden 163'ü yatılıdır. Aynı yılı okuldan mezun olan 11 öğrenciden 3'ü Ermeni, 7'si Bulgar, 1'i Rum'dur.

1874-1875 yılında mezun olan Bulgarlardan Todor İvançov Bulgaristan'da başbakanlık görevinde bulunmuştur. Aleksandır Lüdskanov bakanlık görevinde bulunmuş, Svetoslav Tıpçileştov ise özel kalem müdürlüğü yapmıştır. 1874-1875 Robert Koleji mezunu Georgi Hacı Stefanov, Georgi Manov ve Yordan Petrov da Bulgaristan'da önemli devlet görevlerinde bulunmuşlardır. 1875-1876 yılında öğrenci sayısı 191'e düşmüştür. Bunlardan 152'si yatılıdır. Okuldan aynı yıl 7'si Ermeni, 7'si Bulgar ve 1'i Rum olmak üzere 15 öğrenci mezun olmuştur. 1875-1876 yıllarında Balkanlarda oluşan karışıklıklar öğrenci sayısının azalmasına neden

olmuştur. Bulgar mezunlardan dördü subay, ikisi Bulgar ordusunda alay komutanlığı yapmıştır (Merdivenci, 1988:46-47).

1876-1877 öğretim yılında öğrenci sayısının azaldığı görülmüştür. Aynı yıl okul 14 mezun vermiştir. 1877-1878 öğretim yılında okulun 128 öğrencisi vardır. Bunlardan 50'si Bulgar, 35'i Ermeni, 11'i Rum'dur. Bulgar öğrenci sayısının çoğunluğu oluşturduğu gözlenmektedir. 1878-1879 öğretim yılında okulun öğrenci sayısı 162'ye yükselmiştir. Bunların 111'i yatılı öğrencidir. Öğrenciler arasında 54 Bulgar ve 50 Ermeni öğrenci ile çoğunluğu Bulgar ve Ermeniler oluşturmaktadır. Aynı yıl okuldan mezun olan 11 öğrenciden 5'i Ermeni, 6'sı Bulgar'dır. 1879-1880 öğretim yılında okulda 209 öğrenci bulunmakta olup bunların 77'si Bulgar, 74'ü Ermeni'dir. 3 Ermeni, 4 Bulgar olmak üzere okul 7 mezun vermiştir. 1880-1881 öğretim yılında 89 Bulgar, 85 Ermeni öğrenci çoğunluğu oluşturmaktadır.

1880 yılı raporunda yaklaşık 240 öğrenci ve 12 milletten temsilci olduğu belirtilmektedir (Reel: 504, No: 146). 1881 yılında birçok farklı milletten öğrenci bulunmaktadır. Ermeni, Bulgar, Yunan, İngiliz, Alman, İtalyan, Fransız, Amerikan, İsveçli, Türk, Tunuslu, Dalmaçyalı, Rus ve Yahudi öğrenciler bulunmaktadır (Reel: 507, No: 150).

1881-1882 öğretim yılında öğrencilerin 105'i Bulgar, 94'ü Ermeni, 24'ü Rum'dur. 1882-1883 öğretim yılında ise okulda kayıtlı 243 öğrenciden 165'i yatılıdır. Öğrencilerden 110'unu Bulgarlar oluşturmaktadır.

Kolejin 1883 yılı mezunlarından 10 kişiden 5'i Bulgar'dır. Bunlardan Voicoff, kolejde öğretmenlik yapmıştır. Dimitroff bankacı, Dzambazoff öğretmen, Stoicoff deniz subayı olmuştur (Şişman, 2006: 38).

1883-1884 öğretim yılında 91 Bulgar, 82 Ermeni, 29 Rum ve 13'ü diğer milletlerden olmak üzere 215 öğrenci kayıtlıdır. Aynı yıl okuldan mezun olan 22 öğrenciden 14'ü Bulgar'dır. 1884-1885 öğretim yılında öğrenci sayısı 173'e düşmüş 1885-1886 öğretim yılında ise yeniden yükselişe geçerek sayı 182'yi bulmuştur. 1885-1886 yılında 20 mezun öğrenci bulunmaktadır.

1886 yılı sonunda okuldan mezun olan öğrenciler şöyledir; (Reel: 596, No: 779).

Constantin Apostoloff

Michail G. Arnaoutoff
Nigoghos H. Boyadjian
Todor Dimitrieff
Hovsep A. Djedjizian
Zlatan A. Draganoff
Gullabi S. Gulbenkian
Ivan J. Kardjieff
Arshag Kevorkian
Jordan Kousseff
Parnag H. Minassion
Simeon D. Mishalcoff
Houhannes S. Missirian
Levon Muggerditchian
Anastase Petcoff
Karekin M. Shirinian
Dimo P. Smedoffsky
Georgey P. Stamaloff
Peter Thomoff
Dimiter S. Velcheff

1886-1887 öğretim yılında 182 öğrenci kayıtlıdır. Bunların 70'i Bulgar, 53'ü Ermeni, 36'sı Rum'dur. Aynı yıl mezun olan 26 öğrenciden 13'ü Bulgar'dır. 1887-1888 öğretim yılında öğrenci sayısı 170'tir. Bunların 60'ı Bulgar, 55'i Ermeni, 33'ü Rum'dur. Okul ilk kırk üç yıl içinde en fazla mezununu 1887-1888 öğretim yılı sonunda vermiştir. 15'i Bulgar, 12'si Ermeni, 1'i Rum 28 kişi mezun olmuştur. 1888-1889 öğretim yılı okulda 158 öğrenci kayıtlıdır. 1889-1890 yılından itibaren Ermeni öğrencilerin sayısının Bulgar öğrencilerin sayısını geçtiği gözlenmektedir. Bulgar öğrencilerin sayısı azalmıştır. 1890'lı yıllarda okuldaki Rum öğrenci

sayılarının arttığı dikkat çekmektedir. 1898-1899 öğretim yılında Rum öğrencilerin sayısı 108'i bulmuştur. 1907 yılına kadar öğrenci sayısında dalgalanmalar olmuş yıllara göre sayılar değişiklik göstermiştir.

Tablo incelendiğinde okula kayıtlı olan öğrencilerin büyük kısmının okula yatılı olarak devam ettiği dikkat çekmektedir. Okula kayıtlı öğrenciler milliyetlerine göre incelendiğinde öğrencilerin Ermeni, Bulgar, Rum, Türk ve diğer şeklinde ayrıldığı görülmektedir. Okulda kayıtlı öğrencilerden çoğunluğu oluşturan Ermeni, Rum ve Bulgar öğrenciler ayrı ayrı dikkate alınmış olup Türk öğrencilerin de ayrımı yapılması için ayrı verilmiştir. Bunlar dışındaki diğer milletlere mensup öğrenci sayıları ise birlikte verilmiştir. Kuruluşunun ilk kırk üç yılında okula kayıt yaptıran öğrencilerin çoğunluğu Ermeni, Rum ve Bulgarlar oluşturmaktadır. Kolejin öğrenci istatistiklerinde Bulgar, Ermeni ve Rum öğrencilerin yıllara göre değişim gösterdiği görülmektedir. Farklı milliyetlerden öğrencileri barındırması nedeniyle uluslararası bir okul konumundadır.

1909-1910 yılında Robert Koleji'nde 410 öğrenci vardır (Reel: 628, No: 261). Robert Koleji'nde 1912-1913 yılında kolej öncesi hazırlık bölümünde 268, kolej bölümünde 192 olmak üzere toplam 470 öğrenci bulunmaktadır. Diğer bölümlerde 10 öğrenci devam etmektedir. Öğrencilerin 345'i yatılı, 125'i gündüzlü öğrencidir. Öğrencilerin 204'ü Yunan, 75'i Ermeni, 67'si Türk, 63'ü Bulgar, 25'i Arnavut, 14'ü Yahudi, 22'si ise diğer milletlere mensuptur. Öğrenciler arasında 15'i Protestan, 70'i Gregoryen, 279'u Ortodoks, 90'ı Müslüman, 12'si Yahudi, 4'ü Katolik'tir (Reel: 505, No: 318, Reel: 629, No: 285).

1912 yılında okulda mühendislik kısmının açılmasıyla öğrenci sayısı daha da artmıştır. Okulun mühendislik kısmı 1912 yılında kurulduğunda 11 öğrencisi bulunmaktadır. Bunlardan 5'i Türk, dördü Rum, 1'i Ermeni, 1' Musevi'dir. Yıl içerisinde iki öğrenci ayrılmıştır (Hortaçsu, 2013: 174).

1913-1914 öğretim yılında 25 öğrenci kayıt olmuştur. 1915-1916 öğretim yılında kayıtlı öğrenci sayısı 33 olmuştur. Ancak yıl içinde 8 öğrencinin askere alınması ve bir öğrencinin de derslerinde başarısız olması nedeniyle sayı 24'e düşmüştür. 1919 yılında 6 öğrenci mezun olmuştur (Hortaçsu, 2013: 176).

1922 yılında mühendislik kısmından 8 kişi mezun olmuştur. Bu yılda bir Türk öğrenci olan Halet Hasan Işıkpınar mezun olmuştur. 1923 yılında ise 3'ü inşaat, 2'si elektrik bölümünden 5 kişi mezun olmuştur. 1925-1926 öğretim yılında mühendislik kısmına 141 öğrenci kayıt yaptırmıştır. Bu sayı yıl içinde 173 olmuştur. Bunlardan 92'si normal öğrenci, 21'i hazırlık öğrencisi, 60'ı endüstri öğrencisidir. 1927 yılında mühendislik kısmından 2'si inşaat, 4'ü elektrik, 5'si makine bölümünden 11 öğrenci mezun olmuştur. 1927- 1928 öğretim yılında mühendislik kısmının 118 kişi kayıtlı öğrencisi bulunmaktadır. Aynı yıl 13 mezun vermiştir. 1928-1929 yılı öğrenci sayısı ise 135'tir. Aynı yıl mühendislik kısmından 18 öğrenci mezun olmuştur (Hortaçsu, 2013: 178-179).

Tablo 6. 2. 1928-1929 ders yılında kayıtlı öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımları

Milliyeti	Öğrenci sayısı	Milliyeti	Öğretmen sayısı
Türk	366	Amerikan	35
Yunan	101	Türk	27
Ermeni	99	Yunan	8
Bulgar	56	Ermeni	7
Yahudi	29	İsviçreli	5
Arnavut	12	Bulgar	4
İranlı	10	İngiliz	3
Amerikalı	6	Fransız	2
Arap	5	Avusturyalı	2
Suriyeli	4	Alman	2
Rus	1	Polonyalı	1
Diğerleri	16		

(Sezer, 1999: 66).

Tablo 6.2.'de 1928-1929 ders yılında kayıtlı olan öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımları belirtilmiştir. 1928-1929 yılında kayıtlı olan öğrenciler milliyetlerine göre sınıflandırıldığında Türk öğrencilerin çoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir. Türk öğrencilerden sonra Ermeni, Yunan ve Bulgar öğrencilerin varlığı da azımsanmayacak ölçüdedir.

Kolejde, 1932-1933 yılında 68 hazırlık, 250 orta kısım, 351 lise öğrencisi bulunmaktadır. Bunların 351'i gündüzlü 245'i yatılıdır. Aynı yıl okulun orta kısmından 73, lise kısmından 59 öğrenci mezun olmuştur (Sezer, 1999: 66).

Tablo 6. 3. Okul 1868-1938 yılları arasında mezun olan öğrencilerin milliyetlerine göre dağılımları

Milliyetleri	Sayıları
Arnavut	36
Amerikalı	10
Arap	3
Ermeni	668
Avusturyalı	2
Bohemyalı	2
Bulgar	599
Çerkez	2
Kafkasyalı	1
Hırvat	2
Dalmaçyalı	1
İngiliz	32
Fransız	2
Alman	9
Yunan/Rum	691
Macar	2
İtalyan	1
Karayim	2
Yahudi	85
İranlı	16
Polonyalı	4
Romen	5
Rus	51
İskoç	2
Sırp	2
İsviçreli	4
Suriyeli	28
Türk	288
TOPLAM	2550

(Millas, 2013: 156).

Tablo 6.3.'te gösterilen 1868-1938 yılları arasında mezun öğrenci sayılarına bakıldığında Ermeni, Bulgar ve Rum ve Türk öğrencilerin çoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir. 1868-1938 yılları arasında en fazla Yunan mezun vermiştir. Bu sırayı

Ermeni, Bulgar ve Türk öğrenciler takip etmektedir. Mezun sayılarına bakıldığında azımsanmayacak diğer milletler Yahudi, Arnavut, Rus, İngiliz öğrencilerdir. Diğer milletlerden mezun olan öğrenci sayısı ise oldukça azdır. Kolej Cumhuriyet Dönemi'ne kadar daha çok Hıristiyan öğrencilerin tercih ettiği bir okuldur. Cumhuriyet Dönemi'nden itibaren Türk öğrencilerin artmasıyla Müslüman öğrenciler çoğunluğu oluşturmaya başlamıştır (Millas, 2013: 169).

Mühendislik kısmının öğrenci sayısı yıllara göre farklılıklar göstermiştir. 1939-1940 yılında okulun öğrenci sayısı 257 olmuştur. 1940 yılında mühendislik kısmından 12'si inşaat, 4'ü elektrik, 7'si makine bölümünden 23 öğrenci mezun olmuştur (Hortaçsu, 2013: 178-180).

1942 yılında mühendislik kısmından 26 öğrenci 1944 yılında ise 36 öğrenci mezun olmuştur. 1944-1945 öğretim yılında mühendislik kısmında kayıtlı öğrenci sayısı 341'dir. Aynı yıl 39 mezun vermiştir. 1945-1946 yılında ise mühendislik kısmında 297 öğrenci bulunmaktadır. 62 öğrenci ise mezun olmuştur. Mühendislik kısmı 1947 yılında 67, 1948 yılında ise 54 mezun vermiştir. 1952-1953 yılında 23'ü inşaat, 18'i makine, 4'ü elektrik bölümünden 45 öğrenci mezun olmuştur. Aynı yıl kayıtlı öğrenci sayısı ise 248'dir. 1955 yılında mühendislik kısmı 49 mezun vermiştir (Hortaçsu, 2013: 181-183). Kuruluşundan 1963 yılına kadar mühendislik bölümünden 1222, akademi kısmından 958 öğrenci mezun olmuştur (Sezer, 1999: 66).

1966-1967 öğretim yılında kolejde 458 akademi, 787 yüksek okul kısmında toplam 1245 öğrenci bulunmaktadır. Kayıtlı 1245 öğrencinin milliyetlerine göre dağılımı şöyledir; 1062 Türk, 60 Yahudi, 46 Ermeni, 30 Yunan, 17 Amerikalı, 8 Ürdünlü, 3 İranlı, 2 İngiliz, 2 Kanadalı, 2 Kıbrıslı, 2 Polonyalı, 1 Afgan, 1 Arnavut, 1 Avusturyalı, 1 Bulgar, 1 Finlandiyalı, 1 Fransız, 1 İtalyan, 1 Liberyalı, 1 İspanyol, 1 Suriyeli, 1 Yugoslav. Yüksek okul kısmına kayıtlı öğrencilerden 368'i mühendislik, 218'i iş idaresi ve ekonomi, 118'i bilim ve dil, 83'ü İngilizce kısmına devam etmiştir (Biçer, 2010: 39).

Okulun mezunları Avrupa'da yeni kurulan devletlerde saygın görevlerde bulunmuşlardır. Kolej verdiği eğitim ile dünyada yeni ve güçlü uygarlıklar

oluşturmayı umut etmektedir. Benzer Amerikan kolejleri arasında iyi bir öğretime sahiptir (Reel: 504, No: 146).

Okul mezun verdiği öğrencilerin sayıları ve milliyetleri ile ilgili bilgileri kayıt etmiştir. Kolej mezun öğrencilerin hangi işlerde istihdam ettiği ile yakından ilgilenmiştir.

Kolejden mezun olan öğrenciler toplumda önemli roller üstlenmiştir. Robert Koleji mezunlarının istidam ettiği meslek dalları şunlardır; politikacı, diplomat, ekonomist, sanayici, gazeteci, sanatçı, yazar, avukat, bankacı, doktor, mimar, mühendis(Ayrıntılı bilgi için bkz. Sezer, 1999, ek 6, Biçer, 2010, s. 207, R.C. ve A.C.G.'den Kim Kimdir?).

6.1.4. Diğer çalışanlar

Okulda öğretmenler dışında görevlilerde bulunmaktadır. Öğretmenlere ve öğrencilere destek olarak okuldaki işlerin daha sistemli yürümesi sağlanmaktadır. 1953 yılında okulda görev yapan bazı çalışanlar tablo 6.4.'te gösterilmiştir.

Tablo 6. 4. 1953 yılında okulda görev yapan bazı çalışanlar

Görevi	Adı- soyadı
Barınma işleri	Olga Pain Hayman
Belletmen	Ural Artok
Belletmen	Galip Kök
Belletmen	Cahit Davran
Belletmen	Mustafa Ovacık
Bina Şefi	Jeanne Anne Nadolsky
Direktörlük katibesi	Saniye Yauş
Hamlin Hall bina amiri	Ruhi Keklioğlu
Hastabakıcı	Sophie Lane
İaşe amiri	Fritz Waller
İdare memuru	Osman Mullin
Kasadar	Nicholas Leonoff

Tablo 6. 4. (devam)

Kayıt işleri	George Mantikas
Kayıt işleri amiri ve ticaret profesörü	Fracis M. Potts
Kayıt işleri	Filip Sarafyan
Kayıt işleri	Manol Öngel
Kimya laboratuvarı sorumlusu	Sami Etüz
Kolej doktoru	Dr. Vasil Sinanoğlu
Kolej saymanı	Herman H. Kreider
Kütüphane direktörü	Anne F. Jones
Kütüphane memuru	Aram Cecizyan
Kütüphane memuru	Adnan Erim
Kütüphane müdür muavini	Kazar Eryorulmaz
Muhasebe	Vahram Azar
Muhasebe	Umberto Berzoleze
Muhasebe	Patricia La Fontaine
Mutemet	Hüsni Kunt
Orta kısım katibi	Osman Altıp Armak
Öğrenci işleri amiri	Richard D. Childs
Saymanlık katibesi	Azra Nicholson
Sigorta muhasıbı	Raşit Girginkaya

(İstanbul Amerikan Koleji 1953 Yıllığı, 1953).

Farklı milletlerden çalışanlar bulunmaktadır. Ermeni, Rum, Türk, Amerikalı çalışanların okulda çeşitli görevlerde yer aldığı görülmektedir. Okulda idari işlerle ve mali işlerle ilgilenen görevliler bulunmaktadır. Ayrıca bir doktor bulunmaktadır. Hasta bakıcının bile bulunması dikkat çekmektedir.

6.2. İstanbul Robert Koleji'nin Öğretim Programı ve Sosyal ve Kültürel Faaliyetler

6.2.1. İstanbul Robert Koleji'nin öğretim programı

Kolejde çok dilli bir öğretim söz konusudur. Kolejin öğretim dili İngilizce'dir. Ancak bunun dışında Avrupa üniversitelerinin kolejde verilen diplomayı kabul etmesi için Latince derslerine de yer verilmektedir. Fransızca, Ermenice, Rumca ve Türkçe okul programında yer alan diğer dillerdir (Washburn, 2011: 125-126).

Kolejde Cyrus Hamlin'in eğitim anlayışının etkileri görülmektedir. Cyrus Hamlin 1857 yılına ait bir raporda eğitim ile ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir; "Birinci ve en önemli talep New England kolejleri niteliğinde genel eğitim veren bir eğitim kurumuna olan taleptir." (Kocabaşoğlu, 2000: 57).

Robert Koleji, genç erkekleri yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Protestan hareketini arttırmak ve üretken faaliyetler yapmak amaçlanmıştır. Okulun öğrencileri Suriye, Ermenistan, Küçük Asya ve Bulgaristan'da ahlaki ve sosyal faaliyetler sürdüren seçkin liderler haline gelmiştir (Reel: 505, No: 333).

Cyrus Hamlin'in Board Teşkilatı ile bağlantısı bulunmakta ve çalışmalarını Türkiye'de sürdürmektedir. Eğitim alanında başarılı olmasının iki sırrı vardır;

1. İngiliz dilinin öğrencilere ileri derecede öğretmek
2. Öğrencilere meslek eğitimi vermek (Endüstri çalışmaları ile öğrencilerin kendi ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlayacak fırsatlar sunması) (Reel: 505, No: 334).

Okulda ihtiyaç sahibi olan öğrencilere burs verilmektedir. 1867 yılında burs alacak olan öğrenciler ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Alınan kararlara göre burs alacak öğrencilerden derslerine çalışmaya devam edecekleri ve derslere en az üç yıl devam edecekleri konusunda teminat istenmektedir (Washburn, 2011: 52).

1874-1875 öğretim yılında kolej programında yer alan dersler şöyledir; Cebir, geometri, trigonometri, harita kadastro, analitik geometri, koni geometrisi (haftada 6 saat), zooloji, fizik, fizyoloji, kimya, botanik, jeoloji, mineroloji, astronomi (haftada 5 saat), tarih (haftada 3 saat), belagat, ekonomi politik, parlamento iç tüzüğü, fiziki coğrafya, psikoloji, ahlak, felsefe tarihi, medeniyet tarihi, uluslararası hukuk (haftada

5-6 saat). Bu dönemde seçmeli ders yoktur ancak öğrenciler istedikleri konularda ek çalışma yapma imkânına sahiptir (Washburn, 2011: 126-127).

1880 yılında Robert Koleji'nin öğretim programı tablo 6.5.'te gösterilmiştir.

Tablo 6. 5. Robert Koleji 1880 yılı ders programı

Hazırlık	Birinci Sınıf	İkinci Sınıf	Üçüncü Sınıf	Dördüncü Sınıf
İngilizce	İngilizce	Shakespeare	Güzel Konuşma, Mantık ve İngiliz Edebiyatı	Jeoloji
Aritmetik	Robinson Geometrisi	Robinson Ölçümü ve Gemicilik	Sivil Mühendislik	Astronomi
Coğrafya	Robinson Trigonometrisi	Analitik Geometri ve Koni Geometrisi	Analitik Kimya	Psikoloji
Ermenice, Bulgarca veya Yunanca	Atkinson Fizigi	Psikoloji	Mineroloji	Ahlak
Fransızca, Almanca veya Türkçe	Eski Tarih (Antik Tarih)	İnorganik ve Organik Kimya	Parlamentar Hukuk	Felsefe Tarihi
Resim	Latin Dilbilgisi ve Okuma	Modern Tarih	Politik Ekonomi	Uygarlık Tarihi
	Fransızca, Almanca, Türkçe veya Farsça	Fransızca, Almanca, Türkçe veya Arapça	Botanik	Ticaret Hukuku
	Ermenice, Yunanca veya Slavca	Ermenice, Yunanca veya Slavca	Biyoloji	Uluslararası Hukuk

Tablo 6. 5. (devam)

	Fiziki Coğrafya	Söylev
	Söylev	
	Fransızca, Almanca, Türkçe veya Rusça	
	Ermenice, Yunanca veya Slavca	

(Reel: 504, No:145).

Bir kolej için çeşitli milletlerden birçok insanı bir araya getirme kolay bir görev değildir. Ayrıca kolejde her öğrencinin derslere adapte olması ve çalışmalara ciddiye alması beklenmektedir. Kolejın önünde bir örnek yoktur. İngilizce eğitim verilmesi kabul edilmiştir. Eşit şartlarda ve yansız evrensel bir dil olması nedeniyle seçılan dil İngilizcedir.

Kolejde doğa bilimleri dersine önem verilmektedir. Ayrıca felsefi çalışmalara da kolejde büyük önem verilmektedir. Mezun öğrencilerin Avrupa üniversitelerine kabulü için Latince gereklidir. Kolejde her öğrencinin 3-4 dil öğrenmesi istenmektedir. Her öğrencinin İngilizceye hâkim olması ve bir Avrupa dili, Latince ve kendi anadillerini bilmeleri gereklidir. Öğrencilere verilen dil dersleri 5 yılı kapsamaktadır.

Kolej kısmına geçmeden önce İngilizce konusunda bilgili olunması gerekli olduğu için bir hazırlık bölümünün olmasını gerekli kılmıştır. Okuldan verilen diplomaların Avrupa'da kabul edilmesi kolejdeki eğitim sisteminin iyi olduğunun en iyi kanıtıdır. Mezunların Avrupa'da üniversitelere kabul edilmesi kolejın onur kaynağıdır. Okulun öğrencileri bağımsızlığını kazanan bölgelerde ön sıralarda önemli görevlerde yer almışlardır. Öğrencilere verilen eğitim ile lider ruhlu öğrenciler yetiştirilmiştir.

Araştırmaların sınırlı yapılabilmesine rağmen doğa bilimleri alanında önemli çalışmalar yapılmaktadır (Reel: 504, No: 144).

1881 yılı raporuna göre okulda farklı dini inanışa sahip öğrenciler bir arada eğitim almaktadır. Ortodoks, Protestan, Katolik, Yahudi ve Müslümanlar bulunmaktadır. Kolejin temel ğretim dili İngilizcedir. Öğrenciler hazırlık sınıfında İngilizce öğrenmektedir. Öğrencilerden yıllık okul creti alınmaktadır. Kolejde 6.000 ciltlik bir kütüphane bulunmaktadır.

Öğrenciler ilk yılda; Latince Dilbilgisi, Tarih (doğa tarihi), Fizik, Cebir, Geometri, İngilizce Kompozisyon, Yunanca, Ermenice, Türkçe ve Bulgarca

II. yılda; belirtilen diller dışında İngilizce mantık ve hitabet çalışmaları yapılmaktadır. Eski (antik) Tarih, Psikoloji, Mekanik, Fizik, Trigonometri, lme

III. yılda; Latince, Modern Tarih, Ticaret ve Parlamenter Hukuk, Politik Ekonomi, Kimya, Botanik, Mineroloji, Analitik Geometri, Hesap

IV. yılda; Latince, Uluslararası Hukuk, Felsefe, Medeniyet Tarihi, Analitik Kimya, Jeoloji, Astronomi dersleri almaktadırlar (Reel: 507, No: 150).

1882-1884 yıllarına ait bilgilerde kolejde ğrenci yaşamı şu şekildedir;

06.30 Kalkış

07.00 Kahvaltı

08.20-12.00 Dua (Dersin Başlangıcında) ve Ders

12.00- 14.00 ğle Yemeği ve ara

14.00- 16.30 Ders

18.00 Akşam Yemeği

17.30- 21.00 Ders

22.00 Yatma saati

arşamba günleri saat 13.30'da koleje yönelik konuşmalar yapılmaktadır. Cumartesi günleri öğleden sonra ders yoktur. Pazar 10.45'te dini program yapılmakta vaaz verilmektedir (Washburn, 2011: 202-203). Okulda ğretim sabahtan akşama kadar

yoğun bir şekilde sürdürülmektedir. 1880'li yıllarda dersin öncesinde dua edildiği görülmekte olup eğitimin yanı sıra dini bir misyon da üstlendiği görülmektedir.

Okulda İncil esaslarına göre bir eğitim verilmektedir. Mezun olan öğrenciler lider olabilecek nitelikte yetiştirmektedir (Şişman, 2006: 37-38). Cyrus Hamlin, Klasik İncil öğretimi yapılan ve din adamı yetiştirmeyi amaçlayan ilahiyat okullarının dışına çıkarak modern bir eğitim sistemini benimseyen ve öğretim dilinin İngilizce olduğu bir okul açarak Anadolu'da açılan ve açılacak olan yabancı okullara örnek teşkil etmiştir (Fendoğlu, 2002: 297-299).

Cyrus Hamlin, her öğrenci ile ayrı ayrı ilgilenmeyi prensip edinmiş ve bunu sistemli bir şekilde sürdürmüştür. Cyrus Hamlin sürdürdüğü bu politika ile öğrencileri daha yakından tanımaya çalışmış ve böylece onların hayatlarını daha kolay kontrol altına alabileceğini ve yönlendirebileceğini düşünmüştür (Tozlu, 1991: 194).

Okulda laboratuvar bulunmaktadır. Araç gereç bakımından zengindir. Ayrıca kolejde jeoloji, zooloji, botanik konusunda önemli koleksiyonlar bulunmaktadır. Sınıfta verilen eğitimin yanı sıra konferanslar da verilmektedir (Tozlu, 1991: 196).

Öğretim ve idare kadrosunda misyonerler bulunmasına rağmen okul misyoner teşkilatına bağlı değildir. İlk açıldığı yıllarda dil ve ticari bilim öğretimine önem verilmiştir. 1912 yılından itibaren mühendislik kısmı hizmet vermeye başlamıştır.

Kolejde Mühendislik (İnşaat, Makine, Elektrik, Kimya), İş İdaresi, Fen ve Yabancı Diller (Fizik, Kimya, Matematik, Tabii Bilimler, Yabancı Diller) olarak üç bölüm bulunmaktadır (Sezer, 1999: 64-65).

1924 yılında Robert Koleji'nde 3. ve 4. yılda öğrencilere 2 saat marangozluk dersi verilmektedir. Öğrencilere evde ve okulda kullanabilecekleri araç ve gereçler yaptırılmaktadır. Yapılandırmacı anlayışın Amerikan okullarında 1924 yılında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Robert Koleji'nde endüstri kursları olup bu kursta matematik, İngilizce, elektrik, inşaat dersleri verilmektedir. Amerika'daki 7. ve 8. sınıfla paraleldir. Pratik kursta mobilya yapımı, elektrik kabloları, mekanik gibi beceriler öğretilmektedir. Kendine yardım anlayışı vardır (Reel: 504, No: 627-628).

1936 yılında okulun öğretim programında şu dersler yer almaktadır;

Hazırlık Sınıfı

Orta Hazırlık Birinci Sınıf: Türkçe (5 saat), Tarih (1 saat), Coğrafya (1 saat), İngilizce (15 saat), Matematik (5 saat), Müzik (1 saat), Resim (1 saat), Marangozluk (erkek kısmı dersi 1 saat), Yazı (2 saat), Jimnastik (2 saat).

Orta Hazırlık İkinci Sınıf: Türkçe, Tarih, Coğrafya, İngilizce, Matematik, Yurt Bilgisi, Fen Bilgisi, Müzik, Marangozluk, Yazı, Jimnastik.

1936 yılı okulun hazırlık sınıfı öğretim programında dil dersleri ağırlıklı bir program uygulanmaktadır. Ayrıca okulda erkek kısmı için marangozluk dersi de verilmektedir. Hazırlık Birinci sınıfta verilen resim dersi ikinci sınıfta yer almamaktadır. Ayrıca ikinci sınıfta Fen bilgisi ve Yurt Bilgisi dersi eklenmektedir. Verilen bu öğretim programı 1932 yılında birleşen İstanbul Robert Koleji ve Amerikan Kız Koleji'nin öğretim programını kapsamaktadır (Sezer, 1999: 67).

Lise Hazırlık kısmında; Türkçe, Tarih, Coğrafya, İngilizce, Matematik, Yurt Bilgisi, Müzik, Jimnastik dersleri verilmektedir.

Kolejin orta kısmında üç sınıf yer almakta olup burada verilen dersler şöyledir;

Türkçe (5 saat), Tarih (2 saat), Coğrafya (2 saat), Yurt Bilgisi (I. ve II. Sınıfta 1, II. Sınıfta 2 saat), İngilizce (8 saat), Fransızca ve Almanca (4 saat), Matematik (5 saat), Fen Bilgisi (3 saat), Biyoloji (3 saat), Müzik (I. sınıfta 2, II. III. Sınıfta 1 saat), Jimnastik (2 saat), Marangozluk (erkek kısmında), Yazı.

İngilizce dışında Almanca ve Fransızca dersi verilmektedir. Ayrıca erkek kısmında marangozluk dersi yer almaktadır.

Lise kısmı 4 sınıflıdır. Lise kısmı öğretim programı şöyledir;

Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, Sosyoloji, İngilizce, Fransızca, Almanca, Tercüme, Matematik, Fizik, Biyoloji, Kimya, Fizyoloji ve Hıfzısıhha, Ruhbilim, Mantık, Askerlik, Beden Eğitimi.

Programda yer alan dersler zorunlu dersler olup her öğrenci tarafından alınmaktadır. Edebiyat bölümü öğrencileri bu derslere ek olarak İngilizce, Almanca, Fransızca ve Felsefe derslerini, Fen bölümü öğrencileri ise yüksek matematik, hesap, fizik, organik kimya ve jeoloji derslerini almak durumundadır. Bu dersler dışında seçmeli dersler de öğretim programında yer almaktadır. Edebiyat bölümü öğrencileri seçmeli ders olarak, Türk Edebiyatı, Hitabet, İngiliz Edebiyatı, Klasik Edebiyat, Avrupa

Edebiyatı, Terbiye, Sanat Tarihi, Musiki Duyumu, Sosyal ve İktisadi Meseleler, Ticaret Bilgisi, Muhasebe, Mali Matematik, İktisat, Türkçe Ticari Muhasebe, İngilizce Ticari Muhasebe, Piyasa, İstatistik, Sigorta, Ticaret Hukuku, Finans, Harici Ticaret, Para ve Banka, İstenografi ve Daktilografi derslerini seçebilmektedir.

Fen bölümü öğrencileri seçmeli ders olarak, Mekanik, Kimya, Nebatat (Bitki Bilimi), Hayvanat, Jeoloji, Histoloji (Doku Bilimi), Mukayeseli Anatomi, Bakteriyoloji, Embriyoloji, Sosyal ve İktisadi Meseleler dersleri alabilmektedir (Sezer, 1999: 69).

Okulun zengin bir ders programı vardır. Seçmeli dersler konusunda öğrencilere oldukça fazla alternatif sağlanmıştır. Farklı branşlarda birçok ders içeriği ile okulda yoğun bir eğitim verildiği görülmektedir. Recep Ülke'nin *İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi* adlı eserinde Robert Koleji'nin ders dağılımları tablo 6.6.'da belirtilmiştir.

Tablo 6. 6. Robert Koleji'nin ders dağılımları

Akademi Hazırlık Kısmı Ders Programı	
Hazırlık I	Hazırlık II
Türkçe	Türkçe
İngilizce	İngilizce
Aritmetik	Aritmetik
Musiki	Musiki
Resim	Resim
Marangozluk	Fen Bilgisi
Jimnastik	Jimnastik

(Ülke, 1956: 23).

Hazırlık kısmında öğrenciler birinci ve ikinci sınıfta Türkçe, İngilizce, Aritmetik gibi genel dersler görmektedir. Hazırlık birinci ve ikinci sınıf dersler arasında tek fark birinci sınıfta alınan Marangozluk dersinin yerini ikinci sınıfta Fen Bilgisi dersinin almasıdır. Resim, müzik, jimnastik gibi derslerin de öğretim programında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 6. 7. Akademi Kısmı Ders Programı

Akademi I	Akademi II	Akademi III
Türkçe	Türkçe	Türkçe
İngilizce	İngilizce	İngilizce

Tablo 6. 7. (devam)

Jimnastik	Jimnastik	Jimnastik
Tarih	Tarih	Tarih
Coğrafya	Coğrafya	Coğrafya
Yurt Bilgisi	Yurt Bilgisi	Yurt Bilgisi
İngilizce Konuşma	İngilizce Konuşma	İngilizce Konuşma
Marangozluk	Biyoloji	—
Matematik	Matematik	Geometri
Fen Bilgisi	Sağlık Bilgisi	Fizik
Musiki	Musiki	Musiki

(Ülke, 1956: 23).

Tablo 6.7.'de akademi kısmı ders programı gösterilmiştir. Akademi kısmında öğrencilere verilen derslerin hazırlık kısmına göre arttığı ve yoğun bir program izlendiği görülmektedir. Öğrenciler üç yıl boyunca Türkçe, İngilizce, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, İngilizce Konuşma, Musiki ve Jimnastik derslerini almaktadır. Birinci sınıfta farklı olarak Marangozluk dersi alan öğrenciler ikinci sınıfta Biyoloji dersi görmektedir. Birinci ve ikinci sınıfta yer alan matematik dersinin yerini ise üçüncü sınıfta geometri dersi, birinci sınıfta görünle fen bilgisi dersinin yerini ikinci sınıfta sağlık bilgisi, üçüncü sınıfta ise fizik dersi almaktadır.

Tablo 6. 8. Lise Hazırlık Kısmı Ders Programı

Hazırlık I	Hazırlık II
Türkçe	Türkçe
İngilizce	İngilizce
Cebir	Cebir
Geometri	Geometri

(Ülke, 1956: 27).

Lise hazırlık kısmında öğrenciler Türkçe, İngilizce, cebir, geometri gibi genel dersleri almaktadır.

Tablo 6. 9. Lise Kısmı Ders Programı (Edebiyat Bölümü)

Lise I	Lise II	Lise III	Lise IV
Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat
Tarih	Tarih	Tarih	Tarih
Milli Savunma	Coğrafya	Coğrafya	Coğrafya
İngiliz Edebiyatı	Amerikan Edebiyatı	Tercüme	Sosyoloji
İngilizce Tabirler	Kompozisyon	Avrupa Edebiyatı	Tercüme
Matematik (Cebir,Geometri)	İnsan Biyolojisi	Kompozisyon	Psikoloji
Fizik	Kimya	Felsefe	İngiliz Edebiyatı
Fizik Laboratuvarı	Kimya Laboratuvarı	Mantık	Tez
Sağlık Bilgisi	Milli Savunma	Sanat Tarihi	Milli Savunma
İngilizce Kompozisyon	Edebiyat Çeşitleri	Milli Savunma	
Jimnastik	Jimnastik	_____	
Fransızca (seçmeli)	Fransızca (seçmeli)	Fransızca (seçmeli)	Fransızca (seçmeli)

Tablo 6. 9. (devam)

Almanca (seçmeli)	Almanca (seçmeli)	Almanca (seçmeli)	Almanca (seçmeli)
Konuşma (seçmeli)	Hitabet (seçmeli)		

(Ülke, 1956: 23-24).

Tablo 6.9’da lise kısmı ders programı gösterilmiştir. Lise kısmı edebiyat bölümünde öğrencilere yoğun bir öğretim programı uygulanmaktadır. Ders programında Türk Edebiyatı, Amerikan Edebiyatı, Avrupa Edebiyatı, İngiliz Edebiyatı bir arada verilemekte kültürel aktarım sağlanmaktadır. Aynı zamanda tercüme ve kompozisyon dersleriyle öğrencilerin dili kullanma ve ifade biçimleri geliştirilmektedir. Bu derslerin yanı sıra sosyoloji, psikoloji dersleri de programda yerini almıştır. Sayısal dersler arasından matematik, fizik, kimya gibi dersler yer almakta aynı zamanda bu dersler teorinin yanı sıra laboratuarda da verilmektedir. Dil dersleri ihmal edilmemiş olup programda yerini almıştır. İngilizce dersi yanı sıra öğrencilere Fransızca, Almanca seçmeli dersleri alternatif olarak yerini almıştır. Lise son sınıfta tez dersi aldığı görülmektedir.

Tablo 6. 10. Lise kısmı (Ticaret bölümü) ders programı

Lise I	Lise II	Lise III	Lise IV
Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat
Tarih	Tarih	Tarih	Tarih
Milli Savunma	Milli Savunma	Coğrafya	Coğrafya
İngiliz Edebiyatı	Coğrafya	Tercüme	Tercüme
İngilizce Tabirler	Ticari Matematik	Dünya Edebiyatı	Sosyoloji
Matematik (Cebir-Geometri)	Kimya	Felsefe	Psikoloji

Tablo 6. 10. (devam)

Fizik	Kimya Laboratuvarı	Mantık	Para ve Banka
Fizik Laboratuvarı	Muhasebe Teorisi	Muhasebe Teorisi	İstatistik
Sağlık Bilgisi	Muhasebe Laboratuvarı	Muhasebe Laboratuvarı	Ticaret Hukuku
İngilizce Kompozisyon	Amerikan Edebiyatı	Ekonomi	Sigorta
Jimnastik	Jimnastik	İngilizce Ticari Muhaberat	Beynelminel Ticaret
İş Bilgisi	Kompozisyon	Milli Savunma	İş İdaresi
	İnsan Biyolojisi		İş Piyasası
			Maliye
			Milli Savunma

(Ülke, 1956: 24).

Tablo 6.10.' da lise kısmı ticaret bölümü ders dağılımları gösterilmektedir. Ticaret bölümünde öğrencilere Türkçe, matematik, coğrafya, tarih yanı sıra sosyoloji, mantık, felsefe gibi derslere de yer verilmiştir. İngilizce dersleri diğer bölümlerde olduğu gibi ticaret bölümünde de ihmal edilmemiştir. Öğrencilere ticaret, ekonomi, muhasebe gibi onları mesleğe hazırlayacak dersler programda yerini almıştır. Ticaret bölümü öğrencileri seçmeli ders olarak hitabet, Türkçe ticaret muhasebesi, Fransızca ve Almanca dersleri alabilmektedir.

Tablo 6. 11. Lise kısmı (Kimya bölümü) ders programı

Lise I	Lise II	Lise III	Lise IV
Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat
Tarih	Tarih	Tarih	Tarih
Milli Savunma	Milli Savunma	Coğrafya	Coğrafya

Tablo 6. 11. (devam)

İngiliz Edebiyatı	Coğrafya	Tercüme	Tercüme
İngilizce Tabirler	Matematik	Dünya Edebiyatı	Sosyoloji
Matematik (Cebir-Geometri)	Zeoloji	Mantık	Psikoloji
Fizik	Kimya	Fizik Teorisi	Jeoloji
Fizik Laboratuvarı	Kimya Laboratuvarı	Fizik Laboratuvarı	Kalkül
Sağlık Bilgisi	Amerikan Edebiyatı	Matematik	Jeoloji Laboratuvarı
İngilizce Kompozisyon	Kompozisyon	Milli Savunma	Milli Savunma
Jimnastik		Maddenin Yapısı Analizi	Organik Kimya
		Maddenin Yapısı Analizi Laboratuvarı	Organik Kimya Laboratuvarı
		Kantitatif Analiz	
		Kantitatif Analiz Laboratuvarı	
		Fransızca (seçmeli)	Fransızca (seçmeli)
		Almanca (seçmeli)	Almanca (seçmeli)
			Mekanik (seçmeli)

(Ülke, 1956: 25).

Kimya bölümünde yer alan dersler tablo 6.11.'de verilmiştir. Modern dersler ve dil dersleri yanı sıra kimya dersinin içeriğini oluşturan konularda ayrıntılı dersler yer almaktadır. Teorik dersler yanında laboratuvar dersleri de verilen dersler arasındadır. Öğrenciler lise III. ve IV. sınıfta Fransızca ve Almanca derslerini seçmeli olarak alabilmektedir.

Tablo 6. 12. Lise kısmı (Tabii ilimler bölümü) ders programı

Lise I	Lise II	Lise III	Lise IV
Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat	Türkçe Edebiyat
Tarih	Tarih	Tarih	Tarih
Milli Savunma	Milli Savunma	Coğrafya	Coğrafya
İngiliz Edebiyatı	Coğrafya	Milli Savunma	Milli Savunma
İngilizce Tabirler	Matematik	Tercüme	Sosyoloji
Matematik (Cebir-Geometri)	Zooloji	Dünya Edebiyatı	Tercüme
Fizik	Zooloji Laboratuvarı	Mantık	Psikoloji
Fizik Laboratuvarı	Botanik	Fizik Teorisi	Fijioloji Teorisi
Sağlık Bilgisi	Botanik Laboratuvarı	Fizik Laboratuvarı	Fijioloji Laboratuvarı
İngilizce Kompozisyon	Kimya Teorisi	Kalkül	Ekoloji Teorisi
Jimnastik	Jimnastik	Mukayeseli Anatomi	Ekoloji Laboratuvarı
	İnorganik Kimya Laboratuvarı	Mukayeseli Anatomi Laboratuvarı	Matematik (Biyoloji için)
	Kalitatif Analiz Laboratuvarı	Mütakâmil Botani	Organik Kimya
	Amerikan Edebiyatı	Mütakâmil Botani Laboratuvarı	Organik Kimya Laboratuvarı
	Kompozisyon		Madde Yapısı Analizi
			Madde Yapısı Laboratuvarı

Tablo 6. 12. (devam)

	Kantitatif Analizi
	Kantitatif Analiz Laboratuvarı
Fransızca (seçmeli)	Fransızca (seçmeli)
Almanca (seçmeli)	Almanca (seçmeli)

(Ülke, 1956: 25-26).

Tablo 6.12.'ye bakıldığında tabii ilimler bölümü ders programında çok sayıda ders yer aldığı anlaşılmaktadır. Sayısal derslere yoğunluk verilmiş olup teori ve laboratuvar dersleri programda yerini almıştır. III. ve IV. Sınıfta öğrenciler seçmeli olarak Fransızca ve almanca dersi alabilmektedir.

1955-56 yılına ders kadar fen derslerinde notları iyi olanlar imtihansız mühendislik bölümüne alınırken 1955-56 yılından itibaren ders yılını başarı ile tamamlayanlar giriş sınavı ile mühendislik bölümüne girebilmektedir (Gökpinar, 1997: 38). Not ortalaması yüksek olmayan öğrenciler mühendislik bölümüne alınmamaktadır (Neyzi, 2005: 89). Okulda Modern Amerikan Edebiyatı ve Mitoloji dersleri verilmektedir (Gökpinar, 1997: 21).

1962 yılında İstanbul Robert Koleji Yüksekokulu Fen ve Yabancı Diller Bölümü öğretim programı şöyledir; Güzel Sanatlar, Kimya, Kompozisyon, Eğitim, Fransızca, Almanca, Yunanca, Tarih, İnsani Bilimler, Latince, Dilbilim, Edebiyat, Matematik, Müzik, Tabii Bilimler, Felsefe, Fizik, Konuşma, Türkçe (Büyükkarcı, 2004: 92).

Okul kuruluşundan itibaren yoğun bir müfredat programı izlemiştir. İngilizce dersi yanı sıra Fransızca, Almanca gibi dil dersleri her zaman programda yerini almıştır. Okul laboratuvar bakımından da zengin olup teori dersleri yanında laboratuvar derslerine de yer vererek öğretimi zenginleştirmiştir. Resim, müzik, jimnastik dersleri de ihmal edilmemiş öğrencilerin sanat ve spora olan ilgileri bastırılmamıştır. Edebiyat dersleri yoğun olarak verilmiş Türk Edebiyatı yanında Dünya edebiyatı da ihmal edilmemiştir. Öğrencilerin dili kullanma ve yazma becerilerini geliştirecek

derslere yer verildiği görülmüştür. Ayrıca kolej öğrencileri kendilerini ifade edebilecek şekilde yetiştirilmiş hitabet dersleri ile bu yetenekleri geliştirilmiştir. Öğrencilerin bölümlerine göre dersler farklılık göstermektedir. Edebiyat bölümü öğrencilerine yoğun olarak edebiyat dersleri verilirken ticaret bölümü öğrencileri ticaret ve ekonomiye yönelik dersler ile mesleğe hazırlanmıştır.

6.2.2. İstanbul Robert Koleji'nde sosyal ve kültürel faaliyetler

Robert Koleji sosyal ve kültürel faaliyetlere önem vermiştir. Okulda tiyatro, müzik, spor etkinlikleri yapılmıştır. Öğrenciler sahne sanatlarına teşvik edilmiş böylece hem öğrencilerin iş birliği içinde çalışması hem de sosyal faaliyetlere ilgi duymaları sağlanmıştır. Öğrenciler yıl içinde ve yıl sonu temsiller, konserler hazırlamışlardır. Bu çalışmalar ile öğrenciler dersler yanı sıra sosyal faaliyetlere de zaman ayırmış sosyal alanda da kendilerini geliştirmiştir. Mezunları arasında önemli yazar, sanatçı ve tiyatrocular olması bunu doğrular niteliktedir. Robert Koleji ve Kız Koleji arasında ortak kültürel ve sosyal faaliyetler de yapılmıştır. Robert Koleji ve Amerikan Kız Koleji öğrencileri ortak tiyatro gösterileri, çay partileri düzenlemiş ve dergiler hazırlamışlardır. Kolejde geleneksel olarak düzenlenen etkinlikler de bulunmaktadır.

Kolejde müzik çalışmaları da ihmal edilmemiştir. 1894-1895 yılında okulda vokal ve enstrümantal müzik çalışmaları yapılmaktadır. Öğrenciler müzik alanında öğretmenleriyle iş birliği içinde çalışarak yıl sonu konserleri düzenlemektedir (Washburn, 2011: 255).

Kolejde yıl sonu mezuniyet programı hazırlanmakta, öğrencilerin hazırladığı gösteriler sergilenmektedir. 1886 yılı kapanış programında her sınıftan öğrenciler etkinlik hazırlamıştır. Hitabet ve müzik etkinlikleri yapılmış program için hazırlanan öğrenciler etkinliklerini sunmuştur. Mezuniyet programının iki gün sürdüğü göze çarpmaktadır. Etkinliğin ikinci günü son sınıf öğrencilerinin hazırladığı müzik etkinlikleri yanı sıra diploma töreni ve ödül töreni yapılmıştır. Mezuniyet programında duaya da yer verildiği dikkat çekmektedir (Reel: 596, No: 777-778).

6.2.1.1. Robert Koleji 'nde tiyatro

Robert Koleji Türk tiyatrosuna önemli isimler kazandırmıştır. Okul tiyatro çalışmalarına önem vermiştir. Öğrenciler temsil için oyunlar hazırlayarak sunmuşlardır. Kolejde 1910 yılında kurulan Türk Talebe Birliği de tiyatro çalışmaları yapmış tiyatro gösterileri sergilenmiştir (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s.142).

Robert Koleji'nde Tiyatro Derneği bulunmakta ve burada İngilizce oyunlar sergilenmektedir. Neyzi'nin Anılarından 1943-1944 yılında tiyatro derneğinin danışman öğretmenlerinin David Garwodd ve David Lynn olduğunu öğreniyoruz (Neyzi, 2005: 87).

Shakespeare, Bernard Shaw gibi dünya edebiyatında önem kazanmış sanatçıların yanı sıra Karagöz, Meddah, Orta Tiyatrosu gibi geleneksel Türk Edebiyatı'nda önem verilen oyunlara da yer verilmiştir. Ayrıca Faruk Nafiz Çamlıbel gibi Türk Edebiyatı'nın önemli yazarlarından da örnekler sergilenmiştir.

Tunç Yalman, Şirin Devrim, Nüvit Özdoğru, Haldun Dormen, Göksel Kortay, Engin Cezzar, Genco Erkal, Ahmet Levendoğlu, Nevra Serezli, Can Gürzap okulun Türk Tiyatrosu'na kazandırdığı önemli sanatçılardan bazılarıdır (Nutku, 2013: 278-305). Okulda günümüzde de tiyatro çalışmaları yapılmakta öğrencilerin oyunlarını sergileme ve yeteneklerini geliştirme fırsatı sağlanmaktadır.

6.2.1.2.77 Day

Okulun bitmesine 77 gün kala gündüzleri festival tipi şenlikler, akşamları kıyafet balosu yapılmaktadır. Şenliklerin başladığı gün Hamlin Hall'in çanı mezun olan öğrenciler tarafından 77 kez çalınır bu şenliklerin başladığını ilan etmektedir. Değişik kıyafetler giymiş son sınıf öğrencilerininin futbol sahasının etrafında 77 kez dönmeleri gelenektir (Gökpınar, 1997: 126). 77 Day, kolejde bir gelenek olup mezuniyet törenine yetmiş yedi gün kala bir gün son sınıflara kolejin idaresi teslim edilmektedir (Neyzi, 2005: 118).

6.2.1.3. Robert Koleji'nde spor faaliyetleri ve spor bayramı (Field day)

Okul kurulduğu ilk günden beri kurucusu Cyrus Hamlin'in de etkisiyle spor faaliyetlerine önem vermiştir. Kolej sporla ilgili faaliyetleri yakından takip etmiştir. 1896 yılında Spor Derneği'nin kurulmasıyla spor faaliyetleri daha etkili hale gelmiştir. Bu dernek Avrupa'da da etkili faaliyetlerde bulunmuştur. Kolejde 1897 yılından itibaren spor bayramı (Field Day) gelmiştir. 1904 yılında Dodge Gymnasium'un eklenmesiyle okul modern spor salonuna sahip olmuştur (Irak, 2013: 238-240). Geleneksel Spor Bayramı (Field Day) bir gün sürmektedir. Gündüz atletizm müsabakaları yapıp akşam balo düzenlenmektedir. O günün geleneklerinden biri de prens ve prenses seçilmesidir. Prens ve prenses olmak isteyenler aday olmaktadır. Diğer öğrenciler seçim ile Spor Bayramı'nın prens ve prensesini seçmektedir (Irak, 2013: 266).

İstanbul Robert Koleji'nden mezun olan öğrenciler arasından spor alanında başarılı olmuş isimler bulunmaktadır. Bunlardan biri Yunanistan'ın önemli sporcularından Apostolos Nikolaidis'tir. Apostolos Nikolaidis atletizm, futbol, basketbol ve voleybol sporlarıyla ilgilenmiştir. Yunanistan'da basketbol şubesi kuran sporcu daha sonra Yunanistan Atletizm Federasyonu başkanlığı yapmıştır. Ayrıca Yunanistan'da yapılan ilk ralli yarışını kazanmıştır. Atletizm olimpiyatlarına katılan Vahram Papazyan, Mıgırdiç Mıgıryan ve Michael Dorizas'da yine Robert Koleji'nden yetişen öğrencilerdir (Irak, 2013: 245-246).

Osmanlı Devleti'ni temsilen Vahram Papazyan ve Mıgırdiç Mıgıryan 1906 Ara Olimpiyatlarına katılmışlardır. 1906 yılında Atina'da yapılan olimpiyatlara katılan Robert Koleji'nin öğrencilerinden Michael Dorizas ise gülle atmada bronz madalya kazanmış, 1907 yılında ise cirit dünya rekorunu kırmıştır (Irak, 2013: 247-249).

Türkiye'de ilk basketbol maçı 1908 yılında Robert Koleji'nde oynanmıştır. (Irak, 2013: 254, Biçer, 2010: 223). 1924 olimpiyatlarına Türkiye'yi temsilen katılan Şekip Engineri de Robert Koleji öğrencilerindedir. Şekip Engineri 1928 yılında Türkiye'nin ilk 110 metre engelli rekorunu elde etmiştir. 1925 yılında Robert Koleji'nde beden eğitimi öğretmenliği yapmaya başlayan Alexander Nadolsky birçok spor dalında eğitim vermiş ve onun öğretmenlik yaptığı yıllarda okulda spor faaliyetleri daha da gelişme sağlamıştır. Alexander Nadolsky'nin öğretmenlik yaptığı

yıllarda okulda basketbol, voleybol, futbol, boks, badminton, eskrim, jimnastik, judo, binicilik, yüzme, tenis, atletizm, güreş ve halter eğitimi verilmektedir. Türkiye’de ilk ulusal atletizm şampiyonası Robert Koleji’nde yapılmıştır. Gelenek haline gelen Spor Bayramı ile (Field Day) öğrenciler arasında yarışma havası yaratılmaktadır (Irak, 2013: 250-251-252).

1920’li yıllarda Spor Bayramı’nda (Field Day) atletizm, gülle atma, disk atma, yüksek atlama, sırkla atlama branşlarında etkinlikler yapılmıştır. 1929 yılında okuldaki yarışmalar Türkiye’nin her yerinden atletlerin katılımına açılmıştır. 1930’lu yıllarda Robert Koleji basketbol alanında önemli başarılar elde etmiştir. 1936 yılında Atina’da Yunanistan ile oynanan maçta üç Robert Koleji öğrencisi oynamış ve takım üstün bir performans sergilemiştir (Irak, 2013: 257-260).

Robert Koleji’nde spora büyük önem verilmiş ve bu yönde birçok öğrencinin aktif olarak katılabileceği etkinlikler düzenlenmiştir. Kurulan okul takımları ve spor kulüpleri ile bu etkinlikler desteklenmiştir. 1943 yılında okulun spor faaliyetleri devam etmiş çeşitli spor dallarında kulüpler çalışmalarını sürdürmüştür (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 141).

1950-1980 yılları arasında Robert Koleji’nden birçok öğrenci çeşitli spor dallarında başarı göstermiştir. Basketbol alanında başarılı olan Yani Tomaidi, futbolcu Samim Uygun, atlet Turhan Göker, Emin Doybak, Ahmet Kayalı, Fatih Tar, Reşat Kayalı bunlardan bazılarıdır (Irak, 2013: 268). 1953 yılında futbol, basketbol, ping pong, voleybol, tenis, boks okul takımları aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedir (*İstanbul Amerikan Koleji 1953 Yıllığı*, 1953).

Günümüzde Robert Lisesi’nde basketbol, voleybol, futbol, flag football, rugby, atletizm, yüzme, tenis, badminton, masa tenisi, eskrim, golf, kayak, okçuluk, satranç, karate spor takımları bulunmaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Beden-Egitimi/Takimler/Sayfalar/default.aspx>adresinden 20.02.2014 tarihinde alınmıştır) .

6.2.2.4. Robert Koleji’nde yayıncılık (Dergiler, okul gazeteleri ve yıllıklar)

Kolejde öğrenciler dergi, yıllık, gazete gibi yayıncılık faaliyetlerine teşvik edilmiş ve bu tür faaliyetler desteklenmiştir. Yayınların yıllık, gazete dergi olarak okulun

öğrencileri tarafından hazırlanmıştır. Bazı yayınlar kız koleji ile iş birliği içinde hazırlanmıştır. Hazırlanan yayınlar arasında okul gazeteleri, sanat ve edebiyat dergileri ve mezunlar için yıllıklar yer almaktadır.

Record ve Reflections kolejin yayıncılık tarihinde önemli olan yıllıklardan bazılarıdır. Record, okul tarihinde uzun bir geçmişe sahip olup başlangıçta yılda birkaç kez çıkan, okulun faaliyetleri ve öğrencileri hakkında bilgi vermeyi ve öğrencilerin yazılarını yayımlamayı amaçlayan bir yayinken, 1924 yılından itibaren okulun yöneticileri ve o yıl mezun olacak öğrenciler hakkında değerlendirme yazılarının yer aldığı bir yayın haline gelmiştir. 1962 yılına kadar kolejin bütün öğrencilerini kapsayan Record 1962 yılından itibaren sadece Robert Koleji Yüksek Okulu ve ACG Lisesi ve Hazırlık kısmını içine alan bir yıllık haline gelmiştir (Çolakoğlu, 2013: 339- 343).

Reflections, ise kolejin akademi kısmının yıllığı olup 1951 yılında yayımlanmaya başlamıştır. 1971 yılına kadar yayımlanan yıllığın 1971 yılında Robert Koleji ve ACG'nin birleşmesiyle yayın hayatı son bulmuştur (Çolakoğlu, 2013: 354-357).

Robert College Herald, Theodorus Prodigy, Campus, Echo, Bosphorus kolejde yayımlanan okul gazetelerinden bazılarıdır. The Robert College Herald kolejin resmi olarak desteklenen ilk gazetesi olup 1921-1945 yılları arasında yayımlanmıştır. Theodorus Prodigy, ise 1925-1934 yılları arasından akademi öğrencilerini okuma ve okul faaliyetlerine teşvik amacıyla yayımlanmıştır (Çolakoğlu, 2013: 359-361).

Okulda kız ve erkek öğrencilerin birlikte yönettikleri "İzlerimiz" adlı Türkçe sanat dergisi yayımlanmaktadır. Dergi yılda bir ya da iki kez yayımlanmaktadır. Basılacak olan dergi Maarif Vekâleti'nin onayından geçmektedir (Neyzi, 2005: 82-83).

Günümüzde de okul öğrencileri tarafından hazırlanan dergiler bulunmaktadır. Bosphorus Chronicle, Kaleidoscope, Köprü, Martı okulda çıkarılan dergilerden bazılarıdır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Ogrenci-Hayati/Kulupler/Haberler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 08.05.2014 tarihinde alınmıştır).

6.2.2.5. Robert Koleji ve edebiyat dünyası

Robert Koleji, edebiyat dünyasına önemli isimler kazandıran okulların başında gelmektedir. Geçmişten günümüze pek çok yazar ve şairi mezun eden okulda edebiyat çalışmalarına önem verilmiş ve öğrenciler okuma ve yazmaya teşvik etmektedir. Halikarnas Balıkcısı olarak bilinen Cevat Şakir Kabaağaçlı, Abidin Dino, Şiar Yalçın, Cevat Çapan, Refik Erduran, Ahmet Altan gibi önemli yazarlarımız ve önemli bir şairimiz olan Ülkü Tamer Robert Kolej mezunlarından bazılarıdır. Nobel Ödüllü yazar Orhan Pamuk da Robert Koleji'nin yetiştirdiği yazarlardan biridir.

Robert Koleji yetişen yazarlar yanı sıra okulda önemli yazarlar öğretmenlik yapmıştır. Tevfik Fikret, Faruk Nafiz Çamlıbel, Refik Halit Karay, Behçet Kemal Çağlar, Necip Fazıl Kısakürek okulda öğretmenlik yapan yazarlardan bazılarıdır (Gümüş, 2013: 312-332).

6.2.3. İstanbul Robert Koleji'nde öğrenci kulüpleri

Kolejde birçok kulüp oluşmuştur. Kulüpler sosyal etkileşimi arttırmaktadır. Öğretmen öğrenci arasında etkileşimi ve öğrenciler arasında birliği sağlamaktadır. Öğrenciler iş birliği içinde kulüplerde görev almışlardır. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri faaliyet alanı oluşmuştur. Okul bu faaliyetlere önem vermiştir. Okul yıllıklarında bu kulüplerden bahsedilmektedir. Kulüplerde faaliyetlerin genellikle bir danışman öğretmen başkanlığında sürdürüldüğü anlaşılmaktadır. Kulüplerde görev yapmak üzere öğrenciler arasından başkan, sekreter, veznedar seçilmiştir. Böylece kulüplerin sistemli bir şekilde faaliyetlerini sürdürmeleri sağlanmıştır. Robert Koleji'nde yer alan kulüplerden bazıları şöyledir;

Kızılay Kolu: En çok faaliyet gösteren birliklerden biri Kızılay koludur. Kızılay kolu yardım amacıyla gelir sağlamak için çalışmalar sürdürmüştür. Çeşitli etkinlikler yapılmış ve ihtiyaç olan alanlarda yardım amacıyla kullanılmıştır. Sağlanan gelirlerden bir kısmı Ankara Kızılay Merkezine yollanmıştır (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 119). Kızılay kolu konserler, müsamereler, basketbol maçı gibi etkinlikler düzenlemiştir. Düzenledikleri etkinliklerden elde edilen gelirleri yoksul öğrencilere giyecek alınması için ve yoksul ailelere yardım amacıyla kullanmışlardır (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1943, s. 143).

Türk Talebe Birliği:Türk Talebe Birliği 1910 yılında Tevfik Fikret tarafından kolejin erkek kısmında kurulmuştur. Kolej ilk olarak Osmanlı Muhadarat Cemiyeti adıyla kurulmuştur. Birliğin ilk faaliyeti Cumhuriyet Bayramı'nda Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Canavar" adlı eserini sergilemeleri olmuştur. Aynı birlik Amerikan Kız Koleji'nde de 1927 yılında kurulmuş kolej kız koleji ile işbirliği içinde çalışmıştır. Türk Talebe Birliği konferanslar ve münazaralar düzenlemiş tiyatro çalışmaları yapmıştır (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 142).

Erkek kısmı birliği önemli kişilerin konferanslar vermesini sağlamıştır. Bu konferanslardan biri Ahmet Emin Yalman'ın "Amerika İntibaları" adlı konferansıdır (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 150-151).

Türk Talebe Birliği tiyatro çalışmalarına büyük önem vermiş birçok tiyatro oyunu sergilenmiştir. 1952-1953 yılında öğretmenleri Ekrem Yirmibeşin danışmanlığında hazırladıkları Ahmet Kutsi Tecer'in "Köşebaşı" adlı piyesini sergilemişlerdir. Türk Talebe Birliği aynı yıl "Antikacının Ailesi" adlı bir piyesi takdim etmiştir (*İstanbul Amerikan Koleji 1953 Yıllığı*, 1953).

Marangozluk Kulübü: Marangozluk kulübü okulun en eski kulüplerinden olup 1930 yılında Prof. Scott ve Mühendislik Öğretmeni İhsan Asal tarafından kurulmuştur. Kulübün kuruluş amacı öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebileceği bir uğraşları olmasıdır. Kulübe üye olan öğrenciler haftada iki gün çalışabilmektedir. Yaptıkları başlıca araçlar masa lambası, yazıhane, masa, radyo, kızaktır. Kulübün idare heyeti her sene başvuran kişiler arasından 30 kişi kabul etmektedir. Sene sonlarında idare tarafından kulüp üyelerine partiler, kır eğlenceleri ve toplantılar düzenlenmektedir. Kulüpte Türkiye'de bulunan iyi makinelere sahip bir atölye bulunması diğer kulüplerden daha fazla rağbet görmesine neden olmuştur (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 124).

Fotoğrafçılık Kulübü: Fotoğrafçılık Kulübü Mr. Richard Wise'in yardımlarıyla 1940 yılında Hüseyin Rüstem tarafından kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren kulüp kolejin en aktif kulüplerinden olmuştur (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 148).

Arkadaşlık Kulübü: Arkadaşlık kulübü 1940'lı yıllarda kurulmuştur. Kulübün misyonu, üyelere arkadaşlık ruhunu aşlamak, toplantılar, maçlar, turnuvalar

düzenlemek, üyelerin hoşça vakit geçirmesi için piyesler, çay partileri düzenlemektir (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947 yılı, s. 150).

Sosyal Servis Kulübü: Sosyal Servis Kulübü, Türkiye'nin farklı yerlerine giderek oradaki okulların boya ve tamir işlerine yardım eden ve İngilizce öğrenimi sağlayan bir kulüptür (Kozlu, 2013: 417).

Okulda ayrıca İngilizce konuşma kulübü bulunmaktadır. Burada Türkçe konuşana ceza uygulanmaktadır (Neyzi, 2005: 61). Ayrıca okulda Student Council denilen okulun disiplininden sorumlu öğrenciler kurulu bulunmaktadır (Neyzi, 2005: 71). Kolejde ayrıca Münazara Kulübü, Model Uçak Kulübü, Atletizm Topluluğu, Sportmenlik Kulübü, Klasik Müzik Kulübü, Amatör Fotoğrafçılık Kulübü, Robert Koleji Fotoğrafçılık Kulübü, İzcilik Kulübü, Bilardo Kulübü, Kirli Palet Kulübü, Plastik Sanatlar Kulübü, Pulculuk Kulübü, Gezi Kulübü, Satranç Kulübü, Ping Pong Kulübü, Tenis Kulübü, Doğa Bilimi Derneği, Fen Grubu, Mühendislik Forumu, Ticaret Birliği çalışmalarını sürdüren diğer kulüplerdir.

6.2.4. İstanbul Robert Koleji'nde disiplin

Okulda disiplini sağlayan kurallar bulunmaktadır. George Washburn'un kaleme aldığı eserde Cyrus Hamlin'in öğrencilerle diyalogunun oldukça iyi olduğu belirtilmekle birlikte Hamlin'in zaman zaman sert davrandığını da anlatmaktadır. Hamlin'in disiplini sağlamak amacıyla kullandığı etkili yöntemler olduğu belirtilmektedir. Bunlardan biri de öğrenciler arasında anlaşma imzalatmasıdır. 1868 yılında Hamlin birbiriyle sürekli kavga eden Silvio ve Pierre Biscuchia adlı iki İtalyan öğrenci arasında bir anlaşma sağlamıştır. Bu anlaşmada ikisi de birbirlerine kötü sözler söylemeyeceğine ve birbirlerine vurmayacaklarına dair bir kontrat kabul etmişlerdir (Washburn, 2011: 68-69).

Suç işleyen öğrencilere ceza verilmektedir. Eserde okula maddi destek sağlayan Christopher Robert okulda bedenlen cezalandırılmalarına karşı olmasına rağmen Cyrus Hamlin'inin öğrencileri büyük suçları için kırbaçla cezalandırdığından bahsetmektedir. Washburn, Cyrus Hamlin'in bu ceza yöntemini görevinin ilk yıllarında kullandığını belirtmiştir. Washburn, daha sonraki yıllarda ise toplum

önünde cezalandırma cezasını uygulamıştır. Ancak bu ceza etkisini yitirmemesi için nadir olarak uygulamıştır (Washburn, 2011: 88-89).

Kolej mezunlarından Neyzi'nin 1939-1946 yıllarına ait anılarında yatılı öğrencilerin öğle yemeklerini saat 12.30 da yemekhanede her masada bir öğretmen olacak şekilde yedikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin tüm öğrencileri tanınması açısından öğretmenler her hafta başka bir masaya oturmakta ve böylece tüm öğrencileri tanıma fırsatı bulmaktadır. Gündüzlü öğrenciler ücret ödemeleri karşılığında yatılı öğrencilerle birlikte yemekhaneye girebilmekte bunun dışında yemekhaneye girmeleri yasaktır. Masada herkes yemeğini bitirmeden hiçbir öğrenci yerinden ayrılamamaktadır. Gündüzlü öğrencilerin yemeklerini yemeleri için ayrı bir salon ayrılmış olup onlara öğretmen eşlik etmemektedir. Gündüzlü öğrenciler için ayrılmış bir salonda her öğrenci için ayrılmış kilitli bir dolap bulunmakta ve öğrenciler eşyalarını o dolaplara bırakabilmektedirler (Neyzi, 2005: 21-22).

Yatılı ve gündüzlü olarak öğrenci alınmakta olup gündüzlü öğrenciler sabahları yatılı öğrencilere katılmaktadır. Okulda öğrencilere hafta sonu izinsizlik cezası gibi cezalar verilmektedir (Neyzi, 2005: 11).

Gündüzlü öğrencilerin üst kattaki yatakhanelere çıkması yasaktır. Koleje hiç kimse öğrenci kimliğini göstermeden girememektedir. Okulda ders saati boş olan öğrenciler o saati çalışma odasında kendine ayrılmış olan yerde geçirmek zorundadır. Hangi sınıfın hangi dersi boş olduğu idare tarafından bilinir ve çalışma salonunda bulunan nöbetçi öğretmen tarafından çalışma salonunda yoklama alınmaktadır. Okulda öğrenciler soyadı sırasına göre oturtulmaktadır. Yatılı öğrencilerin akşam yemeğinden sonra çalışma salonunda bir saat çalışmaları zorunludur. Ders saatinde yatakhanelere çıkmak yasaktır. Okulda cumartesi günleri saat on ikide haftalık toplantı yapılmaktadır. Bu toplantılarda gündüzlü öğrenciler de olmak üzere tüm öğrencilerin katılması zorunludur. Toplantı sonunda önce İstiklal Marşı sonra da Robert Koleji Marşı okunmaktadır. Ayrıca toplantı sonunda cezalı öğrencilerin isimleri okunmaktadır. İsmi okunan öğrenciler izinsizlik cezası almış olup hafta sonu eve gitmemektedir. Ayrıca hafta sonu cezaya kalanlara yazı yazma cezası verilmektedir (Neyzi, 2005: 23-30).

Kolejde okul numarası sistemi uygulanmayıp öğrenciler soyadına göre sıralanmaktadır. Okulda marangozhane bulunmakta olup öğrencilere marangozluk dersi de verilmektedir. Okulun tüm marangozluk işleri bu atölyede yapılmaktadır. Marangozluk dersi el işi dersi olup bu dersten sınıfta kalınmamaktadır (Neyzi, 2005: 35-37).

Kolejde, orta ve lise döneminde sekiz yıl içinde en az dört yıl ikinci bir dil olarak Fransızca ya da Almanca okumak zorunludur. Okulda telefon santrali bulunup santrali yönetenler genellikle fakir öğrencilerden seçilmektedir. Fakir öğrencilere burada burs karşılığı görev verilmektedir (Neyzi, 2005: 72-80).

Öğrencilerin başarıları yakından takip edilmektedir. İlk yarıyıl sınavlarından sonra notları yüksek olmayanların sınıf maçlarında oynamaları yasaktır (Gökpınar, 1997: 40).

Hamlin Hall'ın kapıları 23.30'da kapanmaktadır. Ancak üçüncü ve dördüncü sınıf mühendislik öğrencilerinin ayrıcalığı olup binanın anahtarını alabilir ve istedikleri saatte gelmektedirler (Ersoy, 2004: 5). Hamlin Hall'ın zemin katında sigara odası bulunup bu oda sadece mühendislik öğrencileri girebilirlerdir (Ersoy, 2004: 10).

BÖLÜMVII

7. ROBERT LİSESİ'NDE GÜNÜMÜZDE EĞİTİM

Kolej öğrencilerin yüksek akademik düzeyde bir eğitim almalarını hedeflemektedir. Öğrencilerin hem Türkçe hem de İngilizceyi ileri düzeyde öğrenebilecekleri bir akademik program benimsenmiştir. Öğrenciler yaşam boyu öğrenmeyi sürdürmeye ve eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye teşvik edilmektedir. Okulun benimsediği temel değerler; üstün başarı, sorumluluk, liderlik, çok yönlü kültür, denge gibi unsurlardır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/RC-Hakkinda/AmaclarBildirgesi/Sayfalar/default.aspx>adresinden 09.05.2014 tarihinde alınmıştır).

Robert Lisesi'nde 2013-2014 eğitim öğretim yılında görev yapan idari personel şöyledir;

Okul müdürü: Anthony Jones

Türk müdür: Güler Kamer

Akademik müdür: Maria Orhon

Öğrenci işlerinden sorumlu müdür yardımcısı: Margaret Halıcıoğlu

Ders dışı etkinliklerden sorumlu müdür yardımcısı: Joseph Welch

İdari ve mali işler müdürü: Ümran Üngün

Mezunlar ve geliştirme müdürü: Leyla Aktay

Kayıt işleri: Özlen Tanrıöver

(<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Veliler/Dokumanlar/Dkmanlar/2013-14%20Veli%20ve%20%C3%96%C4%9Frenci%20El%20Kitab%C4%B1.pdf> adresinden 09.05.2014 tarihinde alınmıştır).

Okula TEOG 8. sınıf ortak sınavına göre öğrenci alınmaktadır. TEOG sınavına katılıp sınavı Bakanlıkça geçerli sayılan ve özel okullar yerleştirme puanına göre okulun açıkladığı taban puanın üzerinde puan alan öğrenciler okula başvuru yapmaya hak kazanmaktadır. Özel Okullar Yerleştirme Puanı (ÖYP), Bakanlıkça

gerçekleştirilen 8. sınıf merkezi sınavın ve öğrencinin 8. sınıf yılsonu puanından oluşmaktadır. 2014-2015 öğretim yılı okulun taban puanı; 795,000'tir(<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Kayit-Kabul/Haberler/Sayfalar/%C3%96ZEL-AMER%C4%B0KAN-ROBERT-L%C4%B0SES%C4%B0-I.-%C3%96N-KAYIT-D%C3%96NEM%C4%B0-TABAN-PUAN-A%C3%87IKLANDI.aspx> adresinden 09.05.2014 tarihinde alınmıştır).

Öğretim süresi hazırlık sınıfı ile birlikte 5 yıldır. Kolejde İstanbul dışından gelen öğrencilere yatılılık imkânı bulunmaktadır. Öğrenciler 5 gün veya 7 gün kolejde yatılı olarak kalabilmektedir. Kolejin yatılılık kapasitesi 2014 yılı verilerine göre 100'ü erkek 85'i kız olmak üzere 185'tir. Yurtlara başvuran öğrencilere özel okullar TEOG modeli sıralamasına göre kayıt yapılmaktadır. Yatılı öğrencilerin İstanbul'da ikamet eden bir veya iki velisi olmak zorundadır. Öğrencinin İstanbul velisi kayıt sırasında belirtilerek kişi bilgileri, adres ve iletişim bilgilerinin belirtilmesi gerekmektedir(<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Kayit-Kabul/Yatililik/Sayfalar/default.aspx> adresinden 09.05.2014 tarihinde alınmıştır).

Öğrencilere bütçe imkânları dâhilinde ihtiyaçlarına göre mali yardımda bulunabilmektedir. Mali yardımlar her yıl gözden geçirilip karara bağlanmaktadır. Eğitim yardımları yemek ve kitap haricinde ailenin gelir durumuna göre okul ücretleri ve yatılılık masraflarının %25, % 50, %75, %85 veya %100'ünü karşılamaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Kayit-Kabul/MaliYardim/Sayfalar/default.aspx> adresinden 09.05.2014 tarihinde alınmıştır).

7.1. Kampüste Yaşam

Öğrencilerin kampüste uyması gereken bazı kurallar bulunmaktadır. Öğrencilerin kampüse giriş ve çıkışları belli kurallara dayanmaktadır. Ders saatleri içinde kampüsten ayrılmak isteyen öğrencilerin velilerinden imzalı yazı getirmeleri ve bunu öğrenci işleri ofisine (lise ofisi) teslim ederek izin almaları gerekmektedir. Gün içinde okula geri dönmek isteyen öğrencilerin öğrenci işleri ofisinden yazılı izin almaları gerekmektedir. Final sınavları süresince 9-12. sınıf öğrencileri sadece sınav

günleri okula gelmekle yükümlüdür. Sınavları biten öğrenciler gün sonunu beklemeden kampüsten ayrılabilir. Hafta sonu kampüse gelmek isteyen öğrencilerin cuma saat 14.00'e kadar akademik müdürden izin almaları gerekmektedir. İzin alan öğrenciler öğrenci belgeleri ile kampüse girebilir. Kampüse girişte öğrencilerin kayıt yaptırması esastır. Bir kulübe katılan öğrenciler ders saatinden sonra okulda kalabilir. Kulübe katılmayan öğrencilerin ise okulda bulunacaklarına dair listeye adlarını yazdırmaları gerekmektedir.

Öğrencilerin okula ziyaretçi kabul etmesi de belli esaslara dayandırılmıştır. Öğrenciler ders saatleri içinde hiçbir şekilde misafir davet edilemez. Okul saatleri dışında öğrenciler en fazla iki kişi olmak üzere ve bir idareciden önceden izin almak koşuluyla ziyaretçi kabul edebilir. Kampus girişinde ziyaretçinin kimliğini bırakması zorunludur. Mezun öğrenciler bir idarecinin izni olmadan okul saatleri içinde okula giremezler. Okulda yapılan etkinlikleri için misafirlerin kaydının önceden yapılması gerekmektedir. Veliler öğrencilerin kaydı sırasında alabilecekleri veli kartı ile kampüse girebilir. Velilerin öğretmenlerle görüşmek için randevu almaları gerekmektedir(<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Veliler/Dokumanlar/Dkmanlar/2013-14%20Veli%20ve%20%C3%96%C4%9Frenci%20El%20Kitab%C4%B1.pdf> adresinden 09.05.2014 tarihinde alınmıştır).

7.2. Robert Lisesi'nde Okul Kuralları

Okulda, bir disiplin çerçevesinde belirtilen kurallar bulunmakta olup okul yönetimi öğrencilerden bu kurallara uymasını beklemektedir. Öğrencilerin okuldan aldıkları öğrenci kimlik kartlarını her zaman yanlarında bulundurmaları gerekmektedir. Öğrencilerin okulda İngilizce konuşan kişilerle İngilizce konuşmaları gerekmektedir. Okuldaki tüm ders dışı etkinlikler okul yönetimi tarafından onaylanmalıdır. Öğrencilerin Türk müdürden izinsiz gazetecilerle görüşmesi yasaktır. Öğrenciler sağlık sorunları ve mazeretli sayılmaları dışında okula devam etmeleri zorunludur. Devamsızlık yapan öğrencinin ertesi gün velisinden yazı getirmesi gerekmektedir. Arka arkaya üç gün ve daha fazla devamsızlıklarda doktor raporu şarttır. Raporlar okul doktoru tarafından değerlendirilmektedir. Ders yılı içinde 20 gün ve daha fazla mazeretsiz devamsızlık yapan öğrenci derslerdeki başarı durumu dikkate

alınmaksızın sınıf tekrarı yapmak zorundadır. Mazeretli ve mazeretsiz devamsızlık günleri toplam sayısı 45 günü aşamaz. Ders saatleri içinde veya dışında yapılan etkinliklere katılabilmek için öğrencilerin o günkü bütün derslerine girmiş olması gerekmektedir. Öğrencilerin okuldaki törenlere katılımı zorunlu olup törene mazeretsiz katılmayan öğrenciler için disiplin cezası uygulanır. Okul yönetimi yaz okulu programlarını desteklemektedir. Bir yıllık değişim programlarını ise öğrencilerin okula döndüklerinde derslere ve sosyal ortama uyum açısından zorlanmaları nedeniyle desteklememektedir. Ayrıca bir yıl yurt dışında eğitim gören öğrenci okulda bulunmadığı bir yılın okul ücretini ödemekle yükümlüdür. (<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Veliler/Dokumanlar/Dkmanlar/2013-14%20Veli%20ve%20%C3%96%C4%9Frenci%20EI%20Kitab%C4%B1.pdf> adresinden 15.06.2014 tarihinde alınmıştır).

Öğrenciler okul yönetiminin belirttiği kıyafetler dışında bir kıyafetle okula gelemezler. 12. sınıf öğrencileri için hazırlanmış sweatshirt giyebilmektedir. Okulda takı takmak yasaktır. Kız öğrenciler bir çift küçük küpe takabilirler. Saç boyamak ve makyaj yapmak yasaktır. Spor alanları ve tenis kortlarında öğrenciler serbest kıyafet giyebilirler.

Kopya çekmek ve intihal yasaktır. Öğrencilerin bilgisayar laboratuvarına ve kütüphaneye yiyecek içecek getirmesi yasaktır. Okulda sakız çiğnemek, ders ve törenlere elektronik alet getirmek, okulda kâğıt oyunları ve tavla oynamak yasaktır. Okulda kaykay ve paten sadece açık alanlarda ve okul sonrasında kullanılabilir. Gündüzlü öğrencilerin öğretmen denetimindeki etkinlikler hariç derslerin bitiminden sonra okuldan ayrılmaları gerekmektedir. Okuldaki dans etkinliklerine sadece Robert Kolej öğrencileri katılabilirler. Dans etkinliklerine misafir davet edilemez. Dans etkinliği bitiminde gündüzlü öğrencilerin okuldan ayrılmaları gerekmektedir.

Disipline aykırı davranışlar sonucunda birtakım yaptırımlar uygulanmaktadır. Bunlardan biri zorunlu etüt cezasıdır. Zorunlu etüt cezası salı ve perşembe günleri okul sonrası gerçekleşmektedir. Kurallara aykırı davranma ve hafif suçlar karşısında öğretmenler öğrencilere zorunlu etüt cezası verebilir. Öğretmenlerin zorunlu etüt kâğıdını doldurarak lise ofisine bırakması gerekmektedir. Öğrenciler bir saatlik

zorunlu etüt saatinde odayı terk edemez, müzik dinleyemez ve dizüstü bilgisayar kullanamaz. Okul sonrasında öğrencinin başka bir okul etkinliği olsa bile zorunlu etüt önceliklidir. Zorunlu etüde gelmemek yeni bir etüt cezası gerektirir. Üst üste etüde katılmayan öğrenciler için disiplin işlemleri yapılır.

Onur kurulu, disiplin kurulu ve akademik dürüstlük komitesi vardır. Onur kurulu disiplin kuruluna bağlıdır. Disiplin kurulu, iki Türk iki yabancı öğretmen, onur kurulu başkan yardımcısı ve veli temsilcisinden oluşmaktadır. Disiplin kuruluna Türk müdür başkanlık yapmaktadır. Akademik dürüstlük komitesi, öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Kopya ve akademik usulsüzlük durumlarında bu komite devreye girmektedir. Disipline önem verilmekte olup resmi disiplin cezası alan öğrencilerin ertesi yıl herhangi bir kulübün veya öğrenci birliğinin yönetiminde görev almak üzere seçime katılmaları kısıtlanmıştır.

Her öğrenci için tahsis edilen elektronik kilitli dolaplar bulunmakta olup her öğrenci dolabındaki eşyalardan kendisi sorumludur. Her dersin öğretmeni tarafından yılda iki kez öğrencilerin gelişimi hakkında bir gelişim raporu hazırlanmaktadır. Bu raporda öğrencilerin dönem içindeki gelişimleri belirtilmektedir (<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Veliler/Dokumanlar/Dkmanlar/2013-14%20Veli%20ve%20%C3%96%C4%9Frenci%20Ei%20Kitab%C4%B1.pdf> adresinden 15.06.2014 tarihinde alınmıştır).

Öğrencilerin ders başarılarına büyük önem verilmektedir. Sınıf veya ders tekrarı yapan, gelişim raporunda herhangi bir dersten 50'nin altında puanı olan, ara dönem gelişim raporunda veya birinci dönem sonu karnesinde bir dersten 60'ın altında notu olan ve birinci dönem sonu ortalaması 70'in altında olan öğrenciler akademik gözlem altında olmaktadır.

Öğrenciler yıl sonu puanı 50'nin altında olan derslerden başarısız, 50-60 arasında olan dersler yetersiz sayılmaktadır. Öğrenciler, Türkçe ve İngilizce derslerden başarılı olmak için 60 puan ve üstü not almaları gerekmektedir.

Birden fazla dersten başarısız olan öğrenciler sınıf tekrarı yapmaktadır. Tek dersten başarısız olan öğrenciler bir üst sınıfa geçer ancak başarısız oldukları dersi tekrar etmektedirler (<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Veliler/Dokumanlar/Dkmanlar/2013-14%20Veli%20ve%20%C3%96%C4%9Frenci%20Ei%20Kitab%C4%B1.pdf> adresinden 15.06.2014 tarihinde alınmıştır).

7.3. Robert Lisesi'nde Ders Dışı Etkinlikler

Öğrencilerin gelişimleri açısından okulda projelere önem verilmektedir. Hazırlık öğrencileri dışındaki tüm öğrenciler her yıl bir proje hazırlamak zorundadır. Topluma hizmet projeleri okulun önem verdiği bir etkinliktir. Öğrencilerin hazırlık sınıfının ikinci döneminden başlayarak 12. sınıfa başlamadan önce 50 saatlik toplum hizmetini tamamlamalıdır. Her öğrencinin en az 50 saatlik toplum hizmetini tamamlaması gerekmektedir. İsteyen öğrenciler saatlerini doldurduktan sonra çalışmalarını sürdürebilmektedir. Her projenin bir danışman öğretmeni ve projeden sorumlu bir öğrenci lideri bulunmaktadır.

Okulda bir sağlık merkezi, kütüphane, bilgisayar merkezi, multimedya merkezi ve kafeterya bulunmaktadır. Sağlık merkezinde okul doktoru, 1 hemşire ve 1 acil tıp teknisyeni bulunmaktadır. Okulun kütüphanesi kitap, dergi ve gazete bakımından oldukça zengin bir kütüphanedir. Öğrenciler okul kartlarıyla kütüphaneden üç hafta süreyle ödünç kitap alabilmektedir. Ödünç alınan kitapların süreleri bitince kütüphaneye iade etmek ya da sürelerinin uzatılması gerekmektedir. Süresi bittiği halde kitapların iade edilmemesi halinde gecikme ücreti alınmaktadır.

Hazırlık öğrencileri, 9, 10. sınıf öğrencileri ve yatılı öğrenciler okula kendi diz üstü bilgisayarlarını getirebilmektedir. Ancak 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin kendi dizüstü bilgisayarlarını okula getirmesi yasaktır. Öğrenciler kurallara uyması koşuluyla okuldaki bilgisayarları kullanabilmektedir. Okuldaki multimedya merkezinde iki dijital video, film kayıt odası ve iki multimedya odası bulunmaktadır. Öğrenciler öğretmen denetiminde video kameraları kullanabilmektedir.

Okulda öğrenci birliği bulunmaktadır. Robert Lisesi öğrenci birliği, bir danışman öğretmen, dört yönetici öğrenci ve her sınıftan dört öğrenci temsilcisinden oluşmaktadır. Öğrenci birliğinin amacı, öğrencilerin etkinliklere ve kendilerini ilgilendiren konulara katılımını sağlamak, sosyal yardım ve okul etkinlikleri için bağış toplamaktır. Öğrenci birliği, okul dansları, konser, sanat festivali, spor turnuvası gibi öğrencilerin katılabileceği etkinlikler hazırlamaktadır. Öğrenci birliğinin yönetici üyeleri seçimle belirlenmektedir(<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Veliler/Dokumanlar/Dkmanlar/2013-14%20Veli%20ve%20%C3%96%C4%9Frenci%20El%20Kitab%C4%B1.pdf> adresinden 15.06.2014 tarihinde alınmıştır).

7.4. Robert Lisesi'nin Öğretim Programında Yer Alan Dersler

Günümüzde Robert Lisesi'nin öğretim programında şu dersler yer almaktadır; Fen Bilimleri, Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, Sosyal Bilimler, Yabancı Diller, Sanat ve Müzik, Beden Eğitimi, Bilgisayar alanlarında dersler yer almaktadır.

7.4.1. Fen bilimleri dersleri

Kolejin ders programında hazırlık sınıftan başlamak üzere zorunlu ve seçmeli fen dersleri yer almaktadır. Yükseköğrenimlerine fen, mühendislik, tıp alanlarında devam etmek isteyen öğrenciler 10, 11, 12. sınıflarda ileri düzeyde biyoloji, fizik, kimya derslerinden en az ikisini alması gerekmektedir. Ayrıca ilgi duyan öğrenciler 11 ve 12. sınıflarda başka fen dersleri de alabilmektedir. Fen bölümünde öğrencilerin bilimsel ve deneysel öğretim yöntemleri üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerin eleştirel ve sistemli düşünme becerilerini kazanmaları, iletişim becerilerini geliştirmeleri ve fen konularına ilgi duymalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Dersin genel amaçları öğrencilerin yaşadıkları ortamı ve çevrelerini tanımayı sağlayacak bilgi ve becerileri kazandırmaktır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Fen-Bilimleri/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Hazırlık sınıfında fen dersleri 3 saat verilmektedir. Hazırlık sınıfında fen derslerinde öğrencilere bilimsel terimler, laboratuvarında temel ölçüm ve gözlem teknikleri öğretilmektedir. Başlangıç olarak laboratuvar deneyleri, laboratuvar çalışmalarında malzemelerin kullanımı, laboratuvar teknikleri ve bilimsel verilerin analiz ve yorumlanması öğrencilere öğretilmektedir. 9. ve 10. sınıfta öğrenciler haftada dörder saat fizik 1, kimya 1, biyoloji 1 dersleri almaktadır. Fen dersleri teori dersler yanında laboratuvar derslerini de kapsamaktadır. Öğrencilerin bu derslerden başarılı sayılmaları için 100 üzerinden en az 50 puan almaları gerekmektedir (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Fen-Bilimleri/ZorunluSecmeliDersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Fen alanında zorunlu seçmeli dersler fizik 2, kimya 2, biyoloji 2 dersleri olup bu dersleri alabilmek için aynı alandaki 1. derece fen dersinden 100 üzerinden en az 60

puan almış olması gerekmektedir. Bu dersler her biri haftada 6 saat olmak üzere 10, 11. ve 12. sınıflarda seçilebilmektedir. Bu dersler de laboratuvar çalışmaları önemli bir yer tutmaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Fen-Bilimleri/ZorunluSecmeliDersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Zorunlu ve zorunlu seçmeli dersler dışında öğrencilerin ilgilerine göre alabilecekleri seçmeli dersler bulunmaktadır. Bu dersler haftada 5 saat olup 11 ve 12. sınıfta alınabilmektedir. Seçmeli dersler öğrencilerin ilgi duydukları alanda daha ayrıntılı çalışmalar yapabilmeleri için olanak sağlamaktadır. Elektronik, modern fizik, organik kimya fen alanında alınabilecek seçmeli derslerdir. Bir öğrencinin modern fizik dersini alabilmesi için fizik 2 dersini başarıyla tamamlamış olması gerekmektedir. Elektronik dersini almanın ön koşulu ise fizik 1 dersinin başarıyla tamamlamaktır. Eğitimlerine elektronik ve bilgisayar mühendisliği alanında sürdürmek isteyen öğrencilere elektronik dersi tavsiye edilmektedir. Organik kimya dersi ise sadece 12. Sınıfta alınabilmektedir. Bu ders eğitime biyokimya ve tıp alanında sürdürmek isteyen öğrencilere yardımcı olacak niteliktedir. Bu derste ağırlıklı olarak laboratuvar çalışmalarına yer verilmektedir (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Fen-Bilimleri/ZorunluOlmayanSecmeliDersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Okulda fen bilimleri başlığı altında öğrencilere fizik, kimya, biyoloji dersleri verilmektedir. Fen bilimleri alanında verilen zorunlu derslerin yanı sıra seçmeli dersler de programda yerini almıştır. Fen bilimleri derslerinde teori derslerin yanı sıra laboratuvar çalışmalarının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Laboratuvar çalışmaları sayesinde öğrenciler deneyler ve uygulamalar yaparak eğitimlerine devam etmektedir.

7.4.2. Türk Dili ve Edebiyatı dersi

Kolejde Türk Dili ve Edebiyatı dersi önemli olup bu ders ile öğrencilerin anadillerini en iyi seviyede kullanmalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Öğrencilerin hem Türk Edebiyatını hem de Dünya Edebiyatını tanıyıp incelemelerini sağlamak dersin hedefleri arasındadır. Dersler ve kitap inceleme çalışmaları yanı sıra kolejde

düzenlenen Robert Kolej Kültür ve Edebiyat Sempozyumu, Robert Kolej Türkçe Tiyatro Festivali, söyleşiler ve okulda çıkarılan Köprü Gazetesi, Martı, Oda dergileri ile öğrencilerin edebiyatla iç içe olmaları sağlanmaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Turk-Dili-ve-Edebiyati/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Hazırlık sınıfında 2 saat edebi araştırma, 1 saat dil bilgisi ve 1 saat kompozisyon olmak üzere 4 saat Türkçe dersi verilmektedir. Lise 9. sınıfta Türk Dili ve Edebiyatı dersi 2 saati Dil ve Anlatım, 3 saati Türk Edebiyatı olmak üzere haftada 5 saat verilmektedir. Kompozisyon çalışmaları ise Dil ve Anlatım dersi içerisinde yer almaktadır. Lise 10. sınıfta da dersler Türk Dili ve Edebiyatı ve Dil ve Anlatım olarak ayrılmıştır. 10. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı dersinde başlangıcından Tanzimat Dönemi'ne kadar ortaya konan eserler incelenmekte ve yorumlanmaktadır. 10. Sınıf Dil ve Anlatım dersi konuları ise sunum, tartışma ve panel, anlatım türleri ve sözcük türleri olmak üzere üç üniteden oluşmaktadır.

Lise 11. sınıf Türk Edebiyatı dersinde Tanzimat döneminden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar olan dönem ders konularını oluşturmaktadır. Dil ve anlatım derslerinde ise metinlerin sınıflandırılması, öğretici metin türleri ve sözlü edebiyat unsurlarını oluşturan röportaj, mülakat, söylev konularına yer verilmektedir.

12. sınıf Türk Edebiyatı Dersi, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı konularından oluşmaktadır. 12. sınıf Dil ve Anlatım dersi konularını sanat metinlerinin ayırıcı özellikleri, sanat metinleri (fabl, masal, öykü, roman, tiyatro, şiir), sözlü anlatım (konferans, açık oturum, sempozyum, forum, münazara), bilimsel yazılar (makaleler) oluşturmaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Turk-Dili-ve-Edebiyati/Dersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Edebiyat alanında verilen seçmeli dersler şöyledir;

Çağdaş Türk Şiiri, Çağdaş Hikâye ve Roman, Tiyatro, Batı Edebiyatı, Halk Edebiyatı, Güzel Konuşma ve Yazma, Edebi Metinler, Edebiyat Tarihi, Türk Dili ([http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Turk-Dili-ve-Edebiyati/Secmeli Dersler/ Sayfalar/default.aspx](http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Turk-Dili-ve-Edebiyati/Secmeli_Dersler/Sayfalar/default.aspx) adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Okulda yapılan edebiyat etkinlikleri, sempozyum, söyleşiler ile öğrenciler özendirilmektedir. Ayrıca okulda çıkarılan gazete ve dergiler ile öğrenciler edebiyata teşvik edilmektedir. Edebiyat dersleri içeriğinde verilen kompozisyon dersleri ile öğrencilerin dili iyi kullanmayı öğrenmeleri sağlanmaktadır. Kompozisyon dersleriyle öğrenciler yazmaya teşvik edilmektedir.

7.4.3. Matematik dersi

Matematik dersi programında öğrencilerin matematik dersinin yararını anlamaları beklenmektedir. Dersler bütün öğrenciler için gerekli olan temel bilgileri kapsamaktadır. Kolejde verilen matematik dersiyle öğrencilerin İngilizce matematik terim ve matematiksel ifadeleri kavramaları, gerekli teknikleri uygulamaları, problemlerin çözümünde en elverişli tekniği kullanabilmeleri, kullandıkları tekniklerin kavramsal boyutunu anlamaları, matematiğin sınırlarını, diğer bilimlerle ilişkisini ve işleyişini kavramaları amaçlanmaktadır (<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Matematik/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Lise hazırlık sınıfında matematik dersi zorunlu ders olup haftada iki saat verilmektedir. Lise 9. Ve 10. sınıfta matematik dersi 5 saat verilmektedir. Geometri konuları da dersin içeriğinde yer almaktadır. Zorunlu dersler dışında matematik alanında seçmeli dersler de yer almaktadır. Advanced Placement Calculus AB, İleri Geometri, Olasılık ve İstatistik, Advanced Placement BC Calculus öğrencilerin seçebileceği seçmeli derslerdir. Bu dersler haftada 5 saat verilmektedir. Advanced Placement Calculus AB, İleri Geometri, Olasılık ve İstatistik dersleri 11 ve 12. sınıfta, Advanced Placement BC Calculus dersi ise sadece 12. sınıfta alınabilmektedir(<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Matematik/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

7.4.4. Sosyal bilimler dersleri

Okulda verilen sosyal bilimler dersleriyle öğrencilere çevreye ve topluma duyarlı, karşılaştığı sorunlara çözüm önerisi getirebilen, özgürlük, eşitlik, demokrasi, adalet konularında bilinçli bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (<http://web>

portal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Sosyal-Bilimler/Sayfalar/default.aspx adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Okulda sosyal bilimler alanında Tarih, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Coğrafya, Felsefe, Tarihe Giriş, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Trafik ve İlk Yardım dersleri verilmektedir. Seçmeli ders olarak ise Sosyoloji-Ekonomi, Psikoloji, Dünya Ekonomik Coğrafyası programda yer almaktadır.

Tarih dersi öğrencilere 11. sınıfta verilmektedir. Tarih kavramından başlayıp 18. Yüzyıla kadar olan dönem tarih dersi konularını oluşturmaktadır. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi 12. sınıfta okutulmaktadır. Bu dersin içeriği 18. yüzyıldan başlayarak 19. ve 20. yüzyılı da içine alacak şekilde tasarlanmıştır. I. Dünya Savaşı ve Milli Mücadele Dönemini de içine alan derste öğrencilere bu süreçte yaşanan tarihi olaylar aktarılmaktadır. Okul programında 10. sınıfta yer alan coğrafya dersi öğrencilere çevrelere karşı sorumluluk sahibi ve duyarlı bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Coğrafi olayları neden sonuç ilişkisi içinde açıklayabilen, doğal çevre koşullarını ve bunların insan yaşamına olan etkilerini anlayabilen, gelişmiş çevre bilincine sahip bireyler yetiştirmek dersin diğer amaçları arasındadır. Yeryüzü şekilleri, iklim, bitki örtüsü ve bunların sonucunda oluşan ekonomik, sosyal, kültürel yapı özelliklerini ders konularının temelini oluşturmaktadır. Felsefe dersi 11. Sınıfta okutulmaktadır. Felsefe dersinde öğrencilere soru soran, sorgulayan, araştıran ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Felsefenin başlangıcından günümüze filozofların sorguladığı sorular, varlık, değer, bilgi konuları dersin konularını oluşturmaktadır. Tarihe Giriş dersi 9. sınıfta haftada bir saat verilen bir derstir. Öğrencilerin okuma, dinleme, soru sorma, yorumlama, anlatma etkinliklerinde bulunarak düşünme, anlama ve yorum yapabilme yeteneği kazanmalarını amaçlamaktadır. Öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk etmektedir. Dünyayı sorgulayabilen, eleştirel bakış açısına sahip, düşüncelerini ifade edebilen bireyler yetiştirmek dersin hedefleri arasındadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi de okul programında yer alan dersler arasındadır. Bu ders ile Allah ile insan arasındaki ilişki, din kavramı, ilahi dinler ve özellikleri, Türk İslam kültürü, dürüstlük, ahlak konuları öğretilmektedir. Trafik ve İlk Yardım dersi 12. sınıfta haftada bir saat verilen bir derstir. Bu dersi ile bilinçli ve sorumlu sürücü ve yayalar

yetiştirmek amaçlanmaktadır. Trafik kuralları dersin temel konusunu oluşturmaktadır. Dersin içeriğinde ilk yardım bilgisi de verilmektedir.

Sosyoloji-Ekonomi dersi öğrencilerin seçebileceği seçmeli dersler arasındadır. Bu dersin içeriğini ilk dönem sosyoloji ikinci dönem ekonomi konuları oluşturmaktadır. Sosyoloji dersi ile öğrencilerin yaşadıkları toplumun yapısını, sosyal özelliklerini, toplumsal ilişkileri, sosyal değişimleri kavraması amaçlanmaktadır. Ekonomi konularıyla ise öğrencilerin ekonomiyi oluşturan milli gelir, borsa, para, banka gibi temel kavramları öğrenmesi ve ekonomide oluşan güncel gelişmeleri anlaması amaçlanmaktadır. Okul programında yer alan diğer bir seçmeli ders ise psikolojidir. Bu ders ile öğrencilerden güçlü bir kimlik oluşturmaları, kendileri ve çevrelerindeki kişilerin duygu, düşünce ve davranışlarını anlamlandırmaları beklenmektedir. Psikoloji bilimindeki güncel bulgular ve araştırma sonuçlarını incelenmektedir. Dünya Ekonomik Coğrafyası dersi okulda verilen seçmeli derslerden biridir. Bu derste Türkiye'nin komşuları ile olan ilişkileri, diğer ülkeler, dünya ekonomisini oluşturan ve etkili olan ülkeler ve ekonomik kuruluşlar ve ekonomik alandaki gelişmeler incelenmektedir ([http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Sosyal Bilimler/Secmeli%20Dersler/ Sayfalar /default2.aspx](http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/SosyalBilimler/Secmeli%20Dersler/Sayfalar/default2.aspx) adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

7.4.5. Yabancı dil dersleri

Okulda İngilizce eğitim yanında Fransızca ve Almanca derslerine de yer verilmektedir. Dil yeterliliği ölçütü olarak altı farklı seviye belirlenmiştir. Bu seviyeler şöyledir;

A1- A2: Başlangıç Düzeyi

B1- B2: Dili kendini ifade etmek için kullanabilenler

C1- C2: Deneyim kazanmış olanlar

Dinlediğini ve okuduğunu anlama, yazılı ve sözlü ifade biçimleri öğretilmektedir. Ayrıca konuşma diline ağırlık verilmektedir. Öğrencilerin dilbilgisi ve sözcük dağarcıklarını geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Derslerde teknolojiden, şarkılar, film bölümleri ve edebi metinlerden yararlanılmaktadır (<http://webportal.>

robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Yabanci-Diller/Sayfalar/default.aspxadresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Fransızca / Almanca (A1-A2) derslerinde öğrenciler günlük ifadeleri ve çok basit cümleleri anlayabilir. Kendisini veya bir başkasını tanıtabilir ve sorulan basit soruları cevaplayabilir. B1-B2 düzeyinde ise, iş hayatında, okulda karşılaştıkları durumlarla ilgili konuları anlayıp ifade edebilecek, bu dillerin konuşulduğu ülkelere seyahat edildiğinde iletişim kurabilecek ve başlarında geçen olayları anlatıp görüşlerini ifade edebilecek düzeyde eğitim almaktadırlar. Ayrıca çeşitli konularda ayrıntılı yazılar yazabilirler (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Yabanci-Diller/dersler/Sayfalar/default.aspx>adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Öğretim dili İngilizce olan okulda bu dil yanı sıra Fransızca ve Almanca derslerinin de yer aldığı görülmektedir. Dersler edebi metinler, şarkılar ve teknoloji gibi unsurlardan yararlanılarak zenginleştirilmektedir. Derslerin düzeylere göre ayrılmıştır. Verilen yabancı dil dersleriyle okulun öğrencilerini birden fazla yabancı dil bilen bireyler olarak mezun etmeyi amaçladığı anlaşılmaktadır.

7.4.5.1. İngilizce

Okulda İngilizce öğretimine ayrı bir önem verilmektedir. Okulda verilen İngilizce dersleriyle amaçlanan öğrencilerin İngilizceyi ileri düzeyde ve akıcı bir biçimde öğrenmeleri ve yaşam boyu kullanmalarını sağlamaktır. Verilen İngilizce eğitimi ile öğrencilerden İngiliz dilinde kendilerini en iyi şekilde ifade etmeleri ve akademik alanda kullanabilmeleri beklenmektedir. Dilde akıcılığı sağlamak için öğretmenler bütün derslerde yaratıcı yazı yazma, tartışma ve okuma çalışmalarına önem vermektedir. Okulun beş yıllık öğretim programı içerisinde hazırlık, 9. ve 10. sınıfta zorunlu dersler almaktadır. 11. ve 12. sınıfta ise en az bir İngilizce dersi almak şartı vardır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Ingilizce/Sayfalar/default.aspx>adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Hazırlık sınıfında her biri 10 saat olan temel İngilizce ve sözlü/yazılı İngilizce olmak üzere iki ders bulunmaktadır. Hazırlık sınıfında öğrencilere İngilizce de akıcılık kazandırmak öncelikli amaçtır. Öğrencilere roman, öykü, şiir, tiyatro gibi çeşitli türlerde eserler okutulmaktadır. Öğrencilerin okuduğunu anlama, sözcük dağarcığını

zenginleştirme becerileri üzerinde durulmaktadır. Öğrencilere çeşitli türlerde yazı çalışmaları yaptırılmakta ve çalışmalarda öğrencilerin İngilizce dil bilgisi ve sözcük kullanımları incelenmektedir. Hazırlık yılında öğrencilere edebiyat ve dil bilgisine dayalı yoğun bir program uygulanmaktadır. Hazırlık sınıfında İngilizce bilgisi az ve yetersiz öğrencilere destek programları uygulanmaktadır. Bu öğrencilerin İngilizcelelerini geliştirmeleri için ders saatleri dışında öğretmenler ayrıca ilgilenmekte ve İngilizce kulüpleri ile öğrenciler desteklenmektedir.

Öğrencilere 9. sınıfta haftada on saat zorunlu İngilizce programı uygulanmaktadır. Bu sınıfta dil becerilerinin geliştirilmesine devam edilmektedir. Öğrencilerin yazı yazmaları istenerek yazma becerilerini geliştirmeleri sağlanmaya çalışılmaktadır.

10. sınıfta öğrencilerin İngiliz dilinde sözcüklerin doğru seçilmesi, alıntılarının gerektiği şekilde belirtilmesi gibi konular üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerden yazdıkları yazılarda okudukları metinleri anladıklarını gösteren açıklamalar yapmaları beklenmektedir. 10. sınıf İngilizce programında öğrencilerin sözcük dağarcıklarını geliştirmeleri üzerinde durulmaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Ingilizce/dersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

11. ve 12. Sınıfta İngilizce programında beşer saatlik seçmeli dersler yer almaktadır. Öğrenciler ilgi alanları ve gereksinimlerine göre istedikleri dersi seçebilmektedir. Derslerin içerikleri farklı olmakla birlikte genel olarak düşünerek okumaları, farklı bakış açıları geliştirmeleri, eleştirel düşünme becerisi geliştirerek yazı yazma becerisi kazandırmaya yöneliktir.

İngilizce programında seçilebilecek seçmeli dersler şunlardır; Sanat, Toplum, Edebiyat, Edebiyat ve Teknoloji, AP İngiliz Edebiyatı, Dünya Edebiyatı, Shakespeare, Modern Roman, Teknoloji İngilizcesi, Film ve Edebiyat, Modern Drama, İleri Seviye İngilizce Yazı, Ekonomi İngilizcesi.

Sanat, toplum ve edebiyat dersi edebiyat kültür ilişkisine ilgi duyan öğrenciler tarafından seçilen bir seçmeli derstir. Öğrenciler derste edebiyat, resim, müzik, felsefe yapıtlarını incelemektedirler. Edebiyat ve teknoloji dersinde, bilim-kurgu, öykü ve şiir örnekleriyle değişen teknolojinin toplum üzerindeki etkileri incelenmektedir. AP İngiliz edebiyatı dersi, zorlayıcı bir edebiyat dersi olup diğer

derslere göre daha fazla çalışmayı gerektiren bir derstir. İngiliz edebiyatının çeşitli tür ve dönemlerinden alınan metinler incelenmektedir. AP İngiliz Edebiyatı sınavına girmek isteyen öğrenciler için hazırlık niteliğindedir. Dünya Edebiyatı dersi, dünyadaki farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olmak isteyen öğrenciler için uygun bir derstir. Asya, Afrika, Avustralya, Latin Amerika, Avrupa, Orta Doğu yazarlarından örnekler dersin içeriğini oluşturmaktadır. Shakespeare dersinde başarılı olabilmek için İngiliz diline hâkim olmak gereklidir. Bu derste William Shakespeare'nin oyunlarından seçmeler okunup şiirleri incelenmektedir. Modern roman dersi, okumayı seven ve okuduklarını tartışmaktan hoşlanan öğrenciler için ideal bir derstir. Derste İngilizce romanlar ve bazı çeviri romanlar okunmaktadır.

Teknoloji İngilizcesi dersi, bilim ve teknolojinin modern dünya üzerindeki etkileri ile ilgilenen öğrenciler için uygun bir derstir. Derste bilimsel dergilerden makaleler okunup, bilim ve teknolojinin yeni kuram ve uygulamaları incelenmektedir. Film ve edebiyat dersi sinema tarihine meraklı öğrenciler için uygun bir derstir. Öğrenciler derste sinema eleştirilerinden örnekler okur ve kendileri de eleştiri yazarlar.

Öğrenciler öğrendiklerini uygulayarak senaryo hazırlar ve kısa film çekerler. Modern drama dersinde uygulamalı alıştırılmalar yapıp doğaçlama yoluyla drama ve tiyatro teknikleri öğretilmektedir. Derste tek perdelik oyunlar okunup sahnelenmektedir.

Öğrenciler derste verilen konularda doğaçlama sunum yapmaktadır. İleri seviye İngilizce yazı dersinde öğrencilerin bütün türlerdeki yazı becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Öğrenciler farklı türlerde makaleler okuyarak kendi yazılarını hazırlamaktadır. Ekonomi İngilizcesi iş dünyası ve ekonomiye ilgi duyan öğrenciler için uygun bir derstir. Ekonomi ile ilgili konularda yazı ve makaleler okunup, yazılır ve tartışılır. İş dünyası ve ekonomi de kullanılan terimler öğrenilmektedir (<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Ingilizce/SecmeliDersler/Sayfalar/default.aspx>adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Öğrencilerin İngiliz dilini akıcı bir şekilde kullanmaları için yoğun bir program izlendiği görülmektedir. İngilizce de akıcılığı sağlamak ve dili iyi kullanmaları için çeşitli türlerde eserler okutulmaktadır. Dilin inceliklerini öğrenmek, kendilerini bu dilde doğru ifade edebilmeleri için yazı çalışmaları yaptırılmaktadır.

Öğrencilerin ilgilerine göre istedikleri seçmeli dersi seçerek ilgi alanları doğrultusunda kendilerini geliştirmeleri sağlanmaktadır. Modern drama dersleri ile öğrencilerin doğaçlamalar yaparak dili kullanma konusunda pratik yapmaları sağlanmaktadır. Ekonomi İngilizcesi ile ise öğrencilerin ileri de iş yaşamlarında ihtiyaç duyacakları iş terimleri öğretilerek öğrenciler iş yaşamına hazırlanmaktadır.

7.4.6. Sanat ve müzik dersleri

Robert Kolej’de sanat programlarının hedefi öğrencinin zihinsel ve yaratıcılık açısından gelişimidir. Sanat derslerinde öğretmenler öğrenciler ile yakından ilgilenip onların zihinsel, estetik ve teknik becerilerini geliştirmektedir. Sanat derslerinde ders programlarının ortak amacı öğrencilerin dinleme, görme, kavrama ve yaratma becerilerini geliştirmek ve sorumlu, örnek öğrenciler yetiştirmektir (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Sanat/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

7.4.6.1. Resim ve müzik

Resim ve müzik dersleri tüm hazırlık sınıflarında haftada iki saat okutulmaktadır. Bu dersin amacı öğrencilerin resim ve müzik bilgi ve becerilerini geliştirmektir. Ayrıca öğrencilerin konularla ilgili İngilizce terimleri öğrenmeleri de hedeflenmektedir.

7.4.6.2. Yaratıcı sanatlar

Hazırlık sınıfı öğrencilerine verilen bu derste öğrencilerin problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu derste resim, bilgisayar, drama ve müzik olmak üzere farklı alanlarda ders konuları bulunmaktadır. Derste not verilmemektedir.

Öğrencilerin bir güzel sanatlar dersi alma koşulu bulunmaktadır. Öğrencilerin seçmeli olarak alabileceği dersler şunlardır; Fotoğrafçılık, ileri seviye fotoğrafçılık, grafik sanatlar, orkestra, seramik, resim atölyesi, ileri seviye resim atölyesi, çağdaş resim, tuval üzerine resim, sanat tarihi, ileri seviye müzik, uygulamalı müzik, görsel sanatlar ve sahne sanatları.

7.4.6.3.Fotoğrafçılık

Başlangıç düzeyinde bir ders olup bu derste 35mm kamera ve dijital kamera teknikleri öğretilmektedir. Derslerde anlatım, gezi ve tartışma yöntemleri uygulanmaktadır. Kimyasallar ve laboratuvar malzemeleri okul tarafından karşılanmaktadır. Filmler, baskı kağıtları, bilgisayar diskisi bu dersi alan öğrenci tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca bu dersi alan öğrencinin dijital fotoğraf makinesine sahip olması gerekmektedir.

7.4.6.4.İleri seviye fotoğrafçılık

Bu dersi 11. sınıfta fotoğrafçılık dersini almış olan 12. Sınıf öğrencileri ya da bir fotoğraf kulübünde çalışmalar yapıp öğretmenlerin tavsiyesini almış ve zümre başkanının onayını alan 11. Ve 12. Sınıf öğrencileri alabilmektedir. Bu derste başlangıç düzeyinde alınan fotoğrafçılık dersindeki bilgiler geliştirilmektedir. Bu derste öğrenciler daha gelişmiş ve farklı fotoğraf teknikleri öğrenmektedir. Ayrıca yıl içinde yapılan çalışmalar okulda sergilenmektedir.

7.4.6.5.Grafik sanatlar

Dersin öncelikli amacı okul yıllığının hazırlanmasıdır. Ayrıca kartvizit, afiş, logo gibi tasarımlar hakkında bilgilere de yer verilmektedir. Bu derste tasarımlar işlevsel ve ticari amaca yöneliktir.

7.4.6.6.Orkestra

Bu dersi seçen öğrencilerin bir enstrüman çalmayı ve nota okumayı bilmesi gerekmektedir. Farklı dönem ve kültürlerden seçilen çeşitli enstrümantal eserlerin yorumlanması dersin amacını oluşturmaktadır.

7.4.6.7.Seramik

Seramik dersinde kile şekil verme ve teknikleri öğretilmektedir. Çeşitli teknikler ve süslemeler öğretilip öğrencilere teknik beceriler kazandırılmaktadır. Kilin yapısı, sırt türleri, fırınlama teknikleri ve eserlerinde kil kullanan sanatçılar incelenmektedir.

7.4.6.8. Resim atölyesi

Derste resim ve tasarım öğeleri, portre, perspektif, mekan konuları öğretilip her ünite sonunda kapsamlı bir çalışma yapılmaktadır. Öğrenciler dönem içinde yaptıkları çalışmaları bir portfolyo halinde teslim eder ve öğretmenler tarafından bu portfolyolar değerlendirilmektedir.

7.4.6.9. İleri seviye resim atölyesi

Resim atölyesi dersini başarıyla tamamlayan ve resim sanatında kendini geliştirmek isteyen öğrenciler için uygundur. Ayrıca resim atölyesi dersini almadığı halde özel ilgi alanı olarak portfolyo hazırlayan öğrenciler de dersi alabilmektedir. İlk dönemde resim öğeleri ve ilkeleri ayrıntılı olarak incelenmektedir. İkinci dönemde ise öğrenciler bireysel olarak çalışmalar yapmaktadır.

7.4.6.10. Çağdaş resim

Resim atölyesi dersini alan ve bu konuda kendini geliştirmek isteyen öğrenciler için uygun bir derstir.

7.4.6.11. Tuval üzerine resim

Bu dersi almak için gerekli herhangi bir ön koşul bulunmamaktadır. Derste boya teknikleri, manzara, portre, natüremort, soyut resim gibi konular üzerinde durulmaktadır.

7.4.6.12. Sanat tarihi

Bu derste geçmişten günümüze sanat dönemleri incelenmektedir. Farklı dönemlerden ve değişik kültürlerden seçilen sanatçılarla, yaşadıkları dönemin toplum yapısı arasında bağlantı kurulmaktadır. Derste anlatım, sunum, bireysel ve grup halinde projeler, geziler, yaratıcı uygulamalar, tartışmalar gibi çeşitli yöntemler uygulanmaktadır.

7.4.6.13. İleri seviye müzik

Bu dersi almak isteyen öğrencilerin bir enstrümanı iyi düzeyde çalmaları ve akıcı şekilde nota okumaları gerekmektedir. Uygulamalı Müzik dersini almış veya kolejin müzisyenlik kulübünde olan öğrenciler bu dersi seçebilir. Müzik bölümünün müzisyenlik sınavına girerek bilgilerinin bu ders için yeterli olduğu görülen öğrenciler de bu dersi seçebilirler. İleri Seviye Müzik dersini alan öğrenciler solist olarak konser vermekte veya okulun orkestrasında çalmaktadır. Derslerde uygulama ön plandadır.

7.4.6.14. Uygulamalı Müzik

Bu ders, bir enstrüman çalmak isteyen veya herhangi bir enstrümanı başlangıç düzeyinde çalıp bu konuda kendini geliştirmek isteyen öğrencilere uygundur. Öğrencilerin seçtikleri enstrümana sahip olmaları gerekmektedir.

7.4.6.15. Görsel sanatlar ve sahne sanatları

Bu dersi almak için herhangi bir önkoşul bulunmamaktadır. Bu ders, birçok branşta belli beceriler kazanmayı hedefleyen öğrenciler için uygundur. Ders programında Müzik, Görsel Sanatlar ve Drama yer almaktadır. İkinci dönemde öğrenciler bireysel çalışmalar yapmaktadır(<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Sanat/Dersler/Sayfalar/default.aspx>adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Sanat ve müzik alanında okulun programının zengin olduğu görülmektedir. Resim ve müzik dersleri tüm öğrencilere zorunlu olup bu derslerin yanında seçmeli dersler de verilmektedir. Her öğrencinin en az bir sanat dersi almak zorunda olması öğrencileri sanat ve müziğe teşvik etme amacı olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin kendi ilgi alanları ve yeteneklerine göre seçebilecekleri birçok seçmeli ders bulunmaktadır. Bazı seçmeli dersler seviyelere göre ayrılmış olup başlangıç ve ileri düzeyde verilmektedir. Başlangıç seviyesinde bir dersi alan öğrenci bu alanda kendini geliştirmek isterse ileri seviye olarak dersi alabilmektedir. Sanat derslerinde uygulama ön planda tutulmaktadır. Öğrencilerin ders sonunda bir ürün ortaya çıkarmaları beklenmektedir.

7.4.7. Beden eğitimi

Haftada iki saat Beden Eğitimi dersi bütün öğrenciler için zorunludur. Dersin genel amacı öğrencilerin sağlıklı bir yaşam biçimini benimsemelerini sağlamaktır. Hazırlık sınıfında öğrencilerin özgüven kazanmaları, fiziksel aktivite ve kondisyon çalışmalarına olumlu yaklaşım geliştirmeleri üzerinde durulmaktadır. Futbol, basketbol, voleybol, tenis gibi aktivitelere yer verilmektedir. 12. Sınıf öğrencilerinin katılmak istedikleri programı kendilerinin hazırlaması ve kazanmış oldukları becerileri geliştirmeleri beklenmektedir (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Beden-Egitimi/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Bütün öğrenciler için zorunlu ders olan beden eğitimi dersinde öğrencilerden derse düzenli olarak katılmaları, aktif olmaları ve ders kıyafetlerine özen göstermeleri beklenmektedir. Öğrenciler 100 puan üzerinden değerlendirilmektedir. % 60'ı davranış ve çaba, % 40'ı beceri puanıdır. Öğrenciler her dönem sonunda üç sözlü notu almaktadır. Beden eğitimi ders içeriğinde; atletizm (tempolu yürüyüş, koşu), raket sporları (tenis, badminton, masa tenisi), voleybol, mücadele sporları (basketbol, futbol, hentbol, Amerikan futbolu, yer hokeyi, İrlanda futbolu), saha sporları (softball, frizbi), doğa ve mücadele sporları, savunma teknikleri, dans yer almaktadır (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Beden-Egitimi/Dersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

Beden eğitimi dersi zorunlu ders olup öğrencilerin bu derste aktif olmaları beklenmektedir. Dersin içeriğinde atletizm, futbol, basketbol, voleybol, hentbol gibi sporlar yanı sıra Amerikan kültürüne ait Amerikan futbolu da dersin içeriğinde yerini almıştır.

7.4.8. Bilgisayar

Bilgisayar hazırlık dersi bütün hazırlık öğrencileri için zorunlu bir derstir. Bu derste temel uygulama ve beceriler öğretilmektedir. Web teknolojileri dersinde web sayfası ve web sitesi tasarımı öğretilmektedir. Dersin ölçme değerlendirmesi projeler ile yapılmaktadır. Her dönem sonunda bir proje yapılmaktadır. Bilişime sosyal bakış

dersinde bilişim teknolojisinin toplumsal sorunları incelenmektedir. Bilişim teknolojilerinin kullanım alanları ve yaşam üzerine etkileri araştırılıp öğrencilerin bu konularda kompozisyon yazmaları istenmektedir. Dersin içeriğinde programa dayalı bir proje yapılmaktadır. Programlamaya giriş dersinde temel bilgisayar programlama becerileri öğretilmektedir. Dönem sonunda öğrencilerden bir proje yapmaları beklenmektedir. İleri seviye programlama dersi, ileri düzeyde programlama öğretilmektedir. Dönemin sonunda öğrencilerden bir proje yapmaları beklenmektedir (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Egitim-Ogretim/Bilgisayar/Dersler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 28.04.2014 tarihinde alınmıştır).

7.5. Robert Lisesi’nde Öğrenci Kulüpleri

Kolejde kulüp etkinlikleri öğrencilerin gelişimi açısından önemsenmektedir. Öğrencilerin ilgi alanlarını, yeteneklerini, zamanlarını kaliteli değerlendirme alışkanlığı edinmeleri, grup faaliyetleri yoluyla öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirme ve öğrencilere toplum bilinci kazandırma okuldaki kulüplerin temel amaçlarıdır. Okulda öğrenciler katılmak istedikleri kulübü kendileri seçmektedir. Kulübünü seçen öğrenci ders yılının başında gerçekleşen deneme süresinden sonra kulübünü değiştirememektedir. Öğrencilerin kulüplere düzenli olarak katılması gerekmektedir. Düzenlenen listelere göre kulüplerde yoklama yapılmaktadır.

9, 10, 11. Sınıf öğrencilerinin en az bir kulübe katılması zorunludur. Hazırlık sınıfında “Yaratıcı Sanatlar” çalışması hazırlık öğrencileri için zorunlu bir kulüp etkinliğidir. Kulüpler genellikle derslerin bitiminde başlamaktadır. Bütün öğrenciler ders sonrasında kulüplere katılabilir. Okul sonrasında kulüp saatinde kulübüne mazeretsiz olarak katılmayan öğrenciler zorunlu etüt cezası ile cezalandırılmaktadır.

12. Sınıfların herhangi bir kulübe katılması zorunlu değildir (<http://webportal.robcol.k12.tr/tr/Ogrenci-Hayati/Kulupler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 08.05.2014 tarihinde alınmıştır).

Robert Koleji öğrenci kulüpleri ve okul takımları bakımından oldukça zengindir. 2013-2014 yılında kolejde faaliyette bulunan okul kulüpleri ve okul takımları şunlardır; Yayıncılık, Atletizm, Atölye, Badminton, Badminton Takımı, Bas Gitar,

Basketball - Yıldız Erkekler, Çello, Davul, Elektro Gitar, Eskrim, Felsefe, Film Eleştirisi, Fitness, Fitness – Yürüyüş, Flag Football- Erkekler, Flag Football- Kızlar, Futbol Takımı, Genç Başarı, Golf, Halkla İlişkiler, İspanyolca, Almanca Konuşma Grubu, Karate, Keman, Kızlar Koşu Grubu, Klasik Gitar, Köprü, Kızlar Futbol Takımı, Münazara Kulübü, Macera Kulübü, Masa Tenisi, Matematik Yarışmaları, Mini Futbol, Modern Dans, Ney, Okçuluk, Orkestra, Öğrenci Değişim Programı, Piyano, RC Film Akademisi, RC Key Kulübü, RC Münazara Topluluğu, RC Robot Teknolojisi Kulübü, RC Sahne Arkası Ekibi, RC Singers, RC Tiyatro, RC Tiyatro- Son sınıflar, RC Yazarlar Kulübü, Rugby, Sahne Makyajı, Saksafon, Sanat Çalışmaları, Sanat Deneyimi, Satranç, Seramik, Sosyal Girişimcilik Kulübü, Strateji Oyunları, Şehrin Tanıkları, Tarih, Tenis – Başlangıç, Tenis – İleri, Tennis – Orta, Tiyatro Günleri, Trompet, Türkçe Sinema, Türkçe Tiyatro, Frizbi, Vokal, Voleybol, Voleybol – Erkekler, Voleybol – Kızlar, Yelken Kulübü, Yemek Pişirme, Yer Hokeyi (<http://webportal.robcok.k12.tr/tr/Ogrenci-Hayati/Kulupler/Haberler/Sayfalar/default.aspx> adresinden 08.05.2014 tarihinde alınmıştır).

Okul kurduğu kulüpler ve takımlar açısından zengindir. Okulda farklı dallarda pek çok kulüp bulunmaktadır. Öğrencilerin farklı alanlarda ilgi duyabileceği pek çok alanda hizmet veren gruplar oluşturulmuştur. Müziğe ilgi duyan öğrenciler için basgitar, çello, davul, elektro gitar, ileri elektro gitar, keman, klasik gitar, orkestra, piyano, saksafon, trompet gibi bir çok müzik aletini öğrenebilecekleri kulüpler bulunmaktadır. Görüldüğü gibi okulda çello, saksafon gibi çok yaygın olmayan müzik dallarında bile faaliyetler sürmektedir. Dansa ilgi duyan öğrenciler için modern dans gibi kulüpler de bulunmaktadır.

Kolejde sanat ile ilgili kulüplere yer verilmiş tiyatro da bunlar arasında yerini almıştır. RC tiyatro kulübü okulda faaliyetlerini sürdüren gruplardan biridir. Ayrıca tiyatro günleri, Türkçe tiyatro gibi kulüpler bulunmaktadır. Tiyatro etkinlikleri açısından geçmişten itibaren etkin olan okul günümüzde de bu çalışmalara gereken önemi göstermeye devam etmektedir. Okuldan mezun olan öğrenciler arasında önemli tiyatro sanatçılarının bulunması dikkat çekilecek bir konudur.

Çağımızın ihtiyaçlarına göre hızla gelişen teknoloji yetişen yeni neslin yakından ilgi duyduğu ve takip etmek istediği bir konu olmuştur. Günümüz teknolojilerinin

giderek gelişmesinin bir sonucu olarak okulda teknoloji ile ilgili kulüpler oluşmuştur. Merak duyan ve bu konuda daha çok bilgi sahibi olup yeni düşünceler geliştirmek isteyen öğrencilerin için uygundur. Bu kulüplerin var olması okulun yenilikleri yakından takip ettiğini ve ihtiyaçlar doğrultusunda günümüz toplumuna uygun bir eğitim sağlama amacında olduğunu göstermektedir.

Okul spor ile ilgili faaliyetlere önem vermektedir. Spor takımları ve kulüpleri bakımından zengindir. Atletizm, badminton, basketbol kızlar ve erkekler takımı, eskrim, yürüyüş, flag futbol, golf, karate, kızlar koşu grubu, kızlar futbol takımı, masa tenisi, mini futbol, okçuluk, rugby, başlangıç, orta ve ileri düzeyde tenis, frizbi, voleybol kızlar ve erkekler takımı, yelken kulübü, fitness, yer hokeyi gibi bir çok spor dalında takım ve kulüpler bulunmaktadır. Bazı takım ve kulüplerin kızlar ve erkekler grubu olarak ayrıldığı görülmektedir. Okçuluk, atletizm gibi geçmişten bugüne gelen bazı spor dallarında sürdürülen faaliyetler yanı sıra fitness, frizbi gibi günümüzde yaygınlaşan spor dalları da yerini almıştır. Ayrıca Amerikan kültürüne ait spor dalları da bulunmaktadır. Bazı takımların başlangıç, orta ve ileri düzey olarak kategorilere ayrıldığı görülmektedir.

Öğrencilerin açık fikirli, eleştirel düşünme becerisine sahip bireyler olarak yetişmesini amaçlayan okul kulüpleri arasında felsefe de yerini almıştır. Dil eğitimine önem verilen okulda yabancı dil ile ilgili gruplar da yer almaktadır. İspanyolca, Almanca konuşma grubu bunlardan bazılarıdır.

Öğrencileri yazmaya teşvik eden okulda RC yazarlar kulübü yazmayı seven ve ilgi duyan öğrenciler için uygundur. Öğrencilerinin dili iyi kullanma ve düşüncelerini akıcı ve doğru ifade etme becerisi kazandırmayı amaçlayan okuldan mezun olan birçok yazar bulunması dikkat çekilmesi gereken bir konudur.

Sanat faaliyetlerine ilgi duyan öğrenciler için sanat çalışmaları okulun etkinlikleri arasında olup sahne makyajı, sahne arkası ekibi bu gruplardan bazılarıdır.

Şehrin tanıkları gibi gruplar ile yerel tarih çalışmaları özendirilmektedir. Ayrıca atölye, seramik gibi gruplar ile bu alanlara ilgi duyan öğrenciler için uygulamaya yönelik zamanlarını değerlendirebilecekleri gruplar yer almaktadır.

Sosyal ilişki ve iletişim becerisi kazandırmaya, iş yaşamında girişimcilik gibi konularda beceri kazanmak isteyen öğrenciler için halkla ilişkiler, sosyal girişimcilik gibi gruplar yer almaktadır. Böylece ğrenciler iş yaşamına hazırlanmaktadır.

Kendini toplumda rahatça ifade edebilen hitabet becerisi gelişmiş bireyler yetiştirmeyi amaçlayan okulda münazara kulübü önem taşımaktadır. Ayrıca okulda yayıncılık adı altında bir grup bulunmaktadır. Okul ğrencileri tarafından hazırlanan dergiler de okulun faaliyetleri arasındadır. Bosphorus Chronicle, Kaleidoscope, Köprü, Martı okulda çıkarılan dergilerden bazılarıdır.

Okulda sinema ve film konularına ilgi duyan öğrenciler için de kulüpler bulunmaktadır. Türkçe sinema, film eleştirisi bunlardan bazılarıdır. Yemek pişirme kulübü de bulunan okulda öğrenciler iş yaşamı yanı sıra hayata da hazırlamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Osmanlı Devleti, çok uluslu bir devlet olması nedeniyle tarih boyunca yabancı devletlerin ilgi odağı olmuştur. 19. yüzyılda verilen ayrıcalıklar yabancı devletlerin Osmanlı toplumunda faaliyetlerini arttırmaları için uygun ortam sağlamıştır. Kendilerine tanınan imtiyazlardan yararlanan yabancılar Osmanlı Devleti'ne misyonerler göndererek çalışmalarına başlamışlardır. Osmanlı Devleti'nde öncelikle Katolik misyonerler faaliyetlerine başlamış bunları Protestan misyonerler takip etmiştir. Misyonerler Osmanlı topraklarında yetimhane, hastane, okul gibi kurumlar açmıştır.

Misyonerlerin çalışmalarını sürdürmeleri için teşkilatlar kurulmuştur. Bu teşkilatlardan biri de Amerikan Board Teşkilatıdır. Amerikan Board Teşkilatı, Amerika'nın dış ülkelerdeki misyonerlik faaliyetlerini sürdürmek amacıyla 1810 yılında kurduğu bir örgüttür. Bu teşkilat Anadolu'daki faaliyetlerine 1820 yılından itibaren başlamıştır. Öncelikle misyonerlerini göndererek saha araştırması yapan ABD daha sonra bu alanlardaki azınlıklar üzerinde faaliyetlerine başlamış ve Osmanlı Devleti içerisinde sistemli bir şekilde çalışmalarını yürütmüştür. Amerikalı Protestan misyonerlerin açtığı okullar ülkenin birçok yerinde hızla yayılmış ve etkili çalışmalar gerçekleştirmiştir.

Anadolu'da ABD'nin yanı sıra Fransa, İngiltere, Almanya, Rusya, Bulgaristan, İran gibi devletler okul açmışlardır. Yabancılar tarafından açılan okullar arasında Amerikan okulları önemli bir yer kaplamış ve geniş alanda etkili olmuştur. Merzifon Amerikan Koleji, Bursa Amerikan Kız Koleji, İzmir Uluslararası Koleji, Talas Amerikan Koleji, Tarsus Amerikan Koleji, Harput Amerikan Koleji, Merkezi Türkiye Koleji, Maraş Amerikan Koleji Anadolu'da açılmış olan Amerikan okullarıdır. Anadolu, Amerikan Protestan misyonerleri tarafından Batı Türkiye Misyonu, Doğu Türkiye Misyonu ve Merkezi Türkiye Misyonu olarak üçe ayrılmıştır.

Çalışmanın alanında yer alan İstanbul Batı Türkiye misyonunun bir istasyonudur. 1831 yılında Amerikan Board Teşkilatı tarafından İstanbul'da misyonerlik faaliyetlerini yürütmeleri için gönderilen misyonerler önce bir saha araştırması

yapmış daha sonra ise okullar açarak eğitim alanında çalışmalara başlamışlardır. İstanbul bir merkez istasyon olup bu merkez istasyona bağlı dış istasyonlar oluşturulmuştur. Misyonerler eğitimi din çalışmalarında bir basamak olarak kullanmışlar ve okul sayısını giderek arttırmışlardır.

İstanbul'da 1831 yılında eğitim çalışmaları başlamış dini çalışmalar ise daha geç başlamıştır. İstanbul istasyonu merkez istasyon olması ve birçok misyonerin görev aldığı bir alan olması nedeniyle eğitim çalışmaları açısından diğer istasyonlara da örnek teşkil etmiştir. İstanbul'daki çalışmalara 1839 yılında bir misyoner olan Cyrus Hamlin'de katılmıştır. İstanbul'da bir okul açmaya karar veren Amerikan Board Teşkilatı, açılacak olan bu okul için İlahiyat eğitimi almış olan Cyrus Hamlin'i uygun görmüş ve 1837 yılında Cyrus Hamlin'i İstanbul'da eğitim faaliyetlerini sürdürmesi için görevlendirmişlerdir. 1839 yılında İstanbul'a gelen Bay Hamlin 1840 yılında Bebek'te kiraladığı bir evde Bebek Teoloji Okulu'nu açmıştır.

Okul 1841 yılında geçici olarak kapanmış ve 1842 yılında tekrar açılarak faaliyetlerine devam etmiştir. Bebek Teoloji Okulu'nda derslere bakıldığında yoğun bir ders programının olduğu görülmüştür. Okulda matematik, fizik, kimya, felsefe, tarih ve coğrafya derslerinin yanı sıra dil eğitimine ayrı bir önem verildiği anlaşılmaktadır. Misyonerlerin çoğunun anadili olması ve geniş bir alana yayılmış olması nedeniyle İngilizce öğretimi Cyrus Hamlin tarafından çok önemli görülmektedir.

Yoksul öğrencilerin kendi paralarını kazanarak ihtiyaçlarını karşılamaları için bir atölye oluşturan Bay Hamlin bu uygulamanın öğrencileri dinden uzaklaştıracağı konusunda Amerikan Board Teşkilatı'nın tepkisini çekmiştir. Ayrıca din adamı yetiştirme amacıyla kurulan mezunların başka mesleklere yönelmesi teşkilatı rahatsız etmiştir. Bebek Teoloji Okulu'nun Merzifon'a taşınması üzerine Cyrus Hamlin Amerikan Board Teşkilatı'ndan istifa etmişve başka bir okulun açılması için çalışmalara başlamıştır.

Newyorklu bir tüccar olan Bay Christopher R. Robert, Dr. Cyrus Hamlin'e İstanbul'da bir kolej açılması konusunda teklifte bulunmuş ve bu teklifi Dr. Hamlin'in kabul etmesiyle çalışmalar başlamıştır. Kolejin kuruluşu için Bay C. R. Robert maddi destek sağlamıştır. Kolejin açılacağı yerin temini konusunda

zorluklarla karşılaşılmasına rağmen kolej Bebek'te 1863 yılında açılmıştır. Kolejin açılışında Dr. Hamlin ve Bay Robert kolejin ırk, din ve dil ayrımı yapmadan bütün milletlere açık bir eğitim kurumu oluşturmayı hedef almışlardır. Açılış izni ancak 1868 yılında verilmiş ve kolej bu yılda Rumelihisarı'ndaki yeni arazisine taşınmıştır. Açılış izninin alınması aşamasında Amerikalı önemli bakanlardan da yardım aldığı anlaşılmaktadır.

Okulun ismi koleje maddi destek sağlayan Bay C. R. Robert' ten gelmektedir. Kolejin giderek gelişmesi üzerine ortaya çıkan ihtiyaç karşısında ek binalar yapılmıştır. İncelenen belgelerde bina açılışı yıllık kapanış töreni gibi önemli olan günlerde diplomatik alanda seçkin kişilerin katıldığı anlaşılmıştır.

Yapılan araştırmada koleje atanan müdürlerin Amerikalı, Amerikan Board Teşkilatı üyesi ve misyonerlerden seçildiği görülmüştür. Yönetim kadrosunda yer alan kişilerin Türk siyasi alanında etkili olan kişiler olması dikkat çekmektedir. Kurucu müdürü Cyrus Hamlin, misyoner olarak yetiştirilmiş olup yine bu amaçla İstanbul'a gönderilmiştir. Ayrıca Amerikan Board Teşkilatı arşiv belgelerinde Cyrus Hamlin'in sık sık adının geçtiği dikkat çekmektedir.

Bay Hamlin'in eğitim anlayışının koleje doğrudan yansıdığı gözlemlenmektedir. Bay Hamlin kurucu müdürlüğünü üstlendiği Robert Koleji'nde İngilizce öğretimine ayrı bir önem göstermiştir. Onun eğitim anlayışı Anadolu'da açılan diğer Amerikan okullarına da örnek olmuştur. İncelenen belgelerde kolej ile ilgili bilgilerin Amerika'ya gönderildiği ve Amerika ile koleje ilgili yazışmalar yapıldığı görülmüştür.

İleri düzeyde bir eğitim amaçlanmış olup bu öğretmen kadrosuna da yansıtılmıştır. Kolejde öğretmenlik yapacak olan kişilerin titizlikle seçildiği görülmüştür. Öğretmen kadrosu Amerikalı öğretmenlerin yanı sıra Ermeni, Rum, Bulgar, Fransız, Yahudi, İtalyan öğretmenlerden oluşmaktadır. Türk öğretmenler de görev almıştır. Türk Edebiyatı'nda önemli isimler Robert Koleji'nde öğretmenlik yapmıştır. Görev yapacak olan öğretmenlerde birtakım nitelikler arandığı belirlenmiştir. Alanında uzman ve nitelikli kişilerin eğitim vermesi konusunda dikkatli davranılmıştır.

Öğrenci profili bakımından çok uluslu bir nitelik göstermektedir. Okulda ilk kırk yılında Ermeni, Rum ve Yunan öğrencilerin çoğunlukta olduğunu söylemek

mümkündür. Okuldan mezun olan Bulgar öğrencilerin Bulgaristan'da başbakan, bakan, diplomat gibi önemli görevlerde bulunması dikkat çeken bir noktadır. Okulda idareciler ve öğretmenler dışında görevlilerde bulunmaktadır. Mali, idari ve öğrenci işlerden sorumlu görevliler yanı sıra okulun bir doktoru ve hasta bakıcısı olduğu görülmektedir.

Kolejde modern eğitim verildiği göze çarpmaktadır. Aritmetik, coğrafya, geometri, resim, fizik, tarih, dilbilgisi, kimya, psikoloji, biyoloji, güzel konuşma, hitabet hukuk, ekonomi, jeoloji, mühendislik gibi dersler verilmektedir. Bu derslerin yanı sıra İngilizce, Ermeni, Bulgarca, Yunanca, Fransızca, Almanca, Türkçe, Slavca, Rusça gibi çok çeşitli dil derslerine yer verilmiştir. Kolejde İngilizce eğitim hâkimdir.

Robert Koleji'nde sosyal ve kültürel faaliyetlere önem verilmiştir. Tiyatro, müzik, spor gibi alanlarda etkinlikler yapılmıştır. Yapılan etkinliklere öğrencilerin aktif olarak katılmasına özen gösterilmiş bu faaliyetlere öğrenciler teşvik edilmiştir. Öğrencilere derslerin yanı sıra sanat, spor gibi alanlarda kendilerini geliştirme olanağı sağlanmıştır. Yapılan yıl sonu gösterileri, konserler, sergilenen tiyatrolar bu etkinliklere örnek niteliktedir.

Tiyatro çalışmalarına önem verilmiş ve sahne sanatları konusunda öğrenciler teşvik edilmiştir. İngilizce eserler yanı sıra Türk Edebiyatı'ndan önemli eserlerde sergilendiği görülmüştür. Kolej'in Türk tiyatrosuna önemli tiyatrocular kazandırması kolejde tiyatroya verilen önemi doğrular niteliktedir. 77 day, spor bayramı (field day) gibi geleneksel hale gelen önemli günler bulunmaktadır. Mezuniyet törenine 77 gün kala festival tarzı şenlikler yapılmıştır. Mezun olacak öğrenciler tarafından 77 kez çan çalınıp 77 kez futbol sahasının etrafında dönmesi gelenek haline gelmiştir.

Geleneksel hale gelen spor bayramının (field day) okulda coşkuyla kutlandığı anlaşılmaktadır. Bu geleneksel günde spor faaliyetleri yarışmalar yapılmıştır. Spora büyük önem verilen okuldan önemli sporcular yetişmiştir. Okulun bir spor salonu bulunmaktadır. Ayrıca jimnastik dersleri titizlikle sürdürülmüştür. Türkiye'de ilk basketbol maçı Robert Koleji'nde oynanmıştır. Bu da okulda spora verilen önemi kanıtlar niteliktedir. Basketbol, voleybol, futbol, boks, badmington, eskrim,

jimnastik, binicilik, yüzme, tenis, atletizm, güreş gibi pek çok alanda eğitim verilmiştir. Spor etkinlikleri okul takımları ve spor kulüpleri ile desteklenmiştir.

Kolejde yayın faaliyetleri yapılmakta olup öğrenciler tarafından hazırlanan yıllık, gazete ve dergilere önem verilmiştir. Böylece öğrencilerin edebiyat ve sanat alanında gelişmeleri sağlanmıştır. Okulun Türk Edebiyatına kazandırdığı isimler de dikkat çekmektedir. Mezun olan bazı önemli şair ve yazarların okulda öğretmenlik yaptığı görülmüştür.

Sosyal etkileşimi ve öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri açısından öğrenci kulüpleri önem taşımaktadır. Kulüp çalışmalarının bir danışman öğretmen eşliğinde sistemli bir şekilde sürdüğü anlaşılmaktadır. Kolejde Kızılay kolu, Türk talebe birliği, marangozluk kulübü, fotoğrafçılık kulübü, arkadaşlık kulübü, sosyal servis kulübü, münazara kulübü, model uçak kulübü, atletizm kulübü, klasik müzik kulübü, izcilik kulübü, bilardo kulübü, resim kulüpleri, pulculuk kulübü, gezi kulübü, satranç kulübü, tenis kulübü, ping pong kulübü, fen kulübü, mühendislik kulübü gibi pek çok alanda kulüpler faaliyet göstermektedir. Kulüplerin, her öğrencinin bireysel farklılıkları ve ilgi alanları olabileceği düşünülerek oluşturulmuş olduğu dikkat çeken bir noktadır.

Disiplin konusunun önemsendiği ve bu konuda taviz verilmediği anlaşılmaktadır. Okulun kurallarının bütün öğrencilere benimsetilmesi konusunda titiz davranıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca her öğrenciyle ayrı ayrı ilgilenme esas alınmıştır. Öğretmen ve öğrenciler arasındaki iletişime özen gösterilmiştir. Bireysel farklılıklar göz ardı edilmemiş tüm öğrencileri tanınması açısından öğretmenler yemekhanede her hafta başka bir masaya oturarak bütün öğrencileri tanımaya gayret göstermişlerdir. Öğrencilerin okul kurallarına uymaları ve görevlerini yerine getiren sorumluluk sahibi bireyler olarak yetiştirilmesi kolej açısından önemli görülmüştür. Dersi boş olan öğrenciler o saati çalışma odasında kendine ayrılmış yerde geçirmek durumundadır. Ayrıca disiplinin sağlanması açısından öğrencilere ceza da verildiği anlaşılmıştır. Öğrencilere hafta sonu izinsizlik gibi cezalar verilmiş ve hafta sonu izinsizlik cezasına kalanlara yazı yazma cezası da eklenmiştir. Kolejde orta ve lise kısmında sekiz yıl içinde en az dört yıl ikinci bir dil olarak Fransızca ya da Almanca dersi olması zorunludur. Öğrencilerin ders başarıları yakından takip edilmiş ve ilk

yarı yılda notları yüksek olmayan öğrencilerin sınıf maçlarında oynamalarına izin verilmemiştir. Bu gibi ceza uygulamalarıyla disiplin sağlanmaya çalışılmaktadır. Robert Koleji, 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na uymuş ve bu şekilde varlığını sürdürmeye devam etmiştir. 1971 yılında ise Robert Koleji, Amerikan Kız Koleji ile birleşerek Arnavutköy Kampüsü'ne taşınmış karma bir okul haline gelmiştir. Kolejin Yüksek kısmı ise Boğaziçi Üniversitesi olarak varlığına devam etmiştir.

Robert Lisesi, günümüzde Türkiye'de önde gelen liselerden biridir. İstanbul dışından gelen öğrenciler için okulun yatılılık imkânı bulunmaktadır. Öğretim süresi beş yıl olan okulda burslu öğrenciler de yer almaktadır. Robert Lisesi'nde öğrenci odaklı eğitim verilmekte olup zorunlu dersler dışında öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ders seçenekleri bulunmaktadır. Okulun öğretim programı incelendiğinde sadece akademik başarılarına değil duygusal ve etik gelişimlerine de önem verildiği anlaşılmaktadır. Günümüzde okulda Fen Bilimleri, Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, Sosyal Bilimler, Yabancı Dil dersleri kapsamında İngilizce, Fransızca, Almanca, Shakespeare gibi dersler verilmektedir. Sanat ve müzik dersleri içerisinde resim ve müzik, yaratıcı sanatlar fotoğrafçılık, grafik sanatlar, orkestra, seramik, resim atölyesi, çağdaş resim, sanat tarihi, ileri seviye müzik, uygulamalı müzik, görsel sanatlar ve sahne sanatları gibi sanatın birçok alanında dersler öğretim programında yer almaktadır. Beden eğitimi, bilgisayar dersleri de öğretim programında yer almaktadır. Beden eğitimi dersleri içeriğinde atletizm, tenis, badmington, masa tenisi, voleybol, basketbol, futbol, hentbol, Amerikan futbolu, yer hokeyi, frizbi, savunma sporları ve dans bulunmaktadır.

Robert Lisesi'nde günümüzde kulüpler ve okul takımları bakımında zengindir. Kulüplere düzenli katılım zorunludur. Yayıncılık, Çello, Eskrim, Fitness, İspanyolca, Almanca Konuşma Grubu, Macera Kulübü, Matematik Yarışmaları, Modern Dans, Ney, Okçuluk, Orkestra, RC Film Akademisi, RC Key Kulübü, RC Münazara Topluluğu, RC Singers, RC Tiyatro, RC Yazarlar Kulübü, Saksafon, Seramik, Şehrin Tanıkları, Tiyatro Günleri, Trompet, Frizbi, Yelken Kulübü, Yemek Pişirme, Yer Hokeyi gibi kulüplerle öğrencilere çok çeşitli seçenekler sunulmaktadır. Kulüpler aracılığıyla öğrenciler yurtdışında da konferanslara ve etkinliklere katılmaktadır.

Robert Lisesi'nde günümüzde de okul kuralları bulunmakta olup bu konuda öğrencilerin kurallara uymaları beklenmektedir. Öğrencilerin Türk müdürün izni olmadan gazetecilerle görüşmeleri uygun bulunmamaktadır. Okulda kıyafet, devamsızlık gibi konularda kurallara dayanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin okulda İngilizce konuşan kişilerle İngilizce konuşması gerekmektedir.

Günümüzde disipline aykırı davranışlar karşısında zorunlu etüt cezası gibi yaptırımlar uygulanmaktadır. Öğrencilerin ders başarıları okul yönetimi tarafından takip edilmektedir. Tüm bunlardan okulun kuruluş yıllarından itibaren disiplin konusunu önemseydiği anlaşılmıştır. Robert Lisesi'nde günümüzde de ders dışı etkinliklere önem verilemekte olup sanat, spor, müzik, tiyatro gibi alanlarda çalışmalar etkin bir şekilde devam etmektedir.

Robert Lisesi, mezunlarının genellikle toplumda üst düzey mesleklerde istihdam edildikleri görülmüştür. Kolej önemli başbakan, siyasetçi, tiyatrocusu, sanatçı, edebiyatçı, iş adamı ve birçok önemli alanda istihdam edilen mezunlar yetişmiştir. Günümüz Robert Lisesi mezunlarının bir kısmı yurt içinde bir kısmı ise yurt dışında üniversite eğitimini tercih etmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda Türkiye'de ortaöğretimde ileriye dönük çalışmalara yönelik şu öneriler getirilebilir;

1. Robert Koleji kuruluşundan itibaren eğitim öğretim programıyla ve ders dışı etkinlikler ile adından söz ettirmiştir. Okulun mezunlarının toplumda üst düzey ve saygın mesleklerde istihdam edilmesi okulu daha popüler hale getirmiştir. Türkiye'de diğer ortaöğretim kurumlarında iyileştirme çalışmaları yapılması önerilebilir.
2. Ortaöğretimden mezun olan bir öğrencinin hayata hazırlanmış olması ve yüksek öğrenim için hazırbulunuşluğunun sağlanması önemlidir. Bu doğrultuda ortaöğretimde teorik bilgiler yanı sıra öğrencileri hayata hazırlayacak uygulamalara yer verilmesi önerilmektedir.
3. Türkiye'de ortaöğretimde İngilizce alanında öğrencilerin ilgi alanlarına göre seçmeli ders olanaklarının artırılması önerilmektedir. Dil eğitimine daha fazla önem verilerek öğrencilerin hem günlük hayatta hem de hem de akademik alanda kullanabilecekleri dil çalışmaları zenginleştirilmelidir. Dil

eğitimi sadece ortak ders olarak değil seçmeli dersler yeniden dzenlenmesi önerilebilir.

4. Öğrencilerin zihinsel gelişimleri ve yaratıcılıkları açısından sanat derslerinin önemli bir yeri vardır. Robert Lisesi sanat ve müzik dersleri açısından zengin bir programa sahip olduğu görülmüştür. Türkiye’de ortaöğretimde sanat, müzik, resim, tiyatro alanlarında öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak ders seçeneklerinin artırılması önerilmektedir.
5. Problem çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerisi gibi becerilerin gelişmesini sağlayacak yaratıcı sanatlar gibi derslerin öğretim programlarında olması öneriler arasındadır. Öğrencilerin yeteneklerini ortaya koyabilecekleri ve aynı zamanda ilgileri doğrultusunda kendilerini geliştirebilecekleri fotoğrafçılık, seramik, orkestra gibi derslerin öğretim programında yer alması faydalı olacaktır.
6. Okul kulüpleri, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak ilgi alanlarını ve yeteneklerini geliştirebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri, iletişim becerilerini geliştirebilecek ve toplumsallaşmayı sağlayacak nitelikler içermelidir. Kulüp seçeneklerinin artırılması ve kulüp çalışmalarının sistemli bir şekilde belirli bir programa göre yürütülmesi öneriler arasındadır. Edebiyat, spor, tiyatro, dans, film, müzik, yayın faaliyetleri, topluma hizmet uygulamaları, iletişim gibi pek çok alanda kulüplerin oluşturulması önerilmektedir. Öğrenciler ders dışı etkinliklere teşvik edilmelidir. Okullarda yıllık, gazete, dergi gibi yayın faaliyetleri desteklenmeli ve bu yayınların öğrenci ürünlerinden oluşması için teşvik edilmelidir.
7. Öğrencilerin aktif olarak katılabilecekleri sanatsal faaliyetler ve spor faaliyetleri artırılmalıdır. Beden eğitimi derslerinin içeriklerinin farklı becerileri kazandırabilecek frizbi, hentbol, dans gibi etkinliklerle zenginleştirilmesi önerilmektedir.
8. Derslerin yanı sıra etüt çalışmaları ile öğretim faaliyetlerinin desteklenmesi ve her öğrenciyle tek tek ilgilenme esas alınarak öğrencilerin akademik başarılarının öğretmenler ve okul yönetimleri tarafından takip edilerek gerekli çalışmaların yapılması faydalı olacaktır.

9. Günümüzde teknoloji ile ilgili gelişmeleri göz ardı edilemeyecek biçimde artmıştır. Teknoloji ile ilgilenen öğrenciler için bu alanda kulüpler oluşturularak ve bu tür etkinlikler desteklenerek güncellik sağlanabilir.
10. Öğretmen adaylarına okutulan Türk eğitim tarihi dersinde Amerikan okulları ve bu okullardaki eğitim hakkında bilgi verilerek öğretmen adaylarının Türkiye'deki liseler ile Amerikan liseleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt etmesi sağlanabilir bu anlamda çalışmanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

PAPERS OF THE AMERICAN BOARD OF COMMISSIONERS FOR FOREIGN MISSION (P.A.B.C.F.M.), UNIT 5:

- Reel 504** No: 81, 136, 137, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 158, 162, 544, 545, 546, 547, 620, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 644, 647, 649, 650, 651, 655, 656, 701.
- Reel 505** No: 318, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 334, 361, 362, 363, 736, 737.
- Reel 507** No: 150.
- Reel 533** No: 2, 3, 217, 521, 522, 584.
- Reel 582** No: 66, 70, 79, 83, 87, 102, 107.
- Reel 583** No: 597.
- Reel 588** No: 144, 149, 153, 157, 162, 167, 176, 181, 182.
- Reel 596** No: 263, 297, 308, 373, 374, 377, 415, 777, 778, 779, 784, 786, 789, 790, 791, 792.
- Reel 606** No: 230, 357, 545, 558.
- Reel 607** No: 345,360.
- Reel 615** No: 783,785.
- Reel 616** No: 59, 75, 541, 732.
- Reel 617** No: 36, 187, 199,200, 226, 227, 252, 253, 330, 334, 570, 571, 572, 587, 588, 589, 590, 591, 642, 644, 645, 646, 647, 667, 674, 678, 679.
- Reel 621** No: 81, 82.
- Reel 628** No: 100, 251, 252, 253, 261, 268, 269, 270, 271, 272, 276, 277, 278, 279, 283, 295, 296, 297, 298, 303, 510, 534, 535, 536.
- Reel 629** No: 168, 192, 285.
- Reel 635** No: 649.
- Reel 637** No: 314.

TETKİK ESERLER

Açıkses, E. (2003) *Amerikalıların Harput'taki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Akyüz, Y. (1999) *Türk Eğitim Tarihi*, 7. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

- Alan, G. (2002) *Merzifon Amerikan Koleji ve Anadolu'daki Etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kayseri.
- Ay, S. (2007) *Misyonerlik ve Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Niğde.
- Aydın, M. (1996) *Misyonerlik Faaliyetleri ve Türkiye*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Biçer, B. (2010) *Amerikan Kolejleri ve Bu Kolejlerin Türk Toplum Yapısına Sosyo-Kültürel Etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Büyükkarcı, S. (2004) *Türkiye'de Amerikan Okulları*, 2. Baskı, Yelken Basımevi, Konya.
- Cilacı, O. (1982) *Hıristiyanlık Propagandası ve Misyonerlik Faaliyetleri*, 4. Baskı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Çabuk, M. (2008) *Kahramanmaraş'ta Faaliyet Göstermiş Olan Misyoner Okulları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kahramanmaraş.
- Çelik, Z. (2013) Kampüs, Şehir ve İmparatorluk: Robert Kolej ve Amerikan Kız Koleji'nin Erken Mimarisi, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 210-237, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Çolakoğlu, N. M. (2013) Amerikan Kolejlerinde Yayıncılığın Tarihi, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 336-399, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, İ. D. (2008) *Amerikan Misyonerlerinin Faaliyetleri ve Van Ermeni İsyanları (1896)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- Erdoğan, İ.D. (2012) Amerikalı Protestan Misyonerlerinin Raporlarında İzmir İstasyonu'nun Kuruluşu ve Faaliyetleri (1820-1900), *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 33, 97-108. http://www.karam.org.tr/Makaleler/788794124_erdogan.pdf adresinden 16.11.2013 tarihinde alınmıştır.
- Ersoy, U. (2004) *Erguvan Renkli Yıllar (Robert Kolej Öyküleri)*, Evrim Yayınevi, İstanbul.

- Ertuğrul, H. (1999, Ağustos) Osmanlı'dan Günümüze Azınlık ve Yabancılarla İlgili Yapılan Hukuki Düzenlemeler, *Askeri Tarih Bülteni*, 47, 27-35.
- Ertuğrul, H. (2010) *Kültürümüzü Etkileyen Okullar*, 11. Baskı, Nesil Yayınları, İstanbul.
- Esenkal, E. (2007) *Yabancı Ülkeler Tarafından Osmanlı Coğrafyasında Açılan Okullar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Edirne.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2009) *How To Design and Evaluate Research in Education*, 7nd Edition, McGraw Hill Higher Education: New York.
- Fendoğlu, H.T. (2002) *Modernleşme Bağlamında Osmanlı-Amerika İlişkileri (1786-1929)*, Beyan Yayınları, İstanbul.
- Fincancı, M. N. (1983) *The Story Of Robert College Old And New 1863-1982*, Redhouse Press, İstanbul.
- Gökpinar, K. M. (1997) *Robert Kolej Günleri*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Greenwood, K.M. (2003) *Robert College: The American Founders*, 2nd Edition, Boğaziçi University Press, İstanbul.
- Gümüş, S. (2013) Büyük Bir Dünya, Robert Kolej Yazarları, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 310-335, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Günay, T. (2002) *Misyonerler ve Fener Rum Patrikhanesi*, Berikan Yayınevi, Ankara.
- Gündüz, Ş. ve Aydın, M. (2002) *Misyonerlik*, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Güngör, E. (1999) *Türkiye'de Misyoner Faaliyetleri*, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Halifeoğlu, M. (2007) *Tarsus Amerikan Koleji'nin Kuruluşu, Gelişimi ve Faaliyetleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Elazığ.

Hamlin, C. (2011) *Robert Kolej'i Kuran Misyonerin Anıları Türkler Arasında*, (Çev. Yüksel, H.), Meydan Yayıncılık, İstanbul.

Hamlin, C. (2012) *Robert Kolej Uğrunda Bir Ömür*, (Çev. Aksu, A.), Dergah Yayınları, İstanbul.

Haydaroğlu, P. İ. (1993) *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar*, Ocak Yayınları, Ankara.

Hopkins, E.W., Moore, G.F., Halidi, M. ve Ferruh, Ö. (2006) *Tarihte ve Günümüzde Misyonerlik*, Örgün Yayınevi, İstanbul.

Hortaçsu, M. Ö. (2013) Robert Kolej Mühendis Mektebi'nin Tarihi, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 172-209, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

Hülagü, M. (2001) Osmanlı'dan Cumhuriyete Misyoner, Ermeni, Terör ve Amerika Dörtgeninde Türkiye, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10: 57-99. 22.10.2013 tarihinde http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_10.htm adresinden alınmıştır.

Irak, D. (2013) Sporun Kalbinde: Robert Kolej, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 238-275, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

İnalcık, H. ve Seyitdanlıoğlu, M. (2006) *Tanzimat*, Phoenix Yayınevi, Ankara.

Karal, E.Z. (1983) *Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri 1876-1907*, Osmanlı Tarihi Cilt 8, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Kılıç, O. (2007) Kendi Yazdıkları Işığında Amerikan Misyonerlerinin Harput'taki Faaliyetleri, *Journal of Islamic Research*, 4, 476-491. <http://www.islamiarastirmalar.com/upload/pdf/be3164afb3382f3.pdf> adresinden 09.06.2013 tarihinde alınmıştır.

Kocabaş, S. (2002) *Misyonerlik ve Misyonerler*, Vatan Yayınları, İstanbul.

Kocabaşoğlu, U. (2000) *Anadolu'daki Amerika*, 3. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara.

- Korkmaz, T. (1991) *Amerikan Misyonerliği ve Anadolu'ya Yayılışları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Kozlu, C. (2013) Robert Kolej Yıllarım, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 412-419, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Kuran, A. (2002) *Bir Kurucu Rektörün Anıları Robert Kolej Yüksek Okulu'ndan Boğaziçi Üniversitesine*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- Merdivenci, A. (1987) Robert Kolej'in Türkiye'deki İlk Elli Yıllık Öğretim Faaliyetleri, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 11, 23-26.
- Merdivenci, A. (1988) Robert Kolej'in İlk Kırk Yılında Kolejde Yetiştirilmiş Olan Bulgarlar-1, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 15, 42-49.
- Millas, H. (2013) Robert Kolej Öğrencileri ve Etnik Kimlikler 1863-1938, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 154-171, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Mutlu, ř. (2005) *Osmanlı Devleti'nde Misyoner Okulları*, Gökkuşbe Yayınları, İstanbul.
- Neyzi, A.H. (2005) *Alma Mater/ İstanbul Amerikan Robert Erkek Koleji 1939-1946 Anılarım*, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Nurdoğan, M.A. (2009) Robert Koleji Mühendislik Okulu (1912), *Dıvan Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 14, 203-232. <http://www.divandergisi.com/dergiler.aspx?SAYI=26#refresh> adresinden 23.07.2014 tarihinde alınmıştır.
- Nutku, Ö. Ü. (2013) Robert Kolej Oyuncuları 1924-1990 ve Yetişen Ünlü Tiyatrocular, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej'in 150 (1863-2013)*, 276-308, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Onur, S.Y. (2010) *İstanbul'da 19. yy. Yabancı Devlet Okullarında Kullanım Sürekliliğine Yönelik Koruma Önerileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

- Ortaylı, İ. (1994) Tanzimat Döneminde Tanassur ve Din Değişirme Olayları, *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*, 31 Ekim-3 Mayıs 1989, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.s. 481-488.
- Öksüz, M. (2010) Osmanlı Topraklarında Hukuki Statü Arayışı ve Varlık Mücadelesinde Amerikan Kurumları, *History Studies*, 2/ 1: 147-187. <http://asosindex.com/journal-article-fulltext?id=9417&part=1> adresinden 22.10.2013 tarihinde alınmıştır.
- Öney, C. (2011) Ermeni Meselesinde Geçmişten Günümüze Amerikan Board Okullarının Rolü, *Uluslararası Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Tarihi Araştırmaları*, 14-16 Nisan, Uşak, Uşak İli Kalkınma Vakfı Yayınları, 3, 1377-1518.
- Özkan, A.R. (2002) *Fundamentalist Hristiyanlık*, Alperen Yayınları, Ankara.
- Özsoy, H. (1995) *Kayseri'de Amerikan Misyoner Faaliyetleri ve Talas Amerikan Koleji*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kayseri.
- Öztürk, A. (2007) Amerikan Board'un Kuruluşu, Teşkilatlanması ve Osmanlı Devleti'nde Kurduğu Misyonlar, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 63-74. http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_23/sayi_23.htm adresinden 22.10.2013 tarihinde alınmıştır.
- Öztürk, A.ve Yıldız, Ö. (2007) *Amerikan Protestan Misyonerlerinin Türkiye'deki Faaliyetleri (1820-1938)*, Arka Oda Yayınları, Kayseri.
- Öztürk, A. ve Yıldız, Ö. (2012) Religious and Educational Activities of American Protestant Missionaries in Bursa, *Cumhuriyet International Journal of Education*, 2, 60-72. <http://dergi.cumhuriyet.edu.tr/cumuije/article/view/1008002053> adresinden 11.12.2013 tarihinde alınmıştır.
- Prime, E.D.G. (1883) *Fourty Years in The Turkish Empire or Memories of Rev. William Goodell*, Cambridge University Press, New York.
- Sezer, A. (1999) *Atatürk Döneminde Yabancı Okullar (1923-1938)*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

- Sezer, C. (2010) Amerikan Misyonerlerinin Ermeni Meselesine Etkileri (1890-1914), *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-2, 57-69. <http://www.sbedergi.hitit.edu.tr/dergi/index.php/dergi/issue/view/6> adresinden 22.10.2013 tarihinde alınmıştır.
- Sevinç, N. (1975) *Ajan Okulları*, Dede Korkut Yayınları, İstanbul.
- Sevinç, N. (2007) *Osmanlı'dan Günümüze Misyoner Faaliyetler*, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul.
- Sonyel, S. (1994) Tanzimat ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Gayrimüslim Uyruları Üzerindeki Etkileri, *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*, 31 Ekim-3 Mayıs 1989, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.s. 339-353.
- Stone, F. A. (2011) *Sömürgeciliğin Hasat Mevsimi: Anadolu'da Amerikan Misyoner Okulları*, (Çev. Aksu, A.), Dergah Yayınları, İstanbul.
- Şişman, A. (2001) Misyonerlik Faaliyetleri ve Uşak'ta Montanizm'e Dair Çalışmalar, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1-6. 16.07. 2013 tarihinde <http://www.aku.edu.tr/AKU/DosyaYonetimi/SOSYALBILENS/dergi/III2/asisman.pdf> adresinden alınmıştır.
- Şişman, A. (2006) *XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti'nde Yabancı Devletlerin Kültürel ve Sosyal Müesseseleri*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- Taşdemirci, E. (2001) Türk Eğitim Tarihinde Azınlık Okulları ve Yabancı Okullar, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10: 13-30. <http://asosindex.com/journal-article-fulltext?id=3780&part=1> adresinden 13.02.2012 tarihinde alınmıştır.
- Taşkın, F. (2007) *Amerikan Misyoner Okullarından Merkezi Türkiye Koleji*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Mersin.
- Taşkın, F. (2012) Antep'te Bir Misyoner Üniversitesi: Merkezi Türkiye Koleji, *History Studies*,4,415-431 http://www.historystudies.net/Makaleler/425598592_Faruk%20Ta%C5%9Fk%C4%B1n.pdf adresinden 16.11.2013 tarihinde alınmıştır.

- Topçu, F. (2007) *Türk Eğitim Sisteminin Tarihsel Gelişimi ile Yabancı Okullarının Bu Sistem Üzerindeki Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Toprak, Z. (2013) Türkiye’de Amerikan Üniversitesi Sorunu: Demokrat Parti, Lozan Antlaşması ve Robert Kolej, Akaş, C. (Editör), *Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Kolej’in 150 (1863-2013)*, 108-123, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Tozlu, N. (1991) *Kültür ve Eğitim Tarihimizde Yabancı Okullar*, Akçay Yayınları, Ankara.
- Turan, Ö. (2002) *Avrasya’da Misyonerlik*, Avrasya Stratejik Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara.
- Uğuz, S. (2012) Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Modernleşme Sürecinde Tarsus’ta Eğitim, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 47, 319-354. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunitaed/article/view/1020007824/1020006888> adresinden 12.10.2013 tarihinde alınmıştır.
- Ulusoy, Ş. (2005) *Robert Koleji ve Yabancı Okullara Yönelik Atatürk Döneminde Yapılan Düzenlemeler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Van.
- Ülke, R. (1956) *İstanbul Amerikan Koleji’nin Tarihçesi*, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul.
- Washburn, G. (2011) *Robert Kolej Hatıraları İstanbul’da Elli Yıl*,(Çev. Kaya, T.), Meydan Yayıncılık, İstanbul.
- White, G. E. (1995) *Bir Amerikan Misyonerinin Merzifon Amerikan Koleji Hatıraları*,(Çev. Yüksel, C. T.), Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Vahapoğlu, M.H. (1992) *Osmanlı’dan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları*, 2. Baskı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Yetkiner, C. (2008) İstanbul’da Bir Cemaatin Doğuşu: William Goodell ve Amerikan Protestan Misyonu, *Akademik Ortadoğu Dergisi*, 1, 133-164. http://www.akademikortadogu.com/belge/ortadogu5%20makale/cemal_yetkiner.pdf adresinden 11.09.2013 tarihinde alınmıştır.

Yıldız, Ö. (2007) *Türkiye’de Amerikan Protestan Misyonerlerinin Faaliyetleri Çerçevesinde Bursa Şubesi (İstasyonu) 1834-1928*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kayseri.

Yıldız, Ö. (2009) *Misyonerlik ve Amerikan Board Teşkilatı*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Yıldız, Ö. (2011) *Anadolu’da Amerikan Okulları*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Yıldız, Ö. (2012a) II. Abdülhamid Devrinden I. Cihan Harbine İstanbul’da Amerikan Misyoner Faaliyetlerine Bir Bakış, *Turkish Studies*, 7, 2739-2750. Doi: 10.7827/TurkishStudies.3381

Yıldız, Ö. (2012b) İzmit’te (Nicomedia) Amerikan Misyoner Faaliyetleri, *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 5, 97-111. [http://ataum.gazi.edu.tr/posts/view/title/izmit%E2%80%99te-\(nicomedia\)-amerikan-misyoner-faaliyetleri-34200](http://ataum.gazi.edu.tr/posts/view/title/izmit%E2%80%99te-(nicomedia)-amerikan-misyoner-faaliyetleri-34200) adresinden 11.10.2013 tarihinde alınmıştır.

Yıldız, Ö. ve Karaçagıl, C. (2012) Kırım Savaşı Üzerine Bir Değerlendirme (1853-1856), *Jass Studies*, 5, 273-285. Doi: http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_51

Yücel, İ. (2005) *Kendi Belgeleri Işığında Amerikan Board’ın Osmanlı Ülkesindeki Teşkilatlanması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kayseri.

Ansiklopedi ve Yıllıklar

Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, (1994) Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayımları, Cilt 6, 335-338, İstanbul.

İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı (1943), Volume: 20.

İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı (1947), Volume: 24.

İstanbul Amerikan Koleji 1953 Yıllığı (1953), Volume: 29.

İstanbul Amerikan Koleji 1954 Yıllığı (1954), Volume: 30.

İstanbul Amerikan Koleji 1955 Yıllığı (1955), Volume: 31.

İstanbul Amerikan Koleji 1957 Yıllığı (1957), Volume: 33.

Kuruluş Yıllarından Kesitler. (1988) Boğaziçi Üniversitesi Kültür Mirası Yayınları:
İstanbul.

Who is Who in The RC-ACG'den Kim Kimdir? (1985) İstanbul.

EKLER

EK 1. 1863'ten Günümüze Robert Kolej'de Müdürleri

Cyrus Hamlin (1863-1877)

George Washburn (1877-1903)

Calep Frank Gates (1903-1932)

Paul Monroe (1932-1935)

Walter Livingston Wright (1935-1943)

Floyd Henson Black (1944-1955)

Duncan Smith Ballantine (1955-1961)

Patrick Murphy Malin (1962-1964)

Dwight James Simpson (1965-1967)

John Scott Everton (1968-1971)

Prof. Dr. Aptullah Kuran (1971-1979)

Prof. Dr. Semih Tezcan (1979-1982)

Prof. Dr. Ergün Toğrol (1982-1992)

Prof. Dr. Üstün Ergüder (1992- 2000)

Prof. Dr. Sabih Tansal (2000-2004)

Prof. Dr. Ayşe Soysal (2004-2008)

Prof. Dr. Kadri Özçaldıran (2008-2012)

Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu (2012- Günümüze)

(http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Genel/Tarihce/Universite_Rektorleri)adlı adresten alınmıştır.

EK 2. 1943 Yılında İstanbul Robert Koleji'nde Öğrenci Kulüpleri

Kızılay Kolu:

Okulun en çok faaliyet gösteren birliklerinden biri Kızılay Yardım Koludur. 1943 yılında yapılan yıllık seçimde Kızılay kolu başkanlığına Haris Akıncı seçilmiştir. Nuri Tezcan Kızılay Kolu sekreterliği, Nezh Neyzi de bu dönemde muhasiplik (sayman) görevinde bulunmuştur. Yardım koluna gelir temin etmek amacıyla çeşitli etkinlikler yapılmış ve gelirler kısmen Ankara Kızılay Merkezine yollanmış, bir kısmı da okuldaki yoksul öğrenciler için kullanılmıştır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 119).

Münazara Birliği:

1943 yılında münazara birliği başkanı Şiar Yalçın olup bu birliğin üyeleri şöyledir; Nüsret Tamer, Sami Haas, Ahmet İsvan, Bülent Ecevit, Gottfried Kessler, Münir Benjenk, Yovakim Laguros, Fethi Pirinçcioğlu, Salah Özipek, Fadıl Sabuncu, Sakıp Altay, Andre Semah, Ömer Batı, Faruk Gerede, Eli Benezra, Tunç Yalman, Pepo Paralı, Beno Eskenazi, Feyyaz Berker, Bekir Ruten, Adnan Erten, Mois Pinhas. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 120).

Ticaret Kulübü:

Bu kulübün danışmanı Prof. Francis Potts olup başkanı Eli Benezra'dır. Başkan yardımcısı Cavit Armağan, sekreter Sami Haas, veznedarı ise Ali Rıza Görgün'dür. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 122).

Mühendislik Forumu:

Bu birliğin danışmanı Prof. Frank L. Hewitt olup başkanı Turan Muşkara'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 122).

Marangozluk Kulübü:

Marangozluk kulübü okulun en eski kulübü olup 1930 yılında Prof. Scott ve mühendislik öğretmeni olan İhsan Asal tarafından kurulmuştur. Kulübün kuruluş amacı öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebileceği bir uğraşları olmasıdır. Kulübe üye olan öğrenciler haftada iki gün çalışabilmektedir. Kulübe üye olan öğrencileri yaptıkları başlıca araçlar masa lambası, yazıhane, masai radyo, kızaktır. Kulübün idare heyeti her sene başvuran kişiler arasından 30 kişi kabul etmektedir. Sene sonlarında idare tarafından kulüp üyelerine partiler, kır eğlenceleri ve toplantılar düzenlenmektedir. Kulüpte Türkiye'de bulunan iyi makinelere sahip bir atölye bulunması diğer kulüplerden daha fazla rağbet görmesine neden olmuştur. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 124).

Pulculuk Kulübü:

Kulüp başkanı Alex Zwierzchowski, sekreteri Rüştü Arda'dır. Kulüp üyeleri; Turan Muşkara, Avni Refiğ, İzzet Özmay, Nisso Sion, Abdülkadir Uman, Seyfettin Öcal, Ahmet Torun, Rafael Ergaz. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 124).

Bilardo Kulübü:

Kulübün başkanı Kamuran Sertel, başkan yardımcısı Sati İpek, sekreteri Robert Galin'dir. Kulübün danışmanı David A. Garwood'dur. Kulüp üyeleri; Yani Leontiyadis, Mustafa Vefa, Üzeyir Necipoğlu, P. Gavroğlu, S. Stefanidis, K.

Cambazoğlu, H. Tiryakioğlu, T. Lebet'tir. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 126).

Satranç Kulübü:

Kulübün başkanı Abdülkadir Uman, danışmanı David A. Garwood, sekreteri, Sami Haas'tır. Kulüp üyeleri; N. Mizrahi, İzzet Şeker, Nüvit Özdoğru, İbrahim Hoyi, D. Özcan, Beno Friedman, I. Ortak, Ömer Batı, Salamon Sisa, SelimTemel. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 126).

Ping Pong Kulübü:

Kulübün başkanı Muhtar Kocataş, başkan yardımcısı Koço Vasilyadis, sekreteri Fethi Pirinçcioğlu'dur. Kulübün danışmanı David A. Garwood'dur. Kulüp üyeleri; Fadıl Sabuncu, Faruk Akköseoğlu, Hulusi Tiryakioğlu, Burhanettin Balkanoğlu, Ali Neyzi, Ziya Tiryakioğlu, Feyyaz Berker, Kamuran Sertel, Nejat Pirinçcioğlu, Lui Divras, Moni Fayon, S. Papastilo, Ara Volkan, Selçuk Gerede, Erkun Kut, Ohanes Şengün, Samim Baydar, Ali Rıza Görgün, İsmail Kazdal, Avram Antebi, K. Cambazoğlu, Seyfi Erdoğan, Kamuran Mengü, Orhan Akar. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 127).

Tenis Kulübü:

Kulübün başkanı Muhtar Kocataş, danışmanı A. Nadolsky, sekreteri Varak Pogaryan'dır. Kulüb üyeleri şöyledir; Feyyaz Berker, Andon Tiberius, Azmi Suntekin, Mehmet İsvan, Baki Öniş, Ara Volkan, Fethi Pirinçcioğlu, Etem Uz, Malik Görgün, Y. Triandafilidis, Nüsret Tamer, Slamon Sias. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 127).

Türk Talebe Birliği

Türk Talabe Birliği İstanbul Robert koleji ve Amerikan Kız Koleji işbirliği içinde çalışmalar yapmıştır. 1942-1943 yılında birliğin reisi Sakıp Altay, reise Sara Ertuğrul'dur. Yıl içinde ilk faaliyetlerini Cumhuriyet Bayramı'nda "Vatan İçin" adlı piyes ile başlamışlardır. Piyes tiyatrocusu Talat Artemel'in de yardımlarıyla başarılı bir şekilde hazırlanmıştır. Erkek kısmı birliği yıl içinde birçok önemli kişinin okulda konferanslar vermesini sağlamıştır. Bu konferanslardan biri Ahmet Emin Yalman'ın "Amerika İntibaları" adlı konferansıdır. Topluluk sene sonunda sergilemek üzere Sofokles'in Elektra adlı piyesi için çalışmalar yapmıştır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 150,151).

İstanbul Robert Koleji Oyuncuları:

Topluluğun başkanı Kayıhan İncikaya, danışmanı Mr. John Gaywood Linn'dir. Tunç Yalnam topluluğun sekreteri, Andre Semah ise topluluğun mali işlerinden sorumlu üyesidir.

1943 yılında öğrenciler "Three Wise Fools" adlı oyunu canlandırmışlar bu oyunda Pepo Paralı, Gottfried Kessler, Muhtar Kocataş, Minnie Tüygil, Necla Pektaş, Münir Benjenk, Faruk Gerede, Tunç Yalman, Niso Sion, Demiralp Barker, Mehmet İsvan, Haldun Konuk, Doğan Türkkkan rol almıştır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1943 Yıllığı*, 1943, s. 129,130).

1947 Yılında İstanbul Robert Koleji'nde Öğrenci Kulüpleri

Öğrenci Konseyi

Kulübün danışmanı Prof. Harold L. Scott'tur. Kulübün başkanı Refik Erduran, başkan yardımcısı Orhan Taylan, sekreteri Kaya Gürsel, veznedarı Akşit Sokollu'dur. Sosyal etkinlikler komitesi başkanı M. Neumark, disiplin komitesi başkanı T. Öze, gıda komitesi başkanı B. Garan'dır. Konseyin üyeleri şöyledir; R. Arda, N. Andreadis, E. Özkardeşler, N. Bulut, H. Kilimci, H. Özsoy.

Türk Talebe Birliği

Türk Talebe Birliği 1910 yılında Tevfik Fikret tarafından kolejin erkek kısmında kurulmuştur. Kolej ilk olarak Osmanlı Muhadarat Cemiyeti adıyla kurulmuştur. Birliğin ilk faaliyeti Cumhuriyet Bayramında Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Canavar" adlı eserini sergilemeleri olmuştur. aynı birlik Amerikan Kız Koleji'nde de 1927 yılında kurulmuş kolej kız koleji ile işbirliği içinde çalışmıştır. Türk talebe Birliği konferanslar ve münazaralar düzenlemiş tiyatro çalışmaları yapmıştır. Birlik 1947 yılında Moliere'nin "Cimri" adlı eserini sahnede temsil etmişlerdir. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 142).

Kızılay Gençlik Kolu

Kızılay Gençlik Kolu, 1947 yılında ilk faaliyeti Zıt Kardeşler ve Caz Konserinin gelirlerini tamamını Rumeli Hisar İlkokulunun yirmibeş fakir öğrencisine giyecek alınması için harcanmıştır. Ayrıca Kızılay gençlik Kulübü, Rumeli Hisardaki fakir ailelere konserler, müsamereler, basketbol maçı gelirlerinden elde edilen gelirler ile yardım etmektedir. 1947 yılında Kızılay Gençlik Kolu danışman öğretmeni Prof. Ziya Akant, reis Nejat Pirinççioğlu, sekreter Hüseyin Karaçetin'dir. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 143).

Kolej Birliği

1947 yılında birliğin danışmanı Prof. Hilary Boyd, başkanı Ediz Ezdinli, sekreteri Burhan Özak, veznedarı ise Özcan Ergüder'dir. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 144).

Mühendislik Topluluğu

1947 yılında mühendislik topluluğu makine bölümü danışmanı, John C. Bliss, başkanı Jack ı. Sıon, başkan yardımcısı Haluk Somer'dir. İnşaat bölümü başkanı Dimitri Kotakis, başkan yardımcısı Panayot Manya'dır. Elektrik bölümü başkanı Ernest Frank, başkan yardımcısı Henry Yaşova'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 145).

Mühendislik Forumu

1947 yılında forumun danışmanı Prof. Frank L. Hewitt, fahri üyesi John C. Bliss'tir. Sekreter Siret Kandel, veznedar Erdoğan Ocakoğlu'dur. Yönetim kurulu üyeleri; Siret Kandel, Bülent Garan, İhsan Güney'dir.

Mühendislik Forumu 1946-1947 yılı üyeleri şöyledir,

Aristidi Berk, Aydın Koral, Bülent Garan, Can Saka, Erdoğan Ocakoğlu, Fikret Kalaçoğlu, İhsan Güney, İskender Şaşati, Leon Kuriel, Muhsin Ganioglu, Orhan Taylan, Oswald Dricaminieris, Siret Kandel, Suha Eren, Şevki Figen, Ulvi Baydar,

Ünen Dilber, Üzeyir Neciboğlu. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 146).

Ticaret Birliği

1947 yılında birliğin danışmanı Prof. Francis M. Potts ve Bay Bülent Gönensay'dır. Başkanı Matthias Neumark, başkan yardımcısı Jaime Fernandez, sekreter Dimitri Cilalis, veznedar Nadir Çavdar'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 147).

Doğa Bilimi Derneği

1947 yılında derneğin danışmanı Dr. Philip Ullyott'tur. Başkan Hamdi Dürüst, sekreter Altan Onat, veznedar Zareh Volkan'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 147).

Fotoğrafçılık Kulübü

Fotoğrafçılık kulübü Mr. Richard Wise'in işbirliği ve yardımlarıyla 1940 yılında Hüseyin Rüstem tarafından kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren kulüp kolejnin en aktif kulüplerinden olmuştur.

1947 yılında kulübün başkanı Melih Sarter, başkan yardımcısı Burhan Özak, sekreteri Melih Durusan, veznedarı Nejat Pirinçcioğlu'dur. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 148).

Bilardo Kulübü

Bilardo kulübü okulun eski kulüplerinden biridir. Kulüp üyeleri turnuvalara katılmaktadır. Prof. Barret kulübün onursal üyesidir. Kulübün danışmanı Prof. G. Collins, başkanı M. Gazioğlu, sekreteri U. Baydar'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 149).

Satranç Kulübü

1946-1947 yılında satranç kulübünün danışmanı Prof. Walter Miller, başkanı İsmet Bosch, sekreteri Mehmet Şeker'dir. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 149).

Marangozluk Kulübü

1946-1947 yılında kulübün danışman öğretmeni B. İhsan Asal, başkanı Melih Selvili, sekreteri Erdem Ardaman'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 150).

Arkadaşlık Kulübü

Arkadaşlık kulübü 1940'lı yıllarda kurulmuştur. Kulübün misyonu, üyelere arkadaşlık ruhunu aşılama, toplantılar, maçlar, turnuvalar düzenlemek, üyelerin hoşça vakit geçirmesi için piyesler, çay partileri düzenlemektir. 1946-1947 yılında kulübün danışman öğretmeni Bülent Tunakan, başkanı Oktay Yenal, ikinci başkanı Mahmut Öngören'dir. Haluk Özsoy kulübün kültürel faaliyetler başkanı, Talat Halman sportif faaliyetler başkanı, Can Toktar eğlence işleri başkanıdır. Kulübün sekreteri Erdoğan Savran, veznedarı Oktay Yenal'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1947 Yıllığı*, 1947, s. 150).

1953 Yılında İstanbul Robert Koleji'nde Öğrenci Kulüpleri

1953 yılında İstanbul Robert Koleji'nde sportmenlik kulübü, model uçak kulübü, kızılây kolu, mühendislik forumu, klasik müzik kulübü, Türk talebe birliği, atletizm topluluğu, ticaret birliği, teknik okul talebe cemiyeti, öğrenci birliği, Amatör Fotoğrafçılık Kulübü, Robert Koleji fotoğrafçılık kulübü ve İstanbul Robert Koleji oyuncularının oluşturduğu topluluk bulunmaktadır.

1953 yılında Kızılây kulübü danışman öğretmeni Prof. Ziya Akant'tır. Metin Ahunbay ve Nurver Nureş kulübün üyelerindendir.

1953 yılında klasik müzik kulübü danışman öğretmeni Mr. Fuller, başkanı Halit Refiğ'dir.

Türk Talebe Birliği başkanı İrfan Ashaboğlu, ikinci başkanı Arif Evgin'dir. Birliğin veznedarı Fuat Dikici'dir.

1953 yılında atletizm topluluğunun danışmanı Prof. Butterfield'dir. Kulübün üyeleri şöyledir; Mehmet Adanalı, Erdal Furtunzade, Beklan M. Algan, Arif Evgin, Agop Haçıkyan, Nurettin Sabuncu, Yavuz Gönülşen, Mete Yalçın, Duha Yenice.

Ticaret kulübü danışman öğretmeni Prof. Potts, başkanı Y. Sitoras'tır. Oktay Alevli, S. Akdoğan ve M. Üstündal kulübün üyelerindendir.

Öğrenci birliği başkanı Sümer Pek, başkan yardımcısı Yalçın Yüregir, veznedar Zafer Başak, sekreter Stefan Nadir'dir. Tuncer Çavdar, Hihni Bütün, Emin Veral üyelerindendir.

Kolej oyuncularını başkanı Metin Serpen, yardımcı başkan Attila Toroğlu, sekreteri Burçin Arkan'dır. (*İstanbul Amerikan Koleji 1953 Yıllığı*, 1953).

İstanbul Robert Koleji ve Amerikan Kız Koleji iş birliği içinde "İzlerimiz" adlı bir okul dergisi çıkarılmaktadır. Derginin erkek koleji baş yazarı İsmet Birsal, kız koleji baş yazarı Birsal Seltik'tir. Dergiden sorumlu danışman öğretmen okulun Türkçe öğretmenlerinden Ekrem Yirmibeşin'dir. Sekreterler Ozan Sungur, Yuda Kandiyoti, veznedarlar Beril Bilger, Ahmet Çakmak, üyeler Bingül Elbir, Aydın Karadayı, Cevat Çapan, Arif Evgin, Değer Durukan, Gülen Erdal, Bilge Civelekoğlu, Esin Pamirtan, Erol Sumru'dur.

Okulda sergilenen tiyatro çalışmalarından tiyatroya oldukça önem verildiği ve öğrencilerin aktif olarak çalışmalarda görev aldığı söylenebilmektedir. Türk Talebe Birliği 1952-1953 yılında öğretmenleri Ekrem Yirmibeşin danışmanlığında hazırladıkları Ahmet Kutsi Tecer'in "Köşebaşı" adlı piyesini sergilemişlerdir.

Piyeste rol alan öğrenciler şöyledir; Mete Yalçın, Nili Bilur, Nurver Nureş, Cengiz Yasin, Özgür Polvan, Özgen Öner, Utku Aldıkaçtı, Melih Hatapkapulu, Evin Nuray, Piri Ramazanoğlu, Özer Kabaş, Cevat Çapan, Aydın Tekeli, Ümit Çakmur, Tuncay Çavdar, Ahmet Çakmak, Turgut Üçer, Ünver Çınar, Ekin Kardam, Fahri Güner, Özgen Öner, Bingül Elbir, İsa Albayrak, Çetin Soydemir, Mehmet Önat, Mustafa Girgin, Orhan Ege, Yıldız Balıbaş, Sıral Özer, Mete Taşkıran, K. Göllü, Engin Gönenç, Ercan Yenseni, Taner Alpay, Yusuf Emet, Tuğrul Aker.

Türk Talebe Birliği aynı yıl "Antikacının Ailesi" adlı bir piyesi takdim etmiştir.

1952-1953 yılında Robert Koleji Tiyatro grubu Keith Greenwood danışmanlığında “Key Largo” , “You Can't Take it With You” ve “Antigone” adlı oyunları sergilemişlerdir.

Venedik Taciri adlı oyun 1952-1953 yılında Robert Koleji’inde sergilenen diğer bir tiyatro oyunudur.

1954 Yılında İstanbul Robert Koleji’nde Öğrenci Kulüpleri

Öğrenci Derneği

1954 yılı öğrenci derneği başkanı Erdoğan Altan, başkan yardımcısı Süleyman Filibeli, sekreter Orhan Ege, veznedar İlhan Ağış’tır. Disiplin comitesi başkanı Öztürk Işıkpınar, basın komitesi başkanı Stefan Nadir, sosyal etkinlikler başkanı Emin Veral, gıda komitesi başkanı Cevat Kepkep’tir. Zafer Başak, Ali N. Bugay, Ergün Gölcüklü, Doğan Subaykan, Attila Toroğlu üyeleridir.

Türk Talebe Birliği

Başkanı Arif Evgin, ikinci başkanı Turan Sarıcı, sekreter Muhan Soysal, veznedar Necdet Alkan’dır.

Amatör Fotoğrafçılık Kulübü

Kulübün başkanı Acar Köseoğlu’dur. İlias Zaharopulos, Turan Sarıcı, Demosteni Menegagis, Mahmut Dayı, Besim Bilman, Luai Shawkat, Ryan Chris, Marwan Shihabi, Duha Yenice, Turan Uygur, Herman Kamparosyan, Aydın Tlabar kulübün üyeleridir.

Ticaret Birliği

Birliğin danışman öğretmeni Prof. F. M. Potts, başkanı Şahin Sarp, başkan yardımcısı Ergun Avunduk, veznedarı A. Behmoiras, sekreteri A. Aburesi’dır.

İzcilik Kulübü

İzcilik kulübünün izci başkanı(oymak beyi) James Dodds, yardımcısı Enis Dinç’tir. Grubun diğer üyeleri; Altuğ Onor, Tuncer Arıklı, Ünal Boduroğlu, Özgür Polvan, Uğur Derman, Nuri Tırpan, Tuncer Karakurt, Pamir Bezmen, Korkut Sungur, Günay Hısım’dır.

Robert Koleji’nin Oyuncuları

Danışmanı Mr. Greenwood, başkanı Besim Bilman, başkan yardımcısı Engin Cezzar, sekreteri Attila Toroğlu’dur.

Kızılay Kolu

Kızılay Kolu danışmanı Prof. Ziya Akant, başkanı Nahit Pakel, veznedarı Metin Ahunbay’dır.

Okulda ayrıca Fotoğrafçılık Kulübü, Mühendislik Forumu, Fen Grubu, Model Uçak Kulübü, Atletizm Topluluğu, Sportmenlik Kulübü, Klasik Müzik Kulübü faaliyettedir.

1955 Yılında İstanbul Robert Koleji'nde Öğrenci Kulüpleri

Öğrenci Konsülü

Topluluğun 1955 yılında danışman öğretmeni Mr. Scott ve Mr. Childs'tir. Başkanı Attila Toroğlu, başkan yardımcısı Alber Aburesi'dir. Disiplin komitesi başkanı Öztürk Işıkpınar, gıda komitesi başkanı Önder Evrenol, sekreteri Ergün Gölcüklü, veznedarı Ertürk Işıkpınar'dır. Öğrenci konsülünün diğer üyeleri; Tanju Köseoğlu, Taner Alpay, Ünal Bodruoğlu, Uğur Ersoy, Can Epiriden, Güven Osma'dır.

Teknik Okul Talebe Birliği

Birliğin başkanı Doğan Dorkan, ikinci başkanı Ara Arman, sekreteri İlhan Ağış'tır. Diğer üyeler; Nuri Tırpan, Besim Bilman, Necati Gözübüyük, Ünal Boduroğlu, Duha Yenice.

Mühendislik Topluluğu

Topluluğun danışman öğretmeni Mr. Philip Blair, başkanları; Aaron Pinhasi, İzi Haas, Armağan Çağlayan'dır. Jacky Ohanyan veznedar, Mahmut Ötüş, Yavuz Birtürk, Demosten Menegakis sekreterdir.

Mühendislik Forumu

Forumun danışman öğretmeni Prof. J. R. Pearson, başkanı F. Şermin'dir. M. Çulha, A. Kargöz, D. Bahar, K. Karamehmet, A. Kocaarslan, A. Arman, M. Ötüş, Ö. Bilkur, K. Bayburt, N. Ünel, S. Nadir, E. Önder, B. Bilman, N. Gözübüyük, A. Aswad, A. Türeli diğer üyelerdir.

Ticaret Birliği

Danışman öğretmen Prof. Potts, başkanı Alber Aburesi'dir. Albert Behmoiras, Alpaslan Beşikçioğlu, Foti Yanakakis diğer üyelerdir.

Mezunlar Derneği

Başkanı Enver Yelkenci, başkan yardımcısı Besim Cenani, sekreter Gülgün Tekeli, veznedar Tahir Veysioğlu'dur. Suha Sergin, Turhan Hısım, Güler Durukan diğer üyelerdir.

Türk Talebe Birliği

1955 yılı danışman öğretmen Ekrem Yirmibeşin, başkanı Mete Taşkiran, ikinci başkanı Sina Akşin'dir. Taner Alpay sekreter, Mete Yalçın veznedardır.

Kızılay Kolu

Danışman öğretmen Ziya Akant, başkanı Utku Aldıkaçtı, ikinci başkanı Ergün İren'dir. Okan Hemşeri sekreter, Nadir Telci veznedardır.

Kirli Palet Kulübü

Kulübün danışman öğretmenleri Mr. Ulliyott ve Mr. Keller'dir. Kulübün üyeleri; Özer Kabaş, Metin Ahunbay, Asım Çavuşoğlu, Ergün Çağatay, Akın Tezel, Mete Taşkiran, Cemal Bolgil, Doğan Türker, Erdem Çolakoğlu, Çetin Soydemir, Stefan Mutaf, Ülkü Tamer, Ali Pasiner, Önder Evrenol, Mithat Çizmeci'dir.

Model Uçak Kulübü

Kulübün üyeleri; Armağan Sanver, Yal Akçor, Yavuz Birtürk, Aral Onguner, Tuğrul Çağıl, Mustafa Pultar, Tamer Öрге, Baskın Sokullu, Tosun Sezen.

Klasik Müzik Kulübü

Kulübün danışman öğretmeni Mr. Clarens Somner, başkanı İlkey Bilgişin, başkan yardımcısı Yusuf Emed'dir.

İzci Grubu

Oymak beyi Dr. Merriell'dir. Altuğ Onar, Teoman Peköz, Julius Surkis, Tosun Sezen diğer üyelerdir.

Amatör Fotoğrafçılık Kulübü

Başkanı Duha Yenice, diğer üyeleri Milan Dabkovitch'tir.

R. C. Fotoğrafçılık Kulübü

Kulübün 1955 yılındaki bazı üyeleri şöyledir; Mustafa Pultar, Tanju Köseoğlu, Tamer Öрге, Yavuz Birtürk, Özger Arnas, Armağan Sanver, Akın Tezel, Seda Ölçüm, Baskın Sokullu, Yal Akçor.

Robert Koleji Tiyatro Topluluğu

Tiyatro topluluğunun danışman öğretmeni Hilary Sumner Body, başkanı Engin Cezzar, başkan yardımcısı Orhan Ege, sekreter Besim Bilman'dır.

Türk Talebe Birliği 1955 yılında okulun Türkçe öğretmenlerinden Ekrem Yirmibeşin danışmanlığında hazırladıkları "Küçük Şehir" adlı oyunu sergilemişlerdir.

Oyunda Akın Önalp, Ülkü Tamer, Asım Çavuşoğlu, Teoman Berksoy, Suat Gönen, Tuncer Topur, Güven Osma, Çetin Soydemir, Mehmet Tümay, E. İncekara, Gülçin Caner, Göksel Kortay, Güler Baban, Özcan Kocabıyıkoglu, Halit Bigat, Bahri Börekçi, Işık Üçer, Semih Carudi, Önder Ural, Stefan Mutaf, Bilgi Denel, İnci Türe rol almıştır.

1955 yılında Hilary Sumner Boyd danışmanlığında okulda William Shakekespeare eseri olan "Othello" sergilenmiştir.

Aynı yıl Robert Koleji tiyatro topluluğu tarafından "Happiest Days Of Your Life" "I Have Been Here Before" adlı oyunlar sergilenmiştir. (*İstanbul Amerikan Koleji 1954 Yılığ*, 1954).

1957 Yılında İstanbul Robert Koleji'nde Öğrenci Kulüpleri

Teknik Okul Talebe Cemiyeti başkanı Erol İnan, üyeleri Özer Arnas, Ergün Gölcüklü, Tunç Uluğ, Celalettin Diri, Tanju Köseoğlu, Armağan Sanver, Mehmet Tümay, Erol İnan, Çetin Soydemir'dir.

Ticaret Birliği danışman öğretmeni Abraham Hirsch, başkanı Nadir Telci'dir. Başkan yardımcısı Viasios Çitos, sekreter Gürol Osken, veznedar Osman Edin'dir.

Kızılay kolu 1957 yılında da çalışmalarına devam etmiş grubun danışmanlığını okulun coğrafya öğretmenlerinden Ziya Akant yapmıştır.

1957 yılı Türk Talebe Birliği alışmalarını Ekrem Yirmibeşin danışmanlığında sürdürmüştür.

Okulda 1957 yılında plastik sanatlar kulübü, model uçak kulübü, klasik mzık kulübü, Robert Koleji fotoğrafçılık kulübü, pulculuk kulübü, bilardo kulübü, gezi kulübü okulun etkin olan kulplerindendir(*İstanbul Amerikan Koleji 1957 Yıllığı*, 1957).

EK 3. Amerikan Kız Koleji'ne Gelen Ermeni Yetimleri

(P.A.B.C.F.M, Reel 504, No: 545)

(P.A.B.C.F.M, Reel 504, No: 545)

(P.A.B.C.F.M, Reel 504, No: 546)

EK 4. Bebek Teoloji Okulu ve Robert Koleji'nin Kurucu Müdürü Cyrus Hamlin

(Bir Geleneğin Anatomisi: Robert Koleji'in 150 Yılı, 2013, s. 511)

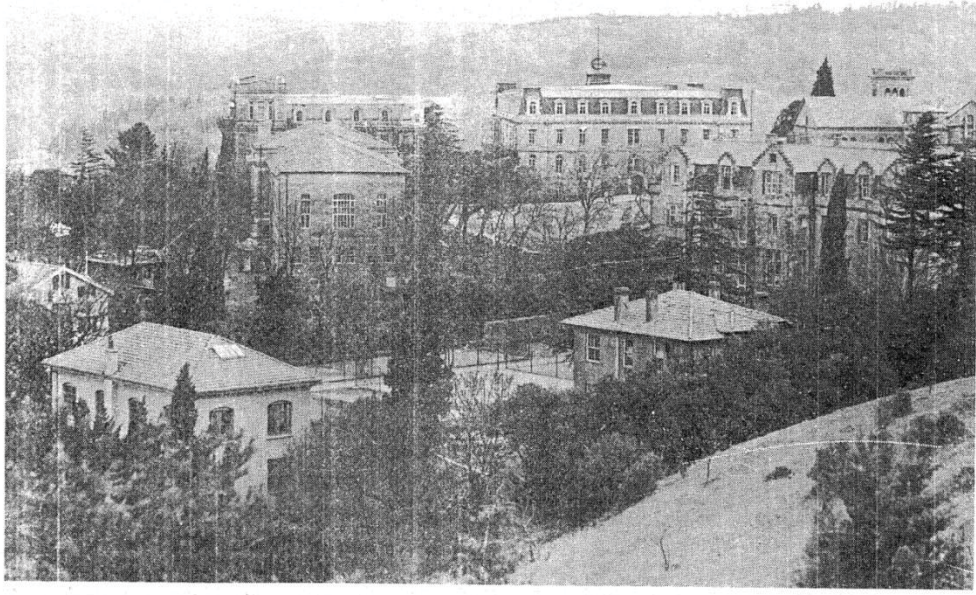
EK 5. 1866 Yılında Robert Koleji Öğretmenleri

**First Teachers of Robert College
(from Left to Right Mr. Sandor, Mr. Rogers and Mr. Ostrander, 1866)**

(Kuruluş Yıllarında Kesitler, 1988, s. 49)

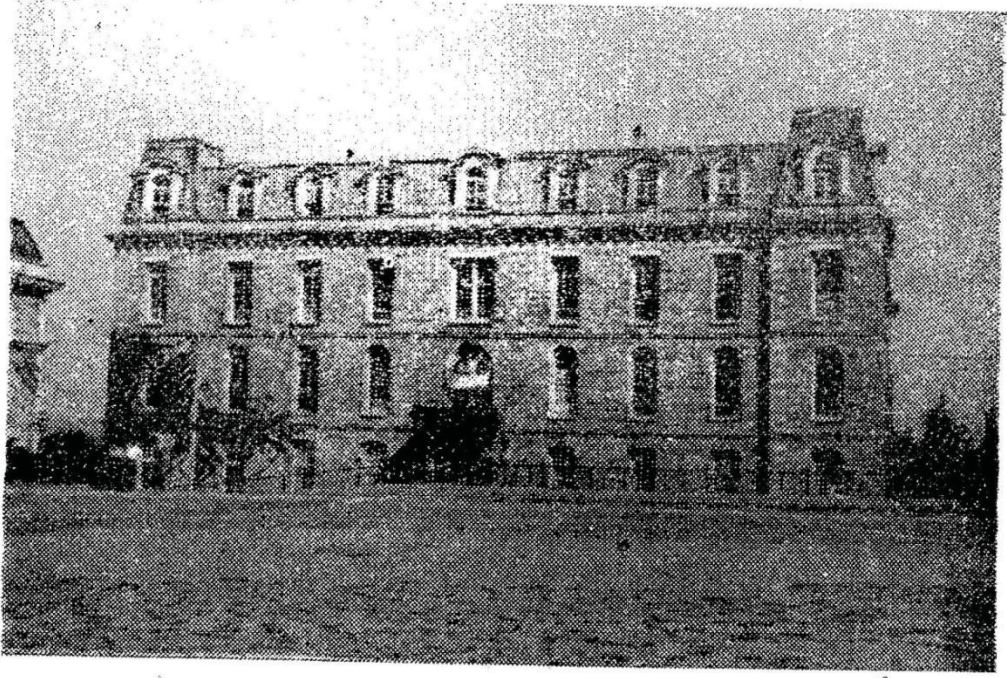
**EK 6. Robert Koleji'nin Eski Kampüsü/ Günümüzde Boğaziçi Üniversitesi
Güney Kampüsü**

**General View of
Boğaziçi University South Campus
(The Old Robert College Campus)**

(Kuruluş Yıllarında Kesitler, 1988, s. 43)

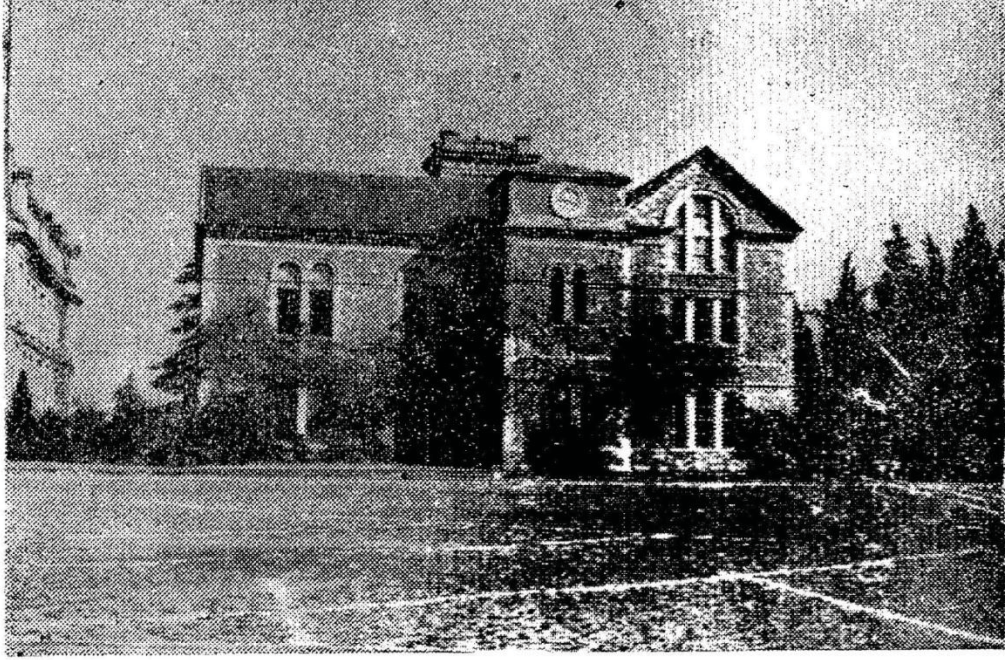
EK 7. Robert Koleji'nin Binalarından Hamlin Binası (Hamlin Hall)

Hamlin Hall

(lke, R. (1956) İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul, s. 16)

EK 8. Robert Koleji'nin Binalarından Albert Long Binası (Albert Long Hall)

Albert Long Hall

(lke, R. (1956) İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul, s. 17)

EK 9. Robert Koleji'nin Binalarından Theodorus Binası (Theodorus Hall)

Theodorus Hall — a —

(lke, R. (1956) İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul, s. 18)

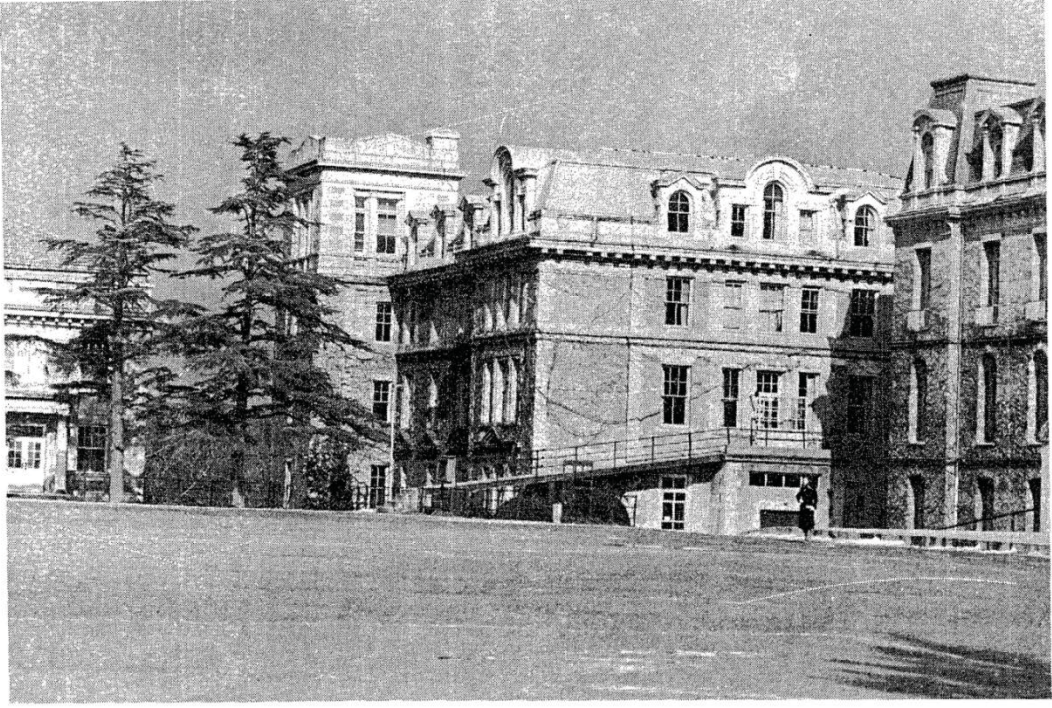
EK 10. Robert Koleji'nin Binalarından Dodge Binası (Dodge Hall)

Dodge Hall — a — Social Hall — b —
— 18 —

(Ülke, R. (1956) İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul, s. 18)

EK 10. Robert Koleji'nin Binalarından Washburn Binası (Washburn Hall)

**Faculty of Economics and Administrative Sciences
(Washburn Hall)**

(Kuruluş Yıllarından Kesitler, 1988, s. 45)

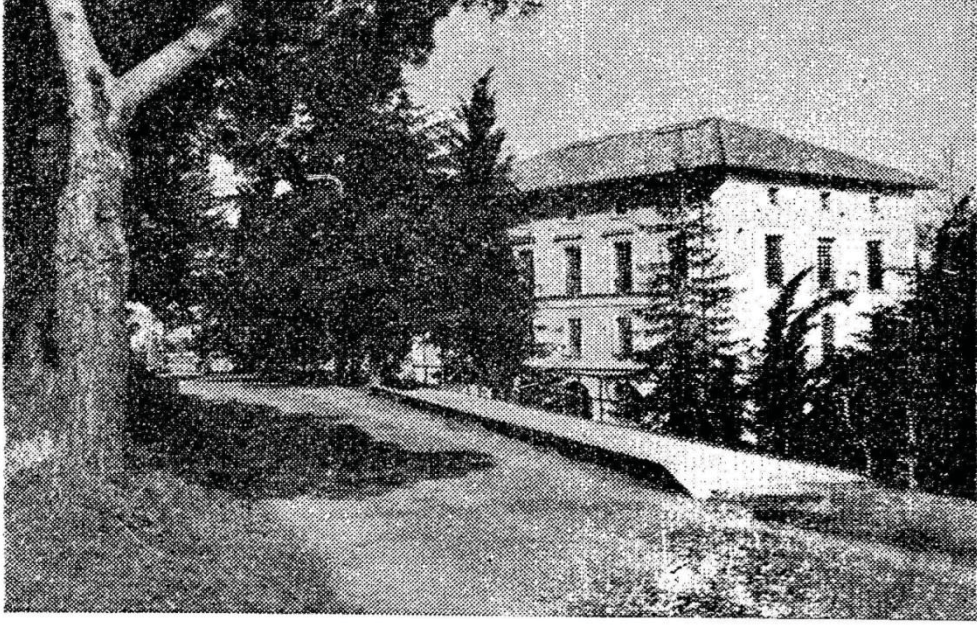
EK 11. Robert Koleji'nin Binalarından Anderson Binası (Anderson Hall)

Anderson Hall

(lke, R. (1956) İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul, s. 20)

EK 12. Robert Koleji'nin Binalarından Kütüphane Binası (Van Milligen Hall)

(lke, R. (1956) İstanbul Amerikan Koleji'nin Tarihçesi, Yeni Matbaa Yayınları, İstanbul, s. 21)

EK 13. 1947 Yılında Robert Koleji İdarecileri ve Öğretmen Kadrosu

Dr. FLOYD H. BLACK
İstanbul Amerikan Koleji Müdürü
President of the Istanbul American College

HÜSEYİN PEKTAŞ
İ. A. K. Türk Müdür Muavini
Turkish Vice-President of I. A. C.

HAROLD L. SCOTT
Erkek Kısmı Baş Muavini
Vice-President and Dean of Arts and Sciences of R.C.

(1947 Record/ 1947 Robert Koleji Yıllığı)

İDARE AMİRLERİ - ADMINISTRATION

JOHN C. BLISS
Tebrikat Okulü Başmavrat
Dean of Engineering School
E. C.

W. H. E. ALLEN
Disiplin Amiri, Bina Amiri, Mükellef
Dean of Discipline, Inspector of Hamilton
Hall, Speech
E. C.

FRANCIS M. POTTS
Kayıt İşleri Amiri, Ticaret Profesörü
Registrar, Prof. of Commerce
E. C.

YUSUF F. MARDİN
Umumi Katip ve Hukuk Müaviri
General Secretary and Legal Advisor
E. C.

HERMAN H. KREIDER
Mabasiy
District Manager and Barter
E. C.

SALİH K. NİGAR
Öğrenci Faaliyetleri Reisi, Türkiye
Supervisor of Student Activities, Turkish
E. C.

PROFESÖRLER – FACULTY

ZİYA AKANT
Coğrafya – Geography

ROBERT L. ALLEN
İngilizce, Bina Amiri
English, Housemaster of Theodorus Hall

R. C.

HILARY SUMNER-BOYD
İngilizce, Edebiyat – English, Literature

R. C.

ROBERT E. BUTTERFIELD
Makine Mühendisliği – Mechanical Engineering

THEODORE H. BARRET
Nafia Mühendisliği – Civil Engineering

R. C.

T. HUNTINGTON BLISS
İngilizce, Edebiyat – English, Literature

PROFESÖRLER - FACULTY

BAHA TOVEN
Türke, Edebiyat - Turkish, Literature

R. C.
A. C. C.

LAURENS H. SEELYE
Mantık, Felsefe, Psikoloji
Logic, Philosophy, Psychology

DAVID L. HASBROCK
Beden Eğitimi - Physical Education

R. C.

FRANK L. HEWITT
İngilizce - English

NUSRET KÖYMEN
Bölge Planlığı - Regional Planning

R. C.

CLINTON N. LAIRD
Kimya - Chemistry

PROFESÖRLER - FACULTY

EDWARD B. MESERVEY
Fizik - Physics

R. C.
A. C. C.

CHARLES F. ESTES
Müzik - Music

LOUIS LERESCHE
Fransızca ve Fransız Edebiyatı
French Language and Literature

R. C.

HENRY MALTER
Nüfus Mühendisliği - Civil Engineering

WALTER M. MILLER
Tedarik Hesap - Calculus

R. C.

HENRY MOREAU
Elektrik Mühendisliği - Electrical Engineering

PROFESÖRLER - FACULTY

FERİDÜN NİGAR
Türk Edebiyatı - Turkish Literature

R. C.

J. RAYMOND PEARSON
Makine Mühendisliği - Mechanical Engineering

B. FRANK STOLZFUSS
Bina Anıti - Housemaster of Anderson Hall

R. C.

PHILIP ULLYOTT
Tabii Bilimler - Natural Sciences

R. C.

MUZAFFER YEŞİM
Ticaret - Commerce

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

İHSAN ASAL
Marangulak - Woodwork

R. C.

DEMİRALP BARKER
Social Hall Muravenesi Müdürü, Kimya Laboratuvarı
Asistanı - Acting Director of Social Hall, Assistant
in Chemistry Lab.

R. C.
A. C. G.

RALLOU ERAZI
Jeoloji, Kimya - Geology, Chemistry

VAHRAM D. ÇERÇYAN
Yas - Penmanship

EDDY BENMUHOR
Nüfus Mühendisliği - Civil Engineering

R. C.

NEDİM BİLGEN
Elektrik Mühendisliği - Electrical Engineering

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

KENAN BİRSEN
Tarih - History

R. C.

GILBERT BONNAL
Biyoloji, Fen Bilgisi - Biology, Science

JOHN BRUNELL
İngilizce - English

R. C.

RASİM CENANİ
Tercüme - Translation

PAUL DEUTCH
Elektrik Mühendisliği - Electrical Engineering

R. C.

ENİS DİNÇ
İngilizce - English

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

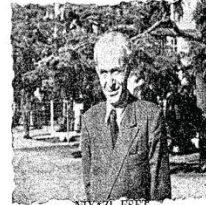

RICHARD M. DUNLAP
Makine Mühendisliği - Mechanical Engineering

R. C.

WALTER EPPENSTEIN
Fizik Laboratuvarı Asistanı - Assistant in Physics Lab.

NIYAZI ESET
Türk Edebiyatı - Turkish Literature

R. C.

SENİH HİKRIÇ
Biyoloji Laboratuvarı Asistanı
Assistant in Biology Lab.

GORDON FLEMING
İngilizce - English

R. C.

NEVZAT GÖKÇEN
Kimya - Chemistry

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

HENRY HELLER
Almanca ve Alman Edebiyatı
German Language and Literature

R. C.

LOUIS JACQUET
Fransızca - French

OHANNES KONDAYAN
Matematik - Mathematics

R. C.

YOVAKİM LAGUROS
Fizik Laboratuvarı Asistanı - Assistant in Physics Lab.

R. C.

MALCOLM BURR
Zooloji - Zoology

R. C.

ALEXANDER S. NADOLSKY
Jimnastik - Gymnastics

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

HERBERT H. LANE
İngilizce - English

R. C.

WILLIAM S. LAYTON
İngilizce - English

HAROLD I. MILLER
İngilizce - English

R. C.

ENVER MURADOĞLU
Nafia Mühendisliği - Civil Engineering

MİTHAT NALBANTOĞLU
Matematik - Mathematics

R. C.

KÂZİM YENERDEN
Türkçe - Turkish

R. C.

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

R. C.

THOMAS NICHOLSON
Avalı Makina Donderi İdare Memuru
Machine Shop Practice, Superintendent

MARCEL PAHLAVAN
Fizik Laboratuvarı Asistanı-Assistant in Physics Lab.

R. C.

HADİYE ÖTÜGEN
Muziki - Music

Yah. HİLMİ ÖZDENER
Askerlik - Military Science

R. C.

KIRK STETSON
Fizik, Matematik - Physics, Mathematics

ÖĞRETMENLER - TEACHERS

R. C.

SAFET ŞAV
Türkçe, Yurt Bilgisi - Turkish, Civics

AFFAN TAŞINAR
Nafıa Mühendisliği - Civil Engineering

R. C.

NURETTİN TOPÇU
Sosyal Bilimler, Tarih - Social Sciences, History

VEDAT URUL
Nafıa Mühendisliği - Civil Engineering

EKREM YIRMİBEŞİN
Türkçe - Turkish

İDARE MEMURLARI - STAFF

PETER ANDONÎ
İşçe Bürosu Kâhîbî - Clerk in the Food Dept.

R. C.

APOSTOL APOSTOLİDİS
Kütüphane Memuru - Bookstore Manager

MARGARET BALTAYAN
Sekreter - Secretary

R. C.

ZAREH CECİZYAN
Kütüphane Memuru - Assistant in Library

AHMET ÇOVAÇ
Postacı - Postman

R. C.

MELÂHAT ÇOVAÇ
Büro Yardımcısı - Office Clerk

İDARE MEMURLARI - STAFF

VAHE DOLİK
Kayı İleri Kâhîbî - Assistant Registrar

R. C.

TURGUT GÖKAY
Muhassız - Surveillant

BAĞDASSAR HAMARAT
Muhassız - Surveillant

R. C.

MUVAFFAK KAVRAR
Muhassız - Surveillant

İLİYA MADENCİDİS
Kütüphane Memuru - Assistant in Library

R. C.

MANOL ÖNGEL
Kayı İleri Kâhîbî - Assistant Registrar

İDARE MEMURLARI – STAFF

MEHMET ALİ PAZARBAŞI
Kayıt İşleri Kâtibi – Assistant Registrar

R. C.

Dr. VASILİDİS SİNANOĞLU
Okul Hekimi – College Physician

BÜLENT TUNAKAN
Mubassır – Surveillant

R. C.

KASPAR TÜYGİL
Kütüphane Direktörü – Librarian

R. C.

VAHRAM AZAR
Muhasebe Kâtibi
Assistant in Bursa's Office

R. C.

CELİLE ŞEHSUVAROĞLU
Sekreter – Secretary

R. C.

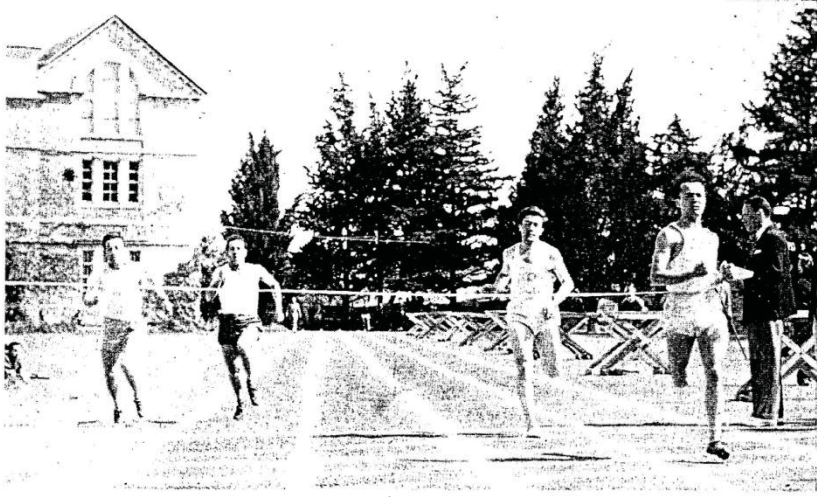
LEVON H. CECİZ
Veznedar – Cashier

EK 14. 1960 Yılı Robert Koleji Dalgıçlık Kulübü Öğrencileri

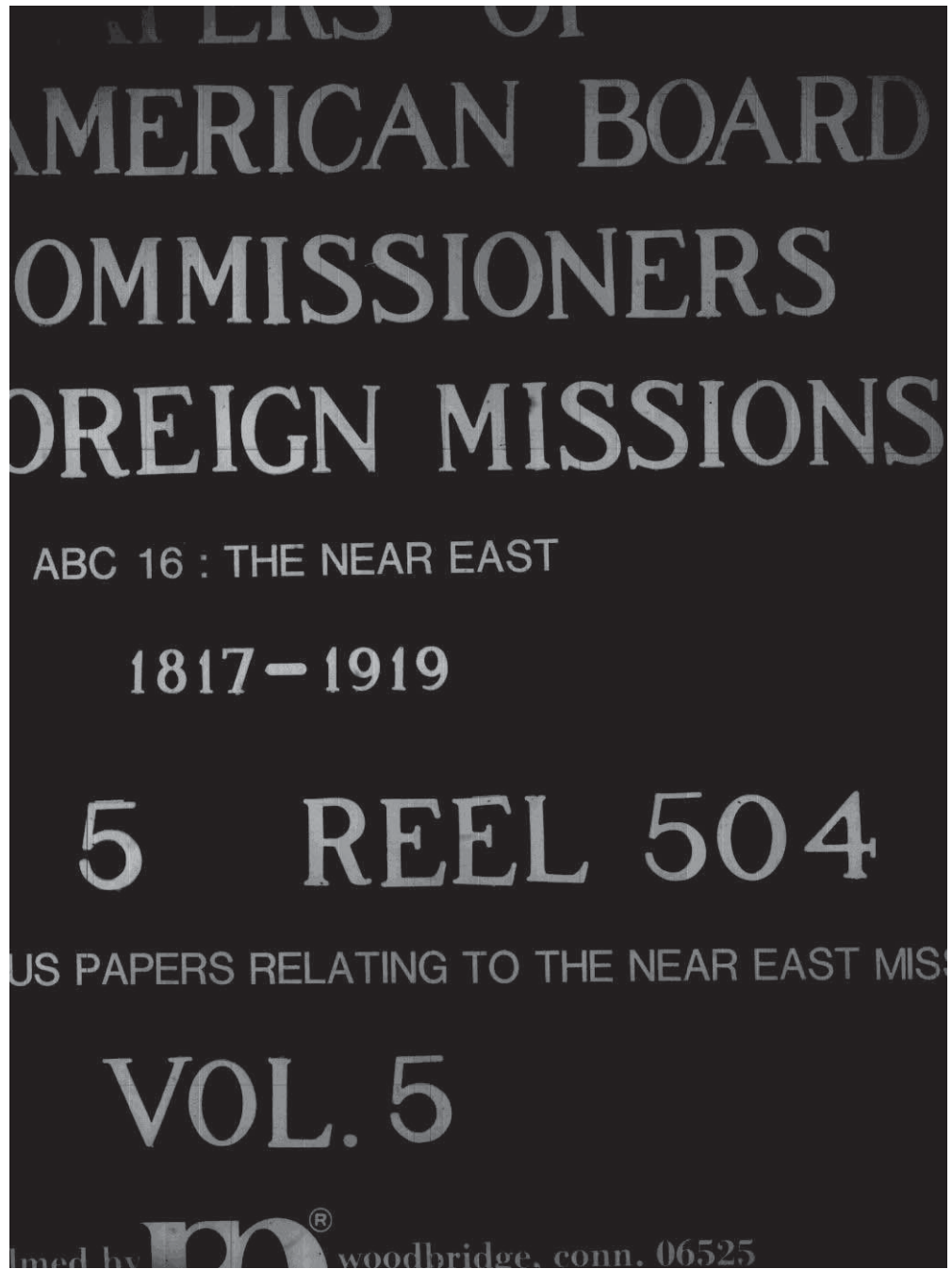
(Bir Gelenegın Anatomisi: Robert Kolej'in 150 Yılı, 2013, s. 617)

EK 15. 1953 Yılı Spor Bayramı (Field Day)

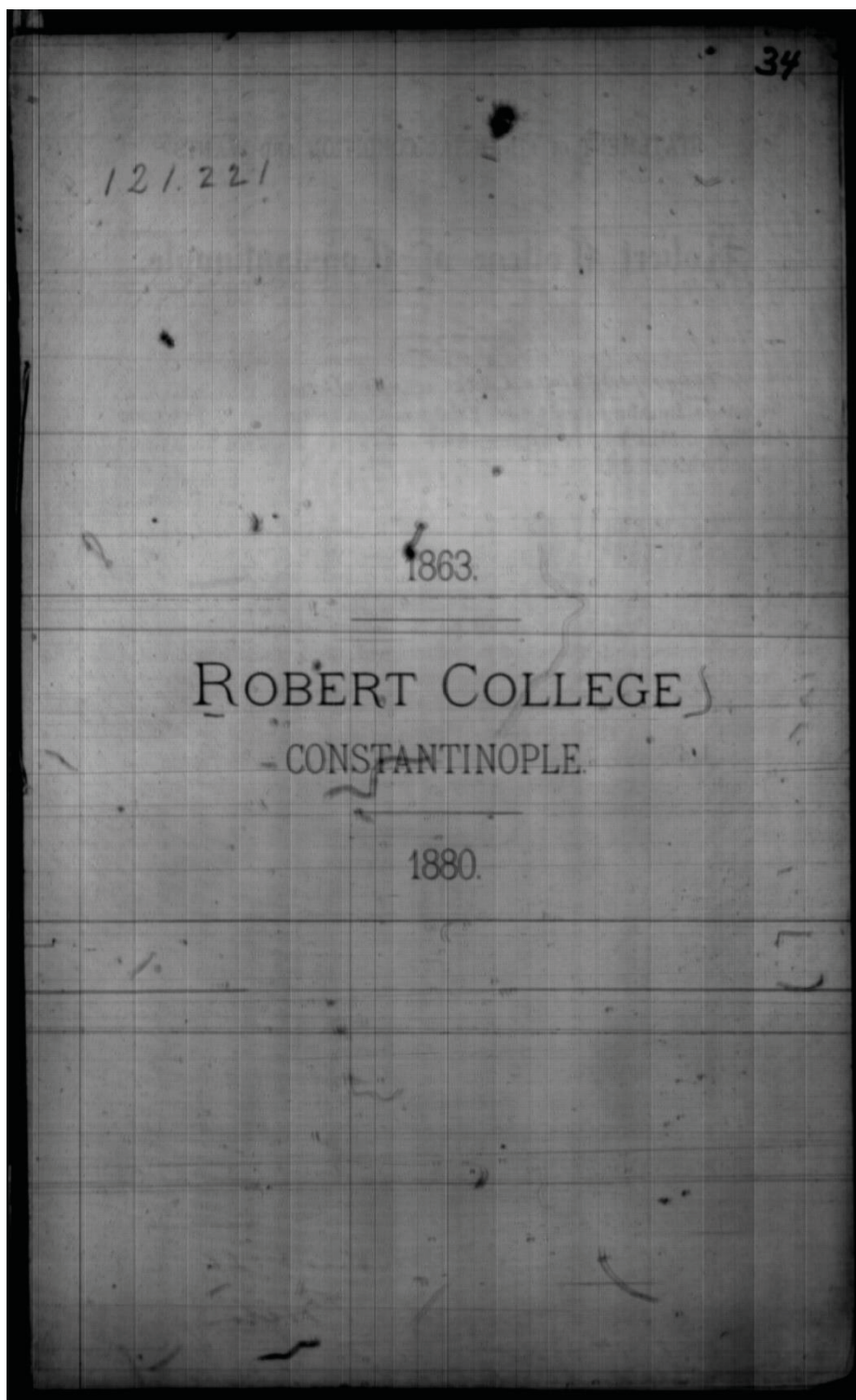

(İstanbul Amerikan Koleji 1953 Yıllığı)

BELGE ÖRNEKLERİ

Belge 1. Reel, 504, Mikrofilm Örneği

Belge 2. Reel 504, Belge No: 140

Subl

STATEMENT OF FINANCIAL CONDITION AND WANTS

Robert College of Constantinople.

The property of the College consists of:—

College Buildings and Real Estate at Constantinople,	\$150,000
Library, Museum, Apparatus, &c.,	15,000
Funds invested in the United States,	25,000
	\$190,000

This is held by the "Trustees of Robert College of Constantinople," incorporated in the state of New York.

The College has no debts, but its income is insufficient to meet its expenses, and if it is to be maintained, funds must be provided for the following objects:—

Endowment of the Presidency, and professorships of Latin and History, Natural Science and Mathematics, \$2,000 a year, each, = \$8,000 @ 5 per ct.	\$160,000
Fund for 20 Beneficiaries, \$100 each, = \$2,000 a year.	40,000
	\$200,000

There is also an immediate necessity for

Two houses for Professors,	\$10,000
Building for Chapel, Library, Museum, &c.	50,000
Building for Laundry,	1,500
Expenses on grounds and walls,	1,500
Fund for Library, Apparatus and Museum,	15,000
	78,000
	\$278,000

President of Board of Trustees.

WILLIAM A. BOOTH, - - - - - *Third National Bank, New York.*

Secretary.

DAVID B. COE, - - - - - *A. H. M. Soc. Bible House, New York.*

Treasurer.

JACOB D. VERMILYE, - - - - - *Merchants Bank, New York.*

President of the College.

GEORGE WASHBURN, - - - - - *Middleboro, Mass.*

126.221

SHALL ROBERT COLLEGE BE SUSTAINED?

The death of Mr. Robert and the present financial condition of Robert College make it necessary to present this question to the consideration of those interested in the regeneration of the East, and, in the decision of it, we think the following statements are worthy of considerate attention.

1st. The college has been heartily endorsed by the highest educational authorities in the United States, by the American Ministers resident at Constantinople, by leading clergymen of different denominations, by the missionary societies represented in Turkey, and by some of the most distinguished men in the country, including many officers of the army and navy, who have personally inspected it.

2d. The college has been established *seventeen* years, has sent out more than a thousand students, is well known in every part of the Turkish Empire, and has now the full respect and confidence of all nationalities in the East. It is recognized by all as the most important educational institution in Turkey.

3d. The college has also now a high reputation in Europe and an influence, especially in England, which can hardly be overestimated.

4th. The college is located at Constantinople, which is and must always be one of the most important centers of influence in the world. It is especially so at the present time, when the nationalities of the East, long sunk in ignorance and darkness, are awakening to a new life and preparing for new destinies.

5th. The higher schools in Constantinople, except the Roman Catholic, are openly atheistic, and even the highest ecclesiastics of the Oriental churches recognize the importance of Robert College and support it as a bulwark against the progress of Atheism. There are Mohammedans who patronize it on the same ground.

6th. Robert College is the representative in Turkey of the Anglo-Saxon principle that the object of education is development and not repression. A distinguished Bohemian professor and Slavic

THE
ORIGIN AND HISTORY OF ROBERT COLLEGE.

The work of the American Missionaries in Turkey not only opened the way for the establishment of Robert College, but made such a college a necessity. The work of enlightenment could not be carried on without it. The people demanded a higher education than could be provided in missionary schools supported by the funds of the American Board. The first attempt to meet this demand was made by the sons of Rev. Dr. Dwight, one of whom still survives, and is a distinguished professor at Vassar College. The plan was heartily approved by the missionaries, and a committee was formed in New York to carry it out. Mr. Marsh, now minister to Italy, and Mr. Robert were active members of this committee, but it was found impracticable to secure the necessary funds.

Somewhat later Mr. Robert took up this plan again, and proposed to Rev. Dr. Hamlin to give up his connection with the mission and come to America to raise money for this object, Mr. Robert himself proposing to commence with a subscription of \$10,000. He arrived here just before the outbreak of the rebellion, and, of course, found it impracticable to accomplish anything. Mr. Robert then raised his subscription to \$30,000, and sent him back to commence the college building, postponing the raising of the balance until the close of the war, which was not expected to continue more than a year. But the war continued, and Mr. Robert continued to give until 1871, when the college had been in actual operation eight years. Dr. Hamlin then came again to America and made an effort to secure \$300,000 for an endowment and the erection of additional buildings. Although he was supported by the leading men of New York and New England, only about \$25,000 was subscribed. This failure was due in some measure to the calamities and financial troubles of that period, but it was due still more to the impression which prevailed that Mr. Robert possessed great wealth and would support the college himself. His wealth was very much overestimated, but he did support the college until his death in 1878, and provided for its wants

Belge 5. Reel 504, Belge No: 142

GENERAL COURSE OF STUDY AND INSTRUCTION.

PREPARATORY DEPARTMENT.

English.
Mental, EL, and Higher Arithmetic.
Geography.
Armenian, Bulgarian or Greek.
French, German or Turkish.
Drawing and Penmanship.

SECOND FRESHMAN CLASS.

English.
Robinson's El. Algebra.
Robinson's Geometry, 4 Books.
Steele's Zoology.
Armenian, Bulgarian or Greek.
French, German or Turkish.

FIRST FRESHMAN CLASS.

English.
Robinson's Geometry, completed.
Robinson's University Algebra.
Robinson's Trigonometry.
Physics, Atkinson's, Ganot.
Ancient History.
Latin Grammar and Reader.
French, German, Turkish or Persian.
Ancient Armenian, Greek or Slavic.

SOPHOMORE CLASS.

Shakespeare.
Robinson's Surveying and Navigation.
Analytical Geometry and Conic Sections.
Physiology.
Inorganic and Organic Chemistry.

Exercises in Declamation and Composition in all the classes to the end of Junior year.
Lectures, in English and French, on literary, scientific and historical subjects throughout the course.

Modern History.
Latin, Cesar and Virgil.
French, German, Turkish or Arabic.
Ancient Armenian, Greek or Slavic.
Reviews and Bi-ennial Examinations.

JUNIOR CLASS.

Rhetoric, Logic and English Literature.
Civil Engineering.
Analytical Chemistry.
Dana's Mineralogy.
Paley's Evidences.
Cushing's Manual of Parliamentary Law.
Political Economy.
Elements of Botany.
Biology.
Physical Geography.
Original Orations.
Latin Virgil and Cicero.
French, German, Turkish or Russian.
Ancient Armenian, Greek or Slavic.

SENIOR CLASS.

Geology.
Descriptive Astronomy.
Psychology.
Ethics.
Schwegler's History of Philosophy.
Guizot's History of Civilization.
Philosophy of History.
Parker's Commercial Law.
Woolsey's International Law.
Original Orations.
Reviews and Examinations.

Belge 6. Reel 504, Belge No: 145

121,221

35

Robert College

CONSTANTINOPLE.

STATEMENTS.

1. ROBERT COLLEGE was founded in 1863, and has educated more than a thousand young men. It has now seventeen professors and tutors, with two hundred and forty students, representing twelve nationalities. The language of the College is English, and the course of instruction similar to that of the best American colleges.

2. It is located at Constantinople, one of the most important centers of influence in the world, and draws its students from a population of 25,000,000.

3. It has now the full confidence and respect of all nationalities in the East. Its graduates already occupy commanding positions in the new states of European Turkey, and it is educating those who are to control the new and vigorous civilization which is the hope of that part of the world.

Belge 7. Reel 504, Belge No: 146

Belge 8. Reel 504, Belge No: 149

ROBERT COLLEGE OF CONSTANTINOPLE

In the year 1860, C. R. Robert, of New York, proposed to subscribe \$10,000 in order to inaugurate an effort to obtain the funds needed to establish a College at Constantinople. A piece of ground was purchased on the Bosphorus, and Dr. Hagnin having consented, with the approbation of the American Board, to devote himself to this enterprise, came to New York during the winter of 1860-61 to prosecute it. The Rebellion prevented his success, and Mr. Robert added \$30,000, to enable Dr. Hagnin to commence the building. On returning to Constantinople he was interdicted from using the site, and another was purchased, one of unequalled beauty and salubrity; with official leave previously obtained to erect the building, this also was interdicted, and remained for seven years in abeyance, as then resolved to open the College in the buildings formerly used as an Armenian Seminary of the American Board. Mr. Robert advancing funds to repair and furnish it. Twenty names were proposed for the new institution, but all objected to as being either fitted to awaken some local jealousy or dislike. At length Robert College was proposed (without Mr. Robert's knowledge, and against his remonstrance), as having no local meaning and awakening no possible jealousies. The College was opened in the old building in 1863, with four students, and steadily grew till it became entirely self-supporting. Leave having been at length obtained to build on our favorite and beautiful site, the corner-stone was laid July 4th, 1866, by Hon. E. Joy Morris, the American Minister Resident, and the building was finished and occupied in 1871. The old building had been crowded with students for two years, and the College had become fully self-supporting when it was transferred to its new building, a view of which is at the head of this sheet. Notwithstanding the Cholera panic keeping back new applicants and taking away matriculated students, eighty new scholars were received in less than a month from the beginning of the College year, making the number at that time, one hundred and seventy. Ninety new students being the limit for this year, it is evident the number must have already (Dec. 1) been exceeded. And as the spring always brings large accessions, many applicants will then be rejected, or the places reserved for the following year will be occupied. In planning the new building for 250 students and their teachers, it was believed that it would be sufficient for at least five years, and that perhaps that would be the maximum to which it would ever attain. But it is now evident that it will be filled during the first year of its occupation. In view of this steady and rapid increase in numbers, coming not from the Capital only, but from distant parts of the Empire, the President and Trustees, after mature deliberation, have decided that the College should be placed upon a footing to receive five hundred students, and also to keep, against all opposition, the pre-eminence it now holds as an Educational Institution.

SUMMARY OF RESULTS.

The College is now in the ninth year of its active existence. It has become self-supporting from the regular income, derived from students who pay £40 sterling, about \$200 gold, per annum for board and tuition. Gratuitous instruction has been given on the principle of remitting to Bishops, clergymen, especially native pastors, and in some cases to other eminent students, one-half of the price of board and tuition. The sums thus

remitted have amounted to about \$10,000, of which \$4,300 were paid by private benevolence in England and America, and about \$5,000 by the College. The building, erected for 250 students and their teachers, cost \$78,215.08 currency, which is \$14,000 less than the lowest estimate [this is regarded by competent judges as less than one-half the cost of such a building here], notwithstanding additions were made to the original plan, costing \$5,000. The site on which the building stands cost \$8,974.10, making, for building and site, \$87,179.18 currency. More than \$30,000 have been expended for the first and unleased site, for the early expenses of the College, for apparatus, furniture, etc., and about \$30,000 remains in the treasury at New York, out of which a new purchase of land at \$15,000 is to be paid, making the College site 18½ acres. The whole amount expended and on hand is \$142,647.25 currency, of which all but \$6,000 has been furnished by Mr. Roberts. The College has been conducted on sound financial principles from the first. There is a Board of six Trustees resident in New York, incorporated by the Legislature, all of whom must be members of Evangelical Churches. A regular set of books is kept, and all the accounts of receipts and payments are transmitted monthly to this city from Constantinople. The students come from all parts of the empire, and from all its varied races and nationalities, the most numerous representatives being from the Greek, Armenian and Slavonic races. The Christian populations of the Empire, amount to about sixteen millions, and the Mohammedan populations, exclusive of the Arab element, to sixteen millions more. These populations are not worn out and effete. They are strong and vigorous. It is their old civilization, customs, and habits that are effete and passing away. The Orient is destined to awake and resume its place in the history of the world. But especially do these peoples desire a better education. Whoever can supply this great want honestly, solidly, satisfactorily, will secure their confidence. The College, then, having such an immense area to draw from, cannot easily be limited in the number of its students. If suitable provision be made for five hundred, it will have them; and if for a thousand, it will have them in due time.

PLAN FOR THE FUTURE.

We propose, without loss of time, to enlarge the College so as to receive five hundred students, to endow four professorships, and to provide a chapel for 1,000 persons, a library hall for 60,000 volumes, and four professors' houses, with other necessary appendages, as follows:

The main Hall for 250 students, with rooms for ten tutors,	
Library Hall, Chapel.....	\$100,000, gold.
Three Professors' houses.....	40,000
Presidency and three Professorships.....	125,000
To supply the Library, Laboratory, etc.....	35,000
Total.....	£60,000 Sterling—\$300,000, gold.

There are some considerations which appeal peculiarly to Americans on behalf of this enterprise. No such beautiful, prominent and historic position has ever been granted by the Government to any other people.

Belge 9. Reel 504, Belge No: 149

SIGNERS

ATHENS COLLEGE

1. Homer Davis	4. Paul S. Cleland
2. Richard Ripley Hasbrouck	5. Robert Shelby Darbishire
3. Ralph Kent	

CONSTANTINOPLE WOMAN'S COLLEGE

6. Margaret Willis	12. Katharine S. Peafce
7. Kathryn Newell Adams	13. Mildred E. Ryan
8. Marcia Louise Cook	14. Lotta Winter Robb
9. Mary A. Hall	15. Elizabeth Starr
10. Helen Hart	16. Margaret M. Wood
11. Esther M. Lium	17. Viola Shefer

INTERNATIONAL COLLEGE, SEYRWA

18. Cass Arthur Reed	24. Lee Vrooman
19. Caleb W. Lawrence	25. Helen S. Vrooman
20. J. Raymond Mills	26. Helen L. Lawrence
21. Perry D. Avery	27. H. A. Maynard
22. Elizabeth Anne Eastman	28. Mary W. Maynard
23. C. Darsie Anderson	

ROBERT COLLEGE, CONSTANTINOPLE

29. E. L. E. Curtis	47. L. A. Scipio
30. Theodore S. Ward	48. Judson T. Biehle
31. Arthur E. Newell	49. Joseph R. Bailer
32. J. Elliott Fisher	50. Frederick S. Erdman
33. Russell Babcock	51. Marion D. Cowell
34. Halsted Clapp	52. Edward P. Wilsey
35. Edward P. Ouellette	53. Edna V. Cowell
36. H. L. Scott	54. Charles E. Estes
37. D. I. Post	55. Sarah Randle Riggs
38. A. W. Manning	56. Sydney N. Fisher
39. Hoyt Rawlings	57. Charles Stuart MacNeal
40. Bernice E. MacKinnon	58. Bertram V. D. Post
41. Edgar J. Fisher	59. Jervis M. Fulmer
42. Walter S. Davison	60. Elsie Van Zandt
43. Miner Merrick	61. Olive W. Evans
44. Lawrence S. Moore	62. Llewellyn T. Evans
45. Richard C. Dougherty	63. Harry H. Barnum
46. Roy E. Riffle	64. John Adams

SOPIA AMERICAN SCHOOLS, SOPIA, BULGARIA

65. H. H. Steele	73. Donald P. Seldon
66. B. F. Stoltzfus	74. Floyd H. Black
67. E. J. Stoltzfus	75. Myrtle C. Miller
68. Mary Whittle Monedjicoff	76. Clara M. Miller
69. Paul Rowland	77. Margarite Erikson
70. Marion A. Rowland	78. Edith Douglass
71. N. L. Kilpatrick	79. Mabel E. Long
72. Lewis Crosby	

Belge 10. Reel 504, Belge No: 656

ATTENDANCE AT AMERICAN COLLEGES IN TURKEY 1912-1913

(Based on the Table published in the Orient
February 26, 1913, from figures obtained
from the heads of the institutions)

Colleges	Attendance					Races			
	Total without Sub-Prep Students	Col. Dept.	Prep Dept.	Other Depts.	Total Attend- ance	Armen- ians	Greeks	Turks	Jews
International College	381	261	120	---	381	47	247	49	19
Anatolia College	375	83	292	---	375	148	173	15	2
Euphrates College	320	154	166	212	532	525	---	2	--
Central Turkey College	220	91	129	---	220	212	---	3	--
St. Paul's Institute	207	90	117	---	207	188	10	6	--
Am. Collegiate Institute (Smyrna)	186	90	96	103	289	128	130	1	20
Central Turkey Girls	136	71	65	16	152	139	4	9	--
Syrian Protestant College	917	218	409	290	917	60	69	--	50
Robert College	470	192	268	10	470	75	204	67	14
Constantinople College A.C.F.G.	253	120	133	---	253	67	54	46	19
	3465	1370	1795	631	3796	1589	891	198	124

a. Syrians

b. Russians 33; Persian 1

c. Catholics

Belge 11. Reel 505, Belge No: 318

-4-

PRESBYTERIAN BOARD OF FOREIGN MISSIONS.

Incorporated in New York \$3,437,000.
Expended from the first 1,200,000.
Value of plant (estimated) in field 144,000.
Annual Expenditure

AMERICAN FRIENDS' MISSION.

Expended from the first \$ 151,000.
Value of plant 65,000.
Annual Expenditure 9,000.

NATIONAL ARMENIA RELIEF ASSOCIATION.

Incorporated in New York \$ 600,000.
Expended from the first 55,000.
Annual Expenditure

REFORMED CHURCH IN AMERICA.

Incorporated in New York \$ 75,000.
Expended from first 15,000.
Value of plant 8,000.
Annual Expenditure

YOUNG MEN'S CHRISTIAN ASSOCIATION.

Incorporated in New York \$ 200,000.
Expended from first 175,000.
Value of plant 7,000.
Annual Expenditure

YOUNG WOMEN'S CHRISTIAN ASSOCIATION.

Incorporated in New York \$ 6,000.
Expended from first 1,500.
Annual Expenditure

AMERICAN HOSPITAL, KONIA.

Incorporated in New York \$ 60,000.
Expended from first 30,000.
Value of plant 4,000.
Annual Expenditure

ROBERT COLLEGE, CONSTANTINOPEL

Incorporated in New York \$3,070,000.
Expended from the first 1,140,000.
Value of plant 75,000.
Annual Expenditure
Endowment in United States \$1,611,000.

CONSTANTINOPEL COLLEGE (GIRLS), CONSTANTINOPEL.

Incorporated in Massachusetts \$1,800,000.
Expended from the first 1,000,000.
Value of plant 60,000.
Annual Expenditure

SYRIAN PROTESTANT COLLEGE, BEIRUT.

Incorporated in New York \$2,800,000.
Expended from the first 900,000.
Value of plant 80,000.
Annual Expenditure
Endowment \$969,000.

Belge 12. Reel 505, Belge No: 514

Robert College. Founded September, 1863. Moved to present location in 1871. Incorporated in New York in 1864 as "The Trustees of Robert College in Constantinople." In 1868 an trade for its establishment was granted.

Since the death of Mr. Robert, many buildings have been added with funds contributed by friends of the College in America, and the Endowment Fund has been increased by contributions of many other Americans interested in the cause of education in the East.

The School of Engineering - Mechanical, Electrical, Civil, and Mining - has lately been established.

The graduates number 635.

The amount of money which has gone into the conduct and support of the Institution is as follows:

1863 to 1905 (estimated)	\$930,000.
1906 to 1914 (inclusive)	<u>998,962.</u>
Total	<u>\$1,928,962.</u>

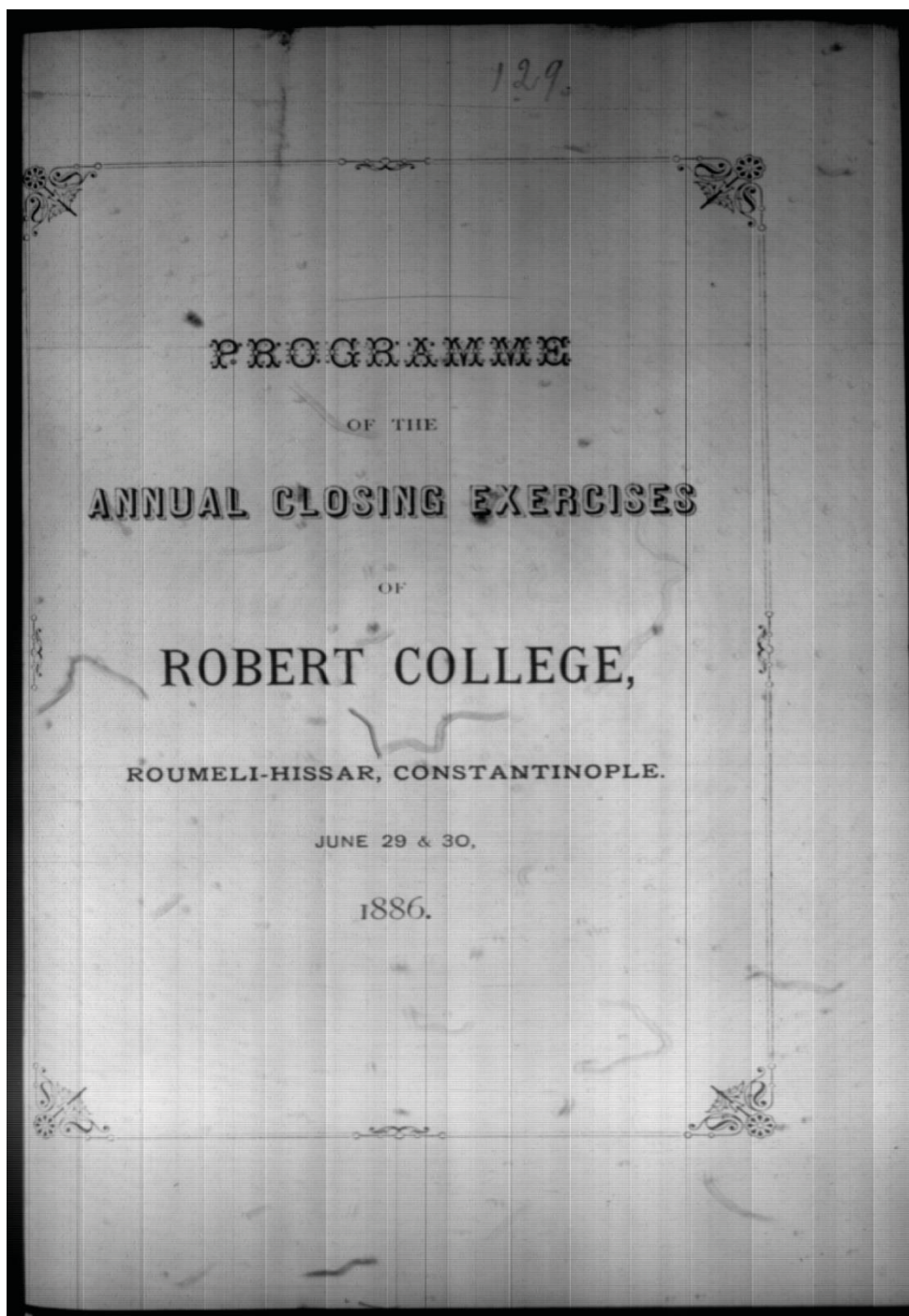
The present value of the plant (July, 1914), including land,

Belge 13. Reel 505, Belge No: 736

Amount + date
(Not later than 1915)
261 A

	Expended from first	Value present property	Annual expen- ditures	Endowment
American Board (3 Woman's Boards)	\$21,362,000.	2,500,000.	350,000.	400,000.
Euphrates College	378,000.	184,000.	14,000.	95,000.
Aintab "	280,000.	116,000.	12,500.	72,000.
St. Paul's "	110,000.	54,000.	10,000.	77,000.
Anatolia "	324,000.	190,000.	13,800.	66,000.
International "	395,000.	185,000.	9,000.	
Van "	47,000.	37,000.	8,000.	15,000.
Marash "	210,000.	95,000.	9,600.	
Sivas "	160,000.	80,000.	8,000.	
Smyrna "	160,000.	68,000.	6,400.	
Salonica (T.A. & I.I.)			9,000.	
Samokov (C. & T.I.)		75,000.	9,000.	
Bible Society	3,805,000.	30,000.	97,000.	
Bible House, Const.		250,000.		
Tract Society	94,000.			
Presb. Board	3,437,000.	1,200,000.	144,000.	
Friends Mission	151,000.	65,000.	9,000.	
Armenia Relief	600,000.		56,000.	
Ref. Ch. in America	75,000.	16,000.	8,000.	
Y.M.C.A.	200,000.	175,000.	7,000.	
Y.W.C.A.	6,000.		1,500.	
Konia Hospital	60,000.	30,000.	4,000.	
Robert College	\$3,070,000.	1,140,000.	75,000.	1,611,000.
Constantinople Col.	1,800,000.	1,000,000.	60,000.	
Syrian Prot. Col.	2,800,000.	900,000.	80,000.	969,000.

Belge 14. Reel 505, Belge No: 739

Belge 15. Reel 596, Belge No: 777

MUSIC.

The Spirit of Adventure. Karekin M. Shirinian.

Деспотическо и Конституционно Управление.
(*Despotic and Constitutional Government*).

Dimiter S. Velcheff.

Public Opinion.

Peter Thomoff.

MUSIC.

Presentation of Diplomas.

Award of Prizes.

MUSIC.

Addresses.

Prayer.

Doxology.

The Graduating Class.

CONSTANTIN APOSTOLOFF,	Yambol.
MICHAE G. ARNAGTOFF,	Siven.
NIGOGHOS H. BOYADJIAN,	Constantinople.
TODOR DIMITRIEFF,	Shtip.
HOYSEP A. DJEDJIZIAN,	Adabazar.
ZLATAN A. DRAGANOFF,	Sistov.
GULLABI S. GULBENKIAN,	Talas.
IVAN J. KARDJIEFF,	Shumla.
ARSHAG KEVORKIAN,	Constantinople.
JORDAN KOUSSEFF,	Phillip.
PARNAG H. MINASSIAN,	Constantinople.
SIMEON D. MISHAICOFF,	Monastir.
HOVHANNES S. MESSIRIAN,	Panderma.
LEVON MUGGERDITCHIAN,	Constantinople.
ANASTASE PETCOFF,	Shumla.
KAREKIN M. SHIRINIAN,	Galatz.
DIMO P. SMEDOFFSKY,	Shumla.
GEORGEY P. STANATOFF,	Calofer.
PETER THOMOFF,	Kotel.
DIMITER S. VELCHEFF,	Eski-Zaghra.

Imp. F. Laffier, Paris.

Belge 16. Reel 596, Belge No: 779

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Refika YAVAŞER

Doğum Yeri: AYDIN

Doğum Tarihi: 21.10.1989

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lisans : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı (2008-2012)

Yabancı Dil : İngilizce

AKADEMİK YAYINLAR

Yavaşer, R. ve Yıldız, Ö. (2013). Sosyal Bilimleri Öğreniyoruz, *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 3 (2), 75-93.

Sidekli, S., Er, H., Yavaşer, R. ve Aydın, E. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Alternatif Bir Yöntem: Karikatür, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 151-163.

İLETİŞİM

E-Posta : refikayavaser0948@gmail.com